CC-0. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ವೈಭವ

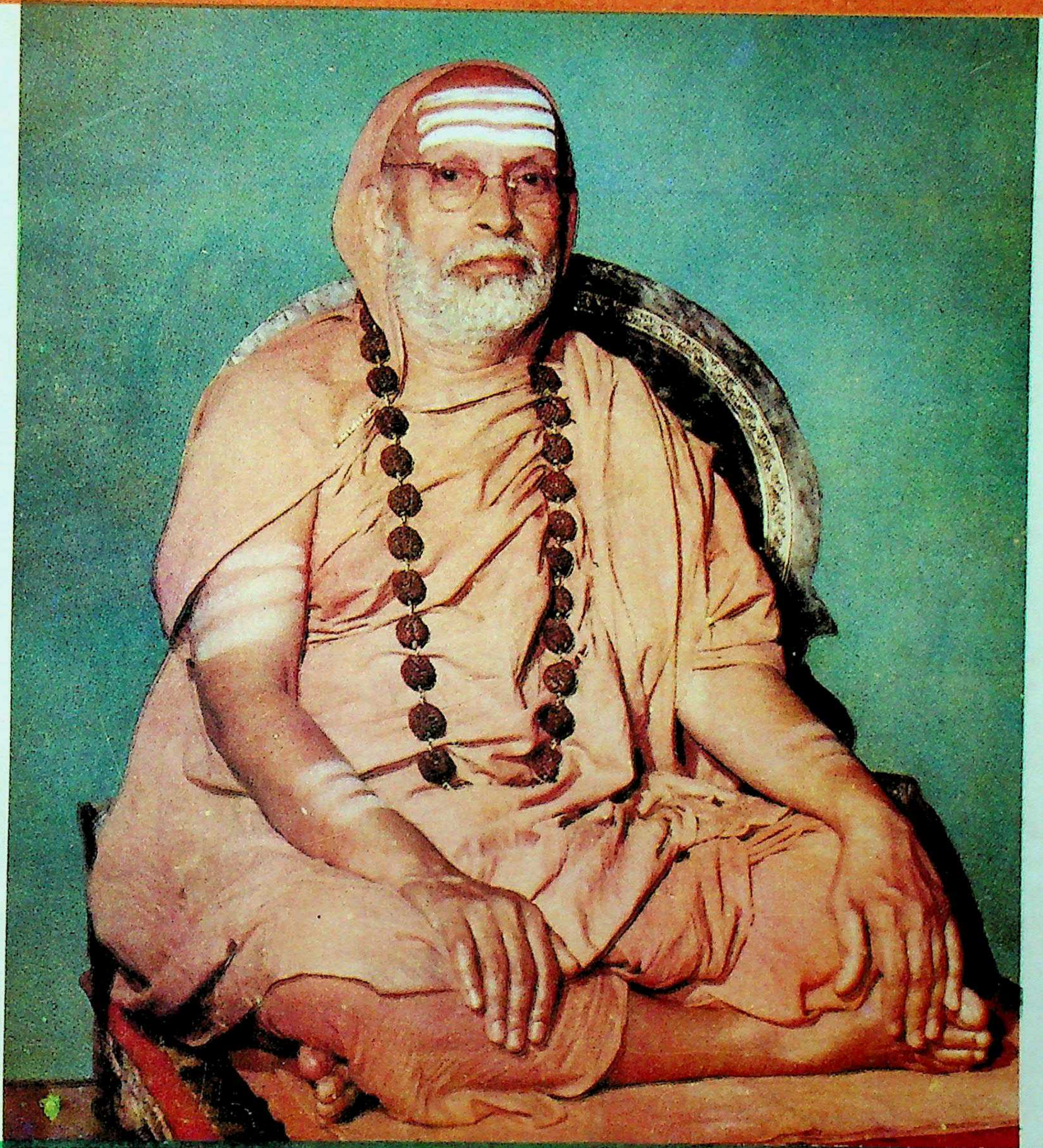

ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಕಲಾಮಂದಿರ (ರಿ.)

ನಂ. 31ಬಿ, ನಾಲ್ಕನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ರಾಜಾಜಿನಗರ,

ಬೆಂಗಳೂರು-560 010

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ವೈಭವ

★

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಿ. ಮಾಧವ ಮೂರ್ತಿ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಹೆಚ್. ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್

★

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಕಲಾಮಂದಿರ [ರಿ.]

ನಂ 31-ಬಿ, 4ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-10.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಮುದ್ರಣ : 1990

ಬೆಲೆ : 40 ರೂಪಾಯಿ

ಮುದ್ರಕರು :

ಎನ್. ಡಿ. ರಾಮಮೂರ್ತಿ

ಶ್ರೀ ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್,

577, ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ — ಬೆಂಗಳೂರು-53

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಾಮ್ನಾಯ ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿ ಶಾರದಾಪೀಠದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರಾಗಿ 35ನೇ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಶಿವಸ್ವರೂಪರು. ಪರಂಪರಾಗತ ಶಾರದಾ ಪೀಠದ ಔನ್ನತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಳಗಿಸಲು ನಿರಂತರ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವರು. ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಮಹಾ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಸುಕೃತ ಶ್ರೀ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಾನದ ಪ್ರಥಮ ವಾರ್ಷಿಕ ಆರಾಧನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ವೈಭವ ಎಂಬ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅವರ ಶ್ರೀ ಚರಣಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಕುಸುಮಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಈ ಅಕ್ಷರಾಂಜಲಿಯ ಮೂಲಕ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದೇವೆ. ಈ ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ 36ನೇ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳವರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟನೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಅಸ್ತಿಕ ಮಹನೀಯರಿಗೂ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಉಪಕರಿಸಿದ ಗುರುಭಕ್ತರಿಗೂ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಕೃಪಾಶೀರ್ವಾದ ದೊರೆಯಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಹೆಚ್. ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್
ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

CONTENTS

			Page No.
Peerless Ascetic and meticulous Administrator	A. Ramaswamy I A.S.	....	9
A Perfect Embodiment of all Virtues	Geeta Narayanan	....	15
ನಾಡಿನ ಜೀವನಾಡಿ ಶೃಂಗೇರಿ	ಡಾ|| ಬಿ. ರಾಮಯ್ಯ	....	21
ಗುರುದೇವ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ	ಎನ್. ಎನ್. ಶಾಸ್ತ್ರೀ	....	25
ಕೋಮಲ ಹೃದಯ ಉದಾರ ಚರಿತ	ಎಸ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ	....	31
Our Great Guru Sri Abinava Vidyathirtha Mahaswami	H. H. Sri Bharati Tirtha Mahaswamigal	....	35
ಸ್ಮರಣೆಯಾಗಿರುವ ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿ	ಡಾ|| ಎಂ. ಸೂರ್ಯಪ್ರಸಾದ್	....	43
ರಕ್ಷಾ ಶಕ್ತಿ	ತ. ರಾ ಸು.	....	45
ಮರೆಯಾದ ಮಹಾಯೋಗಿ	ಎಲ್. ಎನ್. ಶಾಸ್ತ್ರಿ	....	50
ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆ ಇತಿಹಾಸದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು	ಪಿ. ಎಸ್. ಶ್ರೀಧರಮೂರ್ತಿ	....	53
Sri Sri Sri Abhinava Vidyathirtha Mahaswamigal	M. L. Vasuda Murthy	....	59
ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರಸನಿಮಿಷಗಳು	ಶ್ರೀ ಎಂ. ಜಿ. ನಾಗರಾಜರಾವ್	....	61
ಬ್ರಹ್ಮೀಭೂತರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರೊಡನೆ	ಭೂ. ಸು ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ	....	65
ಗುರು ಸಂದೇಶ	ಎಂ. ಜಿ. ನಾಗರಾಜರಾವ್ (ನಾ.ಮ.ಗಂ.)	....	68
ಗುರು ಶಂಕರ	ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸತ್ಯಕೃಷ್ಣ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಎಂ.ಇ.ಎಸ್. ಕಾಲೇಜು	....	70
ಶ್ರೀ ಗುರುಸ್ತುತಿಃ	ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಸ್ವಾಮಿ	....	73
Golden Jubilee Addres on the occasion of the 50th year of Assumption of Sanyasashram of Mahasannidhanam of Sringeri	by Sri S. Y. Krishnaswamy, I.C.S (Retd)	....	74
ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀತೀರ್ಥ ಸನ್ನಿಧಾನಂ.		....	88
His Holiness Sri Bharati Theertha Swamiji	Sri K. K. Shankaran, Chembur—Bombay	....	89
ಆದಿಶಂಕರರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತ	ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ	....	93
Sringeri		....	100
Shankara The Greatest	By Sri M. Shiva Shankara	....	103
ಅಪೂರ್ವ ಗುರು ಶಿಷ್ಯರು	ಎನ್. ಎನ್. ಶಾಸ್ತ್ರೀ	....	105
ಜಗದ್ಗುರು ಆದಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ	ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ, ಲಯಜ್ಞಾನ ಪ್ರವೀಣ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಂ	....	110
ಶೃಂಗೇರಿ ಅಭಿನವತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿ ಶೃಂಗಾರ ಮೂರ್ತಿಯ ದರುಶನವಿನ್ನೆಲ್ಲಿ ?		....	116
Sri Abhinava Vidya Teertha Guru (Maha Sannidhanem) Maharaj)	K, V, Subbaratnam, Erode	....	117
Sarasvati Sculptures/Relics in Karnataka State	By Dr. Jeevan Jaya	....	125

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

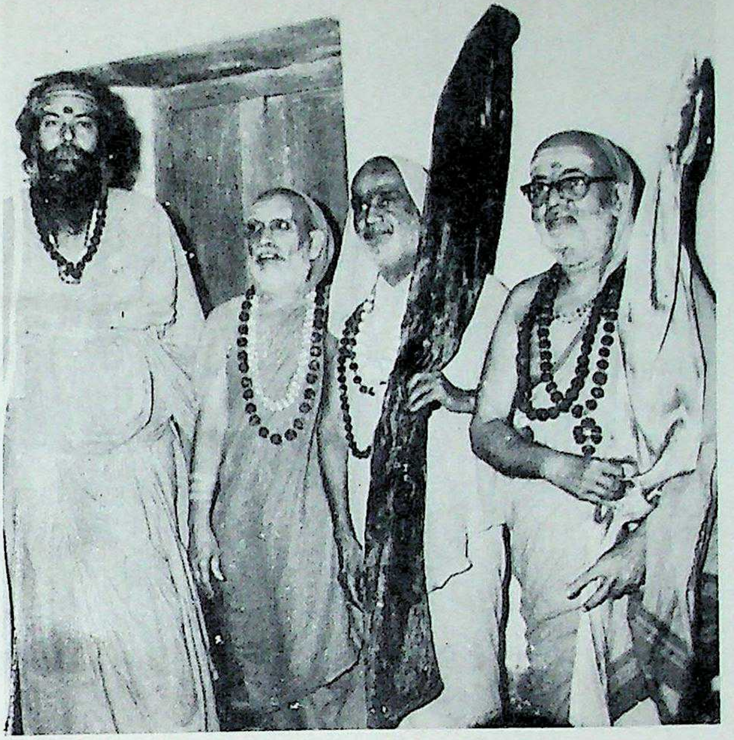

CHATHURAMNAYA SAMMELAN – AT SRINGERI

THE SHANKARACHARYAS OF THE FOUR MUTTS ESTABLISHED BY SRI ADI SHANKARA

WITH THEN P.M. SMT. INDIRA GANDHI

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

IN FRONT OF A CAVE AT BADRI

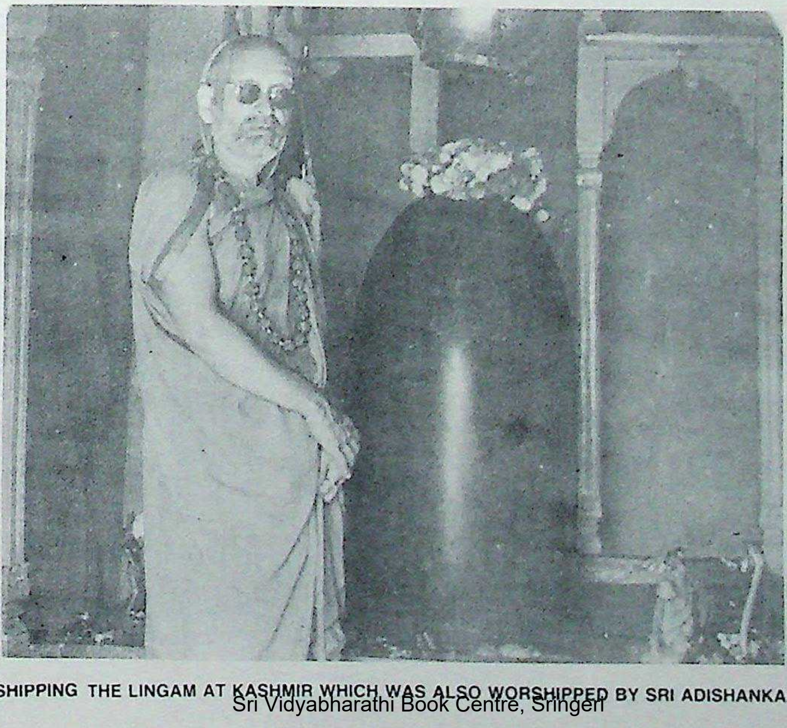

WORSHIPPING THE LINGAM AT KASHMIR WHICH WAS ALSO WORSHIPPED BY SRI ADISHANKARA

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

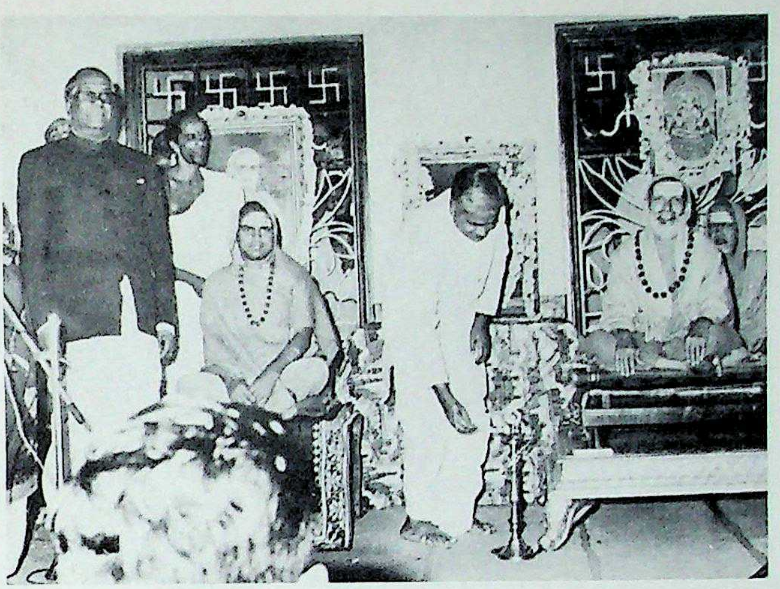

WITH THE THEN GOVERNOR DR. MOHAN LAL SUKHADIA & JUSTICE SRI SOMNATHA IYER – SISHYA SWEEKARAM

DOING PUJA AT THE BANK GANGES

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

WITH THE KING & QUEEN OF NEPAL   KING BIRENDRA & QUEEN ISWARYA

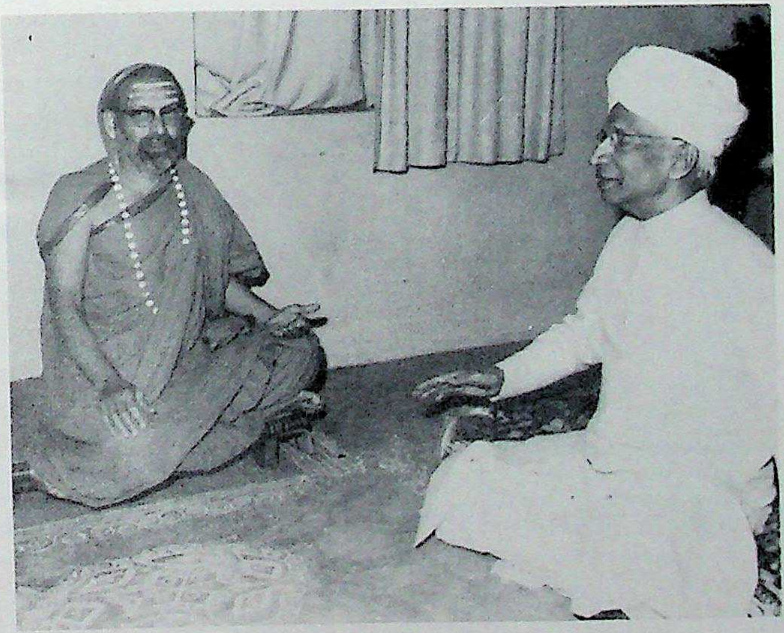

WITH THEN PRESIDENT   DR. RADHAKRISHNA

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

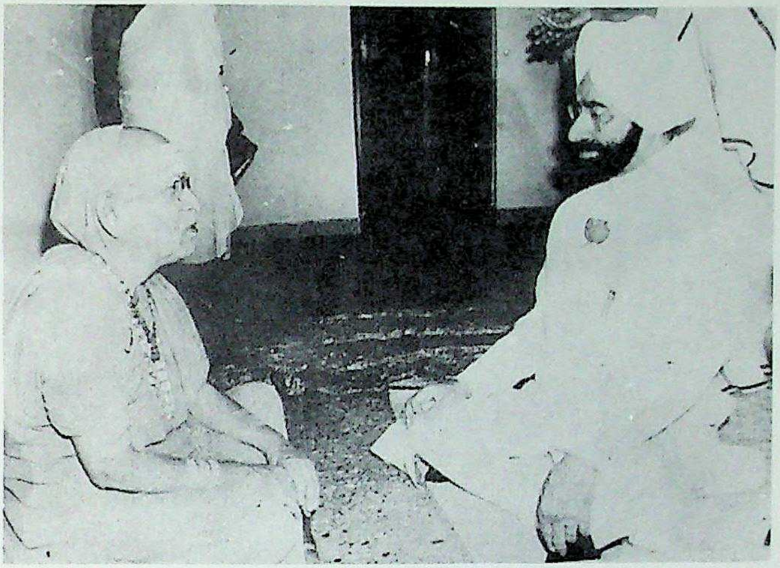

WITH THEN PRESIDENT MR. ZAIL SINGH

WITH THEN MAHARAJA OF MYSORE SRI JAYA CHAMARAJENDRA WADYEAR

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

WITH SRI NARASIMHAN AT A PLACE IN MAHARASTRA

WITH VICE PRESIDENT DR. SHANKAR DAYAL SHARMA

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

CHATHURAMNAYA SAMMELAN SRINGERI

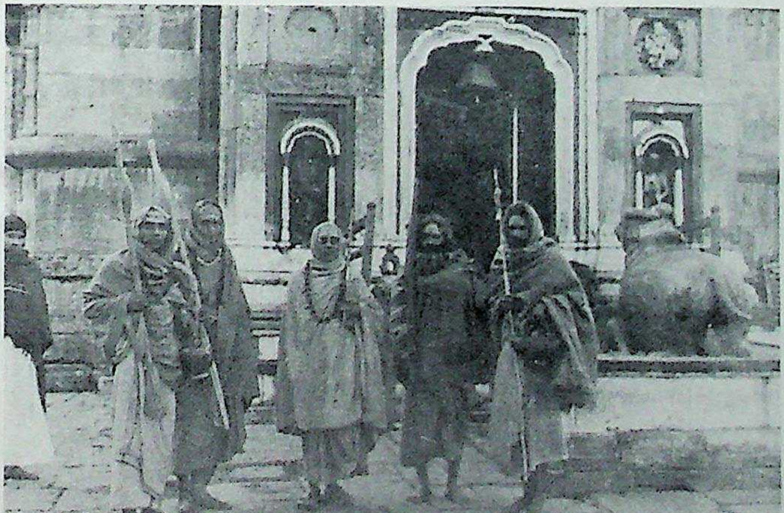

SRI SRI MAHASANNIDHANAM WITH SOME YOGIS AT KEDAR

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

PRIVATE SECRETARY
To His Holiness
Sri Jagadguru Shankaracharya
Dakshinamnaya Sri Sharada Peetham
SRINGERI–577 139 (Karnataka)
Phone : 22

Camp : Sringeri
Ref. : D1/4866
Date : 23-7-90

ಹೆಚ್. ಜಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು

ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿ ಕಲಾಮಂದಿರವು ಬ್ರಹ್ಮೀಭೂತರಾದ ಶೃಂಗೇರಿ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ವೈಭವವೆಂಬ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀ-ಶ್ರೀಗಳವರು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ದಕ್ಷಿಣಾಮ್ನಾಯ ಶೃಂಗೇರಿ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಪೀಠದಲ್ಲಿ 35ನೆಯ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ 35 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿರಾಜಿಸಿದ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತರು. ಜಗದ್ಗುರು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ವಿನಯ, ದಯೆ ಮತ್ತು ಅಪಾರವಾದ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆ ಆ ಮಹನೀಯರಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದವು. ಸಮಗ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಧರ್ಮ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನರಿಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರವರು. ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು ಹ್ರಾಸವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಧ್ವಜವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೂ, ಪ್ರಾಚೀನ ಆರ್ಷ ಸಂದೇಶವನ್ನೂ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರದು. ಅಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು ನೀವು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಲೆಂದೂ, ನಿಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಇಂತಹ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲೆಂದೂ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂತು,
(ಸಹಿ) ಟಿ. ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

A S. MELKOTE *Teiephone : 543071*
Indian Administrative Service (Retd.)

"DEEPALAYA"
285, H.A.L. 2nd Stage
Indiranagar
Bangalore–560 038

Sept. 5, 1990

Dear Sri Madhavamurthy

Please accept my congratulations to you and Gnanajyothi Kalamandira for organising a function to pay homage to the seer of Sringeri Matha as also release of the volume 'Sri Vidya Teertha Vaibhava'

I join you in this effort by proxy and wish the function all success.

Sincerely Yours
A. S. Melkote

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

GOVERNOR
Karnataka

GS 50 MES 90
RAJ BHAVAN
BANGALORE
28th August, 1990,

MESSAGE

I am happy to learn that the editorial committee of Gnana Sudha has plans to bring out a special volume entitled Sri Vidyathirtha Vaibhava dedicated to the memory of His Holiness Sri Sri Abhinava Vidyathirtha Swamy Shankaracharya.

I wish the endeavours of the editorial committee all success.

(BHANU PRATAP SINGH)
Governor of Karnataka.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

phone Office : 21
Res : 22

D. VEERENDRA HEGGADE
DHARMASTHALA – 574 216
KARNATAKA STATE.

Dear Sri H G, Ramachandra Rao,

I am glad to note that you will bring out special Volume entitled "Sri Vidyathirtha Vaibhava" dedicated to H. H. Sri Abhinava Vidyathirtha Swamiji of Sri Sharadapeetham,

He was a great philosopher and learned scholar. He encouraged and blessed many religious and cultural activities. He was admired and respected by one and all. Many political leaders and V. I. ps had visited Sringeri Math to have his Da:shan and Blessings

I am sure the Volume will highlight the commendable activitiee undertaken by His Holiness and will serve as a source of inspiration and encouragement to the readers. I remember with great reverence the visit of His Holiness to our Sri Kshethra on several important occasions

I wish the publication of the souvenir all success.

Thanking you,

Yours sincerely,
(D. VEERENDRA HEGGADE)

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

U. D. N. RAO
Chairman and Managing Director
D.O.No.CM/232

Indian Telephone Industries Limited
45/1, Magrath Road, Bangalore-560 025, India
3rd September 1990

Dear Sri H. G Ramachandra Rao.

Thank you for your letter of 21st August 1990 informing me that a special volume of "Gnana Sudha" edtitled "Sri Vidyathirtha Vaibhava" is being brought out dedicated to the sacred memory of His Holiness Sri Sri Abhinava Vidyatheertha Swamy Shankaracharya Dakshinamnaya of Sri Sharada Peetham, who has attained Videhamukti.

I am sure that this special issue will contain extremely good articles on the rich cultural and spiritual heritage of the country.

On this occasion, I consider it a privilege to have been asked to give this message. I am sure all participants in this noble task will be blessed by the Almighty.

With regards :

Yours sincerely

U.D.N. RAO

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

PRASAD GRANITES

Exporters of Indian Granite Blocks and polished Granite products

232, Ist Floor, Samipige Road, Malleswaram, Bangalore - 560 003 (S, India)

phone Office : 343785, 341217 Factory : 359858 Telex : 845-8384

Grain In Cable : "Artgranite"

29-8-90

MESSAGE

I am happy to learn that, the Editorial Committee of "Gnana Sudha" has decided to bring out a special issue and special volume entitled "Shree Vidyathirtha Vaibhava" dedicated to the sacred memory of His Holiness Shree Shree Abhinava Vidyathirtha Swami Shankaracharya, I am also happy to learn that, His Holiness Shree Shree Bharati Thirtha Swami Shankaracharya has blessed this venrure and will release this Special Volume,

It is well known that, the Swamiji was Great philosopher and Scholar of repute, It is very apt that, a special issue is bring brought out in his Memory,

I wish the issue all success.

(S, RAJINIKANTH)
PARTNER

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri D. Madhavamurthy
President
Gnanajyothi Kala Mandir
Bangalore
Dear Sir,

I am indeed very happy to learn that "Gnanajyothi Kala Mandir" is bringing out a commemorative volume on Sri "Vidyathirtha Vaibhava" which will be released by the present peethadhipathi of Sri Sringeri Sarada Peetham, H. H. Sri Sri Bharathi Theertha Sannidhanam Jagadguru Shankaracharya, on 11-9-90.

I am confident that this volume will uench the spiritual thirst of many seekers and will also provide an oppartunity to receive the blessings of Jagadguru. May this venture spread the love amongst all astika jana and may they receive the Anugraha of Sri Saradamba.
with regards,

Bangalore
23-8-1990

K. B. Krishnamoorthi
Senior Divisional Manager, LIC

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಟಾಜಮಹಲ್ ಹೋಟಲು
ಅಬಿಡ್ಸ್, ಹೈದರಾಬಾದ್.

ಮಾನ್ಯರೇ

'ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಎಂಬ' ವೈಭವ ಗ್ರಂಥವನ್ನು 11-9-90ರಂದು ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಗಳವರು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಹರ್ಷವನ್ನು ತಂದಿತು.

ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆ ಇಂತಹ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರ ಸಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಮಾರ್ಗದೀಪವಾಗುವಂತಹ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಈ ಮೂಲಕ ಪರಮಪೂಜ್ಯರಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಮಾರಂಭ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಿ. ವೆಂಕಟರಾವ್
ಡೈರೆಕ್ಟರ್

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Peerless Ascetic and Meticulous Administrator

A. RAMASWAMY, I.A.S.

INSTANCES FROM SRI MAHA SANNIDHANAM'S LIFE REVEAL HIS GENIUS FOR BLENDING THE DEMANDS OF TRADITION AND TRANSITION

A Mahatma of the Highest order in the strict vedic sense is very rare. Some time, in some country such a great soul takes birth. Such a one was my guru. Not only was he a splendid example of Karuna and daya, but also of Scholarship, learning, forgiveness and fortitude.

His Upanayanam, was performed on Vaishaka Shukla Shasti which corresponds to May 4, 1930. It was held at the Sarada Temple in Sringeri. The Math Purohit himself conducted the rites and taught the young, bright and intelligent Brahmachari his first Madhyahnikam. That evening the Purohit's son Sri. Ganapathi Subramanya Avadhani came. Everything went on as usual till they came to the Portion on Abhivandana—Kashyapa, Avatsara, Naidhruva Trayar-, sheya, pravaranvita,... said the Avadhani. 'Stop,". said Sri. SRINIVASA— (His Poorvashram name) I think something is wrong.''

"You do not know. Repeat as I tell you', said the Avadhani.

"What you are telling me is different from what i was taught in the afternoon," said the young boy full of tejas and Varchas. Narasimhashastri who was passing by heard this and said, 'Sri Srinivasa's gotra is Koundinya and not Kashyapa like yours and therefore it should be Vasishta, Maithravaruna, Koundinya'.

The Avadhani corrected himself but was surprised at the Concentration and memory of the Young brahmachari. Throughout his existence in this meterial world my guru used to pickup what he heard just once and then it was always permanently lodged in his memory.

Even in childhood my guru's mind was always drawn inward. My Guru did not return to BANGALORE, after the Upanayanam ceremonies, but stayed on at Sringeri after taking due permission from his guru, Sri. CHANDRASEKHARA BHARATI.

EARLY RISER.

Right from Childhood my Guru developed the habit of waking up at arounn 4 30 A.M. It used to be around 11.00 id the night before he retired for the day. He was constantly engaged in studies- One day in the course of his walk to the Kalabhairava Temple. The Paramacharya was explaining the importance of

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sanskrit. Just then a Sanskrit Scholar who was mentally depressed happened to come there and on seeing him paramacharya recited a Sanskrit sloka, which meant, these children are mine, these houses are mine, these cattle are mine. Thus in man and sheep there is the common quality. 'me'. So the time is spent in gain.

It would appear the Paramacharya told his Students to Memorise the sloka. Next day he asked the students as to why he made them learm this sloka. Different answers. However, my guru said that the sloka showed the beauty of Sanskrit language and added. 'Me', in Sanskrit means mine. Thus, the sloka showed the Beauty of Sanskrit language. He went on to add that unless a person sheds his ego nothing will be achieved. The Sanskrit scholar who was also present immediately prostrated before the Paramacharya and my guru and said that he had found his answer to his problem and left Sringeri that day.

In the course of Evening walks Paramacharya used to enquire from his Students as to what was the menu of the day ? Was the food satisfactory ? Was it tasty and so on. On such occassions my Guru used to always keep quiet and never answer. One Day Paramacharya said, why is it that you do not answer ? pat came the reply from Our Guru, 'What we get is Acharya's prasad and therefore it is always tasty.''

On another occassion, a cow entered the Math compound and the Watchman beat the cow with a stick. Paramacharya told the watchman that it was improper to beat a cow. The watchman pleaded his inability to driveout the cow except by beating. To this Paramacharya replied. ''I will show a simple method. Pluck some grass and hold it in front of the Cow. It will come towards you. Gradually you can lead it out. ''While the cow was thus being led out Paramacharya turned to his Students and asked them to recite a proper verse. None could submit so my guru recited a verse which said.

''What can be achieved by ingenuinity cannot be achieved by force.'' A lesson he practised throughout his life.

EARLY SANNNYAS.

All this took place when my Guru was hardly 14 years Old.

My Guru was intiated into Sanyasa on Friday, the panchami of the Shukla paksha of the month Jyestha of the year prajapathi and designated as the Holy successor to the paramacharya at the age of 14. The paramacharya named his holy successor Designate Abhinava Vidyatirtha. Sri Vidhyatirtha was the 10th pontiff of Sringeri and a Yogi par excellence. paramcharya wanted his holy successor to be as great and as famous as Sri. Vidyatirtha and hence chose this name.

LOVE FOR TREES,

Right from Childhood my guru was very fond of trees and forests. He was an expert swimmer. There was not a

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

single river in the entire length and breadth of the country where he had not swam. It was a sheer delight to see my Guru swim. His abiding interest in trees and forests, protection of the environment in general and love for animals continued till the very end He could discuss about Elephants, tigers, iions, deers, cows, horses, dogs and so on. And one would be wonder—struck at the intimate knowledge that he had about them. In the same manner my Guru could talk hours together on the various birds that one could see in and arouud Sringeri and also in the various parts of the country in different seasons.

When it came to serving his guru he was totally immersed in it and did not stand on any form of prestige. He engaged himself with total faith in the words of his guru. One occasion when his Guru fell ill and two attendants had been put on duty to be outside paramacharya's room it so happened that, it being a servere winter night one of the attendants took some time off his duty to go to a nearby room where there was some fire to warm himself. Because of the warmth the attendant fell asleep. After some time he wokeup and ran to the place of his duty.

Since it was dark all around and on reaching the door of the paramacharya the attendant's leg by chance touched another figure that was keeping watch. 'Who is it,'' asked a gentle voice and the attendant stood stunned and motionless as the voice was of non-else than that of my guru. Such was his devotion to his guru.

My guru had performed several types of austerities and was adept in the performance of them as per the Sastras.

MATH'S HOARY PAST.

As regards the paraphernalia with which he was associated. he firmly held that all that related to the Math which had a great holy past and not to him as a person. In fact hispersonal requirements were the bare minimum and it would not be an exaggeration to say that he kept them below the barest.

Once when my Guru was not even 20 years old he happened to hear a casual remark that he was living amidst pompt and luxury. So sensitive was he and so hurt he felt since there was not even an lota of truth and because the remark had been made without any verification. He startedsleeping on the bare floor in Sringeri's Chilly winter Wearing a Wet lacin cloth and as if this was not enough he would wrap a wet towel aroundhis waist. Similarly, in the hot summer months he would lie down with blankets all around him. This continued for several months.

Once per-chance the paramacharya came to know and told my Guru that he should never take recourse to such methods as he had no doubt in his mind that my Gutu had complete control over his body and what was more, he has personally prayed to Goddess Sarada and Guru to make him a Sannyasi of the

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Highest order. Till the end he would never let a stray remark unanswered. He would explain the correct position.

My Guru was still in his teens when he started mastering various complicated asanas. He mastered 40 asanas in a very short time and did them regularly in the mornings for about an hour or so I have seen his body bending as if it was made of rubber with no bones. Apart from Yogasanas he was an expert in Kriyas particularly Dhuti, Vasti, Neti Trataka, Nauli and Kapala Bhati. Neti was one of his favourites. However by far the most favourite of his kriyas was Nauli. He would stand with his legs separated with palms pressed against his thighs. He used to then expel air completely from his lungs and pull his abdomen in, till its front almost touched the spinal cord. The muscles would then be so controlled so as to form a Central tube like structure and with deft movements cause the protrusion to execute a churning motion.

SAMADHI EXPERIENCE.

By the time my Guru was 18 years old he had experience of Savikalpa Samadhi.

My Guru used to enjoy going into samadhi and his Favourite place was a hillock near the Kala Bhairava Temple. By the time he was 20 he had experienced Nirvikalpa samadhi, the highest and most sublime state longed for by Yogis which very few can plunge into and having plunged into may or may not be able to come out of it.

My Guru was voracious reader. He had a sharp intellect, phenomenal retentive memory and keen zest. Apart from Vedanta and Sastras one really marvelled at his insight in the fields, such as Civil Engineering, Electronics. photography etc, On one occasion when the discussions centred around construction of a bridge across the river Tunga in Sringeri with the Director of a leading firm in the country he took all of us by surprise by recounting the main features of all the important bridges In the country. And as if this was not enough he went on to recount some of the world famous bridges notably in U.K. France, U.S.A., and Australia To prove his point beyond doubt he asked one of his attendants to bring a small photo album, where he had kept photographs of all the bridges which he had collected with necessary statistics over a number of years. Such was his thoroughness.

Once a distinguished visitor, who in later years was conferred with the nation's highest honour, Bharat Ratna, told the Acharya in the course of his conversation that he must read newspapers daily as this was an age of science and technology and if he did not do it, he would get out of date. Paramacharya who was also present did not say anything. so did the Acharya but listened with a gentle smile. After a lapse of a number of years when paramacharya had obtained Samadhi, the same distinguished Visitor came to meet my Guru.

The Acharya had spent nearly an hour with him. Thereafter Acharya remarked, 'You have also told us all that is

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

happening in the field of Administration in Mysore State and Delhi. You have also told us about happenings in the palace. Some of it by taking us into confidence. Is there anything else ?".

"Nothing important that I can think of' said the distinguished visitor. Acharya then said The other day another distinguished person who is a scientist and who has been awarded Nobel prize came to us. He was of the opinion that science and technology should serve the needs of man and not the other way If man becomea a slave of science and technology then this world will become very dangerous and can be reduced to ashes by a mere pressing of a button.'

Acharya continued. "Thereafter Sir C,P. and the Chief Minister of U. P. came to see us. They told us about the political developments." The Visitor said he was really envious that his Holiness could meet so may distinuighsed people and get first hand knowledge 'True' smiled His Holiness, and said 'Do you still feel we should read newspaper every day ? 'Obviously not' said the distinguished visitor'.

In Tarka and Vedanta there was none who could come anywhere near him. With all his learning he was perfectly simple in his expositions, Ramayana was his fvourite poem.

It was sheer delight to see my guru perform puja. none could hurry him, Each Idol was worshipped with Sandal paste Akshata, Kumkum and flower, Each, one was meditated upon, with Sri. Chandramouliswara, Ratna Garbha Ganapathi and Sarada occupying foremost place in his scheme of things. He would converse with them freely and he never even once thought of them as Idols but looked upon them as 'Living'.

Apart from this, he occupied his mind during leisure moments in doing manasika puja, He would never make any offering (Naivedya) either too hot or too cold He would repeat mantras and stotras with all the enthusiasm of a Devotee. The milk used for worship would come under his strict and watchful eye and if something was not up to his exacting standards he would just keep it aside and later demand an explanation from the attendants. None could afford to go wrong even in the slightest as far as puja was concerned. Such was his devotion.

His Vijaya Yatras were always by road and seldom did he travel for more than threeto four hours at a stretch. These Yatras were undertaken primarily toinstaill in people faith and awareness of our great Cultural and religious heritage.

Once it so happened that in a place where the accommodation was very limited , a large number of leading muslims came to have an interview. Surrounded all around by muslims, he spoke to them of faith and answered their questions in a manner which they could readily appreciate He got so obsorbed in the subject that what was to be an interview for 10 minutes iasted for more than an hour. The muslims went back in high spirits. It may be recalled that the great Sri. Sachidananda Bharati III (1770-1814), the 30th

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

pontiff of Sringeri, was held in great reverence by Tippu, the Tiger of Mysore.

During the later years of his life the activities of the math had grown by leaps and bounds and the number of branches of the math were more than 100 spread throughout the country. There were hundreds of attendants in the math and the income had also considerably improved. His achievements were thus many and varied. But if one were to ask among the many great and splendid achievements which was the greatest, unhesitatingly and without an iota of doubt would say in choosing his successor, Sri. Bharati Tirtha Swami.

A few years ago, His Holiness Sri Sannidhanam composed a beautiful hymn which had suddenly occurred to him in a flash while he was doing his anushtana. His Holiness named the said Hymn as Sri Abhinava Vidyatirtha Akshramala Stotram.

COURTESY : TATTVALOKA.

—

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

A Perfect Embodiment of all Virtues

GEETA NARAYANAN

A Unique Champion of Advaita, yet every inch a perfect administrator, the 35 year old Stewordship of Sri Abhinava Vidyatirtha Mahaswamigal has preserved Sringeri's place on India's spiritual Map.

His Holiness Abhinava Vidyatirtha Mahaswamigal, the 35th Jagadguru of the Sringeri Sarada Peetham, one of the four Amnaya Peethams established by Sankara Bhagvatpadal, passed away on September 21, 1989, leaving a void in the lives of many of his devotees. He was an unparalleled Champion of the Advaitic school of thought that exalted him to an unsurpasable pedestal.

His Holiness was a perfect embodiment of virtues : compassion, truthfulness, patience, fortitude and righteousness being the most prominent among them. Born to a primary School Teacher, Rama Sastry, on November 13, 1917, the Day of Deepavali at Basavanagudi. His Holiness, then called Srinivasan, had since childhood been an ardently pious person.

At School, Srinivasan was an obedient and conscientious student. Several were the instances of his boyhood days when Srinivasan displayed exceptional qualities of wisdom and farsightedness. From a very young age, he began expressing to his friends. a desire to renounce the world and attempt to see God.

A God sent Invitation.

Meanwhile, Srinivasan's parents were stricken with poverty and were at their wits end trying to find a way to feed the family and perform the Upanayanam (Sacred thread ceremony) of Srinivasan. They need not have worried about his Upanayanam for long as good fortune knocked on their door in the form of an invitation from the Sringeri Math to perform Srinivasan's Upanayanam at the Malh's expense at the Saradambal Temple in Sringeri.

Thus ordained by the Gayatri Upadesa, Srinivasan stepped into the state of brahmachari, after which. instead of returning home with his parents, he sought to stay back and learn the holy scriptures at the math.

Srinivasan was unquestionably the most brilliant of the students at the math and came up with some of the most thouht—provoking interpretations of the sanskrit verses that he was taught. He slowiy caught the eye of the paramacharyal, the great Jivanmukta, Sri Chandrashekhara Bharati Mahaswamigal, who was then the pontiff of the math.

In order to develop the Quality of dispassion, Srinivasan was taught the

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

:mportance of Stoicism. He learnt about the worthlessness of wordly attachment and of the superiority of Sannyasa and Brahmacharya over married life.

The paramacharyal professed that begetting a son is actually futile because it is only a rare couple who come to be blessed with a son endowed with good qualitias. He also pointedout that everyone else who has a son does not necessarily attain the exalted state of contentment.

The message brought home to Srinivasan by the obove is encapsulated in Lord Sri. Krishna's words : 'When a Man thinks of Objects, he develops an attachment to them. from this attachment arises desire and from desire, anger."

When the paramacharyal decided to choose his successor, the choice rightly fell on Srinivasan. Necessary arrangements were made and on May 22, 1931, Srinivasam waa initiated into the holy order of Sanyasa.

The new disciple of the math was named as Abhinava Vidyatirtha by his Guru and from then on, he was taught the sacred Mahavakyas that signify the identity of the individual soul.

TRUE GURU BHAKTI.

In the days that followed, Abhinava Vidyatirtha (From now called as the Acharyal) became the perfect disciple of the paramacharyal and took care of his every need, displaying exemplary guru Bhakti and guru seva.

However, the Acharyal's Studies in Tarka (Logic) separated him from his Guru for long periods of time during which they used to keep in touch through letters.

To the Acharyal, his guru's words always had an important. So great was his maturity that even when he was young, he felt that it would take him some more years to fully comprehend and appreciate some of his guru's words.

The Acharyal was an expert swimmer, and never lost the smallest opportunity to dive into any river he came across. He was a person full of life, had a variety of interests and loved wandering into forests and along the banks of the river Tunga.

Probably senceing the capablity of his disciple, the paramacharyal wished to be relived of his responsibilities and pontifical duties. He handed over the running of the math to the Acharyal. The paramacharyal soon handed over the performance of the Chandramouleeswara puja to the Acharyal and delegated him to take decisions on the math's affairs on his behalf.

The Acharyal took over as becomes a humble disciple. The Acharyal was known to have once said. 'My guru has reached the acme of realisation whereas I am only a beginner in the path of Vedanta."

STUDY OF YOGA.

Eversince he was initiated into Sannyasa, the Acharyal was extremely kean on being an ideal ascetic. Mere reading of the scriptural texts could never

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

satisfy his need for perfection. So, he began learning Yoga.

Realisation of atma through Yoga yields absolute freedom from the cycle of transmigratory existance and the final aim of Sannyasa is to attain this emancipation. The Acharyal had always advocated Ahimsa (Non—Violence) and being sensitive and compassionate by nature, he was moved by the merest suffering.

Among the eight steps that led him to the acme of Yoga is Yama or restraint. The Acharyal was a strict brahmachari who belfeved that true brahmacharyam lay in controlling the mind.

He then learnt about niyama, the second step of yoga that embodies purity, contentment, austerity, study and dedication to God. Purity involves cleaning the internal impurities of the body, such as jealousy, by cultivating feelings of love and frinedship, compassion towards those who suffer joy at the sight of virtuous ones and indifference towards the Vile.

Normally, when one sees a happy person, envy may raise its head and pollute the mind. To counteract this, yoga teaches you to think of the person as your own and the Acharyal always held the view " The entire world is my family.' Infact, in his Puja, he used to make a sankalpa for the well being of all and pray.' Let no one experience suffering."

Then followed the third rung in the ladder of Yoga, namely asana, The Acharyal mastered over 40 asanas in a rather short time and did them regularly in the mornings for half an hour to one hour everyday. Apart from Yogasanas, he also learnt various Kriyas.

MEDITATION STUDY.

He than learnt the other steps of Yoga. pranayama and pratyahara, which aid in keeping the mind from Wandering, Dharana, Dhyana and Samadhi, which involve pinning the concentration on one spot, directing the flow of thoughts towards that spot and the subsequent idealisation of tnat spot as the sole object of meditation bearing No. identify of its own.

Even after attaining perfection in Yoga, the Acharyal experiemented with the meditation techniques like trying to figure out the internal sounds of the body by closing the ears. In due course he became an authority on all aspects of meditation and drew upon his experiments to comprehend the experience of his devotees.

Strange as it may seem, the acharyal's formal lessons in vedanta commenced much after he had attained perfection in Yoga. The paramacharyal himself expeunded the Bhagavad Gita Bhashyam, Brahma Sutra Bhashyam and Bhashyam on Isa, Kena, Katha and Taittireya Upanishads, To the Acharyal, These lessons merely served to confirm what he had already learnt through his personal experiences earlier in life.

Sages have no attachment to life or death. On September, 26, 1954, the

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

paramacharyal decided to end his mortal Life in the Waters of the river Tunga. As the Acharyal described the incident. 'My guru had been occasionally saying for some time that he had finished doing what he had wanted to do and that he did not wish to hold his body any more. On the Mahalaya Amavasya Day, he went to the river for a bath. I cannot say that the water was very deep or that the Current was very powerful. He had decided to discard his body and so had proceeded to perform pranayama in the Padmasana and had allowed his body to be carried downstream. The great Jivanmukta had thus shed his Mortal form.

"The grief at his departure was intense but that did not mean that I should have spent days in mourning That would not have been what my Guru would have wanted me to do. His grace will always stay with me.'

The Achryal formally took over as the 35th Jagadguru Sankaracharya of the Sringeri sarada Peetham on October 26, 1954.

PROBLEMS GALORE.

Many were the tasks that lay ahead of the new Jagadguru. As the paramacharyal had often remained secluded, he had not toured much. Naturally, devotees all over the country were eagerly awaiting the visit of the Acharyal to their cities. There were other administrative problems of the math that needed to be sorted out immediately by the new Jagadguru.

He started improving the affairs of the Math, built a new guest house at Sringeri, renovated the Ambal and Ganapathi shrines, converted a huge bamboo forest into cultivable land, laid roads of access in Sringeri and introduced irrigation facilities.

He also started a girl,s school at Sringeri, established branch maths at various places and consecrated many Temples. He was a very able administrator. His taking over the reins of administration of the math from the hands of the Government to whom it was handed over in the paramacharyal's period itself proves this.

His unerring intution, a razor sharp intellect and his style of working made him an administrator above par. It was impossible to attempt to shield any information from him and he was also good at effectively delegating work to the math officials.

The Acharyal's attention to math welfare was not confined to the day. Being a light sleeper, he was in the habit of waking up at night and checking if the watchman was on his rounds.

ASTOUNDING MEMORY

The acharyal was also blessed with an incredible memory. When questioned about the accuracy of his recollections relating to numerous trivial details he said : I used to remember details of the construction work that were carried out in my presence. Infact, I would even recall the exact number of nails used for a

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

particular task as also the number of strokes with which each nail was driven in improvided the task was carried out in my presence."

Many of his devotees have been astonished at beingremembered by the Acharyal several years after meeting them. On several occasions, the Acharyal not only remembered them but also enquirtd about their family details. He was able to do this inspite of the fact that thousands of people flocked to have his darsan every day.

STAFF WELFARE

The Acharyal used to be sincerely concerned about the math staff and their Welfare, and did whatever was possible for their well-being.

He would also go out of his way to make himself accessible to his devotees, making no distinction whatsoever of caste or creed. He would also pay Special heed to handicapped people during darshan time.

While giving spiritual advice to a diciple the Acharyal always used to bear in mind the competence of the disciple and the favourable and unfavourable circumstances in which he was placed.

Judging people not merely by their words but by ovserving their expressions, the Acharyal would analyse the purity or impurity of his devotees' minds. He would however not embarass the person by confronting him with what he discovered.

The Acharyal's life itself served as on Ideal Example for his Disciples to maers late. For Example, the Acharyal would never forget a good done to him, even if it was a small one. His compassion was something that left those who knew him amazed.

He had a great love for children and and often instilled in them the importance of inculating the eight Atma Gunas, Compassion, Forbearance, freedom from Jealousy, Purity, freedom from Laziness, Imbibing a pleasing manner of speech, freedom from greed and stinginess, and freedom from attachment to possessios. The Acharyal aiso exhorted students to be grateful and obedient to their parents and taught them that being ungrateful was an unpardonable sin.

The Acharyal's compassion was not confined to human beings. He was also a great lover of animals. Being an epitome of the maha vrata, the Achayarl's love for animals took root during his early childhood, as his father who was fond of animals reared dogs and birds in the house. Evenafter being initiated into sanyasa, he gradually began to rear animals and birds, he had an unspotted deer and a spotted antelope both called hari, and a Cat (Bekku) that later disappeared.

NO MERE PREACHER.

people preach a lot and even earn fame as eloquent speakers who discourse in a impressive and captivating manner and in several languages. However,

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

their public appearances are a mere sham because their personal lives are at absolute variance with what they propound. But not so, our Acharyal., He was a sage who never preached without practising.

One is termed 'Acharyal' because he is able to grasp the import of the Sastras, and himself practices and induces others to follow suit." This aptly applies to the Acharyal.

He was a patriot to the core and his love for his motherland knew no bounds. He had always abhorred war and in those times when the nation was subjected to foreign aggresion, he offered prayers to the Lord for the Nation's Welfare.

In April, 1964, the Acharyal started froms Sringeri on his first all India tour during which he met the Sankaracharya of Dwaraka. The meeting of the two Jagadgurus was a great event and was hailed as such by the press and the public alike.

Fifteen years later, on the Sankara Bhagvatpadal Jayanthi in May, 1979, the Acharyal organised a meeting at Sringeri with the Jagadguru Sankaracharyas of the Three other maths of Dwaraka. Badri and puri, establshed by Bhagvatpadal.

The Gist of the joint message of the four Jagadgurus given to the world was.

"people must perform their Dharmas which have existed since time immemorial. If, by adopting a new lifestyle, some abandon their Dharma, then they will not be in a position to know what they have acquired from their lineage of forefathers and impart it to the next generation. On the other hand, if they practise their former dharma. they can attain a highei order of virtue. This is the means to the prosperity of our country."

VISIT TO BOMBAY.

For Citizens of Bombay. 1982 was a unique year—the year when His Holiness spent 42 days in their midist from MARCH 21 to MAY 2.

His Holiness delivered a number discourses and visited cultural, religious, social and educational institutions. The Bharatiya Vidya Bhavan invited His Holiness to preside over an Extra-Ordinary assembly of Scholars, at which more than 50 Scholars from all over India matched their skill in diverse subjects such as Meemamsa, Logic and Grammer.

The Sankara Jayanti was celebrated at Chembur, Bombay, with special pujas, discourses and Vidwat sadas. A felicitation Ceremony was arranged on April 30, to pay respects to His Holiness on entering the 50th year of Sanyasa. After visiting Nasik, His Holiness left for Loni to participate in the Sahasra Koti Gayathri Mahayagna. Sri Sri Swaroopananda Saraswathi Sankaracharya of Badari was also present.

Courtesy : TATVALOKA

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ನಾಡಿನ ಜೀವನಾಡಿ : ಶೃಂಗೇರಿ

ಡಾ|| ಬಿ. ರಾಮಯ್ಯ

ಸಮಸ್ತ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಾರ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸರ್ವಾಂಗ ಸೌಂದರ್ಯ ಗರ್ಭಿತವಾಗಿರುವ ಜೀವದ ಜನನ ಮರಣಗಳ ಹೋರಾಟದ ರಂಗಭೂಮಿಯೇ ಈ ಜಗತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾ ಮರೆತು ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ದ್ವಂದ್ವಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಜೀವಲೋಕವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು ಬಂದ ಮಹಾತ್ಮರೇ ಆಚಾರ್ಯ ಶಂಕರರು. ಐದನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದು ಎಂಟರಲ್ಲಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾಗಿ, ಹದಿನಾರಕ್ಕೆ ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿ, ಮೂವತ್ತೆರಡರಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಜೀವನ ಅಪೂರ್ವ, ಅನರ್ಘ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಂತ. ಮೂರುಬಾರಿ ಈ ಮಹನೀಯರು ಆಸೇತು ಹಿಮಾಚಲ ಪರ್ಯಂತ ಪರ್ಯಟನಮಾಡಿ "ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ ಸತ್ಯ, ಕ್ಷಣಕ್ಷಣ ಸಂಚಲನಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ಜಗತ್ತು ಮಿಥ್ಯ, ಇಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಜೀವ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಹೊರತು ಜೀವನಲ್ಲ" ಎಂದು ಸಾರಿದರು. ಆದುದರಿಂದ ನಾಸ್ತಿಕತೆ ನಿರ್ಧೂತವಾಯಿತು. ಅನೇಕತ್ವದ ಭ್ರಾಂತಿ ಅಂತರಿಸಿ "ಏಕಮೇವ ಅದ್ವಿತೀಯ ಬ್ರಹ್ಮ" ಎಂಬುದು ಸತ್ಯವಾಯಿತು. ಅಂಜಿಕೆ ಅಂತರ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಧ್ವಂಸವಾಗಿ "ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮ" ಎಂಬುದು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿತು. ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಮನೋ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಅತೀತವಾಗಿ 'ಅಯಮಾತ್ಮಾಬ್ರಹ್ಮ, ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ' ಎಂಬ ಮಹಾವಾಕ್ಯಗಳ ಸತ್ಯ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅಂದಿನ ಷಣ್ಮತ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಇಂದಿನ ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪವಿತ್ರ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯಾದ ಭಾರತದ ನಾಲ್ಕು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಆಮ್ನಾಯ ಪೀಠಗಳನ್ನು ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮೊದಲನೆಯ ಪೀಠ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಶಾರದಾ ಪೀಠ. ಇದು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಈ ನಾಡಿನ ಜೀವನಾಡಿ. ಆ ಕಾಲ, ಈ ದೇಶ ಎರಡರ ಸಮಾಗಮದಿಂದ ಅರಳಿದ ಆಚಾರ್ಯರ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಶಾರದಾ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರರ ಪ್ರಭೆಯಾಗಿ ಈಗಲೂ ಶೃಂಗೇರಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ತಮ್ಮ ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಹೊರಟ ಶಂಕರರು ಹಿಮವತ್ ಶಿಖರದಂತೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಪಂಡಿತ ಪ್ರಕಾಂಡರನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಅಂತಹ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಿಲ, ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರು ಪ್ರಧಾನರು. ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರೊಡನೆ ಶಂಕರರಿಗೆ ನಡೆದ ವಾಗ್ಯುದ್ಧ ವೈಯಕ್ತಿಕವಲ್ಲ. ಅದು ಬರೀ ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳ ಹೋರಾಟವೂ ಅಲ್ಲ. ಅನುಭವಗಳ ಪ್ರಭೇದವೂ ಅಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕರ್ಮ ಜ್ಞಾನಗಳ ಭೇದ ಪ್ರಭೇದಗಳು. ಮಂಡನಮಿಶ್ರರು ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸಾವಾದಿ, ಜೀವ ಬ್ರಹ್ಮಗಳ ಭೇದದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸಂಸಾರಿ, ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಈ ಜಗತ್ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಜೀವನ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕ. ಕರ್ಮವಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವೇ ಇಲ್ಲ. ಕರ್ಮದಿಂದ ಸಂಸಾರ, ಸಂಸಾರದಿಂದಲೇ ಸ್ವರ್ಗಾನಂದ, ಇದೇ ಜೀವನ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆ. ಈ ವಾದ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಂಕರರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಸ್ವರ್ಗಾನಂದವಲ್ಲ. ದೇಶ ಕಾಲ ಉಪಾಧಿ ಭೇದಗಳಿಗೆ ಅತೀತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ. ಅದು ಜೀವಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನವೇ ಸಾಧನ. ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದಿಂದಲೇ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇದು ಶಂಕರರ ನಿಲುವು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಈ ತತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ **ಅವರಲ್ಲಿ ವಾಗ್ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.** ಇದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಸೋತವರು ಗೆದ್ದವರ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಕರ್ಮಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನವೋ, ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವೋ ಯಾವುದೋ ಒಂದೇ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಶ್ಚಿತಾಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬಂದರು. ಈ ಇಬ್ಬರ ವಾಗ್ವಾದ ಸರಣಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಜಯಾಪಜಯಗಳನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಮಂಡನಮಿಶ್ರರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾದ ಉಭಯಭಾರತಿ ನ್ಯಾಯಪೀಠದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲು ಉಭಯರಿಗೂ ಸಮ್ಮತವಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಶಂಕರರಿಗೆ ಆ ಸಾಧ್ವಿ ಸರಸ್ವತಿಯಾಗಿ ತೋರಿದರು. ಅವಳ ಧರ್ಮನಿರತೆಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಎಂತಹುದೋ! ಕರ್ಮಠನಾದ ಮಂಡನರಿಗೆ ತನ್ನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯು ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವದ ಮೇಲೆ ಸಾಧಿಕಾರದ ವಿಶ್ವಾಸವಿತ್ತು. ಆಕೆಗೆ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಬಾಲಕನ ಮೇಲೆ ರಕ್ತಿ, ಸಂಚಲನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕೃತಿವುಳ್ಳ ಗಂಡನ ಶಕ್ತಿ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ. ಈ ಇಬ್ಬರೊಡನೆ ಉಭಯಭಾರತೀಯ ಪ್ರವರ್ತನೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ತರುವುದೋ ನೋಡೋಣ! ಇಬ್ಬರ ಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವ ಗುರುತ್ವ ಕುಶಲತೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಶಂಕೆ ಅಂತರಾಂತರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮಿಣುಕುತ್ತಿರಲು, ಆ ಇಬ್ಬರ ಕಂಠಗಳಲ್ಲಿ ಉಭಯಭಾರತಿ ಎರಡು ಹೂವಿನಹಾರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದಳು. ನಂತರ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯಾದಳು.

ವಾಗ್ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅಣುವಿನಿಂದ ಪರ್ವತದವರೆಗೂ, ಶಬ್ದದಿಂದ ಮಹಾ ವಾಕ್ಯದವರೆಗೂ, ಜೀವನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಪರ್ಯಂತ ಅನುಸ್ಯೂತವಾದ ಧರ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ಆ ಇಬ್ಬರ ಅಂತಃಕರಣ ಪಟಲದಲ್ಲಿ **ಮೆರೆಯುತ್ತಾ ಅನುಭವ ಮಿಂಚಿನ** ಪ್ರಭೆಗಳು ಹೊರಕ್ಕೆ **ಹೊಳೆಯಲು** ಅಂದಿನ **ಲೋಕವೇ** ಬೆರಗಾಯಿತು. ನ್ಯಾಯಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯಾದ ಉಭಯಭಾರತಿಗೆ ಒಂದೇ ತತ್ವ ಎರಡು ರೂಪಗಳಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಆ ಮಹಾ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶ, ಕಾಲಗಳು ಒಂದಾದವು.

ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಮನೋಬುದ್ಧಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಅತೀತನಾಗಿ ಬಾಲಕನಾದ ಶಂಕರರು ನಿಂತರು. ಆ ನಿಶ್ಚಂಚಲ ಚಂಚಲ ಸ್ಥಿತಿ ಮಂಡನರಿಗೆ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯುಕ್ತಿ ಪ್ರಯುಕ್ತಿಗಳು ನಿಂತು ಹೋದುವು. ಮೌನ ಕವಿಯಿತು. ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಹಾಕಿದ ಹೂವಿನಹಾರ ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರ ಎದೆಯಮೇಲೆ ಬಾಡಿ ಹೋಯಿತು. ಅಷ್ಟೇ, ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮಂಡನರು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ನ್ಯಾಯಪೀಠದಿಂದ ಉಭಯಭಾರತಿ ಇಳಿದು ಗಂಡನ ಸೋಲು, ಕರ್ಮದ ಇತಿ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದಳು. ಆದರೂ ಗಂಡನಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಮನೆಯೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಜಗತ್ತೇ ಶೂನ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಭಾರತಿ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡಿ "ಎಲೈ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಯೇ ಕರ್ಮ ಪಕ್ಷ ಪೂರ್ತಿ ಸೋಲಲಿಲ್ಲ ಆ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮಂಡನಮಿಶ್ರರ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಬೇಕು. ಆಗಲೇ ನನ್ನ ಗಂಡ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗುವುದು" ಎಂದಳು. ಮುಗುಳ್ನಗುವಿನಿಂದ ಆಚಾರ್ಯರು "ಸರ್ವಜ್ಞ ಪೀಠಾಧ್ಯಕ್ಷಿಣಿಯಾದ ನೀವೇ ಹೀಗೆಂದರೆ ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ! ತಾಯೇ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಭಂಗವಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲ ಎಂದರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಬಹುಕಾಲ ವಾದವಿವಾದಗಳು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀ ದೇವಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಂದೇ. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶಂಕರರು ಬೆರಗಾದರು. ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಅದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ತನ್ನ ಅನುಭವದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅನುಭವಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳನ್ನು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಿಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾವುದೋ ಯಾವುದೋ ಎಂದು ನಮಗೆ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಅದು ಬಾಲಾವಸ್ಥೆಯಕ್ರಮ, ಆಕೆಯ ಅಂತರ್ವಿಕಸಿತ ಕಳಾಪರಿಣಾಮ, ತ್ರಿಗುಣ ವ್ಯಾಪಾರಾತ್ಮಕವಾದ ಮರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಕೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಿಣಾಮ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಭಗವತ್ ಸುಂದರಿಯ ಮರ್ಮವನ್ನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ತಾವು ಕೇಳಬಹುದೇ? ಈ ಅನುಭವ ನನಗೆ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲ ಜನ್ಮಾಂತರದ ವಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೇ ನಾನು ಮಾತನಾ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಡುವುದು ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಆದರೂ ತಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಕೊಡಲು, ತಾಯೇ ನನಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ವ್ಯವಧಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿ, ಶಂಕರರು ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಉಭಯಭಾರತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಸಿರಾಡಿತು. ತಮಗೆ ವಿಯೋಗ ನಿಶ್ಚಯವೆಂದು ಆ ದಂಪತಿಗಳು ಅರಿಯದೇ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

'ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಪರರಾಜ್ಯದ ಪರಿಸರ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಬರಲು ದೀನಾಲಾಪಗಳು ಕೇಳಿ ಬಂದವು. ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಲು ಅಕಾಲ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ತುತ್ತಾದ ಆ ರಾಜ್ಯದ ಅರಸನ ಶವ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಆದರ ಸುತ್ತಲೂ ಬಂಧು ಬಳಗದ ಪ್ರಲಾಪಗಳು. ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಶಂಕರರು ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದರು—ದೇಹಿಯು ಜನನ ಮರಣಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನರಿಯದೇ ದೀನರಾದ ಈ ಪಾಮರರಿಗೆ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಇವರ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ನಾನು ಅರಸನ ಶವದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಶಿವತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಭೋದಿಸಿ ಪುನಃ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನೀವು ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಈ ರಹಸ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಶಂಕರರು ಅರಸನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕರು. ಅರಸನು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡನು. ಸುತ್ತುಮುತ್ತಿರುವ ಜನಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಪರಿಜನರೊಡನೆ ಅರಸ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿ, ಅಂತಃಪುರ ಕಾಂತೆಯರೊಡನೆ ಅರಮನೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅಕಾಲ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಹರಿಸಿದ ಈ ಹೊಸ ಅರಸನ ಆಡಳಿತ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ಅಂತ:ಪುರಪುರಂಧ್ರೀ ಜನರೊಡನೆ ವರ್ತಿಸುವ ವಿಧಾನವೇ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಪರಿಜನರಿಗೆ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಧಾನಿಗಳಿಗೇ ಅಲ್ಲ, ರಾಣಿಯರಿಗೂ ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವುದು ತಮ್ಮ ಅರಸನಲ್ಲ. ಇವರು ಯಾರೋ ಸಿದ್ಧಪುರುಷರು, ವೈರಾಗ್ಯ ಸಂಪನ್ನರು, ನಿರಂತರ ಸಂಚಲನಾತ್ಮಕ ಶೀಲರು, ಇವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಾನ, ಮಮತಾಹಂಕಾರಗಳು, ರಾಗಭೋಗಗಳು ರಾಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಇವರು ಗದ್ದಿಗೆ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ನಿಂತರೆ ಈ ರಾಜ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಧರ್ಮನಿರತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇವರು ಬಹಳಕಾಲ ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ರಾಣಿಯರ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಪ್ರಧಾನಾಮಾತ್ಯರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಸುಡಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಶರೀರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ರಾಜಭಟರ ಕಾಟ ಉತ್ಕಟವಾಯಿತು. ಈ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಅರಿತು ಶಂಕರರು ಅರಸರ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವಶರೀರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಈ ಪರಕಾಯ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ರಾಜ್ಞೀ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರ ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯಾನುಸಂಧಾನವು ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ದ್ಯೋತವಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಶಂಕರರು ಉಭಯಭಾರತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಆಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಸಮುಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು ಕನ್ಯೆ, ರೋಹಿಣಿ, ಗೌರಿ, ವೃಷಲ ಆದಬಾಲ, ಷೋಡಷಿಯಾಗಿ, ಸುಂದರಿಯಾಗಿ, ತ್ರಿಪುರಸುಂದರಿಯಂತೆ ಮೆರೆಯುವುದು ಸತ್ಯ. ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಳಾದ ಈ ಸ್ತ್ರೀ ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಗಾತ್ಮನಾದ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗುವಳು. ಇಲ್ಲಿ ದ್ವೈತ ಅದ್ವೈತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ದೇಶ, ಕಾಲಗಳೇ ಅಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಇವರ ಸ್ಥಿತಿ ಗತಿಗಳೂ ಇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅವಸ್ಥಾಕ್ರಮವೆಲ್ಲಾ ಸಗುಣದಲ್ಲಿ ಸಮುಚಿತವೇ, ಕ್ಷಣಿಕವಾದ ಈ ಆನಂದಾಂಶದಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸಮುತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ ಅತೀತವಾದ ನಿರ್ಗುಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಪರಿಪೂರ್ಣ. ಅದು ಅಖಂಡಚೈತನ್ಯ ಅಮೃತಾನಂದ. ಸಗುಣದಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವ ಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿರಂತರ ನಿರ್ಗುಣದಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯವಾಗಿ, ಅಖಂಡವಾಗಿ, ಅಪ್ರಮೇಯವಾಗಿ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯಾಂಶವನ್ನು ರೇಖಾಮಾತ್ರವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು ಎಂದು ಆಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಉಭಯಭಾರತಿ ಮೌನ ತಾಳಿದರು. ಮಂಡನರು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಶಂಕರರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಉಭಯಭಾರತಿ ತನಗೆ ಈ ನಿರ್ಗುಣ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಸ್ಥಾನವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆಗ ಶಂಕರರು ತಮ್ಮ ಮತ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಸಹಕರಿಸಲು

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೆ ಎಲ್ಲೈ ಶಂಕರ ನಿಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವೇ ನಿಮಗೆ ನೆರವಾಗಿರಲು ನನ್ನ ಹಂಗು ನಿಮಗೇಕೆ ಎಂದು ಮುಂದೆ ಹೊರಡಲು ಶಕ್ತರಾದ ಶಂಕರರು ಶಕ್ತಿತ್ರಯಕ್ಕೆ ಮಾರಿದ ಆದಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ವನದುರ್ಗಾ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಉಭಯಭಾರತಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದರು. ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಭಾರತಿ, ಶಂಕರರೊಡನೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹೀಗೆಂದಳು. "ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಹಿಂದಿರುಗಿನೋಡದೇಇರುವವರೆಗೆನಾನುನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವೆ" ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಶಂಕರರೂ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರು. ನಂತರ ವಿಜಯಯಾತ್ರೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಸಿಂಹದಂತೆ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಉತ್ತರಾಪಥದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಮೂರು ಪೀಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾಸ್ತಿಕ ಮತಗಳು ಪಲಾಯನವಾದವು. ಪಾಷಂಡ ಮತಗಳು ನಿರ್ಮೂಲವಾಯಿತು. ಸ್ವೋತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಗುದ್ದಾಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ, ಶಾಕ್ತ, ಕೌಮಾರ, ಗಾಣಾಪತ್ಯಾದಿ ಆಸ್ತಿಕ ಮತಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಈ ಅವಾಂತರ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಕ್ಷಾಳನವಯಡಿ ಎಲ್ಲ ಮತಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯ ಒಂದೇ ಎಂದು ಸಾರಿದರು. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಕರ್ಮದಂತೆ ಶಂಕರರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಉಭಯಭಾರತಿ ಅಲ್ಲ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಾರದೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲೂ ಶಂಕರರ ವಿಜಯ ದುಂಧುಬಿಯೇ. ಅಲ್ಲಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದರು. ಆಗ ದಕ್ಷಿಣಭಾರತ ಕಾಪಾಲಿಕ, ಶಾಕ್ತ, ಕಾಳ, ಭೈರವಾದಿ ವಾಮಾಚಾರಗಳಿಂದ ಭಯಂಕರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಅವರನ್ನು ಸಮಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅದ್ವೈತ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಆಚಾರ್ಯರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಬಂದರು.

ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವೇ ಅಲ್ಲ, ಮಹತ್ತರ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯೂ ಹೌದು. ಇಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗ ರಮಣೀಯವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವಿದೆ. ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯೂ ಸೋಂಕದ ಕೀಕಾರಣ್ಯಗಳೂ, ಅರಣ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮನೋಜ್ಞವಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಸದಾ ಶ್ರವಣ ಶುಭವಾಗಿದ್ದುವು. ಈ ಪ್ರಶಾಂತ ಸುಂದರ ವನವಾಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇಜಃಪುಂಜಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮರು ಆತ್ಮಾನುಸಂಧಾದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಎದುರಾಗುವ ಜನರೇ ಇಲ್ಲ. ಇವರ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ತೇಜ ಉಕ್ಕಿ. ಆ ಪ್ರಾಂತವೆಲ್ಲಾ ಶರಶ್ಚಂದ್ರಾತಪವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಲೂ ಮೌನವೇ ಯಾವ ದಿಶೆಯಲ್ಲೂಕ್ಷೋಭವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲು ಆಕಾಶದ ತಾರೆಗಳಂತೆ ಅರಳಿದ ಮಹೋನ್ನತ ವೃಕ್ಷಾಗ್ರದ ಪುಷ್ಪಗಳು. ಆ ಚಂದನ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿದ ಸರೀಸೃಪಗಳು. ತಮ್ಮ ಹೆಡೆಯ ನೆರಳಿನಿಂದ ಮಂಡೂಕಗಳ ಪ್ರಸವ ವೇದನೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಸರೀಸೃಪಗಳು. ಈ ದೃಶ್ಯ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ವೈರವಿಲ್ಲದೆ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಸತ್ವ ಓಡಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ತಾವು ಪ್ರಬೋಧಿಸಿದ ಮತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಇಲ್ಲೇ ಇದೆ ಎಂದು ಶಂಕರರು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮುಂದೆ ನೋಡಿದರು. ಬೆರಗಾದರು. ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಮಹೋನ್ನತ ಗಿರಿಶೃಂಗ, ಆ ದಡದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರಂತರ ಸಂಚಲನಾತ್ಮಕವಾದ ತುಂಗಾ ತರಂಗಿಣಿ. ರಾಮಾಯಣ ಕಾಲದ ಋಷ್ಯಶೃಂಗನ ಪವಿತ್ರಶಾಂತ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಊರ್ಧ್ವಪಥವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತಿರುವ ಪರ್ವತ ಪಂಕ್ತಿ ಒಂದು ಕಡೆ, ನಿತ್ಯನೂತನ ವಿಲಾಸ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸದಾ ಮನೋಜ್ಞ ಮಂಜುಲಾರ್ಭಟ ತರಂಗಗಳ ಶೋಭೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಿರ; ಮತ್ತೊಂದು ಚಂಚಲ ಒಂದು ಗಭೀರ; ಮತ್ತೊಂದು ಮಧುರ. ಒಂದು ಊರ್ಧ್ವಗಾಮಿ; ಮತ್ತೊಂದು ಅಧೋ ವ್ಯಾಪಿ. ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧಗಳಾಗಿ ಕಾಣುವ ತುಂಗಾ ಶೃಂಗಗಿರಿ ದೃಶ್ಯ ಸುಮನೋಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದೇ ತತ್ವದ ಭಿನ್ನಾಕೃತಿಗಳು ಅಹೋ ! ಇದು ಎಷ್ಟು ನಿತ್ಯವೊ ಅದು ಅಷ್ಟು ಸತ್ಯ. ಇದು ಎಂತಹ ಸೌಂದರ್ಯವೋ ಅದು ಅಂತಹ ಚೈತನ್ಯ. ಎರಡೂ ಆನಂದ ಪ್ರದವೇ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೃಶ್ಯವೂ ಆನಂದವೇ. ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೇ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಈ ಭೂಮಂಡಲವೇ ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮ ತತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಚಾರ್ಯರು ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಎಂದರೆ ಅಂತರ್ಮುಖರಾದರು. ಸಹಸ್ರಾರು ಚಂದ್ರಕಳೆ ಉಕ್ಕಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಲು ಶಂಕರರು ಚಂದ್ರಮೌಳಿಯಾದರು ಆಚಾರ್ಯರು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಕ್ಷಣವೇ ಉಭಯಭಾರತಿ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಶಾರದಾ ಪ್ರತಿಮೆಯಾದಳು ಕರ್ಮಜ್ಞಾನಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯದಂತೆ ಶಾರದಾ ಚಂದ್ರಮೌಳಿಗಳ ಪ್ರಭೆ ಸದಾ ಜಗತ್ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಜೀವನಾಡಿ. ಇದೇ ಶೃಂಗೇರಿ. ಇದರ ಮಹತ್ತೇ ದಶದಿಶಾವ್ಯಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ★

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಗುರುದೇವ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ

ಲೇಖಕರು : ಲ. ನ. ಶಾಸ್ತ್ರೀ

ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತಿಗಳವರ ಕರಕಮಲ ಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀಮದಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಶ್ರೀ ಪಾದರವರ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ಹೆಸರು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸರೆಂದು. ಇವರ ಪೂರ್ವಜರು ಸ್ಮೃತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ದಾಮ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿದ್ದವರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರವರೂ ಸಹ ಇವರ ಭಿನ್ನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೇ.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಿಗೆ ದೈವಭಕ್ತಿ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಒಲಿದಿದ್ದವು- ಪೂಜೆ, ಭಜನೆ, ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸರು ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತಿಗಳವರ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಂಬಾ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಪನಯನವೂ ಆಯಿತು. ಮತ್ತು ಮಠದ ಶ್ರೀ ಸದ್ವಿದ್ಯಾಸಂಜೀವಿನೀ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವೂ ಆಯಿತು. ಪ್ರೌಢವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವೂ ಜರುಗಿತು.

ದಿನೇ ದಿನೇ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸರನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲ್ಲವೇ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರಭಾರತಿಗಳವರು ಅವರನ್ನು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿದ್ದು ? ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು ಹೀಗೆ ಮಾಡಲು ಇದ್ದ ಕಾರಣಗಳು ಎರಡು : ಮೊದಲನೆಯದು ತಾವು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದಾ ಗ ತಮಗೆ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ಆ ಮೊದಲೇ ವಿದೇಹ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದುದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿಯೇ ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಅಭ್ಯುದಯದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಪಣ ಮಾಡಿಸುವುದು, ಎರಡನೆಯದು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರು ಎಲ್ಲಾ ವೈದಿಕ, ಲೌಕಿಕ ಆಚಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮಠದ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ತಾವು ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ ಹೊಂದಿ ತಪೋನಿರತರಾಗಿರಬಹುದೆಂದು. ಇದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಜಗದಂಬೆಯ ಅನುಜ್ಞೆಯೂ ಇತ್ತು.

ಆದರಂತೆಯೇ ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿ ಸಂವತ್ಸರದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿಯ ಶುಭದಿನದಂದು (ಮೇ ೨೨, ೧೯೩೧) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಿಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸದೀಕ್ಷೆಯನ್ನಿತ್ತು ಶಿಷ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮದಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರೆಂದು ತುರೀಯಾಶ್ರಮ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಜಗದ್ಗುರುಗಳವರು ಹಿರಿಯ ಗುರುಗಳ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕ, ದಿವ್ಯಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸತತವಾಗಿ ಪಡೆದ ಮಹಾ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಗಳು. ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತಿಗಳವರ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಆಲೈಸಿದ್ದರೇ ಸಾಕು, ಅದೇ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಮಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ದಿವ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಅವರ ಶ್ರೀಮೂರ್ತಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ, ತಪ್ಪು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವ ಮಗುವನ್ನು ಕಾಯುವ ತಾಯಿಯಂತೆ ! ಅಂತಹುದರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತುಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಸತತವಾಗಿ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಅವರ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಅವರಿಂದ ಉಪದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರ ಅದೃಷ್ಟ ಎಷ್ಟು ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವಾಗಿರಬೇಕು !

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಆತ್ಮಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದುತ್ತಾ ಬಂದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ಹಿರಿಯ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ನೆರವಾದರು. ಶ್ರೀ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಶಿವಾಭಿನವ ನೃಸಿಂಹ ಭಾರತಿಯವ ರಂತೆಯೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಹತ್ವ, ತಪೋನುಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತಿಗಳವರು ನುಡಿದಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯಪೂರಿತರಾಗಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದ ಅನುಗ್ರಹ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯರಕ್ಷೆ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ತಿದ್ದಿದರು, ರೂಪಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಗುರುವರ್ಯರ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಯಂತೆಯೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚ ನೈಪುಣ್ಯ ವನ್ನು ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರೇ ಆದರು.

ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳು ವಿದೇಹ ಮುಕ್ತಿ ಹೊಂದಿ ಬ್ರಹ್ಮೈಕ್ಯರಾದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ತಪೋನುಷ್ಠಾನನಿರತರಾಗಿದ್ದು, ಆ ಬಳಿಕ ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಭಾರತದ ಪ್ರವಾಸ ಕೈಗೊಂಡರು. ಸನಾತನ ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಆಲಯ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಚನಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ತುಂಗಾ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲೂರು ಶ್ರೀ ಮೂಕಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಆ ಬಳಿಕ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಗೈದು ಕಾಲಟೀ ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆದ್ಯಗುರು ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಗೈದರು. ನವರಾತ್ರೀ ಉತ್ಸವ ವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ವಿದ್ವತ್ಸದಸ್ಸೂ ನಡೆದು ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗಳು ಬಹುವಾಗಿ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸತತವಾಗಿ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹ ಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ದೇಹ ಶ್ರಮವನ್ನೂ ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ ಜ್ಞಾನಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಗಿಸಿದರು. ಕೇರಳ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಚರಿ ಸಿದ ಗುರುವರ್ಯರು ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಮಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಕುಂಭಾಭಿಷೇಕಗಳನ್ನು ಸ್ವಹಸ್ತ ದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ರುದ್ರಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾರುದ್ರಯಾಗವು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದು ಯಾಗಾರಂಭವಾದ ದಿನವೇ ನಮ್ಮ ಸೈನಿಕರು ಅನ್ಯಾಕ್ರಮಣವಾಗಿದ್ದ ಗೋವೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಯುದ್ಧ ದುಂದುಭಿಯನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಚಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ವತ್ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತ ರಾದರು, ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು.

ಶೃಂಗೇರಿಯ ಪೀಠಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಭರತಖಂಡ ವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸಿ, ಧರ್ಮದುಂದುಭಿ ಮೊಳಗಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರರ ಅನಂತರ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾ ತೀರ್ಥರು ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ಕನ್ಯಾ ಕುಮಾರಿಯಿಂದ ಕಾಶ್ಮೀರದವರೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದ, ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸಿ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶಂಕರರ ಅವತಾರದ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಹದಿಮೂರು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜಡತೆ ಕವಿದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ತಪಶ್ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಹಾಯೋಗಿ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಪೀಠದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆ ಮಹಾಪೂಜ್ಯರು ಸೊರಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ನಾಡಿಗೆ ದಿವ್ಯಚೇತನವನ್ನಿತ್ತು ಧರ್ಮ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದರು. ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಶ್ರೀ ಭಾರತೀತೀರ್ಥ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾ ರಣ್ಯರಂತಹ ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯರನ್ನು, ದೇಶೋದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದು ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಶೃಂಗೇರಿ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿದ್ದ ಆ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯೋಪದೇಶದಿಂದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಹೊಸದೊಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿಭಾರ ಹಾಕಿದರು. ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಫಲವೇ ಅಲ್ಲವೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ? ಇಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ನಾವು ಭಾರತೀಯತೆಯನ್ನೇ ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದ್ದ ಶಾಂತಿ, ತೃಪ್ತಿ, ಸಹನೆ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಪ್ರಲೋಭನೆಗಳ ದಾಸ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಧೋಮಾರ್ಗಕ್ಕೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಸಡಿಲವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಮಸಕಾಗುತ್ತಿದೆ ಇಂತಹ ಕ್ಷೋಭೆಯಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾರುಮಾಡುವ ಮಹಾನುಭಾವರೊಬ್ಬರ ಆಗತ್ಯ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯಲ್ಲವೆ ? ಧರ್ಮದ ಗ್ಲಾನಿಯಾದಾಗ ಅವತರಿಸಿದ ಆ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರೇ ಇಂದು ಅದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರಾಗಿ ಅವತರಿಸುವ ಆಗತ್ಯ ಬಂದಿತು.

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಳವೂ ವಿಶಾಲವೂ ಆದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವ ಪ್ರತಿಭೆ, ಎಂತಹವರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸುವ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸು, ನಿರರ್ಗಳವಾದ ವಾಗ್ವೈಖರಿ, ಧರ್ಮಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಇತರ ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ಗೌರವ, ಮೇಲುಕೀಳೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಭಗವತ್ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವರೆನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ–ಇವೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದ್ದವು.

ಸಂಚರಿಸಿದೆಡೆಗಳಲ್ಲೆಲಾ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಧಾರಣರಿಂದ ಹಿಡಿದು ರಾಜ, ಮಹಾರಾಜ, ರಾಜ್ಯಪಾಲ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರವರೆಗೆ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಸರಳವೂ, ನಿರರ್ಗಳವೂ, ಗಂಭೀರವೂ ಆದ ಶೈಲಿಯಿಂದ ನಾತನ ಧರ್ಮದ ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಶ್ರದ್ಧೆ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಬಿತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದೀ ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುವ ಅವರ ಉಪದೇಶ ಲಹರಿ ಎಂತಹವರಲ್ಲಿಯೂ ಆಸ್ತಿಕ್ಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಅವರು ನಡೆಸುವ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ ಪೂಜೆಯು ಭಕ್ತಿ ನಮ್ರತೆಗಳನ್ನು ಚಿಮ್ಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀಮತ್ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಭಾರತವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂಬುದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ನಾಡಿನ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚತುರಾಮ್ನಾಯ ಪೀಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ? ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರೂ ಸಹ ಆ ಏಕತೆಯ ದುಂದುಭಿಯನ್ನು ತಾವು ಹೋದೆಡೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಅಖಂಡ ಭಾರತಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದೂ, ಆಂಧ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ, ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂದು ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು. ಧರ್ಮವೇ ನಮ್ಮ ಆಧಾರ; ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ, ಕರುಣೆ, ಅನುಕಂಪ, ಸಾತ್ವಿಕತೆ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಏಕೆ, ಅಖಂಡ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂದು ಉಪದೇಶಗೈಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು. ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಭಾವೈಕ್ಯ ಮೂಡಬೇಕಾದರೆ, ಧರ್ಮಭಾವನೆ ಉದ್ದೀಪನಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳವರು. ರಾಷ್ಟ್ರನಾಯಕರು ದೇವರು ಧರ್ಮಗಳ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಪನಂಬಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದೆ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ದೈವಶ್ರದ್ಧೆ, ಸದಾಚಾರ ಇವುಗಳ ಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿತ್ತರೆ ಸಾಕು, ಧರ್ಮವು ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ, ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಗುರುವರ್ಯರು.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಆಚೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈನಾದೇಶದವರೆಗೂ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ಥಾನದವರೆಗೂ ಹರಡಿತ್ತು. ಈ ದೇಶದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರಾಗಿ ತಮಲ್ಲಿಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ವಿದೇಶದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸನಾತನ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ವಿಶ್ವಧರ್ಮವಾಗಿ, ಎಲ್ಲ ಮತಗಳೂ ಈ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ತತ್ವಗಳನ್ನೇ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಆಯಾ ದೇಶ, ಕಾಲ, ಜನಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರೂಪಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಶ್ರೀ ಶಂಕರಭಗವತ್ಪಾದರು ಈ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪುನರುದ್ಧರಿಸಿ, ಬಲವಾದ ತಳಪಾಯದ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಳವಾಗಿದ್ದ ಶಾರದಾ ಪೀಠವೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಶ್ರೀನಗರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞಪೀಠ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಸಿಂಹಾಸನವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಭೆಯೇ ಇದ್ದು, ಶ್ರೀ ಶಂಕರರು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವಾದ ಪ್ರತಿವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದರು. ವಿಂಧ್ಯಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿದ್ದ ದಂಡಕಾರಣ್ಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಭಾರತದ ಭೂಭಾಗವೂ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ತವರೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಪೀಠಾಧೀಶ್ವರರಾದರು.

ಆಚಾರ್ಯಪಾದರು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಅಂದಿನ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಚತುರಾಮ್ನಾಯ ಪೀಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಏಕರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರು. ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾದ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಭಾರತ ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರು. ವಿವಿಧ ಮತಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿ ದೂರ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಉಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದರು. ಅಖಿಲ ಭಾರತಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಸಮಾನ ಭಾಷೆಯಿರಬೇಕೆಂದು ಅಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಬೋಧನೆಗೆ, ಗ್ರಂಥರಚನೆಗೆ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ದಕ್ಷಿಣಾಮ್ನಾಯ ಪೀಠಾಧೀಶ್ವರರು ಆಚಾರ್ಯರ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ಭರತಖಂಡದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆಯನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಉದ್ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮದು ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ, ಶಾಕ್ತಮತಗಳಲ್ಲ, ಸನಾತನ ವೈದಿಕಧರ್ಮ ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಭಾಷೆ, ದೇವಭಾಷೆ–ಸಂಸ್ಕೃತ ಎಂದು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಪೀಠವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಪೀಠದ ಆಚಾರ್ಯರು ವಿದ್ವಾಂಸರ, ಪಂಡಿತರ ಪೋಷಕರಾಗಿ ಸದ್ದುಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಹಿಂದಿನ ಆಚಾರ್ಯರಂತೆಯೇ ತಾವೂ ಸಹ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನೂ, ಜರತಾರೀ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಇತ್ತು ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಜನ ಉದ್ದಾಮ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಬಿರುದುಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರೆಂದರೆ ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸ. ಶ್ರೀ ಶಂಕರಜಯಂತಿ, ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ಉತ್ಸವದ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ಸಭೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ತಾವು ಭೇಟಿಯಿತ್ತ ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದ್ದರು. ವರ್ಧಂತೀ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಮ್ಮತವಾಗುವಂತಹ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಸನ್ಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದೂರದೂರದಿಂದ ಪಂಡಿತರು ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಕಾಲದ ಪರಿವೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸನಾತನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬಂದೊದಗಿದ ಅಪಾಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅನೇಕ ಮಹಾನುಭಾವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರಷ್ಟೆ ? ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಶಿವಾಭಿನವ ನರಸಿಂಹಭಾರತೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಆ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರ ತತ್ವಗಳ ಪುನಃ ಪ್ರಸಾರದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಭರತಖಂಡದ ಧಾರ್ಮಿಕ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಐಕ್ಯತೆಯ ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಸಾಧ್ಯ : ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಶ್ರೀ ಶಂಕರರ ಜನ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಶಂಕರರ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದರು. ಶ್ರೀ ಶಂಕರರ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಒಂದೇ ಕಡೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರೂ ಅದೇ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ತಾವು ಸಂಚರಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅನೇಕ ಶಂಕರ ಮಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಬಹು ಶಂಕರ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಜನಕ್ಕೆ ಆದಿಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಸ್ಮರಣೆ ನಿತ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಎಲ್ಲಾ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಪುನಃ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅನುವಾದವು ಆಯಾ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಈಗಾಗಲೇ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅನುವಾದವಾಗಿ ಹೊರಬಂದಿವೆ.

ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನೆಡೆಸಲು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗುರುಗಳವರು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಶಂಕರ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶಾಖಾ ಸಮಿತಿಗಳು ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂಧ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀ ಶಂಕರಕೃಪಾ' ಎಂಬ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು ಆಯಾ ಸಮಿತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಭಾಷೆಯೇ ಅಡಿಗಲ್ಲು. ಭಾರತದ ಆರ್ಷಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇರುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ. ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳೂ, ವೇದಾಂತ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಷಡ್ದರ್ಶನಗಳೂ, ತರ್ಕನ್ಯಾಯ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೇ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕವಾದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪತ್ತು ಇರುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯಿಂದ ಕಾಶ್ಮೀರದ ವರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಪರಕೀಯರ ಧಾಳಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಎಷ್ಟೋ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಮಠ ಮಂದಿರಗಳು ನಾಶವಾದಂತೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳೂ, ಪುಸ್ತಕಾಲಯಗಳೂ ನಾಶವಾದವು. ಜನಜನಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗೆ ಅನ್ಯರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿತು. ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ಕ್ರಮೇಣ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಇಳಿಯಿತು. ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪುನರುದ್ಧಾರಕ್ಕೂ, ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಮೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಈ ಭಾಷೆಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಭಿನವ ನರಸಿಂಹ ಭಾರತೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾಲಟಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು

ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ಅದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ತಾವು ಸಂಚರಿಸಿದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿವಾದ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಬೋಧನೆ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹರಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಶ್ರೀ ಸುರಸರಸ್ವತೀ ಸಭಾ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನೂರಾರು ಜನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರ ನೆರವಿನಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಈ ಸಭೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಎಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಎರಡು ಸಲ ಸರಳ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ಈ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದವರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಯ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ರಜತ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಬಲಪಡಿಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜನರು ಆಡುವ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಬಲ ಇಚ್ಛೆ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳವರಿಗೆ ಇತ್ತು. ಅವರ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಮೂರ್ತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೊಡಲು ಪಂಡಿತರನೇಕರು ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವು ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಖಿಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಗುರುಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಆರ್ಷೇಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನಗಳು ಈಗ ನಿಂತು ಹೋಗಿವೆ ಯೆಂಬಷ್ಟು. ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ಈ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪದ್ಧತಿ ಯನ್ನು ಪುನರುದ್ಧರಿಸಲು ಸಂಕಲ್ಪ ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ವೇದ ವಿದ್ಯಾಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಲೋಪದೋಷಗಳಿಲ್ಲದಂತೆ ನಿರ್ವಂ ಚನೆಯಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಡುವಂತಹ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿ ಪುರೋ ಹಿತರ ತಂಡವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಈ ವೇದ ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ವರ್ಧಂ ತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೇದಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ವೇದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನ್ನಂತೂ ಪ್ರತಿಸಲವೂ ಗೌರವ ಸಂಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಆದರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈಗಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ, ವಿಪತ್ಪರಂಪರೆಯ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ, ಭಯಭೀತಿಯ ಹಾವಳಿಯಲ್ಲಿ, ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಭದ್ರತೆ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ನಿಗೆ ಭರವಸೆಯನ್ನೀಯುವುದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆ ನಂಬಿಕೆ ಗಳು, ಸತ್ಯವಚನ, ನಿರ್ವಂಚನೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಂಬಿ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥಿರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ.

ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದವನಿಗೆ ಮೊದ ಮೊದಲು ವಿಘ್ನ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳು ಎದುರಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಹಸದಿಂದ ಎದುರಿಸಿದಾಗ ತೃಪ್ತಿ, ಶಾಂತಿ, ಸಮಾಧಾನಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಅನ್ಯರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸದಿರುವುದು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದಿರುವುದು, ಮೋಸ ಮಾಡದಿರುವುದು, ಜಂಭವನ್ನೂ ಸೋಗನ್ನೂ ಕಳಚಿ ಹಾಕಿ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಇರುವುದು-ಇವು ಇಂದಿನ ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ನಿಯಮಗಳು. ಇವುಗ ಳನ್ನು ಜನ ಪಾಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ತಾವು ಸಂಚರಿಸಿ ದೆಡೆಯೆಲ್ಲಾ ಇದನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುನಃ ಪುನಃ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಜೀವನಕ್ಕೊಂದು ಶ್ರದ್ಧೆ, ನಂಬಿಕೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಧಾರ ಬೇಕೆಂದು ಹುಡುಕುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳ ವರ ಉಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಆಚರಿಸಬಹು ದಾದ ಬೋಧನೆಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಇವೆ. ಕತ್ತಲಲ್ಲಿನ ದಾರಿ ದೀಪಗಳಂತೆ ಮಾರ್ಗ ತೋರುತ್ತಿವೆ.

ಅಸತ್ಯನಿಂದ ಸತ್ಯದೆಡೆಗೆ, ತಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಜ್ಯೋತಿ ಪಥದೆಡೆಗೆ, ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಅಮೃತದೆಡೆಗೆ ಕರೆದೊ ಯ್ಯುವ ದಿವ್ಯ ಹರಿಕಾರರಾಗಿದ್ದರು ಶ್ರೀಮದಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಕೋಮಲ ಹೃದಯ, ಉದಾರ ಚರಿತ

ಲೇಖಕರು : ಎಸ್ ಜಿ. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ

ಸದ್ಗುಣಗಳ ನಿಧಿ, ನಮ್ಮ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು. ನನಗೆ ಇವರ ಪರಿಚಯ ಅರ್ಧಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು; ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನದೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಸರು 'ಶ್ರೀನಿವಾಸ', ಶ್ರೀಯುತ ಕೈಪುರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೆಂಬುವರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇವರು ಎರಡನೆಯವರು; ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಹಿರಿಯರು. ಇವರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಸೇವಾಪರರು. ಒಮ್ಮೆ ಇವರ ತಾಯಿ ಬಾಣಂತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ, ಮನೆಗೆಲಸಗಳನ್ನು ಇವರ ಅಕ್ಕನವರು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಯಿತು; ಆಗ ಇವರು ಎಳೆಮಗುವಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಗೆದುಕೊಟ್ಟು ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ನೆರೆಹೊರೆಯವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಇವರನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊದಮೊದಲು ಸಹನೆಯಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದ ಇವರು ಆಮೇಲೆ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದು "ನಮ್ಮ ಮನೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಹಕರಿಸುವುದು ತಪ್ಪಾದರೆ, ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೀವು ಮಾಡಿಕೊಡಿ, ನಾನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ" ಎನ್ನಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಆ ಕುಚೋದ್ಯ ನಿಂತುಹೋಯಿತು, ಯಾರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು, ಎಂಬ ವಿವೇಕ ಇವರ ಹುಟ್ಟುಗುಣ.

ರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಿದ್ದರು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಬೆತ್ತದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಅದೇ ಪದ್ಧತಿಯಾಯಿತು. ಪಾಠಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೂ ವಿನಾಯಿತಿ ದೊರೆಯದಾಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಏಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಏರಿತು. ಎಳೆಯ ಹುಡುಗ ಅವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ ಒಮ್ಮೆ ಬಲಗೈ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎಡಗೈ, ಚಾಚುತ್ತಾ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ. ತರುವಾಯ ಯಾವುದೋ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋದರು. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮುದ್ರಿಕಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾದ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಈ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟಮೇಲೆ ಬಾಲಕನನ್ನು ಕರೆದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದರು; ಅವನ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರು; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲಕೆಲ ವಿಶೇಷಾಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು; ಚಕಿತರಾದರು; ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುರುಷನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಸಾಧಾರಣ ಹಸುಳೆ ಇದು, ಎಂಬುದಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹಿಂತಿರುಗಿದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ "ಇವನನ್ನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಎಂದಿದ್ದರೂ ನೀವು ಇವನ ಕಾಲಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು" ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಹಿರಿಯ ಬಂಧುವೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಗನ ಜಾತಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. "ಇವನು ಪರಿವ್ರಾಜಕಾಚಾರ್ಯನಾಗುವುದು ದಿಟ" ಎಂದು ಅವರೂ ಹೇಳಿದರು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮೇಧಾವಿ. ಪಾಠಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಂದ ಬುದ್ಧಿಯವರಾಗಿದ್ದ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ. ಆದುದರಿಂದ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಇವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯನಂತೆ, ಹಿತಚಿಂತಕನಂತೆ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಇವರದೇ ಒಂದು 'ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪು' ಜನ್ಮ ತಾಳಿತು. ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ಕೂಲಿನಿಂದ ಬಂದಮೇಲೆ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ 'ಚಿಕ್ಕಲಾಲ್‌ಬಾಗ್' ಎಂಬ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುವುದು, ಅನಂತರ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಚಾಪೆ ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು, ಕೇಳುವುದು, ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಅಧಿವೇಶನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಈ ಮೊದಲಾಗಿ ಆ ಗುಂಪು ಒಂದು 'ವ್ಯಾಸಂಗ ಗೋಷ್ಠಿ'ಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀನಿವಾಸನದೇ; ಇವನು ಹೇಳುವ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲ ಪೌರಾಣಿಕ, ನೀತಿಬೋಧಕ, ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಚೋದಕವಾದುವು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಹೃದಯ ಅತಿ ಕೋಮಲ, ದಯಾಮಯ. ಯಾರಾದರೂ ಕಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಕಪಡುವವನು; ಅವರನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಲೆತ್ನಿಸುವನು. ಇವನ ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕವಾಡಿಗರ ಕುಟುಂಬ. ಅದರ ಯಜಮಾನ ಹಾಲು ಮಾರಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಿಗೊಬ್ಬ ಮಗ; ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಸಹಪಾಠಿ; ಆದರೆ ಮಂದಬುದ್ಧಿ. ಇವನ ಮುಂದೆ ಅವನ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಎದ್ದುಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಕವಾಡಿಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತೆ, ಆಶಾಭಂಗ, ಕೋಪ–ಎಲ್ಲವೂ ಇದ್ದವು. ಒಂದು ದಿನ ಕೋಪವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಮಗನನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಒಂದು ಕಲ್ಲುಚಪ್ಪಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಮಗನ ಯಾತನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು; ಕವಾಡಿಗನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬಂತು; ಆದರೆ ಆ ದೊಡ್ಡ ಆಳಿಗೆ ಹುಡುಗನಾದ ತಾನು ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ಒಂದು ದಾರಿ ತೋರಿತು. ಕವಾಡಿಗನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, "ಅಯ್ಯಾ: ನೀವೇನೋ ಈ ಹುಡುಗನ ತಂದೆಯೇ ಹೌದು; ಇವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ನಿಮಗಿದೆ, ನಿಜ; ಆದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವಾದರೆ ತಡೆಯಲಾರ. ಆದುದರಿಂದ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಾನು ಇವನ ಹಾಗೆ ಬಗ್ಗಿರುತ್ತೇನೆ, ಕಲ್ಲು ಚಪ್ಪಡಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಮೇಲಿಡಿ; ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಇವನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿ; ಆಮೇಲೆ ಬೇಕಾದರೆ ಕಲ್ಲು ಚಪ್ಪಡಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಇವನ ಮೇಲೆಯೇ ಹೊರಿಸುವಿರಂತೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆ ವಯಸ್ಕನಿಗೆ ಅದೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷೆಯಾಯಿತು; ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿತು. ಮಗನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ ಆ ಹುಡುಗನ ಪಾಲಿಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೇ ದೇವರು.

ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ತನ್ನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿದ್ದ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ತಡಮಾಡದೆ, ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ತನ್ನ ಸಂದೇಹಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಅವನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೇ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಹಾಗಿದ್ದವರು, ಈಗ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ, ಮಥನ ಮಾಡುವ, ಸಮರ್ಥಿಸುವ ವಿಧಾನ, ಪ್ರೌಢಿಮೆ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಕಂಡು ಯಾರು ತಾನೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡರು ?

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲವರು ವಿರಳ. ಆದರೆ ಕೆಲವನ್ನಾದರೂ ಅರಿಯದವರೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೆ ಅವರು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಉಪದೇಶದ ವಿಧಾನ, ಆ ಉಪದೇಶದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯ; ಅವರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿರಲಿ, ಬಾರದಿರಲಿ, ಯೋಗ್ಯರಾದವರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಅವರಿಗಿರುವ ಗೌರವ, ದಿನಂಪ್ರತಿ ಬಂದುಹೋಗುವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶಿಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ಸತ್ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಅಸಮಾನ ಸರಳತೆ, ಅನುಗ್ರಹ ಭಾಷಣ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೃದುಮಧುರವಾದ ಹಾಗೂ ಹಿತಕರವಾದ, ಅಮೃತವಾಣಿ, ಅವರ ಮುಖಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತವಾಗುವ ಮನಶ್ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಮನನಲತೆ, ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರಲ್ಲೂ ಅವರಿಗಿರುವ ಸಹನೆ, ದೀನ ಶಿಲಿತರಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನುಕಂಪ, ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ, ಆತ್ಮಗೌರವದಿಂದ, ಜೀವನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಡು

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

...ಡನರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಸ್ವಾರ್ಥರಹಿತ ಪ್ರಜಾ ಸೇವಕರಲ್ಲಿ ಅವರು ತೋರಿಸುವ ಅತಿಶಯ ಪ್ರೇಮ, ತಮ್ಮನ್ನೇ ನಂಬಿರುವ ನಿಜಭಕ್ತರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಪ್ರವಹಿಸುವ ಅನುಗ್ರಹಪರಂಪರೆ ಈ ಮೊದಲಾದ ಗುಣರತ್ನಗಳನ್ನು ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಜ್ಜನರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಹುಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ಶ್ರದ್ಧಾತ್ರಯ ವಿಭಾಗ ಯೋಗ'ದಲ್ಲಿ ಗೀತಾಚಾರ್ಯನು ಒಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುವ ತಪಸ್ಸಿನ ಆಚರಣೆ ಈಗಲೂ ಸಾಧ್ಯ, ಬರೀ ಬಾಯಿಮಾತು ಅಲ್ಲ, ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಜಗದ್ಗುರು ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಜೀವಿತದಿಂದ, ಇವರ ಬೋಧೆಗಳಿಂದ, ಇವರ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನಾ ಕ್ರಮದಿಂದ ಕಲಿಯಬಹುದಾದ, ಕಲಿಯಬೇಕಾದ, ನೀತಿಸಾರವನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. "ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನರಜನ್ಮ ದೊರಕಿರುವ ಈ ಅಪೂರ್ವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನಾವು ತಪ್ಪದೆ ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶುದ್ಧ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು, ಪ್ರತಿನಿಮಿಷದಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ, ನಮ್ಮ ಮಾತು, ನಮ್ಮ ಯೋಚನೆ, ಎಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿರಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ದಿನೇ ದಿನೇ ದೃಢತರವಾಗುತ್ತಿರಬೇಕು." "ಉತ್ಸರ್ಪಿಣೀ ಖಲು ಮಹತಾಂ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ" ಇದೇ ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ದಿವ್ಯವಾದ ದೃಷ್ಟಿ, ಇದೇ ಅವರು ನಿತ್ಯವೂ ಕರುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಿವ್ಯತರ ಉಪದೇಶ ಇದೇ ಅವರು ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದಿವ್ಯತಮ ಸಂದೇಶ. ಈ ಅನುಗ್ರಹತ್ರಯದಿಂದ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಿಷ್ಯಕೋಟಿಯು, ಇಂದಲ್ಲ, ನಾಳೆ, ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಉಪದೇಶಕರು ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿರುವುದು, 'ಗುರು'ವೆಂದರೇನು, ಗುರೂಪದೇಶ ಸತ್ಪರಿಣಾಮಕರವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಗುರುವಿನ ಜೀವನ ಕ್ರಮ ಹೇಗಿರಬೇಕು. ಅವರ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳು ಎಂತಹುದಾಗಿರಬೇಕು, ಎಂಬುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು. ಅವರ ನಡೆ-ನುಡಿಗಳೇ ಉಪದೇಶಗಳಾಗುವುವು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ, ನಮ್ಮ ಗುರುಸಮ್ರಾಟರ ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ಕೀರ್ತಿಪ್ರಭಾವಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಏನು, ಅವರ ಅಪಾರ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಯದು, ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಮೂಲವಾವುದು, ಆ ಮೂಲದ ಬೆಲೆ-ಭದ್ರತೆಗಳು ಎಷ್ಟು, ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ನಮಗೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಮ್ಮ ಸಂಶಯಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಗೆ, ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ, ನಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯ ಸಿದ್ಧಿಗೆ, ಅದೇ ಹೇತುವಾದೀತು.

ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಿದ್ಧಸಂಕಲ್ಪರು. ಅವರು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳು ಅನೇಕಾನೇಕವಾಗಿರುವುವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಯಶಸ್ವೀ ಸಾಧನೆಯು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ, ತಮ್ಮ ಸಾಹಸದಿಂದ, ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಯಿತೆಂಬುದಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ಹೇಳರು, ಎಂದಿಗೂ ಒಪ್ಪರು ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮಾತು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವರಾಡುವ ದಿವ್ಯೋಕ್ತಿ ಏನೆಂದರೆ: "ಮನುಷ್ಯ ಯೋಚನೆಗೆ, ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ, ಮನುಷ್ಯ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ ಮಹಾಶಕ್ತಿಯೊಂದಿದೆ. ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ, ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ, ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು. 'ಈಶ್ವರೇಚ್ಛೆ' ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ, 'ದೈವಯತ್ನ' ಎಂಬುದಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿರುವುದು ಅದನ್ನೇ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲೆವೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳು ಮಾತು."

ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಮರೆಯಲಾಗದಂತಹ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಯಿತು: "ಶ್ರೀ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪಂಚಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಾನದ ಭಾವಚಿತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಅವರದೇ ಬೇರೊಂದನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದರೆ ಒಳಿತು" ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದೆ. 'ಏಕೆ ?' ಎಂದರು ಗುರುವರ್ಯರು. 'ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಲಂಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ, ರಾಜಸಂನ್ಯಾಸದ ಯಾವ ಚಿಹ್ನೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಅವಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಗಡ್ಡ ಬೇರೆ. ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೈರಾಗಿಯ ಚಿತ್ರದಂತಿದೆ' ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದೆ. ಆಗ ಅವರಾಡಿದ ವಾಕ್ಯಸರಣಿ, ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯ ಮತ್ತು ಗಮ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ನಾರ್ಹ : "ಅದೇ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯತಮವಾದುದು. ನೀನು ಸೂಚಿಸಿದ ಬಹಿರಾಡಂಬರಗಳೊಂದೂ ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ, ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಣಿಕವಾದುವು. ನನ್ನ ಗುರುನಾಥನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಅರಿವಿನ ಬಲದಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಈ ಕಿರೀಟ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಮೋಹವಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ನನ್ನ ಆಶಯವೇ ಬೇರೆ; ನನಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಈ ಕ್ಷಣ ಹಿಮಾಲಯ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ, ನಾನೇ ನಾನಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿನ ದೈವಿಕ ವಾತಾವರಣದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು, ಕೈಲಾಸೇಶ್ವರನ ವಿಭೂತಿಯ ವರ್ಣನಾತೀತ ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ, ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ, ಮುಳುಗಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ." ಇದು, ನಮ್ಮ ಮಹಾಸನ್ನಿಧಾನದ ಅಚ್ಚಳಿಯದ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಅಸ್ಥಿಗತ ವೈರಾಗ್ಯ; ಇದೇ. ಅವರು ಅತ್ಯಮೋಘ ಸದ್ಗುಣ ಮಹಾ ಮಾಲೆಯು ನಾಯಕಮಣಿ. ಅಸ್ಥಿಗತ ವೈರಾಗ್ಯ; ಇದೇ. ಅವರು ಅತ್ಯಮೋಘ ಸದ್ಗುಣ ಮಹಾ ಮಾಲೆಯ ನಾಯಕಮಣಿ. "ಅನರ್ಘ್ಯಮಪಿ ಮಾಣಿಕ್ಯಂ ಹೇಮಾಶ್ರಯಮಪೇಕ್ಷತೇ" ಎಂಬಂತೆ, ಪರಮಗುರುಗಳ ಪೂರ್ಣಾನುಗ್ರಹದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಗುರುವರ್ಯರ ಗುಣರಾಶಿಯು ಥಳಥಳಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇದರಹೊಳಪು ನನ್ನಂತಹ ಅಸಂಖ್ಯ ಶಿಷ್ಯರ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ತೊಲಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ ಸಾಧನೆಯಾಗಬೇಕಾದದು, ಆಗುತ್ತಿರುವುದು, ಇಂತಹ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತ ಪುರುಷಪುಂಗವರಿಂದ. ಇವರ ಅನುಗ್ರಹ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಚಿರಕಾಲ ಲಭಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಜಗನ್ಮಾತೆ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಂಬೆಯು ಕರುಣಿಸಲಿ.

ಚಿರಮಭಿವರ್ಧತಾಂ ಗುರುಕೀರ್ತಿಶ್ರೀಃ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Our Great Guru: Sri Abhinava Vidyatirtha Mahaswami

H. H. SRI BHARATI TIRTHA MAHASWAMIGAL

The historic Anugraha Bhashanam of Jagadguru Sri Sannidhanam, H. H. Sri Bharati Tirtha Mahaswamiji, on completion of his Guru's aradhana on Oct. 4, 1989.

Akhilanugraha deeksham nikhila thamappunja nigrahey daksham Abhinava Vidyatirtham hamsavali seyvitham vandey,

Sri Sankara Bhagavatpada, the very incarnation of Lord Parameshwaral accomplished three importent tasks for the reestablishment of Santana dharma.

The first one was the detailed commentary (bhasya) written by him on prasthanatraya (Upanishads, Brahma Sutra and Srimad Bhagavad Gita).

The Second was the extensive yatra undertaken throughout Bharat debating, convincing and winning over the pandits who were mistakenly following different religious paths and practices.

The third and the most important of all was the establishment of four amnaya (Vedic) peethas in the four directions of the country, for the perpetuation of Santana dharma.

It is the extraordinary foresight of Sri Sankara which made him establish these Chathuramnaya peethas. Our Guru used to say that Adi Sankara is the only personality born so far in this world with such remarkable talent and foresight.

He selected places in the midst of mountains for the southern peetha, sringeri and northern peetha, Badri. For the other two, he selected the shores of oceans-Dwaraka in the West and Puri in the East.

He could have set up the peethas in big cities or on the outskirts of cities. But he did not do so. The places were so chosen that people will get rid of their worries and enjoy peace by a mere visit to those places. Sri Sankara chose the serene beautiful Sringeri Kshetram for the Dakshinamnaya peetham.

ONLY FOUR PEETHAS

It is well-known that the Vedas are Four, the directions are Four, and the faces of Brahma are four. Therefore Bhagavatpada established four amnaya peethas. He also specified for each peetham, the Devata, the Kshetra, the Tirtha and the Acharya purusha.

Not only that, he prescribed the qualifications for his successors in those

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

peethas. In his Mathamnaya sashanam, he has laid down : suchihi, Jiteyndriyaha, Vedavendangaadi Vichakshanaha, that is, a person of unimpeachable character who has conquered his senses and who is well versed in Vedas with its angas and the sastras, It will not do, if a person is just well learned and has the ability to attract, people. He could not occupy the Peetham unless he is of unimpeachable character.

How can one who is a slave to the senses, impress the people by his preaching ? In Vivekachudamani Bhagvatpada has clearly pointed out that creatures which go after even one sense object only, face destruction, and what will be the fate of the man who is swayed by all the five senses (sound, touch, form, taste and smell) together ?

Sri Bhagavatpada has defined the guru as one who is well learned and has mastered the Tattva and who is also concerned with the welfare of his disciplies. A person well learned but does not have adequate concern for the Sishya's welfare or a person who is much interested in the welfare of the Sishya but he himself is ignorant, can never be a guru. These strict qualifications apply to the peethadhipatis

It is the great good fortune of the people that all the successive peethadhipatis of Dakshinamnaya Sringeri Sri Sarada peetham have possessed all the prescribed qualifications in toto. I wonder as to what an auspicious appropriate excellent moment (Muhurtha) Sri Sankara Bhagavatpada should have chosen to establish this peetham at Sringeri which has such all illustrious unbroken line of Mahathmas as peethadhipatis !

FOREMOST JNANI

Our acharya, Jagadguru Sri Abhinava Vidyatirtha Mahaswamiji, possessed all the qualifications laid down by Sri Sankara. I do not consider myself competent enough to speak adequately about the complete sense-control and the most glorious unblemished perfect character and high erudition of our acharya. It is beyond the comprehension of ordinary man.

Sri Sankara Bhagavatpada has quoted a sloka in his Brahadaranyaka Bhasya and elsewhere Shakuneenaam Ivaakaashey jaley Vaaricharasya cha Padam Yathaa na drishyeta tatha jnaanavataam gatihi.

(The ways of jnanis are uncomprehendable like the paths of vulture on the high sky and the fish in the water).

Our guru is foremost among such jnanis. Similar to Adi Sankara, our acharya also embraced Sannyasa at a very young age and as such never knew anything about the third purushartha (Kama) but only knew about the fourth (moksha)

He used to advise people who came to talk to him, not to waste time in gossiping. At the same time he welcomed useful talk. This nature of his is the outcome of his deep study and constant contemplation of Upanishadic injunctions. The Upanishad says : Naanuddhyaayaath bahoon shabdaan Vaacho viglaapanam hi thath.
Inner purity

(Dont' speak too many words. It is only exhaustion of the Lungs).

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

It is better to keep quiet than waste time by taking too much. At least we won't be wasting our lungs. Our Acharya was observing that.

He had great taste for going through the works of Sri Sankara Bhagavatpada and contemplating on the tattvas clarified. He always advised me to keep in mind the tatva expounded by Sri Bhagavatpada even while moving about.

He said' Going to Sri Sarada temple, prostrating before the idol and such things are external activities (Bhahya Vyavahara). The inner vyavahara should be the tattva proclaimed by Sri. Bhagavatpada. This alone will make life worthwhile. Otherwise how can our life become purposeful ?" The constant contemplation on Upanishadic tecahings, as expounded hy Sri Adi Shankara, was our Acharya's great quality.

The following sloka of Kalidasa was dear to our Acharya
"Dweyshyopi Sammathaha Shistaha
Thaasaarthasya Yathoushadam
Thyaajyo dushtaha priyopyaaseeth
angulee Vouragakshathaa.

He used to tell me that our lives should be modelled after the above sloka which is from Raghuvamsa describing the qualities of Dileepa Maharaja.

This Sloka answers the query as to who is acceptable and who is not. Normally for an ordinary man, relationship or friendship counts in accepting a person. But for Dileepa Maharaja it was different. What he looked for was competence (Yogyata). Whether the other person likes me or not is immaterial. If he is competent, I require him. He may be averse towards me but still I need him because of his competence".

Kalidasa has given a simile The medicine, though bitter is required for the patient. The curative factor is important and not the taste. The finger bitten by a poisonous snake is to be chopped off (lest life be in danger).

We should not have the abhimana that the finger is our own dear thing. These are the criteria for acceptance or rejection of persons.

This nature of Dileepa Maharaja was liked by our Acharya. A competent person (Yogya) is liked by our Acharya, even if he remains at a distance and he will ignore a person who is an ayogya, even if he remains in close proximity, To use his words : tath Diseypi Namo Namha ! He won't even glance at that direction.

Again, like Dileepa Maharaja, our Acharya had the other characteristcs such as nobility, intelligence, balance, bravery and excellence—all in abundance.

PURPOSE OF LIFE

He was overflowing with compassion towards everyone. He considered that life was meant for Paropakara. Normally a person would react if some one behaves in an improper manner, and nurturing ill-will, he would wait for an opportunity to wreak vengeance.

But our Acharya was always for giving and forgetting the misconduct of of others, due to his inherent nature of

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

compassion and mercy. He used to tell us always that we must not have a feeling or retaliation—Kruthasya Prathikarthavyam. He said : 'It is the nature of one possessed with raajasa disposition. We the Sannyasis should be of Satvika deposition always'.

This not just what my guru talked. I have personally witnessed many incidents where erring persons were not only pardoned but also blessed There are hundreds of such incidents which can be cited. This is our Acharya's nature and another significant aspect of our guru

He could never hurt the feelings of others. He used to say : 'Why should I say something which would hurt your feelings ? I don't know what difficulties and problems you are undergoing that make you speak/behave in a mistaken manner. What would I gain if I hurt you ?''.

Whenever devotes approached our Acharya and sought his permission to leave, he used to say : 'You have come. I did not ask you as to when you came or when you propose to leave. I take it that you stay here until your other duties require your presence elsewhere.'' This is one of the examples of his magnanimous unimposing nature.

It is my good fortune that I have witnessed many such educative incidents all these 23 years that I had been with him. The coincidence in this matter is that our Acharya also was with his guru for a period of 23 years The only difference is that our Acharya was with his Guru for that period as a Sannyasi, while I was a brahmacharI for the first eight years of my life with my guru.

GREAT AFFECTION

He had extraordinary affection towards me. I came to know that from his own expressions. On a Pradosha day, in the every beginning of my coming to SringerI, I had been to the other side of the river. That night while sitting for puja, our Acharya enquired : 'Did you go to other side of the river' ?

''Yes. I went', was my reply.

''You stay put in Narasimha Vana itself. Don't go elsewhere I will always be observing you,'' said my guru. I did not know that he was closely watching my movements. To say that I should always be in Narasimha Vana and that he was obseiving me intently, denotes the amount of affection he had for me.

He used to tell me that there must not be any distraction or diversion, while studying. He said, 'Once diversion comes, it is impossible to train you as a Pandit. ''He narrated his Experience with his Guru. Sri. Chandrasekhara Bharati Mahaswami, saying : Our Aharya will reprimand us if we did not study even for a short while.

Like this he used to narrate innumerable experiences and taught us how to conduct overselves, the traditions of the math that are to be followed and the way of dealing with sishyas, etc, when Circumstances, arose, he used to give the picture of various persons But in the end he would emphasise that irrespective of the behaviour of persons, we must always, without fail, be affectionate to-

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

wards each one and nobody should get a feeling that he is not liked by us.

VALID EVEN TODAY

Kalidasa has described how Dasaratha conducted himself :

Each one in his Kingdom was feeling that he himself is liked by the Maharaja. Such was the behaviour of Dasaratha Maharaja.

Our Acharya added : Look here ! Swamiji ! We mus not think that it was relevant only in Dasaratha's period or Kalidasa's period. But, it is a lesson for us even today'. Thus teaching many things, our Guru has blessed us.

Another surprising factor comes to my mind. My Guru took Sanyasa in 1931 and he was with his guru for 23 years. till 1954 when he was appointed as the peetadhipati. He was the 35th Peetadhipati in the line of succession and his period of reign is also 35 years. I don't know what Ishwara Sankalpa this is.

It will be hard to believe if we enumerate the devalopment works carried out by him in this math during these 35 years.

In the administration of the math and its affairs, in strengthening the bonds between the sishyas and the math, in establishing branches, in the propagation of vedas and sastras, and in short in all activities that are beneficial to the people at large, our Guru's contribution has been very significant. There is no matter connected with the math in which the gurn has not played an effective rdle.

It is true that right from the beginning the charyas of Srigeri Sri. Sarada Peetham have undertaken Yatras to bless the sishyas. But it is difficult to find a personality like our Guru in the annals of the math who has so extensively and repeatedly travelled from Kanyakumari to Kashmir.

Not only that, our Guru is the only amnaya Peethadhipati after Adi Sankara to have visited Nepal. Mahasivaratri was celebrated by our Guru at Nepal in 1957. That too was on the earnest and devout request made by the then king of NEPAL.

1951 EVENTS RECALLED.

Our Guru did not go and stand at their doors on his own. Out of gratitutde for the special blessings received by his father, King Tribhuvan, from the Sringeri Acharya, King Mahendra of Nepal extended a reverential invitation to our Acharya.

in 1951 a distress befoll kIng Tribhuvan the father of King Mahendra. He came to India and Stayed incognito Jagadguru Sri. Chandrasekhara Bharati Mahaswamiji who had heen remaining anthamukha in those years, one day caused a Srimukham to be sent to the King, in Delhi, blessing—" you will regain the throne very shortly Sri. Sarada Chandramoue eeswara and Sri. Pasupatinath will bless you for that."

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

This blessing fructified and King Tribhuvan got back the throne within waeks. That was in the mind of King mahendra when he invited our Guru to Nepal. The King showed great reverence and took the acharya for special darsan of Sri. Pasupatinath.

Our acharya started on his first yatra in 1956 and covered the four southern states Karnataka, Kerala, Tamil Nadu and Andhra Pradesh continuously for a period of six years. Again starting from Sringeri in June 1964, he covered southern and northerm India continuosly for four years. This was his second major yatra

In many parts of the country, he established branches. In many places, he consecrated the idols of Sri Saradamba and Sri Sankara Bhagavatpada. He established pathaslas and initiated activities for Dharmic awareness.

For the propagation of Vedas, our acharya added a Veda Pathashala to the existing sastra pathashala at Bangalore, Everybody is aware of the tremendous developments that have taken place in the 100 year old patashala at Sringeri, during the time of our guru.

Similarly, for the propagation of Sanskrit, our guru has established 'Surasaraswati Sabha'which is conducting exams twice a year and not less than 6000 students are appearing every time.

JOURNALS STARTED

Likewise he caused jounrnais to De started for the propagation of Sanatana Dharma and Vedanta. He called them "Sri Sankara Krupa" The first was in Tamil which began in 1959 and is now completing 30 years. When he was travelling in Andhra Pradesh in 1961, he started the journal in Telugu, and it is completing 28 years now. Afterwards ne started the journal in Kannada. It is also completing 25 to 26 years now. This year the Malayalam journal, 'Sri Sankara Krupa' has resumed publication.

In one way or anothet we should make people believe in God; we should make people sensitive to dharma; we should make them go in the path of rectitude, these were the intentions with which he caused the starting of those jouruals,

In the Sringer Math, innumerable were the things he did to improve the place. Many of you might remember the meagre facilities which were available to Pilgrims coming here. Now our guru has created facilities to such an extent that we are ready to receive a thousand pilgrims at a time.

In this connection, I would like to recall another attitude of mind of his' He used to say "We should do our duty. We should not be tempted to enjoy the result ourselves. Let anybody enjoy." pointing to the coconut grove he brought up and the buildings, he used to say," I have planted so many coconut trees. I have not planted them with the the expectation that I woulde enjoy the produce. I thought it my duty to plant them and so I did it. Let anybody

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

enjoy the result, See I have built so many buildings here. It is not with the intention of living in them that I got them coustrncted. It is for the use of the devotees who come here."

HOSPITAL FOR ALL

Many a time I have said that my guru has constructed a hospital and goes there often, not for his own treatment but to see how improvements could be brought about there Thus his principle in life was that we should perform our duty without expectation of reaping the fruits ourselves. Another example is the renovation of the Sri Malahanikareshwara temple. One wonders at the extraordinary transformation brought about on that hillock.

All these only illustrate the breadth of vision and the greatness of soul of our guru. I could go on like this for hours and I would not have completed enumerating the great qualities of mind of our guru.

By his attaining siddhi, we have incurred a great loss. As you know, I had to rush from Pune where I was staying for Chaturmasya. Even though I tried to bear the loss, I could not control the grief when I had to perform the abishekam in the same place at which he bestowed on me sannyasa and blessed me with the kamandalam. I had to perfom abishekam to his body with the same kamandalam. At that moment my grief was about to break through the floodgates. But with a great effort ane determination, I controlled myself.

GOD'S WILL

Our guru used to tell me, "I know your grief will be uncontrollable when this body ceases to exist. But it is the way of all flesh." These were the very sentiments expressed by Sri Narasimha Bharati Swami to his sishya, Sri Sacchidananda Sivabhinava Narasimha Bharati Swami. Our guru's physical absence affects us greatly. The great Bana Bhatta has somewhere said thet we are helpless in regard to God's pleasure. We have to console ourselves dwelling on such thoughts If by the grace of Sarada Parameshwari and the blessings of our guru we are able to discharge the responsibilities assigned to us by our guru it would be a fitting tribue to his memory and the service we can render him.

On September 22, the day next to the one on which our guru attained videha mukti, the Prime Minster of India who had come on that occasion expressed similar sentiments He told me "A great responsibility has fal'en on you." I answered thaf by the grace of the guru and with the helping hand extended by such as he I am confident of discharging my responsibilities. He commented that what I had spoken is very appropriate.

Therefore my sole object is to deserve the blessings of our guru by following the path shown by him.

Our guru bestowed his affection on all people. But, since he had assigned a great responsibility to me he bestowed on me affection in abundant measure. In accordance with his directions I undertook travel in North India. He used to

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

send benedictory letters now and then. His last letter to me dated July 28 was to me at Pune through the administrator. The letter is in Sanskrit. I will read it as it is and render it into Kannada (The English rendering of the letter is given below—Editor.)

GURUJI'S LETTER

"The letter which you wrote on the first day of Vaishaka bahula was brought to me by Sri Vinayaka Udupa, the principal of our pathashala. The letter which you wrote on the third day of Ashada Bahula was delivered to me by the secretary when I was in the shrine of our guru. We were glad to know about your welfare.

I came to Dharwad from Kaladi and nstalled Saradamba there. Later I returned to Sringeri. After resting for a while, acceding to the prayers of Hariharan and Jyoti Subramanyam I proceeded to Mysore and Bangalore, and blessed their efforts. I returned to Sringeri on the fifth day of Ashada, and took the vow of Chaturmasya on the full moon day

"I was greatly delighted to learn that you are giving discourses on the Bhashya during Chaturmasya at Pune. I convey my blessings for yuur happy sojourn at Pune. Let your stay at pune and the work you have undertaken bring you fame. There are many persons in Pune who are well versed in Sanskrit I hope your discourses would delight them.

"I expect that the work on the bridge across the Tunga would be completed by Magha. The rains had continued till now. The state of my health is in accordance with my age. I am doing those works which need to be done and wite nothing to worry about I am feeling happy. It is our prayer that the Almighty bring you Kshema."

This is what he wrote This is an illustration of his benediction and sympathy for me. I read this letter often nowadays and I feel as thoug I am seeing my guru face to face But the cruel fact that ur guru has become a mukta stares uso in the face.

It is said that Sri Sacchidananda sivabhinava Narasimha Bharati Swamigal was immersed in grief when his guru passed away. He was grief stricken to such an extent that he sat immobila for several days. Then the guru appeared in a dream and chastised him. "what is this? You are weeping like a woman? Where have we gone? Till now we were confined to a particular body. Now have become a part of the all-pervading chaitanya." I recall this message and console myself that our guru has not left us at all and ask you to follow in the footsteps of our guru and deserve his blessings.

GRAND MEMORIAL

On this occasion I wish to tell you that we will construct a grand devalaya to our guru on the model of the devalayas constructed in memory of our parama guru Sri Chandrasekhara Bharati Mahaswami and Parameshti guru Sri Sacchidananda Sivabhinava Narasimha Bharati Mahaswami.

Remembering once again our guru of blessed memory I conclude with these words.

Rishya Sringa puraadeesham Tunga tirtha nivaasinam

Bhaktaamoda pradam vande Vidyaatirtham Maha gurum.

Courtesy : TATTVALOKA

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

|| ಶ್ರೀ ||

ಸ್ಮರಣೆಯಾಗಿರುವ ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿ

ಲೇಖಕರು : ಡಾ|| ಎಂ. ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಸಾದ್, ಎಂ. ಎ , ಪಿ. ಹೆಚ್. ಡಿ.
ಹಿಂದಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ವಿಜಯ ಕಾಲೇಜು, ಬೆಂಗಳೂರು-4
ಕಲಾ ವಿಮರ್ಶಕರು, "ದಿ ಹಿಂದೂ"

ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕಟ ಹಾಗೂ ಆತ್ಮೀಯ ಸಾನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಸುಮಾರು ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒದಗಿತ್ತು. ಆಗ ತಾನೇ ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರ ಆಶೀರ್ವಚನ ಪಡೆಯಲು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶಂಕರಮಠದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಶ್ರೀಯವರನ್ನು ಕಾಣಲೆಂದು ಹೋದೆ.

ತೇಜೋಮಯ ಮುಖಮಂಡಲ, ಝಗಝಗಿಸುವ ಮೂರು ವಿಭೂತಿ ಪಟ್ಟೆಗಳು, ಏನೋ ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ್ದ ಕನ್ನಡಕ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಎಂಥದೋ ಅಪೂರ್ವ ಅನುಭವವುಂಟಾಯಿತು. ಪ್ರವರದೊಂದಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿದ ನನ್ನನ್ನು ಅವರು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕುಶಲ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ನಾನೊಬ್ಬ ಹಿಂದಿ ಎಮ್.ಎ., ಪದವೀಧರನೆಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಅವರು ಇದುವರೆಗೂ (ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನವರ ಗುರುತಿನ ಮೇಲೆ) ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು. ಹಿಂದಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭಾಷೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳೇ ಆದರೂ ರಸಪೂರ್ಣ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದುದು ಈಗಲೂ ನನ್ನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಳಿಯದೆ ಉಳಿದಿದೆ.

ನಂತರ, ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಹಿಂದಿ ಅನುವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಬಹಳ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಮಾಡಿ ನಾನು ಮಾಡದೇ ಹೋದುದಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪವಾಯಿತೇನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

೦ ೦ ೦ ೦

ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರ ವರ್ಧಂತಿಯ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಮಠದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಾದ "ದಿ ಹಿಂದೂ"ವಿನ ಶುಕ್ರವಾರದ ನನ್ನ 'ಕಾಲಂ'ನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಅದರ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದಾಗ ಅವರಿಗಾದ ಆನಂದ ಅವರ್ಣನೀಯವಾಗಿತ್ತು. ಅತಿ ಹಸನ್ಮುಖರಾಗಿ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಮಠದ ಬಗ್ಗೆ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ತಿಳಿಸಿದರು.

೦ ೦ ೦ ೦

ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ನಮ್ಮ ತಂದೆ–ತಾಯಿ, ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಪ್ರಸಾದಾದಿಗಳನ್ನು ಇತ್ತರು. ಎರಡು ದಿನ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆಯೂ ಆದೇಶ ನೀಡಿದರು. ಇದು ಅವರ ಜ್ಞಾಪಕ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಕಿರಿಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಭಾರತೀ ತೀರ್ಥಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ತಿಳಿಸಿದರು.

೦ ೦ ೦ ೦

ಕಳೆದ ಬಾರಿ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳ ವರ್ಧಂತಿಯ ಮಹೋತ್ಸವವು ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ತತ್ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ "ಹಿಂದಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತ" ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಸದವಕಾಶ ನನಗೆ ಲಭಿಸಿತು ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತದೇಕಚಿತ್ತದಿಂದ ಆಲಿಸಿ, ನಂತರ ತಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ನುಡಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶಾಲು, ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು. ಅಂದೂ ಅಷ್ಟೆ, ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಮರೆಯದೆ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಕಲಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಇದು ಅವರ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ವತ್ಸಲತೆಯ ಸುಂದರ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತ, ಮಹಾನ್ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ ನನ್ನ ಮೇಲಿದ್ದು ಅವರ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಶ್ರೀರಕ್ಷೆ ನನಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರಲಿ ಎಂದು ವಿನಮ್ರವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಈಗಿನ ಪೀಠಾಧಿಪತಿಗಳಾದ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ಭಾರತೀ ತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮಗಳು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ರಕ್ಷಾಶಕ್ತಿ

ಲೇಖಕರು : ತ.ರಾ.ಸು.

ನಾವು ದಿನ ನಿತ್ಯ ಬಳಸುವ ಹಲವಾರು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಮಾತುಗಳು ಅತಿ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ತಪ್ಪು ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಬಳಕೆಯಿಂಬಾಗಿ, ಆ ಮಾತುಗಳು ತಮ್ಮ ಸಹಜ ಸತ್ವವನ್ನು, ಅರ್ಥಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಬಹುವೇಳೆ ಕೇಳಿದವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಿರೋಧಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೋ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಭಾವನೆಯನ್ನೋ ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಹಲವು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯಂತೂ ಇದು ತೀರಾ ಸತ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ ತಮ್ಮ ಸಹಜ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ "ಜಗದ್ಗುರು" ಎನ್ನುವ ಮಾತೂ ಒಂದು.

ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ನಿಷ್ಠಾವಂತ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಎಂತಲೇ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಕೆಲವರು ಜಗದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ. ಸಾಧು–ಸಂತರ ದರ್ಶನವಂತೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಿನನಿತ್ಯದ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಕೆಲವರ ಹತ್ತಿರದ ಪರಿಚಯವೂ ನನಗಾಗಿತ್ತು. ಆ ಪರಿಚಯದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವ ಭಾವನೆ ಮೂಡುವುದು ಇರಲಿ, ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಂತಹವರ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ಸಾರ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿ ನಾನು ಬೆಳೆಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಬೆಳೆದಂತೆ–ಇಂಥ ಜನ ನಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಗಳು, ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು "ಜಗದ್ಗುರು"ಗಳ ನಿಕಟ ಪರಿಚಯವಾದ ಮೇಲಂತೂ ಇಂಥ ಜನದಿಂದ ಎಷ್ಟು ದೂರವಿದ್ದರೆ ಅಷ್ಟು ಲೇಸು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಗೊಂಡಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅಂಥವರ ಪರಿಚಯವಾಗುವ ಅವಕಾಶ ಬಂದಾಗಲೂ ಆದಷ್ಟು ದೂರವಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ತಾತ್ಸರದ ಮಾತಾಡಲು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ನನಗೆ ಸಂಕೋಚವೆನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅಂಥವರ ಪರಿಚಯವಾದಾಗಲೂ ಹೊರಗೆ ಅವರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆಯೇ ಹೊರತು, ಅವರ ಪರಿಚಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅವರನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನನಗೆ ಎಂದೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಈ ವರ್ತನೆಯಿಂದಾಗಿ ಬಹಳ ಜನ ನನ್ನನ್ನು ನಾಸ್ತಿಕ ಎಂದೇ ಕರೆದಿದ್ದರು. ಆ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ "ಜಗದ್ಗುರು"ಗಳು ಎಂದು ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನಿಂದಲೂ ಆ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರನ್ನು ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಮುಖಭಂಗ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಈ ಭಾವನೆ ತಪ್ಪು ಎಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿ ಯಾರ ಬಲವಂತವೂ, ಯಾವ ಪ್ರಚೋದನೆಯೂ, ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಪ್ರಲೋಭನೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಾನಾಗಿಯೇ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದೀರ್ಘದಂಡ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿ "ಧನ್ಯನಾದೆ" ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದವರು ಶೃಂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಪೀಠದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮದಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ನಾನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದೇ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರೆಯಲಾಗದ ದಿನ ನನ್ನ ಬಾಳಿನ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮುಖವನ್ನು ತೋರಿದ ದಿನ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಪವಾಡವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಜಗದ್ಗುರುಗಳು, ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹೇಗಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಮುಂಚೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಭಾವನೆ ಇದ್ದರೂ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಂಬಾ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ ಕಡೆಗೆ ಏನೇ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ಹೋದರೂ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಾಯಿಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡದೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಅತ್ತ ಕಡೆಯ ಜನ ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಕರೆದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಅವರ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಹತ್ತಾರು ಬಾರಿ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾದೇವಿಯ ದರ್ಶನ, ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ ಎಂದೂ ನನಗೆ ದೇವಾಲಯದ ಬಳಿಯ ಹೊಳೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಆಚೆಯ ಬದಿಯ 'ನರಸಿಂಹವನ'ಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗುರುಗಳನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕು—ಎಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮೂಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು—ಗುರುಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣವೇ ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗಲೂ ದೇವಿಯ ದರ್ಶನವಾಯಿತಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ್ಯ ಬೇರಾವುದೂ ನನಗೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ—ಎಂದು ಹೇಳಿ ಜಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ಒಮ್ಮೆ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ನನ್ನಿಂದಲೇ ಕೇಳಿದ ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾದ ದಿವಂಗತ ಅ.ನ.ಕೃ.ರವರು—ಅವರು ನನ್ನ ವರ್ಗಕ್ಕೇ ಸೇರಿದ 'ನಾಸ್ತಿಕ'ರೇ ಆದರೂ "ಸುಬ್ಬು, ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋದ ನೀನು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರಭಾರತೀ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡದೆ ಬಂದದ್ದು ತುಂಬಾ ಅನ್ಯಾಯ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ನತದೃಷ್ಟ. ಜೀವಂತದೇವರನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡ"-ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು.

"ಆಯಿತು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆತರೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳ ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದೆ.

ಅ.ನ.ಕೃ. ಅವರೇ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರಭಾರತಿಗಳವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತ್ತು. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎರಡರಲ್ಲೂ ನನಗೆ ಹಿರಿಯರಾದ ದಿವಂಗತ ದೇವುಡು ನರಸಿಂಹಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೂ ಆ ಬಯಕೆಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹುರುಪನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಆ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯರನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಒದಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಯ ಜಗದ್ಗುರುಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಯಕೆಯೂ ಇಂಗಿಹೋಯಿತು.

"ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕರ್ಮ ಪಕ್ವವಾಗಬೇಕು, ಕಾಲ ಕೂಡಿಬರಬೇಕು" ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ನನಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟು ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಾನಾಗಿಯೇ ಬಯಸಿ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ ಪುನೀತನಾಗುವ ಕಾಲ ತಾನಾಗಿಯೇ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಬಂತು.

ಆದಾದದ್ದು ಹೀಗೆ ಆಗ—ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲಿನ ಕಾಲ. ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಕೆಲವು ದುರಭ್ಯಾಸಗಳ ಫಲವಾಗಿ ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ತುಂಬಾ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿತ್ತು. ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಹದಗೆಟ್ಟಿತ್ತು ನಾನು ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಬದುಕುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆಯೇ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ಸ್ವಪ್ನವಾಯಿತು.

ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಬ್ಬರು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ದೇವಿಯ ಪ್ರಸಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಆಶೀರ್ವಾದಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು "ಇಷ್ಟೇಕೆ ಚಿಂತೆಮಾಡುತ್ತೀಯಾ ? ನಿನ್ನಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವೊಂದು ಆಗಬೇಕಾದದ್ದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಆಯುಸ್ಸಿನ ಬಗೆಯಾಗಲಿ, ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಗಳವರು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಲು ನನ್ನನ್ನಿಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಹೂವು, ಹಣ್ಣು. ಕುಂಕುಮ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳಿದ್ದ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಆ ಫಲಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯು ತಟ್ಟಿ ಸೋಕುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಸಂಚರಿಸಿದಂತಾಗಿ ತಟಕ್ಕನೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ– ಒಳ್ಳೇ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಮುಹೂರ್ತದ ಸಮಯ ಎಚ್ಚರವಾದಾಗಲೂ ನನ್ನ ಮೈ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಪ್ನಾನುಭವದ ವಿದ್ಯುತ್ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಪುಳಕಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಅನುಭವದ ತೀವ್ರತೆ ಕೊಂಚವೂ ತಗ್ಗಿರಲಿಲ್ಲ. "ಹೀಗೇಕೆ" ಸ್ವಪ್ನವಾಯಿತು ? ಶೃಂಗೇರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಂದೂ ಯೋಚಿಸದ ನನಗೆ ಇಂಥ ಸ್ವಪ್ನವೇಕೆ ಬಿತ್ತು" ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಆಕೆಗೆ ನನಗಾದ ಸದ್ವಾನುಭವವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ನನ್ನಷ್ಟೇ ಅವಳಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ಧರ್ಮ ದೇವರುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನಾಕೆ ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇರುವವಳು. ಎಂತಲೇ ಎಷ್ಟಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕನಸು ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ತೀರುವ ಕಾಲ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು ದೇವರ ಮುಂದೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ನನಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡ ಹೇಳಿದಳು ನಾನು ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಬಂದೆ.

ಎಷ್ಟೋ ಕನಸುಗಳ ಹಾಗೆ ಆ ದಿನದ ಕನಸು ನನ್ನ ಮನದಿಂದ ಮರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ದಿನವೂ ಏನೋ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕಾತರ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶೃಂಗೇರಿ ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನು ತನ್ನತ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೆಹೋಗಿ ಬರೋಣ ಎಂದು ಅನಿಸಿದರೂ ಶ್ರಮ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಆ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡುವಷ್ಟು ಆರೋಗ್ಯವೂ ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬರುವಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಚೈತನ್ಯವೂ ನನಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಹಾಗಾಗಿ ನನ್ನ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಕನಸು—ಕನಸಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆಯೇನೋ ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ನನಗೊಂದು ಆಹ್ವಾನ ಬಂತು. ಆ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ತಂದ ಮಿತ್ರರು ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನಾವೇ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಶಿವಮೊಗ್ಗವರೆಗೆ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ರೈಲು ಪ್ರಯಾಣ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಾರಿನ ಅನುಕೂಲ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿ "ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅವರು ಅಷ್ಟು ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಮರು ಮಾತಾಡನೆ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳ ದರ್ಶನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೆ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿಕೊಂಡೆ.

ಶಿವಮೊಗ್ಗಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದ ಬಳಿಕ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಬಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಪರಿಚಯಮಾಡಿಸಿಕೊಡಲು ಬೇಕಾದವರೊಬ್ಬರ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋದೆ.

ಶೃಂಗೇರಿಯನ್ನು ಸೇರಿದ ಮರುದಿನ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಗುರುಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಶಾರದಾದೇವಿಯ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿಸಲೆಂದು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋದೆವು. ಅರ್ಚನೆಗೆ ಚೀಟಿ ಬರೆಸಿದಾಗ ಅದನ್ನು ಬರೆದವರು "ಈ ದಿನ ಶಾರದಮ್ಮನವರ ವರ್ಧಂತಿ. ಗುರುಗಳೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದರೆ ಅವಸರವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಆಗದೆ ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. 'ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ಅಮ್ಮನವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಪಕ್ಕದ ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೋಡಿ ಬರಲು ಹೊರಟೆ.

ನಾನು ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ ದೇವಾಲಯದ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನಸಮೂಹ "ಗುರುಗಳು ಬಂದರು, ಗುರುಗಳು ಬಂದರು" ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು.

ನಾನು, ನನ್ನ ಮಡದಿ, ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ನಿಂತೆ. ಎರಡೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ಅತ್ತ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬದಿಯಲ್ಲೂ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ನಿಂತಿದ್ದ ಜನ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿದರು. ನಾನೂ ಅಷ್ಟು ದೂರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿ ನಿಂತುಕೊಂಡೆ ದೇವಾಲಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹಾದು ಹೋಗುವಾಗ, ತಟಕ್ಕನೆ ನಿಂತು ನಮ್ಮತ್ತ ತಿರುಗಿನೋಡಿ, ತಮಗೆ ಪರಿಯವಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು "ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ಯಾರು ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಮಿತ್ರರು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮೃದು ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡಿ "ನೀವು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಯುವವರಲ್ಲವೇ ? ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ನಮಗೂ ಅನಿಸಿತ್ತು. ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ನಾಳೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಹನ್ನೊಂದು ಗಂಟೆ ವೇಳೆಗೆ ಬನ್ನಿ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಾತಾಡೋಣ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದ ನನಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿ ಮುಂದೆ ತೆರಳಿದರು.

ಆ ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಾಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಮಿಂಚು ಮುಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು. ಗುರುಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ನೋಡಿ, ಗುರುಗಳೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದರು.

ನನಗೂ ಹಾಗೇ ಅನಿಸಿತು. ಅವರ "ಸಂಕಲ್ಪವೇ ನನ್ನನ್ನು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಕರೆತಂದಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಹಾಗೆನಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ಮೈ-ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಂದ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿತು. ಆ ಭಾವನೆಯಲ್ಲೇ ಮಾರುದಿನ ಹೇಳಿದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಆಶೀರ್ವಾದ, ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತಾ ಗುರುಗಳು "ನಿಮ್ಮ ಒಂದೆರಡು ಕಾದಂಬರಿ ಓದಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮದು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಶೈಲಿ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಬಯಕೆಯಿತ್ತು" ಎಂದರು.

ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ವಿದ್ಯುತ್‌ಸ್ಪರ್ಶವಾದಂತಾಯಿತು ಆ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ನನಗಾದ ಸ್ವಪ್ನಾನುಭವದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರು ಅವರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮೋಹಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಕ್ಕು "ಆಯಿತು ನಾವು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಲಿ" ಎಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡಿದರು.

ಆ ದಿನವೇ ಪರಿಚಯವಾದ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಮನ ಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತಾಡಿದರು. ಆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಹೋದದ್ದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆಪ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಬಂದು 'ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕದ ವೇಳೆ ಮೀರುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗಲೇ ಹೊತ್ತಿನ ಅರಿವು ನಮಗಾದದ್ದು.

ವೇಳೆಯಾದರೂ ಗುರುಗಳು ತಾವೇ ನನಗೆ ನರಸಿಂಹ ವನದ ಕೋಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅದರ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಬರುವಾಗ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಗೆ ಬಂದೆ. ಹೊರಗೆ ಬಂದರೂ ನನಗೆ ಬೇರಾವುದೋ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನಂತಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟು ದಿನ ಕೇವಲ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದ್ದ ಶೃಂಗೇರಿ ಅಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ತಾಯಿ ಮನೆಯಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದುಬಂದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಸುಧಾರಿಸಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಉತ್ತಮಗೊಂಡಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಬರೆಯುವ ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ, ಧ್ಯಾನಮಾಡುವ ಪೂಜಾ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಭಾವಚಿತ್ರ ನನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಸದಾ ಕಾಲವೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನನಗೆ ಕಷ್ಟಗಳು ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಕ್ಷೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶುಭಕಾರ್ಯವಾಗುವಾಗಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಆಶೀರ್ವಾದಾಕ್ಷತೆ ನನಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿದೆಲ್ಲವೂ ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ ನಾಸ್ತಿಕನಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಬಾಳಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯ ಊರೆಗೋಲು ದೊರೆತಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸದಾಕಾಲವೂ ನನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ರಕ್ಷಾ ಶಕ್ತಿಯೊಂದು ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿದೆ.

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಬಾಳು ಮರಳುಗಾಡಿನಂತಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ಬಳಿಗೆ ಓಡುವ ಕರುವಿನಂತೆ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಓಡುತ್ತೇನೆ. ಮೊದಲು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋದವನು ಕೇವಲ ಶ್ರೀ ಶಾರದಮ್ಮನವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈಗ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರನ್ನು ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹರ್ಷವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಶ್ರೀಮಾತೆಯನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದ ಸಂತೃಪ್ತಿಯೂ ನನ್ನ ಬಾಳಿಗೆ ಒದಗುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಶ್ರೀಗಳವರೇ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಆ ತಾಯಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗ್ಯ ಬೇರೇನು ಬೇಕು ?

ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಯಾವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ನನ್ನಂತಹ ಅಲ್ಪನಿಗೂ ಅತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಲಿದ ದೇವತೆ ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮದಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು.

ಆ ಪ್ರಥಮಾನುಭವವಾದ ಬಳಿಕ ಹತ್ತಾರು ಬಾರಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ: ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತಾನಾಡಿದೇನೆ ಹಲವರಿಂದ ಅವರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ; ಹತ್ತಾರು ಅಲೌಕಿಕ ಅನುಭವಗಳು ನನಗೆ ಆಗಿವೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಆಗಿ ಒಂದು ಮಾತು ನನಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿದೆ.

"ಜಗದ್ಗುರು" ಎನ್ನುವ ಪದಕ್ಕೆ ಸರ್ವಾರ್ಥದಲ್ಲೂ ತಕ್ಕವರು ಎನ್ನುವವರು ಒಬ್ಬರಿದ್ದರೆ ಅವರು ಶ್ರೀಶ್ರೀ ಶ್ರೀಮದಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು. ಅವರಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ ಗುರುಗಳಿಲ್ಲ, ಶೃಂಗೇರಿಗಿಂತ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲ.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಮರೆಯಾದ ಮಹಾಯೋಗಿ

ಲೇಖಕರು : ಲ. ನ. ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ಅರಳೇಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮನೆ. ಅದರೊಡೆಯರು ಒಬ್ಬ ಶಾಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿಗೆ ನೆರವಾಗಲು ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಿಗೆ ತಂದೆ ಹೇಳಿದ್ದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮರತೇ ಹೋಯಿತು. ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ ತಂದೆ ತಮ್ಮ ಮಗನು ತಾವು ಹೇಳಿದ್ದ ಕೆಲಸ ಮಾಡದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕನಲಿ, ಬೆತ್ತದಿಂದ ಬಾಲಕನ ಅಂಗೈಯ ಮೇಲೆ ಛಟೀರನೆ ಏಟುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಒಂದೆರಡು ಏಟುಗಳು ಬೀಳುವ ವೇಳೆಗೆ, ಮನೆಗೆ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರು ಬಂದು ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡರು. ಕೂಡಲೇ ಬಾಲಕನನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು, ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಿಂತು "ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿಸಿ" ಎಂದು ಗುಡುಗಿದರು. ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೆಂಪಗಾಗಿದ್ದ ಬಾಲಕನ ಹಸ್ತವನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಸವರಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಗೈಯ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಸಂತೋಷಗಳಿಂದ "ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೇ, ಇನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ನೀವು ಇವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿಮ್ಮ ಒರಟುತನ, ಕೋಪಗಳನ್ನು ಇವನಲ್ಲಿ ತೋರಬಾರದು ಇವನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾತ್ಮರೊಬ್ಬರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇವನದು ರಾಜಯೋಗವುಳ್ಳ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಹಸ್ತ" ಎಂದರು. ಆ ಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸನೇ ಮುಂದೆ ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತಿಯವರ ಕೃಪೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠ. ತಂದೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರೀ. ತಾಯಿ ಮಾ|| ಸೌ|| ವೆಂಕಟಲಕ್ಷಮ್ಮ.

ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರ ಜನನ ಪೈಂಗಳ ಸಂವತ್ಸರದ ನರಕಚತುರ್ದಶಿಯಂದು. (13-11-1917) ಮಾತಾಪಿತರಿಗೆ ಮೂರನೆಯ ಮಗು. ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವರು. ಆರ್ಥಿಕ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದ ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದರು.

ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ದಕ್ಷಿಣಾಮ್ನಾಯ ಮಠವಾದ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತೀ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿರಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮಠದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ (1930ರ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಜಯಂತೀ ಸಂದರ್ಭ). ರಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಉಪನಯನಕ್ಕಾಗಿ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಬಂದರು. ಮುಗ್ಧಬಾಲಕ ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ "ಇವರೇ ನನ್ನ ಗುರು, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ, ದೇವರು" ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದನು. ಉಪನಯನವಾಯಿತು. ಬಾಲಕ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಮರಳಿ ಹೋಗಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು, ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತಂದೆಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು.

ಶೃಂಗೇರಿಯ ಸದ್ವಿದ್ಯಾ ಸಂಜೀವಿನೀ ಪಾಠಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಯಜುರ್ವೇದ, ನಾಟಕಾಂತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವ್ಯಾಕರಣ, ತರ್ಕ—ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಈ ಬಾಲಕನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳಿಗೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಬಾಲಕನಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ. ಶ್ರೀ ಗುರುವೇ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವ ಎಂಬ ಭಾವ ಬಲವಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿತು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಈತನನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ (22-5-1931) ಸಂನ್ಯಾಸವನ್ನಿತ್ತು, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಪಟ್ಟನಾಮವನ್ನು ಇತ್ತರು. (ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೆಯವರಾಗಿದ್ದರು.)

ಯತ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಂತರ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನಿಂದಲೇ ಪರಮಾರ್ಥ ತತ್ವದ ರಹಸ್ಯವನ್ನರಿತು ಸಾಧನೆಗೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸನಿರತರೂ ಆದರು. ಪಂಡಿತರಾಜ ವಿ. ಎಸ್. ರಾಮಚಂದ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರಲ್ಲಿ ತರ್ಕ, ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಆರ್ಷ ವಿದ್ಯೆಯ ಹಲವಾರು ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಗಣಿಯಾದರು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ ಪಡೆದರು ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಬೈಬಲ್, ಖುರಾನ್‌ಗಳ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಮನನ ಮಾಡಿದರು.

ಸುಮಾರು 22 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹಿರಿಯ ಗುರುಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನ, ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು, ಹಿರಿಯ ಗುರುಗಳು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಂತೆಯೇ ಅವರನ್ನು ಸದಾ ಆತ್ಮಾರಾಮರಾಗಿರಲು ಬಿಟ್ಟು, ತಾವು ಮಠದ ಲೌಕಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತಿಯವರು ಬ್ರಹ್ಮೀಭೂತರಾದ ನಂತರ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು 16-10-1954 ರಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದರು. ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಶಿಷ್ಯರ ಸತತ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ 1956 ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಪದೇ ಪದೇ ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಭರತ ಖಂಡವನ್ನು ಮೂರು ಸಲ ತಮ್ಮ ಸಂಚಾರದಿಂದ ಪಾವನಗೊಳಿಸಿದರು. "ತೀರ್ಥೀ ಕುರ್ವಂತಿ ತೀರ್ಥಾನಿ'' ಎಂಬಂತೆ ದೇಶವನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದ ಮೂರು ಸಮುದ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲಾ ನದಿ, ತಟಾಕ, ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿ ಪುನೀತಗೊಳಿಗೊಳಿಸಿದರು.

ಭರತಖಂಡದ ಪ್ರಪ್ರಮುಖ ಮಹಾನಗರಗಳಾದ ನವದೆಹಲಿ, ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ಮದರಾಸು ಮತ್ತು ಮುಂಬಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ವಿದ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ನೂರಾರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ, ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದರು. ಎಷ್ಟೋ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಪುನರ್ನವೀಕರಿಸಿದರು. ಹತ್ತಾರು ಕಡೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಾಠಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವೇದವಿದ್ಯಾ ಪರಿಷತ್ತನ್ನೂ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಸುರಸರಸ್ವತೀ ಸಭೆಯನ್ನೂ, ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕಾಲಟಿಯ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಕಾಲೇಜು—ಅದು ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ಸಂಸ್ಥೆ—ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಪ್ರಕಾಂಡ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದರಷ್ಟೇ ಅವರ ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಹೊಳಹು ನಮಗೆ ವಿದ್ವತ್ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಗಣಪತಿ ವಿದ್ವತ್ಸಭೆಯು ಭಾದ್ರಪದ ಶುದ್ಧ ಚೌತಿಯಿಂದ ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಡೆದು, ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕೇರಳದ ಪಂಡಿತರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ದೂರದ ಬಂಗಾಳ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಂಡಿತರೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲದ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದು, ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪವೆಲ್ಲವೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಾ, ವಾದವಿವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಯೇರಿದಾಗ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗ ಅತಿ ಅಪಾರವಾದುದು. ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯರವರೆಗೆ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ಸಂಪತ್ತು, ಭರತಖಂಡ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ದೂರದ ಅಮೆರಿಕ, ಜರ್ಮನಿ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರು ಇದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರೂ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಉಪದೇಶ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೆರಿಕದ ಪೆನ್ಸಿಲ್ವೇನಿಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಪೀಠವು ಇದಕ್ಕೊಂದು ನಿದರ್ಶನ. ಈ ಪೀಠದ ಸ್ಥಾಪಕಿಯಾದ ಮಹಾಮಂಡಲೇಶ್ವರೀ ಸ್ವಾಮಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವ್ಯಾಶ್ರಮ್, ಅಮೆರಿಕನ್ ಮಹಿಳೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸ್ಟ್ರಾಡ್ಸ್‌ಬರ್ಗ್ ಬಳಿ, ಪೊಕ್ಯಾನೋ ಪರ್ವತ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಜ ರಾಜೇಶ್ವರಿ ಪೀಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ನಾಲ್ಕು ಆಮ್ನಾಯ ಪೀಠದ (ಆಮ್ನಾಯ ಎಂದರೆ ವೇದ, ಋಗ್, ಯಜುಸ್, ಸಾಮ, ಅಥರ್ವಣಗಳು ನಾಲ್ಕು ಆಮ್ನಾಯಗಳು) ಆಚಾರ್ಯರು ಮೊತ್ತಮೊದಲಿಗೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಲೆತು ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಜಯಂತೀ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದುದು 1-5-1979 ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮಹತ್ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ.

ತಮ್ಮ ಎಡಬಿಡದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ, ಆತ್ಮಾರಾಮರಾಗಿರಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ (ಶ್ರೀಗಳವರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಇದ್ದವರು ಮೂರು ಜನ. ಆದರ ಕಡೆಗೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿದವರು ಒಬ್ಬರೇ.) ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮ ಆಂಜನೇಯರಿಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ಶ್ರೀ ಭಾರತೀತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಯೋಗಪಟ್ಟವನ್ನು ಇತ್ತರು. ಶಿಷ್ಯ ಸ್ವೀಕಾರವಾದ (1974) ಮೇಲೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಸಂಚಾರ ನಡೆಸಿ, ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಠದ ಎಲ್ಲ ಭಾರವನ್ನೂ ಈ ಸಮರ್ಥ, ದಕ್ಷ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ವಹಿಸಿ, ತಾವು ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತಾ ಬಂದರು.

ಶಿಷ್ಯರೇ, ಭಕ್ತರೇ ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ತಮ್ಮ ದೈಹಿಕ ಅನಾರೋಗ್ಯವನ್ನೂ, ಆಯಾಸವನ್ನೂ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯರಿಗಾಗಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಂಚಾರ ಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಶಿಷ್ಯರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಉತ್ಸಾಹಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ದೈವಾಂಶಸಂಭೂತರಾದರೂ, ಅವರದೂ ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ಮಾನವ ಶರೀರ, ಅದಕ್ಕೂ ಕ್ಲುಪ್ತ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಹಾರ, ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಮರೆತು, ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳನ್ನು ಸದಾ ಮುತ್ತುತ್ತ ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯ, ರೋಗರುಜಿನ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳವರಿಂದ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದ ಜನ ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ. ಶ್ರೀಗಳವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನ ಮಾರ್ಗ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡವರು ಸಾವಿರಾರು ಜನ, ಅವರಿಂದ ಉಪದೇಶ ಪಡೆದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾದವರು ನೂರಾರು ಜನ. ಅವರು ನಿತ್ಯವೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಮೌಳೇಶ್ವರ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮರಳಿದವರು ಬಹಳ ಜನ. ಅವರ ಪ್ರಭಾವ ಅತ್ಯಂತ ಗಾಢವಾದುದು.

ಭವ್ಯವೂ, ಮಹೋನ್ನತವೂ, ವಿಸ್ತಾರವೂ ಆದ ಪರ್ವತದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವರಿಗೆ, ಅದರ ಔನ್ನತ್ಯ, ವೈಶಾಲ್ಯಗಳ ಅರಿವು ಆಗಲಾರದು, ಅದರ ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಸಾಲಭ್ಯಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ. ಬ್ರಹ್ಮೀಭೂತರಾದ (21-9-1989) ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ಮಹೋನ್ನತ ಪರ್ವತದಂತೆಯೇ ಇದ್ದರು. ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಬಲ್ಲ ಕೇವಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ಅವರೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವರು, ಭವ್ಯರು ಎಂಬುದು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆ: ಇತಿಹಾಸದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು

ಲೇಖಕರು : ಪಿ. ಎಸ್. ಶ್ರೀಧರಮೂರ್ತಿ

ಉಪಕಾರ ಹೊಂದಿದವನು ಉಪಕೃತ. ಅಂತೆಯೇ ಸಂಸ್ಕಾರ ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತ. ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ (ರಿಫೈನ್ಡ್) ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಎಂದರೆ ಭಾಷೆಗಳ ಪೈಕಿ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಹೊಂದಿದೆ. ಸುಸಂಸ್ಕೃತರಿಂದ ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೌಲ್ಯ. ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಕಲ್ಚರ್) ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಮತಧರ್ಮ, ಭಾಷೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜೈನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇಡೀ ಭಾರತದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿರುವ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲ್ಲ: ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಇರಬೇಕಾದುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಏಕಪ್ರಕಾರತೆ (ಯೂನಿಫಾರ್ಮಿಟಿ) ಇಲ್ಲ; ವೈವಿಧ್ಯತೆ (ಡೈವರ್ಸಿಟಿ) ಇದೆ. ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿಕ್ಕಾಟಕ್ಕೆ (ಕಾನ್‌ಫ್ಲಿಕ್ಟ್) ಬದಲು ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (ಯೂನಿಟಿ ಇನ್ ಡೈವರ್ಸಿಟಿ). ಇಂದಿಗೆ ಇದೇ ಕಾರ್ಯಾನುಕೂಲ (ಪ್ರಾಕ್ಟಿಕಲ್) ಆದರ್ಶ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯಮಾರ್ಗ. ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳುಳ್ಳ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಹಚರ್ಯೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗೆ (ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸಿಟಿ) ಎಡೆಗೊಟ್ಟಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇತಿಹಾಸದ ಅವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಬಹುದು ಒಂದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಚಿಗುರಿದ ಮರದ ರೆಂಬೆಗಳು ಕವಲಾಗಿ ಒಡೆದು ಬೆಳೆದಂತೆ, ವೈದಿಕತತ್ವ ಜ್ಞಾನ ಹಲವು ಕವಲು ಕವಲುಗಳಾಗಿ ಒಡೆದು ಬೆಳೆದಿದೆ.

ಐವತ್ತು ಶತಮಾನಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆ

ಕ್ರಿ. ಪೂ. 3000 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ವೇದವೆನಿಸಿದ ಋಗ್ವೇದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ತಜ್ಞರ ಅಭಿಮತ. ಅನಂತರದ ಒಂದು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಮೂರು ವೇದಗಳ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಗಳ ನಿಯಮ ಬದ್ಧತೆ, ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶ, ಇರುಳಿನತಂಪು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಸೊಬಗು, ಸಿಡಿಲು ಮಳೆಗಳ ಆರ್ಭಟ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿನ ರುದ್ರರಮಣೀಯತೆಯನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ, ಇವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಕಾರಣಕರ್ತನು ರುದ್ರನೆಂದು ಬಗೆದರು. ಮುಂದೆ ಈ ರುದ್ರನೇ ಶಿವಸ್ವರೂಪ ಕಳೆದ. ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮರ ಕಲ್ಪನೆ ಅನಂತರ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಮೂಡಿತು. ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಲಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಧಾತ್ರಿ, ವಿಧಾತ್ರಿ ಎಂಬ ದೇವತೆಗಳೆಂದು ಮೊದಮೊದಲು ಗುರ್ತಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳ ಒಡೆಯನನ್ನು ಪ್ರಜಾಪತಿ ಎಂದೂ ಸೃಷ್ಟಿ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಜಡ ಒಗತ್ತು ಎಲ್ಲದರ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನನ್ನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನೆಂದೂ ಕರೆದರು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮ ಪಾಲನೆ, ಸಿಡಿಲು ಮಿಂಚುಗಳು ಇಂದ್ರನಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆಂದೂ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು ವರುಣನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೆಂತಲೂ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ ತರಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪರ್ಜನ್ಯ ದೇವತೆ ಎಂದೂ, ಶಾಖ ನೀಡುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಅಗ್ನಿ ದೇವತೆ ಎಂದೂ, ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಒಳಿತನ್ನು ಕರುಣಿಸುವ ದೇವತೆ, ವರುಣನ ಸ್ನೇಹಿತನೆಸಿದ ಮಿತ್ರ ಎಂಬ ದೇವತೆ ಎಂದೂ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರು.

ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು

ಅನಂತರ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಬಂದುವು. ಇವನ್ನು ವೇದಾಂತ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. (ಅ) ವೇದಗಳ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಅಥವ ವೇದಗಳ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ; ಮತ್ತು (ಆ) ಯಾವುದು ವೇದಗಳ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತೋ ಅದು ಎಂದು ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ವೇದಾಂತವೆಂದು ವಿವರಿಸುವುದುಂಟು ವೇದಾಂತವೆಂದು ವಿವರಿಸುವುದುಂಟು. ವೇದಾಂತ ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನದ ತುತ್ತ ತುದಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲೂ, "ಅಂತ" ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿವರಣೆ ಇದೆ. ಇವುಗಳ ಕಾಲ, ಋಗ್ವೇದದ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ 1500 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರದ್ದು ಎಂದು ಒಂದು ಅಂದಾಜು ಎಂದರೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಈಗ್ಗೆ 35 ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ರೂಪುಗೊಂಡವು ಎನ್ನಬಹುದು.

ದೇವರು, ಅಥವ ಪರಮಾತ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರೌಢಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಅತಿ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ರಚನೆಯಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು. "ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ" "ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮ", "ತತ್ವಮಸಿ" ಮುಂತಾದ ಅತ್ಯಂತ ಅರ್ಥಗರ್ಭಿತವೂ ಧೀರ್ಘವಾಖ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂಥವೂ ಆದ ಪ್ರಮುಖ ಸೂತ್ರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇವು ಮಹಾ ವಾಕ್ಯಗಳೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿವೆ. ಒಟ್ಟು ನಲವತ್ತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿದ್ದುವೆಂದೂ, ಈಗ ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಿದೆ ಎಂದೂ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮತ.

ಪುರಾಣಗಳು

ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿನ ತತ್ವ, ನೀತಿ, ಪ್ರಭೋದನೆಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ವಿವರಿಸಲೆಂದೇ ನಿರ್ಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ಎಂಬ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಹೊತ್ತು ಪುರಾಣಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ರಚನೆಯೂ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ಪುರಾಣಗಳ ರಚನೆ ಆರಂಭವಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞರ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದಷ್ಟು ಪ್ರಖರವಾಗಿ ಬೆಳಗಲಿಲ್ಲ. ತತ್ವಚಿಂತನೆ, ಧ್ಯಾನ, ತಪಸ್ಸು, ಉಪಾಸನೆಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಧೃಡತೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರದವರಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಗ್ರಹಣ ಶಕ್ತಿ (ಗ್ರಾಸ್ಪಿಂಗ್ ಎಬಿಲಿಟಿ) ಕುಸಿತವಾದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣಗಳು ರಚಿತವಾದುವು.

ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ಇಳಿಮುಖ; ಕರ್ಮಕಾಂಡದ ಔನ್ನತ್ಯ

ಚತುರ್ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದೂ ಗೌಣವಾದುದೂ ಆದ ಅಥರ್ವಣವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹವನ, ಹೋಮ, ಯಜ್ಞ, ತಂತ್ರ, ಕರ್ಮ, ಪೂಜೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳೂ, ವಿಧಿಗಳೂ, ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಕರ್ಮಕಾಂಡ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ, ನಿಧಿ ಧ್ಯಾಸನ, ಪ್ರವಚನ, ಮನನ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯಿತ್ತು. ಪುರಾಣಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಧಾನ ಮನೋಧರ್ಮ ಕ್ಷೀಣಿಸಿ, ಹವನ, ಹೋಮ, ಯಜ್ಞ, ಯಾಗಾದಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಬಂತು. ಆಧುನಿಕ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಪುರಾಣಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಕುಗ್ಗಿ ಕರ್ಮಠ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಶಿವಪುರಾಣ, ಗರುಡ ಪುರಾಣ, ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡು ಪುರಾಣಗಳಿವೆ. ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತಗಳೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಇವನ್ನು ಅಷ್ಟಾದಶ ಪುರಾಣಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು

ಭಗವದ್ಗೀತೆ

ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಇಲ್ಲವೆ? ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ವಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲವೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೇಳುತ್ತವೆ. ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಬಹುತೇಕ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ; ಅಲ್ಲಿಯ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು; ಅಂತೆಯೇ ಗೀತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ವಿಶ್ಲೇಷಕ ಗ್ರಂಥಗಳು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ಭಾಷ್ಯಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು.

ಅಧೋಗತಿಯ ಕಾಲ; ಬಂಡಾಯಗಳು

ಈಗಿನಿಂದ 35 ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೂ, 25 ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೂ ನಡುವಣ ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಉಪನಿಷತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಜ್ಞಾನ ಚಿಂತನಗಳ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ನಶಿಸುತ್ತಹೋಗಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6ನೇ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕರ್ಮಠತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿತು. ಉಪನಿಷತ್ಕಾಲದ ಬ್ರಹ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ, ತತ್ವ ಚಿಂತನ, ಧ್ಯಾನಪರತೆ, ಜೀವೋತ್ಕರ್ಷ, ಅಧ್ಯಯನ ಶೀಲತೆಗಳು ಮಾಯವಾಗಿ, ಪಶುಬಲಿ, ನರಬಲಿ, ಮಂತ್ರ ತಂತ್ರಗಳು ನೆಲೆಯೂರಿ, ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕರು, ಶಾಕ್ತರು, ಕಾಪಾಲಿಕರು, ಹಠಯೋಗಿಗಳು ಚಂಡಿಪೂಜಕರು, ಮುಂತಾದವರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ಅತ್ಯಂತ ವಿಕೃತರೂಪ ಮೆರೆಯಿತು. ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಣ ಹಿಡಿಯಿತು ಮೌಢ್ಯ ಮೆರೆದಾಡಿತು. ಸಾತ್ವಿಕ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಯತಿಗಳಿಂದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸಾಂತ್ವನಸಿಗುವ ಬದಲು ರುಂಡಮಾಲೆ, ಧರಿಸಿ, ಖಡ್ಗ, ತ್ರಿಶೂಲಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಕ್ತನಾಲಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಕ್ಷುದ್ರ ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧಕರೂ ಪೂಜಕರೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪೀಡಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇಂಥ ನಿರರ್ಥಕ ನಿಧಿಗಳಿಂದ, ಸಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಕ್ರೌರ್ಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಜನ ಹಾತೊರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ, ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧರು ಈ ವಿಕೃತ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದು ತಮ್ಮ ಸರಳವೂ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವೂ, ಅನುಕರಣೀಯವೂ, ಆದ ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಪ್ರೀತಿ, ಕರುಣೆ ಮತ್ತು ಸದಾಚಾರಗಳು ಮುಖ್ಯವೇ ಹೊರತು, ಕರ್ಮಕಾಂಡವಲ್ಲವೆಂದು ಬೋಧಿಸಿ ಬೌದ್ಧ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾವೀರರು ಅಹಿಂಸೆ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಜೈನ ಮತಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿದ ನಂತರ ಕರ್ಮಕಾಂಡದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ವೈದಿಕ-ಮತ ನಿಸ್ತೇಜವಾದುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಹೊಸ ಮತಗಳಿಗೆ ಗೌರವಾದರ ನೀಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು; ವೈದಿಕ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಜೀವ

ಮುಂದಿನ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳ ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 8ನೇ ಶತಮಾನದರೆಗೆ ತತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ, ವೇದಾಂತಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ. ಶ. 8ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆದಿಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು, ನಶಿಸಿಹೋಗಿದ್ದ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪುನರುಜೀವನಗೊಳಿಸಿದರು. ಉಪನಿಷತ್ತು, ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿ, ಪ್ರಚಾರಗೊಳಿಸಿ, ಬಾಷ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಅದ್ವೈತನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಅದ್ವೈತ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಮಾರ್ಗ; ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಅವರ ಗುರಿ. ಮುವ್ವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜೀವನ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜರು 1ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತವನ್ನೂ, ಶ್ರೀಮದ್ವಾಚಾರ್ಯರು, 13ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ದ್ವೈತವನ್ನೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಮೊದಲಿಗೆ ನಿಸ್ತೇಜವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ವೈದಿಕ ಮತಕ್ಕೆ ಜೀವ ಕೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದು ಶಂಕರರು ಎಂಬುದನ್ನು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವವರೆಲ್ಲರೂ ನೆನಪಿಡಬೇಕಾದುದಗತ್ಯ.

ಯಾವ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಗೀತೆ, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಜನ ಮರೆತೇ ಹೋಗಿದ್ದರೋ, ಅವನ್ನು ತಮ್ಮ ತತ್ವಪ್ರತಿಸಾಧನೆಗೆ ಆಧಾರವೆಂದು ಶಂಕರರು ಸಾರಿದ್ದರಿಂದ ಅವು ಮತ್ತೆ ಚಾಲ್ತಿಗೆ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ಆಚಾರ್ಯತ್ರಯರ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಸುಚಯಿಸಲು ಒಂದು ಗ್ರಂಥವೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಸೂತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ಆ ಮೂರು ಪಾದಗಳನ್ನೂ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಅದ್ವೈತ ಮತ್ತು ದ್ವೈತ

"ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯಂ ಜಗನ್ಮಿಥ್ಯೇ" ಇದು ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ವಿವೇಕ ಚೂಡಾಮಣಿ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಸೂತ್ರ. ದೇಹ, ಬುದ್ಧಿ, ಮನಸ್ಸುಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಮಿಥ್ಯೆ; ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ "ಜಗತ್" ಎಂಬ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಬಹುದು. "ಜ" ಎಂದರೆ ಹುಟ್ಟು. "ಗತ್" ಎಂದರೆ ಗತಿಸುವುದು. ಇದು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ; ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸತ್ಯವಲ್ಲ; ಎಂದರೆ ಮಿಥ್ಯೆ; ಹಾಗಾದರೆ ನಾವು ಅನುಭವಿಸುವ ಸಾವು, ನೋವು, ನಲಿವು ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಬರೀ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಕೂಡುವುದು ಒಂದು ತತ್ವವೆನಿಸೀತ? ಹಾಗಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯತ್ವದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದವನಿಗೆ ಜಗತ್ತು ಮಿಥ್ಯೆಯೇ ಹೊರತು, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಮಿಥ್ಯೆ ಇರಬಹುದೇನೋ ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಜಗನ್ಮಿಥ್ಯೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಕನಸು ಕಾಣುವಾಗ ಕನಸಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ವಾಸ್ತವವೆಂದು ತೋರುವಂತೆ, ಸಾತ್ಕಾರವಾಗದಿರುವ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಸತ್ಯವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾಯೆಯ ಚಮತ್ಕಾರ. ಹೀಗೆ ಅದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಮಾಯವಾದ ಪೂರಕ. ಜೀವಿಗಳು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾಗಲು ಗೆಲ್ಲಬೇಕಾದುದು ಈ ಮಾಯೆಯನ್ನೇ. ಜೀವಬ್ರಹ್ಮಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಅದ್ವೈತ.

ಛಾಂದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ದಾಲಕನು, ತನ್ನ ಮಗ ಶ್ವೇತಕೇತುವಿಗೆ "ಸ ಆತ್ಮಾ ತತ್ವಮಸಿ" ಎಂದು ಬೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶಂಕರರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಪದವಿಭಾಗವನ್ನು ಸಃ + ಆತ್ಮಾ + ತತ್ + ತ್ವಂ + ಅಸಿ, ಎಂದೂ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಆತ್ಮ ತತ್ವವೇ ನೀನು ಎಂದು ಮೊದಲನೇ ಬಗೆಯ ಅರ್ಥ. ಆ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ತತ್ವವು ಆತ್ಮ; ನೀನು ಅದಲ್ಲ ಎಂದು ಎಂದು ಎರಡನೆ ಬಗೆಯ ಅರ್ಥ.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

"ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ" ಎಂಬುದೂ ಒಂದು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಮಹಾವಾಕ್ಯ. ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಹೊರತು, ದೇಹ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿಗಳ ಗಂಟು ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಈ ಮಾತನ್ನು ಶಂಕರರು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ವರು ಅತತ್+ತ್ವಂ+ಅಸಿ ಎಂಬ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜೀವನೇ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲ; ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಂಶವೂ ಅಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಂಶವೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಜೀವನು ಬ್ರಹ್ಮದ ಅಂಶದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಷ್ಟೇ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪಡೆದಾಗಲೂ ಜೀವವೇ "ಬ್ರಹ್ಮ"ವಾಗದು. ಹೀಗೆ ಅದ್ವೈತದ ಬ್ರಹ್ಮ ಕಲ್ಪನೆ, ಬ್ರಹ್ಮನ ಸರ್ವೋತ್ತಮತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವೆಂದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಇವೆರಡರ ಪರವಾಗಿಯೂ ತರ್ಕಿಸಲು, ವಾದಿಸಲು, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಯಿದೆ. ಇದು ಮುಗಿಯುವ ನಮೂನೆಯ ತರ್ಕವಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜರ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ

ಶಂಕರರ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮನು ನಿರ್ಗುಣಿ ಅಥವಾ ಗುಣಾತೀತ. ಮಧ್ವರ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮನು ಗುಣಪೂರ್ಣ, ಅಥವ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ "ಆಲ್ ಮೈಟಿ". ರಾಮಾನುಜರ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಹಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣಗಳುಂಟು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮ ಜಗತ್ಕಾರಣನು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿಯು ವಾದ. ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಗುಣಿ ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ನಿರ್ವಿಕಾರತ್ವಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಲ್ಲವೆ? ಈ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತದ ಸಮಾಧಾನ ಹೀಗಿದೆ :

"ಸತ್ಯಂ, ಜ್ಞಾನಂ, ಅನಂತಂ, ಬ್ರಹ್ಮ" ಸತ್ಯ, ಜ್ಞಾನ, ಅನಂತತೆಗಳೆಂಬ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ದೇಹ ನನ್ನದಾಗಿರುವಂತೆ ಈ ಗುಣಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನವು. ದೇಹವೇ ನಾನಾಗಿರಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಗುಣಗಳೇ ಬ್ರಹ್ಮವಲ್ಲ. ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳಿದ್ದಂತೆ ಈ ಗುಣಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿವೆ. ಮೀನುಗಳೇ ಹೇಗೆ ನೀರು ಅಥವಾ ಸಾಗರವಾಗಲಾರದೋ ಅಂತೆಯೇ ಈ ಗುಣಗಳೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಆಗದು. ಇದು ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ರೀತಿಯ ಬ್ರಹ್ಮ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ.

"ದೈವಾಧೀನಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ" ಸಕಲ ಜಗತ್ತೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಧೀನ, ಎಂದಮೇಲೆ, "ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ" ಎಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಯವೇ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಹೇಗೆ? ಹೀಗೆ ರಾಮಾನುಜರು ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಗುರು ಯಾದವಪ್ರಕಾಶರೊಡನೆ ತರ್ಕಿಸಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಹೊಂದಿದರು.

ಉಪನಿಷತ್ಕಾಲದ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಶಂಕರರು ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಮಧ್ವರು ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಿದಂತೆ ರಾಮಾನುಜರು ತಮಿಳಿನ ದ್ರಾವಿಡ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಗಳೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವನು. ವೇದದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದರು. ಅವರ ಭಾಷ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಲ್ಲೂ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚು, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ ತಂದು ಪಂಚದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಕನ್ನಡದ ದ್ರಾವಿಡತ್ವವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಛಾಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆದರೆ ರಾಮಾನುಜರು. ಬುದ್ಧರು ತಮ್ಮ ಕಾಲದ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯಾದ ಪಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ದೇಶ ಭಾಷೆಯಾದ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತತ್ವ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ವೈದಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದರು. ರಾಮಾನುಜರ ಕಾಲವಾದ ಹತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಇಂದಿನಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲದೆ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲಿಪಿಯನ್ನೇ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ತಮಿಳನ್ನು ಹೋಲುವ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾದ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಿವೆ. ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಂಪ್ರದಾಯಕೂ ತಮಿಳಿಗೂ ಇರುವ ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೂ ರಾಮಾನುಜರ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲ ತಮಿಳಿನಲ್ಲೇ ಪ್ರಸಾರವಾದದ್ದಕ್ಕೂ ಇದೂ ಒಂದು ಕಾರಣ.

ವಜ್ರವು ಒಂದೊಂದು ಪಾರ್ಶ್ವದಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಹೊಳಪನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸುವಂತೆ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಭಾಷ್ಯಕಾರನಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಕಂಡಿದೆ ಶಂಕರ, ಮಧ್ವ ರಾಮಾನುಜರು, ಆಚಾರ್ಯತ್ರಯರೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಭಾಷ್ಯಗಳಂಟು

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ದ್ವೈತ ಸಿದ್ದಾಂತಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಭಾಷ್ಯಗಳು ರಚಿತವಾಗಿದ್ದುವು. ಅದ್ವೈತ, ದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಎಂದು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಪಂಥಗಳು. ನ್ಯಾಯ, ವೈಶೇಷಿಕ, ಸಾಂಖ್ಯ, ಪೂರ್ವ ಮೀಮಾಂಸ ಉತ್ತರ ಮೀಮಾಂಸ ಎಂಬುದು ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯ ಪಂಥಗಳು. ಬ್ರಹ್ಮದ ಮಾತಿರಲಿ ಚೇತನವಸ್ತು ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಚಾರ್ವಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವೂ ಇದೆ.

ಈ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಎಷ್ಟು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿದ್ದರೆಂದರೆ ವಿದ್ವತ್ತನ್ನು ವಿಶದೀಕರಿಸಲು ಅನೇಕ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಭಾಷ್ಯಗಳನ್ನೂ ಟೀಕೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತೆ ಭಾಷ್ಯ ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನೂ ಅನುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನ ದಾಹವೂ, ತತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅತೀವ ಆವೇಶವೂ ಇತ್ತೆನ್ನಲು 'ತರ್ಕಕಾಂಡವ' 'ತತ್ವ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮತ್ತು ಅನುಮಾನ ತೀರ್ಥರೆಂಬ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರೊಬ್ಬರ ಹೆಸರುಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಹಾಗಾದರೆ ಸತ್ಯವಾವುದು ? ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಪಠಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದೊಂದೇ ಮಾರ್ಗ.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

SRI. SRI. SRI. ABHINAVA VIDYA THIRTHA MAHASWAMIGAL

A brief Article by, Gurubhakta Choodarathnam,
M.L. Vasudeva Murtoy, Ex. MLC.
Chikmagalur-577 101.

SRI. SRI. SRI. ABHINAVA VIDYA THIRTHA MAHASWAMIGAL who attained 'Brahma Nirvana' recently, was the 35th in tne parampara commecing from Shri. Shri. Shri. Sureshwaracharya, known as Mandana Mishra before taking up Sanyas at the hands of the great SRI. ADI SHANKARACHARYA, to adore the SHRI, SHARADA PEETHA at Sringeri. This peetha has the distinction of having many erudite Scholars, few among them being SRI. VIDYARANYA, who was also the founder of the famous Vijayanagar Empire, besides being the author of many great books on Sri. Adi Shankara's Adwaita Siddhanta. Also, on the same Peetha Shri, Narasimha Bharathi Mahaswamigal dispensed spirItual Solace and also located the original birth place at Kalady of the great ADI SHANKARACHARYA and built monastry there. His immediate successor on the peetha was the renowned Shri. CHANDRASHEKARA BHARATHI SWAMIGAL, who was popularly known as the "LIVING GOD". It was Shri. Shri. Shri. CHANDRASHEKARA BHARATHI SWAMIGAL who consecrated the PRASANNA GANAPATHY TEMPLE in the heart of Chikmagalur Town, built by late SRI. M. LACHIASETTY, the father of the writer of this article. Shri, Shri, Shri, VIDYATHIRTHA MAHASWAMIGAL was the successor Peethadhipathi to Sri. Sri. Sri. Chandrashekara Bharathi Mahaswamigal.

It was a previlege and an honour to this writer to clsely sit at the revered feet of Shri Shri, Shri. Vidyathirtha Mahaswamigal and bask in the sunshine of His holy grace. Shri, Shri, Shri, Mahaswamigal waa not only a profound Schochar of Vedic lore but also a comforting refuge for mundane afflictions. To hale the glorious memory of the great Adwaita Kesari SHRI. ADI SHANKARACHARYA, He started a Sanskrit College at the holy birth place of the great Acharya—Kalady. He caused for starting numerous "SHANKARA MUTTS all over the country to propagate Adwaita Philosophy as enunciated by the great Acharya, and also Sanskrit Schools for promoting sanskrit learning and Vedas. Often, He was arranging for holding discussions and lectures on different themes of Vedanta knowledge by inviting Scholars from far and wide and rewarding them with sacred momentos, Even many foreigners used to visit Sringeri to drink at this fountain

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

of Vedanta philosophy. HE also evinced interest in the mundane welbeirg of HIS deciples by starting a First Grade College and a well equiped modern Hospital at Sringeri.

Shri, Shri, Shri. VIDYATHIRTHA SWAMIJIS SPIRITUAL rule was a golden era in the annuals of Sringeri Peetha, After the great Adi, Shankaracharya, it was only Sri. Sri. Sri. Vidyathirtha Swamigal that travelled over the whole length and breadth of this country more than once to propagate ADWAITA SIDDANTA, It was given only to Sringeri Peetha to remain totally aloof from the Country's political life during this Holy Seer's rule, and it was thus obvious that country's political leaders looked of HIM for guidance in times of political Strife and confusion. The late Prime Minister Smt. Indira Gandhiji had a high regard to this Peetha and looked up at Sri. Vidyathirtha Swamigal for guidance and blessings in many a trying circumstances in her political career.

HIS successor, Sri. Sri. Sri. Bharathi Teertha Mahaswamigal is also a very learned Peetadhipathi.

JAYATHU JAYATHU SHASVAD
DAKSHINAMNYAYA PEETHAM
OM SHANTI SHANTI SHANTI
HARI OM

OO

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಶ್ರೀ ಶೃಂಗೇರಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ರಸನಿಮಿಷಗಳು

★

ಲೇಖಕರು : ಶ್ರೀ ಎಂ. ಜಿ. ನಾಗರಾಜರಾವ್ ಎಂ.ಎ. ಬಿ.ಎಸ್ಸಿ., ಬಿ.ಎಡ್., (ನಾ.ಮು.ಗಂ.)

ಭಾವಚಿತ್ರದೆದುರು

'ಭೃತಸ್ಯ ಭೃತಸ್ಯ ಭೃತ್ಯ' 'ದಾಸರದಾಸರದಾಸರ ಸೇವಕನು ನಾನು' ಮುಂತಾದ ಉದ್ಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ದೇವರ ಸದ್ಗುರುವಿನ ದಾಸನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ, ಅವರ ದಾಸರ ದಾಸರ ದಾಸನಾದರೂ ಪುಣ್ಯವೇ ಎನ್ನುವ ಭಾವ ಅಡಗಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಸದ್ಗುರುವಿನ ನೇರ ದರ್ಶನ ಆಗುವುದು ಮಹಾ ಪುಣ್ಯವೇ ; ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಅವರ ದರ್ಶನ ಭಾವ ಚಿತ್ರದಲ್ಲೋ ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲೋ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲೋ ಆದರೂ ಅದು ಪುಣ್ಯವೇ. ಅವರ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶನವೂ ಮುಂದಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಗಿ, ಪ್ರಚೋದಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಅಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದವನೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಪ್ರಜಾಮತ' ವಾರಪತ್ರಿಕೆಯ ಮುಖಪುಟವನ್ನು ಕಂಡೆ. ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತೀ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಂಡು ಭಯಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ವಂದಿಸಿದೆ. ಆ ಮುಖಪುಟದ ಮುಖಭಾವ ಎಂಥವರನ್ನೂ ಭಾವಮುಗ್ಧರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಂತಿತ್ತು. ಆ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಏನೋ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆ, ದೈವೀವರ್ಚಸ್ಸು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗೆ ಬಹಳಕಾಲದ ಆಸೆ ಒಂದಿತ್ತು : ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ಹಾಗೂ ತುಂಗಾ ತೀರದ ಶೃಂಗೇರೀ ಮಠವನ್ನೂ ಕಂಡು ಪುನೀತನಾಗಬೇಕೆಂದು. ನಮ್ಮ ತೀ|| ತಂದೆಯವರು ಮತ್ತು ಮಾತೃಶ್ರೀಯವರೂ ಬಾಲಕರಿಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರವಿಜಯವನ್ನು ಬರೆದು, ಅದನ್ನು ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ತಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶೃಂಗೇರಿ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ, ಸಾತ್ವಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಆಸೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಲಗೊಂಡಿತ್ತು. ಆ ಆಸೆ ಈಡೇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪೂಜ್ಯಪಾದರು ಜಲಸಮಾಧಿಯಾದ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕರಕಮಲಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಪೀಠಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅದೇ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಒಳಪುಟಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಿದಾಗ ನನ್ನ ಗೀತಕವನ ಅಕ್ಷರ ರಾಮಾಯಣವು ಅಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ ಶ್ರೀಗಳವರ ಆಶೀರ್ವಾದ, ರಕ್ಷೆ ಇದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಭಾವುಕನಾದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಮಠಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಯತಿವರ್ಯರುಗಳ ತೈಲವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಅನುಭವವನ್ನು ಮೀರಿದ ಭಾವಾವೇಶವುಂಟಾಯಿತು. ನೇರವಾಗಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಶಿವದೇವಾಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭಾವಾವೇಶದಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಅದರ ನೆನಪು ಈಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಆನಂದಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾವಚಿತ್ರ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಇಂಥ ಪುಲಕ ಉಂಟಾಗುವುದಾದರೆ ಇನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದರ್ಶನವಾದರೆ ! ಎಂದುಕೊಂಡೆ, ಆ ಸುದಿನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತೆ.

ಅನುಭಾವ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ

ಶೃಂಗೇರಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಹಳ ದೂರವೇನಲ್ಲ. ಆದರೂ ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದರೂ ಶೃಂಗೇರಿಯ ದರ್ಶನದ ಲಾಭ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾಲಯೋಗ ಉಂಟಲ್ಲ ! ಕನಸಿನಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಶೃಂಗೇರಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಸಲ ಕಂಡೆ. ಅವರಿವರು ಹೇಳುವ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು,

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿನ ಪೂಜಾವೈಭವ, ಅನ್ನದಾನದ ವೈಖರಿ, ಭಕ್ತಜನ ಸ್ತೋಮ, ಊಟಮಾಡಿ ಸಂತೃಪ್ತರಾದ ಜನ ಕೈತೊಳೆಯಲು ತುಂಗಾನದಿಗೆ ಸಾಗುವ ದೃಶ್ಯ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲ ಹೆಚ್ಚಿ, ಬಯಕೆಯು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಜನ ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗಿಬರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಾಗ ಆ ಊರುಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶೃಂಗೇರಿಯನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದೆ. ಒಂದು ವಿಧದ ಸ್ವಾರ್ಥ ಎಂದರೂ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಂದು ವಿಜಯದಶಮಿ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಶೃಂಗೇರಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದೆವು. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆವರಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮಾರ್ಗಾಯಾಸವೆಲ್ಲ ಶಮನಗೊಂಡಿತು. ವಿಶೇಷ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೇವೀಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಭಕ್ತಿಯ ಆವೇಶವೇ ಉಂಟಾಯಿತು. ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಹೀಗಾಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ. ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರನ್ನು ಕಂಡು ಆಗ ಸ್ತುತಿಸಿದೆ, ಹೀಗೆಂದು ಶ್ಲೋಕವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ.

ತೀರ್ಥಶ್ರೇಷ್ಠಮೆನಿಪ್ಪ ಶೃಂಗಗಿರಿಯಂ ಸೇರುತ್ತೆ
ಭೂಲೋಕವಂ
ವ್ಯರ್ಥಪ್ರಾಯಮಿದೆಂದು ದೇವಿ ತನುವಂ
ಬಿಟ್ಟೀಂದಿಳ್ ಸ್ವರ್ಗಮಂ ।
ಅರ್ಥಜ್ಞಾನ ವಿವಾದದೊಳ್ ಜನಿಸಿದಾ
ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಂ
ಸಾರ್ಥಪ್ರಾರ್ಥಿತಳಾದಳಾವಳೆಯಲ್ಲಾ ದೇವಿಯಂ
ವಂದಿಪೆಂ ॥

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ಸ್ಫಟಿಕಲಿಂಗಕ್ಕೆ—ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರನಿಗೆ — ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭ. ಇಂದಿಗೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತಿದೆ. ವಿಶಾಲಭವನದಲ್ಲಿ ಜನ ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಶಾಂತ ವಾತಾವರಣವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಭಾವ ದೋಷಭಾವಗಳೆಲ್ಲ ಅಳಿದು ಭಕ್ತಿಭಾವವೊಂದೇ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ವೇದಘೋಷಗಳು ಅಪೂರ್ವಕರ್ಣಾನಂದವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದುವು. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳು ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕುಳಿತರು. ಅವರ ದರ್ಶನದಿಂದ—ಈ ಬಾರಿ ಹತ್ತಿರದಿಂದಲೇ ಅವರ ದರ್ಶನವಾಯಿತು—ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ತಣಿವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ನಾನೂ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಶ್ರೀಗಳವರು ತನ್ಮಯ ಭಾವದಿಂದ ಅಂದು ಗೈದ ಅಭಿಷೇಕ ಪೂಜೆ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಹಬ್ಬವಾಗಿತ್ತು ; ಅಂದಿನ ಮಂಗಳಾರತಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಮಂಗಳದ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಯಿತು. ಆ ಬೆಳಕು ನಮ್ಮನ್ನು ಕತ್ತಲಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ, ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಅಮೃತತ್ವಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಭಾವುಕನಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳ ಸ್ವಹಸ್ತದಿಂದ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಬಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಪುಳಕಗೊಂಡೆ ; ಪುನೀತನಾದೆನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಅವರ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ನನಗೆ ಉತ್ಥಾನ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿತ್ತು. ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಿತು.

ಪ್ರಭಾವ ಚಿತ್ತಾರ

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪರೀಕ್ಷಾಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಶಿವಮೊಗ್ಗೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಅಂದು ಉಗಾದಿ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಅರ್ಧದಿವಸ ಕೆಲಸವಿತ್ತು. ಅವಕಾಶವನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಕೆಲವು ಮಿತ್ರರು ಟ್ಯಾಕ್ಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೊರಟೆವು. ಹಿಂದೆ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ವಿಜಯದಶಮಿಯಂದು ಪೂಜ್ಯಪಾದರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ನೆನಪು ಮರುಕಳಿಸಿತು. ಈ ಬಾರಿ ಮಿತ್ರವರ್ಗದೊಡನೆ ಉಗಾದಿಯ ಹಬ್ಬದಂದು ಶ್ರೀಗಳವರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಹೋಟದ್ದು ನನಗೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅಂದು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ನರಸಿಂಹವನದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ನೀಡಲು ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿತ್ತರು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಭೋಜನಾನಂತರ ನಾವೆಲ್ಲ ನರಸಿಂಹವನಕ್ಕೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ನೀರಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ನಡೆದೇ ದಾಟಿದೆವು. ಗುರುಕೃಪೆಯಿದ್ದರೆ ಭವಸಾಗರವೂ ಮೊಣಕಾಲುದ್ದ ಎನ್ನುವಾಗ ಗುರುದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ನಮಗೆ ಅದು ಒಂದು ಆಟದಂತೆ ಆಯಿತು. ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲ ಸಮೀಪದ ಶಿವದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ, ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆವು. ಶ್ರೀಗಳು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ ತಕ್ಷಣ ನಾವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹೋದೆವು. ಶ್ರೀಗಳು ಎಲ್ಲರದೂ ಊಟ ಆಯಿತೇ ? ಎಂದು ತುಂಬ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ದೊಡ್ಡವರ ರೀತಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಕರೆದು ಮಾತನಾಡಿಸಿದರು. ನನ್ನ ಸರದಿ ಬಂತು. ನಾನು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ—ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಭಯಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನೀಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದೆ. ಅವರು ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ, ಫಲ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು 'ಶ್ರೀಪಾದದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಅರಿಕೆ' ಎಂದೆ. 'ಹೇಳಿ' ಎಂದರು, ನಗುನಗುತ್ತಾ. ನಾನೆಂದೆ : "ಪೂಜ್ಯರೆ, ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಂಕರವಿಜಯವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ತಮ್ಮ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮಿಂದ ಶ್ರೀಪತ್ರವೂ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ಅದರ ಪ್ರತಿಗಳು ಮುಗಿದು ಹೋಗಿವೆ. ಅದರ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣವಾಗಬೇಕು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಅಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದಬೇಕು" ಹೀಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದೆ. ಶ್ರೀಗಳವರು 'ಈ ಕೆಲಸ ಆಗತವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದದ್ದು. ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತನ್ನಿ. ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದರು. ನನಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಪುನಃ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತೆ. ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತೆಲುಗು ತಮಿಳು ಮಾತನಾಡುವವರಾಗಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬರು ಹಿಂದೀ ಮಾತನಾಡುವವರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಗಳವರು ಅವರವರೊಡನೆ ಆಯಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಸಹಜವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರ ಭಾಷಾವೈದುಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಯಿತು. ಅಂತೂ ಅಂದು ಅವರೆದುರು ಕಳೆದ ರಸನಿಮಿಷಗಳು ತುಂಬ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ನನ್ನನ್ನು ಚೇತನಗೊಳಿಸಿದೆ ಆದರೆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಗಳವರ ಭೌತಿಕ ದೇಹ ಪಂಚತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಅವರ ಪುಣ್ಯ ಸಮಾಧಿಯ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಷ್ಟು ಭಾಗ್ಯ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮದಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರಭಾವ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಕಾಳಿದಾಸನು 'ಪ್ರಾಂಶುಲಭ್ಯೇ ಫಲೇ ಮೋಹಾದುದ್ಬಾಹುರಿವವಾಮನಃ' ಎಂದುಕೊಂಡದ್ದು ಇಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೆನಿಸಿತು. ಶ್ರೀಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದಾಳಿಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕಾದ ಫಲವೂ ವಾಮನನ ಹಸ್ತಕ್ಕೂ ದಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಆ ರಸನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಭಾವ ಚೈತ್ರ

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆತದ್ದು ರಾಜಾಜಿನಗರದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಭೆಯವರು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದಾಗ, ಪ್ರವಾಸ-ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೃಂಗೇರಿಯೂ ಒಂದಾಗಿತ್ತು ಆದರೆ ಬಸ್ ಡ್ರೈವರನ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದಾಗಿ ಶೃಂಗೇರಿ ಪ್ರವಾಸವನ್ನೇ ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯೊದಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಶೃಂಗೇರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ವಿಚಾರ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಚಾರ ನೋವನ್ನೇ ಉಂಟು ಮಾಡಿತು. ಶೃಂಗೇರಿಯ ಭೇಟಿಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರವಾಸ ಅಪೂರ್ಣ ಎಂದು ನೊಂದೆವು, ಅನಂತರ ರಾತ್ರಿಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ (ಎರಡನೆಯ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯಾಣ ನಿಜಕ್ಕೂ ಭಯಂಕರವೆ !) ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದೆವು 31-5-90ರಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ 7 ಗಂಟೆ ವೇಳೆಗೆ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಂಬಾ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೆವು. ದೇವಿಯ ದಿವ್ಯ ದರ್ಶನ, ಊಟಗಳಾದ ಮೇಲೆ, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀ ತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ನರಸಿಂಹವನದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅಂದು ಗುರುವಾರ ಗುರುಸಂದರ್ಶನದ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ, ರಾತ್ರಿಯೇ ಹೊರ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಟೆವು ಅಂದೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೋಣಿಯಲ್ಲೂ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನದಿಯನ್ನು ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದಾಟಿಯೂ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಈ ಬಾರಿ ಹೊಸ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದು ನಾವೆಲ್ಲ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆವು. ಶ್ರೀಗಳವರು ವೇದ ಘೋಷಗಳ ನಡುವೆ ಹೊರಬಂದು ಸುಖಾಸೀನರಾದರು; ದಿವ್ಯ ಪೂಜೆಗೆ ತೊಡಗಿದರು ಶಾಂತಿಪಾಠಗಳ ನಂತರ ರುದ್ರಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು. ಗಾಂಭೀರ್ಯದ ಮುಖ ಮುದ್ರೆ, ತನ್ಮಯತೆಯ ಭಾವ ನನ್ನನ್ನು ಮುಗ್ಧನನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಅಂದು ಅವರ ಹಿರಿಯ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ತತ್ಸಮಾನವಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದೆ; ಆನಂದಗೊಂಡೆ. ಶ್ರೀಗಳವರೊಡನೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಶಂಕರವಿಜಯದ ಪುನರ್ಮುದ್ರ ಆದ ಬಗೆಗೆ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಟೂರಿಸ್ಟ್ ಹೋದವರಿಗೆ ಸ್ವ-ಇಷ್ಟ ನಡೆಯದು. ಅವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ತಾಸು ಕಾಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಜನ ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹಾಜರಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಹೀಗಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪೂಜ್ಯಪಾದರಿಗೆ ದೂರದಿಂದಲೇ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯ ಹುಂಡಿಗೆ ನೀಡಿ ಹೊರಬಂದೆವು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಚಂದ್ರಮೌಳೀಶ್ವರ, ಶಾರದಾಂಬಾ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಧನ್ಯರಾದೆವು ಎಂದುಕೊಂಡೆವು. ಪೂಜ್ಯಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರ ಸಂದರ್ಶನಭಾಗ್ಯ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಬ್ರಹ್ಮೀಭೂತರಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳವರೊಡನೆ

ಒಂದು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ ಸಂದರ್ಶನ

ಸಂದರ್ಶಕರು : ತೊ. ಸು. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಸ್ತಂಗತರಾದ ಶೃಂಗೇರಿ ಪೀಠಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳು ನಾಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಠದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆ ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು ಅವರ ಸಾಧನೆಗಳು ಸುಗಂಧ ಬೀರುವ ಪುಷ್ಪಗಳಂತೆ ಅವರು ನೋಡಲು ಎಷ್ಟು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಹೃನ್ಮನಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಹೃದಯವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ವಿದ್ವಾಂಸ ಪ್ರದರ್ಶನವಿಲ್ಲದ ಸಂಭಾಷಣಕಾರರಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರು.

1972ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹೋದೆ. ಅಂದು ಸಂಜೆ 5ರ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಯುಕ್ತವಸನ ಧಾರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ನರಸಿಂಹವನಕ್ಕೆ ಹೋದೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಗಳು ಕುಳಿತು ಸಂಭಾಷಣಾ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು.

ನಾನು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ಅವರು ಮುಗುಳ್ನಕ್ಕು

"ಆವ್‌ಜೀ, ಸೇಠ್‌ಜೀ.... ಬೈಠೋ ಅಂದರು.

"ಸೇಠ್‌ಜೀ ಅಲ್ಲ," ಎಂದೆ ನಾನು ಕನ್ನಡವಲ್ಲಿ.

"ಮತ್ತೆ ?...."

"ತೆಲುಗಿನವನು ... ಮುಲುಕಿನಾಡಿನವನು, ಎಂದೆ.

"ಮೊದಲೇ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಲ್ಲವೇನಯ್ಯ .. ನೋಡು, ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಮನುಷ್ಯನ ಮುಖಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ವೇಷಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಪೇಚಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತೇವೆ..." ಎಂದು ನಕ್ಕರು.

ನಮ್ಮನ್ನು ನಗಿಸಿ ನನ್ನ ಪೂರ್ವೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಬಂಧು ಬಳಗದವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಸಂತೋಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ನನ್ನ ಸಂಗಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೇಖಕರ, ಸಂಘದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಾದ 'ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ' ಮತ್ತು 'ಒಳದನಿ' ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದೆ. ಅವನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕಿ, "ನೋಡಪ್ಪ ಇವನ್ನು ಓದುವ ವ್ಯವಧಾನ ನಮಗೆಲ್ಲಿ ಇದೆ ಹೇಳು. ನೆಹ್ರುರವರ ಪುಸ್ತಕ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಅವರ ಚಿತ್ರಗಳ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಗಳಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬರಬೇಕು. ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಒಂದು ಪುಟದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಂದು ಚಿತ್ರ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿವೆ. ಹೊರಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸುಂದರ ಚಿತ್ರ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಳಗಣ್ಣು ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಕೂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಾಗ ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಸದಾ ಕಾಲವೂ ಏನನ್ನಾದರೂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಔನ್ನತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ನಾಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನೆಹ್ರುರವರು ಎರಡನೆಯ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದವರು...."

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

"ತನ್ನ ಒಳಿತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುವುದು ತಪ್ಪೆ" ಎಂದೆ.

"ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೆ ? ಪ್ರತಿ ಮಾನವನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸ ಇದು ನೋಡಿ, ಇದ ರಲ್ಲೂ ಎರಡು ವಿಧ ಒಂದು ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಸುಖ ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವುದು ಇದರ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾಗುವುದು. ಎರಡು ತನ್ನ ಆತ್ಮದ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುವುದು ಇದು ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯ. ಅವರ ಒಳಗಣ್ಣು ಯಾವಾಗಲೂ ಜಾಗೃತ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ" ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯ ಉತ್ತಮ ಬಾಳ್ವೆ ನಡೆಸಲು, ತನ್ನ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆತ್ಮ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕು....''

''ಆತ್ಮಚಿಂತನೆ, ಎನ್ನುವ ಮಾತು ದೊಡ್ಡದಾ ಯಿತು. ಆದರೆ ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಒಂದು ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವಾದರೂ ಚಿಂತಿಸು ವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಒಬ್ಬ ಗುರುವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು. ಆ ಗುರು ಒಬ್ಬ ಮಠಾಧಿ ಪತಿಯಾಗಿರಬಹುದು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಿರಬಹುದು, ಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರಬಹುದು."

"ಏಕೆ ಹಾಗಂದೀರಿ....ಯಾವ ಮಠಾಧಿಪತಿಯೋ ಆಗಬಹುದು. ಮಠ ಎಂದರೆ ಏನು ? ತನ್ನದೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸುವ ಆವರಣ ಅಧಿಪತಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ"

ಅಂದರೆ ಕೆಲವರು ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳು, ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಕೇವಲ ಉಪದೇಶ ಮಾರ್ಗವನ್ನನುಸರಿಸದೆ ಇಂದ್ರ ಜಾಲಿಕವಾದ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರಲ್ಲ ಆಗಬಹುದೇ ?

"ಯಾಕಾಗಬಾರದು ? ಅ ಗ ತ್ಯ ವಾ ಗಿ ಆಗ ಬಹುದು...."

"ಹಾಗಾದರೆ ನೀವೇಕೆ ಆ ಬಗೆಯ ಪದಾರ್ಥ ಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ ?''

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಜೋರಾಗೆ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದರು.

"ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ, ನನಗೆ ಆ ವಿದ್ಯೆ ಬರುವು ದಿಲ್ಲ. ಆದರ ಅಗತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನೋಡಿ, ನೀವೇಕೆ ಅಷ್ಟು ದೂರದಿಂದ ಈ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಬಂದಿರಿ. ಈ ಪೀಠಾಧಿಪತಿ ಯನ್ನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ ಶೃಂಗೇರಿಯಂತಹ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶಾರದಾಂಬೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಂತ ವಾತಾವ ರಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಶಾಂತಿ ಪಡೆಯಲೋ ? ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಯಾರೂ ಬರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಕೇವಲ ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರ. ನನ್ನಂತಹವರು ಈ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಆಗಿ ಹೋದರು. ಮುಂದೆಯೂ ಆಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪೀಠ ಮಾತ್ರಶಾಶ್ವತ. ಈ ಪೀಠದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಜನ ರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಮಾಯಮಂತ್ರಗಳು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವನು ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೂ ಬರುವ ಜನ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲೇ ಇರುವುದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ನೋಡಿ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪೀಠವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಅವನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ, ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಈ ಬಗೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ....ಅದೂ ಒಂದು ಉಪಾಯವೇ....ಅದೂ ಸರಿಯೇ !"

"ಅಂದರೆ ಜನ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುವುದು ತಪ್ಪೇ ?"

"ಯಾರು ಹೇಳಿದ್ದು ಹಾಗೆ ? ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿ, ಶಾಂತಿ, ತೃಪ್ತಿ ಸಿಗುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಗುಡಿಗೋ ದೇವಾಲ ಯಕ್ಕೋ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೇ ಹಾಗೆ....ಎಲ್ಲರೂ ದೂರ ದಲ್ಲಿರುವ ಶೃಂಗೇರಿಗೋ, ನಂಜನಗೂಡಿಗೋ, ತಿರು ಪತಿಗೋ, ಕಾಶಿಗೋ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ?.... ತಮಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಸ್ಥಳಕ್ಕಾದರೂ ಹೋಗ ಬಹುದು. ಯಾವ ಸ್ವಾಮಿಯ ಬಳಿಗಾದರೂ ಹೋಗ ಬಹುದು. ಎಲ್ಲರದೂ ಒಂದೇ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರಬೇಕು....

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಆದೇ ಧರ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ. ಮಾನವನ ಒಳಿತು, ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವರ್ತನಾ ಪ್ರಚೋದನೆ. ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ಮತಗಳೂ ಇವನ್ನೇ ತಾನೆ ಹೇಳುವುದು....''

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತರು.

ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಎಷ್ಟು ವಿಶಾಲ ಹೃದಯಿಯ ಉಪದೇಶಗಳು ! ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ನಾವೆಲ್ಲ ಮೂಕರಾಗಿ ಕುಳಿತೆವು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾನಂತರ ನಮಗೆ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಗಳನ್ನಿತ್ತು,

"ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಪೂಜೆಗೆ ಕೂಡುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಬನ್ನಿ. ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ. ಪೂಜೆ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಛಳಿ ಜಾಸ್ತಿ. ಶಾಲುಗೀಲು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ", ಎಂದು ಎದ್ದರು.

ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು. ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕಳಕಳಿ, ಆಸಕ್ತಿ, ಕ್ಷೇಮ ಚಿಂತನೆಯು ಅರಿವಾಯಿತು. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೃದಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಬಗೆಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮೆಚ್ಚುಗೆ, ಗೌರವ, ಅಭಿಮಾನಗಳು ಮೂಡಿ ಬಂದು ವಿಶಾಲ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಲು ಎತ್ತರದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದ ಅನುಭವ ತುಂಬಿ ಹೋಯಿತು.

—O—

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

'ಗುರು ಸಂದೇಶ'

ಲೇಖಕರು : ಎಂ.. ಜಿ. ನಾಗರಾಜರಾವ್
(ನಾ.ಮು.ಗಂ.)

"ಗುರುದೇವ ಗುರುದೇವ ದೊರಕಿದಿರಿ ಇಂದು
ಕೊರಗಿದೆನು ಸಂಸಾರದಗ್ನಿಯೊಳು ಬೆಂದು
ನಾ ಧನ್ಯನಾದೆ ಗುರುವರ್ಯನನು ನೋಡಿ
ಬಾಧೆಯನು ತೊಲಗಿಸುವ ಬೋಧೆಯನು ನೀಡಿ
ಸುಖವೆಂಬುದಿನಿತಿಲ್ಲ ಸಂಸಾರದೊಳಗೆ
ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಗೆಯಿಲ್ಲ ಭಯವು ಮನದೊಳಗೆ
ಈ ಶೋಕವೀಕೋಪವೀ ತಾಪವನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಪರಿಯ ತಿಳಿಸಿರೆನಗಿನ್ನು"

"ಆ ವಾತ ಹೇಳಿದನು ನೀ ದು:ಖಿಯೆಂದು ?
ಭಾವನೆಯೋ ವೇಣಿ ಕನಸೋ ? ನುಡಿಯುತಿಹೆ
ನೊಂದು.
ಆನಂದವಿಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳುತಿಹೆಯೇನು ?
ನಾನೆಂದರೇನೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವೆ ನೀನು ?"

"ನಾನೆಂದರೇನೆಂದು ಕೇಳುವಿರಿ ದೇವ,
ನಾನಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸೆನೆ ಬಳಲುತಿದೆ ಜೀವ."

"ಅನ್ನದಿಂದಲಿ ಬೆಳೆದ ಇದು ನಿನ್ನ ದೇಹ
ತನ್ನ ತನುವನೆ ತಾನು ಎನ್ನುವುದೆ ಮೋಹ
ಇದು ನನ್ನ ಮನೆಯೆಂದರಾ ಮನೆಯು ನಾನೆ ?
ಇದು ನನ್ನ ಮಠವೆಂದರಾ ಮಠವು ನಾನೆ ?
ನನ್ನದೆಂದಾವಾವುದನು ಕರೆಯುವೆಯೋ
ನಾನಾಗಲಾರವವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯೋ
ನನ್ನ ತನುವೆಂದು ನುಡಿಯುವುದು ಜನರೂಢಿ
ನನ್ನಿಯನು ತಿಳಿ ಶಂಕೆಯನು ಹೊರದೂಡಿ
ತೊರೆ ಮೋಹ, ತೊಡಗು ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮದಲಿ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಸುಖವ ಕಾಣುವೆ ನೀನು ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ
ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿಹೆನು ದುಃಖಿಯಾಗಿಹೆನು
ಎಂದರಿವ ಚೈತನ್ಯ ಶಕ್ತಿಯೇ ನಾನು
ದೇಹ ನಾನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ
ಶ್ರೀ ಹರನ ಕೃಪೆಯಿಲ್ಲದಿದನರಿಯಲೊಲ್ಲ

"ಗುರುದೇವ ನೀ ಹರನ ಅಪರಾವತಾರ
ಮರುಳ ತೋರುತೆ ನಿಜಪಥವ ತೋರ

ದೇಹಮನಬುದ್ಧಿರಾತ್ಮಗಳು–ನಾಲ್ಕುಂಟು
ದೇಹವಿದು ನೋವು ರುಜೆ ಶೋಕಗಳ ಗಂಟು
ಒಂದೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ ಬದಲಿಸುವ ಮನವು
ಚಿಂತಿಸುವ ರೂಪವನೆ ತೋರ್ಪ ದರ್ಪಣವು
ಬುದ್ಧಿಯನುಭವಜ್ಞಾನ ಸಾಧನವಹದು
ಸೂಕ್ಷ್ಮಬುದ್ಧಿಯು ವಿವೇಕವನು ನೀಡುವುದು
ಆತ್ಮನರಿಯನೆಂದಿಗು ಶೋಕತಾಪ
ದೇಹಮನಬುದ್ಧಿಗಳ ಗೆದ್ದಾಗ ಸುಖವು
ಇಂತು ತಿಳಿಯದರೆ ಬನ್ನಪಡುವುದು ಜನವು
ಸದಾನಂದರೂಪನೊಳಗಾತ್ಮನೊಳಗ
ಸದಾ ನಮ್ಮ ಮನವಿರಲಹುದು ಸುಖವೆಮಗೆ.

ಮನನ ತಡೆ ಬಿಡು ಚಿಂತೆ ಪಡೆ ವಿವೇಕವನು
ಧ್ಯನಯೋಗಗಳ ಕೊಂಡು ಪಡೆ ಶಾಂತಿಯನು
ದೇಹದೇಹದ ಚಿಂತೆಯೊಳಗೆರಲು ಮನವು
ಬಾಹ್ಯ ದುಃಖದೊಳು ತಲ್ಲಣಿಸೆಯನುದಿನವು
ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳುವೆನು ಬಿಡು ದೇಹಚಿಂತೆ
ಮುದವಹುದು, ತೋರಿಕೆಯು ಜಗವೊಂದು ಸಂತೆ
ವಿತ್ತ–ತನು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಲದು ಬಂಧ
ಚಿತ್ತವಾತ್ಮನೊಳು ನಲೆಸಲಹುದಾನಂದ
ಧನಜನದ, ಸತಿಸುತರ ಚಿಂತೆಯನು ಮಾಣು
ಮನದಲ್ಲಿ ಆನಂದರೂಪನನ್ನು ಕಾಣು
ಭೋಗಕೊಳಗಾಗೆ ಭೋಗಿಯನು ತುಳಿದಂತೆ
ರಾಗವನು ತೊರೆದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವನು ಪಡೆದಂತೆ.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಗುರು ಶಂಕರ

ಲೇಖಕರು : ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸತ್ಯಕೃಷ್ಣ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಎಂ. ಇ. ಎಸ್. ಕಾಲೇಜು

ಸದ್ಗುರುವೇ ನಮಃ

ಅಜ್ಞಾನ ತಿಮಿರಾಂಧಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಂಜನ ಶಲಾಕಯಾ
ಚಕ್ಷುರುನ್ಮೀಲಿತಂಯೇನ ತಸ್ಮೈ ಶ್ರೀ ಗುರುವೇ ನಮಃ ॥

ಸಚ್ಚಿದಾನಂ ರೂಪಾಯ ಬಿಂದು ನಾದಾಂತ ರಾತ್ಮನೇ
ಆದಿ ಮಧ್ಯಾಂತ ಶೂನ್ಯಾಯ ಗುರುಣಾಂ ಗುರುವೇ ನಮಃ ॥

ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸಿ ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಆತ್ಮಗಳಿಗೆ ತಂಪನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪವೇ ಗುರು. ಆದಿ ದೈವಿಕ, ಆದಿ ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ ಪರಮ ಪದದೆಡೆಗೆ ದಾರಿ ತೋರುವ ಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪವೇ ಗುರು "ಗುರು ರೇವ ಶಿವಸಾಕ್ಷಾತ್, ಶಿವ ಏವ ಸ್ವಯಂ ಗುರುವು" ಎಂಬಂತೆ ಗುರುವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವನ ಸ್ವರೂಪ. ಸಕಲ ಕಲೆಗಳಿಗೂ ಆದಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಚೈತನ್ಯ ನಾಗಿ, ಸಕಲ ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಥಿಯಾಗಿಯೂ, ಸಾರಥಿಯಾ ಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಮಾತ್ಮ ನಾರಾಯಣನೇ ಜಗದ್ಗುರು, ಆದಿಗುರು. ಆರ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು, ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲು ಪರಮಾತ್ಮನು ಅನೇಕ ಸ್ವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟ ಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಇಂತಹ ಅವತಾರ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾ ಚಾರ್ಯರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಶಿವನ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದ್ದು, ಆದಿಗುರು ಎಂತಲೂ ಜಗದ್ಗುರು ಎನ್ನುವ ಅಭಿದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಂದರ ಪರ್ವತವು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಾಗ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಕೂರ್ಮರೂಪದಿಂದ ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಪರ್ವತವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಂತೆ, ಧರ್ಮ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ಸನಾತನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬಂದಾಗ ಶ್ರೀ ಶಂಕರರ ಅವತಾರವಾಗಿದೆ. ದುಷ್ಪರ ದಾಳಿಯಿಂದ ಭೀತಳಾದ ಭೂದೇವಿಯನ್ನು ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯು ಸಂರಕ್ಷಿಸದಂತೆ, ವಿಧರ್ಮೀಯರ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕರಕಮಲಗಳಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಅದರ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ದ್ದಾರೆ.

ಶಂಕರರು ಇಟ್ಟ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯೂ ಇಡೀ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿ ಯೊಂದು ಘಟ್ಟಗಳೂ, ಇತರರು ಅನುಸರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯ ವಾಗಿದೆ.

ಮಾತೃ ಸೇವೆ :—"ತಾಯಿಯೇ ಮೊದಲ ಗುರು" "ತಾಯಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ದೈವವಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ನಾಣ್ಣುಡಿ ಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವೃದ್ಧೆಯಾದ ತಾಯಿಯು ಪೂರ್ಣಾ ನದಿಯಿಂದ ನೀರು ತರುವಾಗ ಆಯಾಸಗೊಂಡುಪಡುವ ಪ್ರಯಾಸ ಕಂಡು ನದಿಯನ್ನೇ ಮನೆಯ ಬಳಿ ಬರಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ತಾವು ಸಂನ್ಯಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ದೇಶಪರ್ಯಾಟನೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ತಾಯಿಯ ಅವಸಾನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಿನಂತೆ ಬಂದು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸಂನ್ಯಾಸ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆ, ಮಾತೃ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ :–ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಾಕರಣ, ತರ್ಕ, ಮೀಮಾಂಸ ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ಶಂಕರರು ಕೇವಲ ಲೀಲಾಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ತ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವರಾದರೂ, ಗುರುವಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಭವತ್ಪಾದರ ಬಳಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಗೋವಿಂದ ಭಗವತ್ಪಾದರು ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತ ಆನಂದಮಯರಾಗಿರುವ ಸಮಯ ಶಂಕರರು ಬಂದು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. "ಯಾರು ನೀನು" ಎಂಬ ಗುರುವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ "ನಾನು ಆಕಾಶವಲ್ಲ" "ನಾನು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲ" "ನಾನು ಜಲವಲ್ಲ" "ನಾನು ವಾಯುವಲ್ಲ" "ನಾನು ಅಗ್ನಿ ಅಲ್ಲ" "ನಾನು ನಾನೇ" ಎಂಬ ಗಂಭೀರವೂ, ವಿದ್ವಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂದೆ ಗುರುಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಹಾ ವಾಕ್ಯಗಳ ಉಪದೇಶ ಪಡೆದು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ತಮ್ಮ ಗುರ್ವಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ "ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿ, ಯಶಸ್ಸು, ಹಣ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಗುರುವಿನ ಪಾದದಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗದಿದ್ದರೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೇವಲ ಮೌನದಿಂದಲೇ ಶಿಷ್ಯರ ಸಂದೇಹವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ "ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ತೋತ್ರ"ದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕರುಣಾಳು ಶಂಕರ :–ವಟು ಶಂಕರರು "ಭಿಕ್ಷಾಂ ದೇಹಿ" ಎಂದು ಒಂದು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವಾಗ ಕಡುದರಿದ್ರರಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದ ಗೃಹಿಣಿಯೊಬ್ಬಳು, ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಲು ಮನಸ್ಸೊಪ್ಪದೆ ಒಣ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯನ್ನೇ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಪರಮದಯಾಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶಂಕರರು ಸಾಧ್ವಿಯ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೂಡಲೇ ಸಿರಿದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಕರೆಸಿ "ಕನಕಧಾರೆ"ಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಕನಕಧಾರಾಸ್ತೋತ್ರ" ಎಂತಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರ ಲೌಕಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ನೀಡಬಲ್ಲದ್ದಾಗಿದೆ.

ವೃದ್ಧನೋರ್ವನು ವ್ಯಾಕರಣದ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಆತನ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡು ಮರುಕಗೊಂಡ ಶಂಕರರು ಕಾಲ (ಮೃತ್ಯು)ಕ್ಕೆ ವಶವಾಗುವ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ "ಡುಕುರಣ್ ಕರಣೆ"ಎಂಬುದು ರಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಗೋವಿಂದನ ಭಜಿಸು" ಎಂಬುದಾಗ, ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಮೃತ್ಯುವರೆಗಿನ ಜೀವನ ಝುಂಝಾಟವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ "ಪುನಃ ಮರಣದ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಭಜಿಸಿರಿ ಎಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಶಂಕರರು ಇಡೀ ಮಾನವಕುಲದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಮಹಾಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲೌಕಿಕ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಲೂ ಸುಲಭ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಮೂರ್ತಿಯಂತಿರುವ ಆಚಾರ್ಯರ ವಿದ್ವತ್ತು ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ "ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂತ್ರ" "ಗೀತಾ ಭಾಷ್ಯ" ಮುಂತಾದ ಪ್ರಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಮೀಮಾಂಸ ಪಂಡಿತರೂ, ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಅಚಲ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವರೂ ಆದ ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರರೊಂದಿಗೆ ವಾದ ಮಾಡುವಾಗ, ಶಂಕರರ ಅಪಾರವಿದ್ವತ್ತು, ಅವರ ತರ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪೀಠಾರೋಹಣ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಅನೇಕ ಪಂಡಿತರೊಂದಿಗೆ ವಾದಮಾಡಿ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಜಯಿಸಿ, ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದಿಂದ ಈ ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಏಕೈಕ ಪಂಡಿತರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಆಚಾರ್ಯರು ಅನೇಕ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಅಚಾರ್ಯರು ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮುಖದಿಂದ ವಾಙ್ಮಣಿಗಳು.

ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಕರರ ಕವಿತಾ ಪ್ರತಿಭೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಪರಮಶಿವ ನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುವ "ಶಿವಾನಂದ ಲಹರಿ"ಯಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಕಿರಾತನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಶಂಕರರು "ಎಲೈ ಆದಿಕಿರಾತನೇ, ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಅಲೆದು ಅಲೆದು ಆಯಾಸ ಪಡಬೇಡ. ನನ್ನೀ ಹೃದಯವೆಂಬ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧಾದಿ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳೆಂಬ ಮೃಗಗಳು ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ನೀನು ದಯಮಾಡಿ ಈ ಹೃದಯ ಗುಹೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನಿನ್ನ ಮನ ಬಂದಂತೆ ಈ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡು" ಎಂದು ರಸಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಗನ್ಮಾತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ "ಸೌಂದರ್ಯ ಲಹರಿ"ಯಲ್ಲಿ ಮಾತೆಯ ಮಹಾ ಕರುಣೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ "ಭವಾನಿ, ನಾನು ನಿನ್ನ ದಾಸ, ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರುಣೆಯದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸು" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ "ಭವಾನಿ" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೇ, ಪರಮ ದಯಾಮೂರ್ತಿಯಾದ ನೀನು ಪರಮ ಸಾಯುಜ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನೂ, ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂದ್ರಾದಿಗಳ ಮಕುಟಗಳು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವ ನಿನ್ನ ಪಾದ ಪದ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ

ಹೀಗೆ ಸಮಾಜದ ಸರ್ವರಿಗೂ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕನ್ನು ವಿವಿಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಉಣಬಡಿಸಿ, ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾಜದ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ, ಮಾನವನು ನಾಗರೀಕನಂತೆ ಬಾಳಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಶಂಕರರು ನೀಡಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಮ, ತಾವು ಬೆಳಕಿದ ದಾರಿ ದೀವಿಗೆಯು ಸದಾ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ತಾವು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು ಉಳಿದು ಬೆಳೆಯಲು, ಭಾರತ ವರ್ಷದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನಪ್ರಸಾರದ ಮಹಾಯಜ್ಞ.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶೃಂಗೇರಿಯ ದಕ್ಷಿಣಾಮ್ನಾಯ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಚಕ್ರಸ್ಥಾಪನೆ, ವಾಗ್ದೇವಿ ಶಾರದಾದೇವಿಯ ದಿವ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರದ ಮಹಾಯಜ್ಞ ನಡೆಸುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಪರಂ ಪರೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುವರ್ಯ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಕರಕಮಲ ಸಂಜಾತರಾಗಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಹಿಂದಿ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾಗಿ, ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಶೃಂಗೇರಿಯ ಪೀಠವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭಕ್ತರ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೀಗ ಶ್ರೀಗಳು ತಮ್ಮ ಭೌತಿಕ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಕರಕಮಲ ಸಂಜಾತರಾದ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಮೂಲಕವೂ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಜ್ಞಾನಪಿಪಾಸುಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಾ ಮೇಧಾವಿಗಳೂ, ದಾರ್ಶನಿಕರೂ, ಅದ್ವೈತ ವೇದಾಂತದ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಿಪಾದಕರೂ ಆದ ಶಂಕರರು ತಮ್ಮ ಆಳವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ವೇದಾಂತದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿರುವ ಪರಿಣಾಮ ಎಂತಹುದೆಂದರೆ ಅದು ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲ ದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟ ಆದರ್ಶವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕಾಲದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಹೊರತಾಗಿ, ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯ ಎನಿಸಿರುವ ಶಂಕರರ ಕೊಡುಗೆ ಸನಾತನವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನೂ ಶಂಕರರಿಗೆ ಋಣಿ ಕೇವಲ ಇವರ ತತ್ವ, ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದೇ ಇವರಿಗೆ ನಾವು ನೀಡಬಹುದಾದ ಗೌರವ.

ಆರ್ಯಾಂಬಾ ಗರ್ಭ ಸಂಭೂತಂ
ಪದ್ಮಪಾದಾದಿ ಸೇವಿತಂ
ಶ್ರೀ ಶಂಕರಂ ಗುರುಂವಂದೇ,
ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾರಕಂ

– ಶುಭಂ –

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಶ್ರೀ ಗುರುಸ್ತುತಿಃ

ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಸ್ವಾಮಿ

ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥೇ ಮಹಾತೀರ್ಥೇ ಪರಮ ಹಂಸ ಸಮಾಶ್ರಯೇ |
ಮಾರ್ಗಸೋಲ್ಲಾಸಮಧುರೇ ಸಿಷ್ಣಾಸಾಮಃ ಪದೇಪದೇ || ೧ ||

ಶೃಂಗಕ್ಷ್ಮಾಧರ ಸಂಭವಃ ಶ್ರೀತ ನೃಸಿಂಹಾರಣ್ಯ ಸೀಮಾಂಕರಃ |
ದೇಶಾದ್ದೇಶ ಮನುವ್ರಜನ್ ಸುಮನಸಾಂ ಬೃಂದೇನ ಸಂಸೇವಿತಃ || ೨ ||

ಧರ್ಮೇ ಮರ್ಮ ರುಜದ್ರಿತೇ ಶೃತಿಗಣೇ ಕ್ಷೀಣೆಕಲೇ ವೈಭವಾತ್ |
ಮರ್ಮರುಜದ್ರಿತೇ ಶೃತಿಗಣೇ ಕ್ಷೀಣೆಕಲೇ ವೈಭವಾತ್ |

ಪ್ರಾಸಾಯಾಂ ಗತಜೀವಿತತ್ವಸರಣೌಂ |
ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಣಾಂ ಸ್ಥಿತಂ

ನಿಕ್ರಾಂತೇ ಕಲಿಪನ್ನಗಸ್ಯಗರಳೇ |
ವೇಗಾದಧರ್ಮಾಭಿದೇ ||
ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಗುರುಂ ಶಮೇವ ಕರಣೇಕು
ಮೋ ನವಂ ತಂಕರಮ್ || ೩ ||

ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮ ವಿವೇಚನ ಚತುರತಂ ಚಾರುವಾಙ್ಮಯೋಲ್ಲಸಿತಮ್ |
ವಿದ್ಯತೀರ್ಥ ವಿಹಾರಂ ಕಲಯಾಮಃ ಕಮಪಿ ದಿವ್ಯಪರ ಹಂಸಮ್ || ೪ ||

ಮಂಗಲಂ ಮಸ್ಕರೀಂದ್ರಾಯ ಮಹನೀಯ ಗುಣಾತ್ಮನೇ |
ಸಾರಸ್ವತ ಮಹಾರಾಜ್ಯ ಸಾರ್ವಭೌಮಾಯ ಮಂಗಲಮ್ || ೫ ||

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Golden Jubilee Address

on the occasion of THE 50TH YEAR OF ASSUMPTION OF SANYASASHRAM of MAHASANNIDHANAM of SRINGERI

O by Sri. S. Y. KRISHNASWAMY, I.C.S. (Retd)

I consider it a rare privilege and a great honour to have been called upon to deliver the Jubilee address on the occasion of the 50th year of our respected Mahasannidhanam's assumption of Sanyasashrama.

Of the four stages of ashramas in the life of a human being, Brahmacharya or celibate/studenthood is the period of acquisition, Grihastha is the time for the performance of the prescribed rituals and perpetuation through progeny, Vanaprastha is a stage of withdrawal and a mature probation for renunciation and Sanyasa the ultimate culmination, when the wants of the body are reduced to the barest minimum, and the mind is withdrawn from its wandering proclivities and shines with unshaken steadiness like a luminous flame on a windless night. The place of bodily withdrawal in Sanyasa is explained by Lord Krishna.

Sariram kevalam karma kurvsnn apnoti-kilbisham

"Doing more bodily action, he incurs no sin" which Adi Sankara Bhagavatpada interprets as

Sarira-sthiti-matra-prayojanam, kevalasabda-prayogat 'Aham karomi' iti abhimana-varnitah sarir-adi-cheshta-matram loka-drishtya kurvan na apnoti kilbisham

"He who performs only those acts which are required for bare existence, and by the use of the word "only" without any attachment otherwise attributable to the words "I do" and doing bodily acts to the outside perceivers only, he incurs no sin." The withdrawal of the mind is a more difficult discipline. The mind is the monkey in man. It is characterised by uncontrollable extroversion and a million dispersals from any focus of attention. The Lord enjoins on the aspirant the twin remedies of practice and indifference–

Abhyasena cha kaunteya vairagyena cha grihyate.

Here again, practice is possible, although difficult. The mind is the enemy of concentration, and presents a panorama of irrelevant pictures and a plethora of disturbing thoughts. Indifference or Vairagya is even more difficult of attainment. Sankara Bhagavatpada defines it

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

succinctly as "freedom from desire for any pleasures seen or unseen, attained through a constant perception of evil in them."

Vairagyam nama drisht-adrisht-eshta-bhogeshu dosha-darsanam

which is more or less the same as one of the four disciplines enjoined by him for the aspirant or mumukshu for salvation, in his commentary on the Brahmasutra 2,

Ih-amutr-artha-bhoga-viragah

nemely, the renunciation of all desire to enjoy the fruit of one's actions both here and hereafter.

These two requisites then,—the reduction of the wants of the body to the minimum to keep life going, and the development of a mental attitude of renunciation towards the fruits of one's action, constitute, as it were, the core of the life of a Sanyasin.

There is, however, yet another aspect of this mental attitude. Once it is conceded that the aspirant has succeeded in curtailing his bodily wants, and his actions are both minimum and demotivated, then the question of abandoning any desires for the fruits of action does not arise. Therefore Karma or action has two stages of renunciation, firstly that of the fruits of action and secondly that of action itself. His Holiness Sri Chandra Sekhara Bharati has explained this distinction in his commentary on the verse in Vivekachudamani,

Tatas=srutis=tan-mananam sa-tattvah
Jnanam chiram nitya-nirantaram mune-
Teto=,vikalpam param=etya vidvan
ih=aiva nirvana-sukham sam-richchhati
(V. C. 90)

"Then comes (listening to) Sruthi after daily uninterrupted, long, meditation on that truth by one given to such meditation (Muni). Then the wise one attaining the 'Nirvikalpa' State, experiences the bliss of liberation here itseif', His Holiness explains—"Dama, Titiksha and all other karmas are prescribed by the rules of Varnas and ashramas. They should be observed till the dawn of vairagya. Once Tivravairagya has arisen, they must all be totally given up. previouslyf it was said that for attaining. Vairagya which is synonymous with purity of mind karmas should be observed in a spirit of dedication to God, without thought of desire for their fruits. Now that the purpose of the karmas has been attained, they are to be completely abandoned ,Nyasa in the sloka means giving up the karmas even in their performance, which is diffirent from doing them without desire for their fruits. It is a total Karma Sanyasa, and not merly Karma-phala-sanyasa."

Thus the consummation of Sanyasa is Jivanmukti or release in this very life Such a person is in the world, but not o. the world. Sri Ramakrishna Paramahamsa has, in this context, given the example of butter which is churned from the curd but when put back in it remains seperate and does not mingle with it.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

This aspect of Sanyasa which is **central to its conception** and practice, is contained in the Vedic verses which are recited before a Sanyasin all occasions.

1) Na karmana na prajaya dhanena
tyagen=aike Amritatvam=anasuh

"Not by action, not by progeny, not by wealth, but by renunciation alone a few atttain salvation". The inefficacy of action to lead to salvation has been explained abova and Sankara Bhagavatpada expatiates it in detail in his introductory commentary on the Taittiriya Upanishad. From this point of view, both good actions and evil actions are on a par. If a person does good he reaps the benefits thereof, if he does wrong he suffers the punishment thereof, in one or more lives. The relevant point is that in either event, he has to be born again. The point is well explained by Hanuman to Ravana.

2) Pranatam dharma-phalam tavadbhavata n–atra samsayah I

phalam—asy—apy—adharmasya
kshipram—eva prapatsyase II
(VR. S.K. 51-29).

"You have enjoyed the fruits of your good deeds. Now you will soon read the consequences of your evil act". Therefore, neither a good act nor a bad act is conducive to emancipation. Ravana exemplifies the force of both good and evil. **Jatabharata is an** example of rebirth **arising from his good** attachment to a **deer.** So in his final birth he became a **released soul**, whom the vulgar herd who live like brutes jeeringly called a mad man.

1) Sa cha prakritair—dvi-pada-pasubhir— uninata-jada-badhir — ety — abhibhashyamanah

but he had realised his true self as being

2) Nitya - vivritta - nimitta - sva-siddha-visuddh-anubhav-ananda-sv - atma-labh-adhigamah

one who had realised the self as that pure consciousness, uncaused and sel-luminous which is Bliss. The point is made unmistakably clear in the Mundakopanishad.

3) Shtapurtam manyamana varishtam
n—anyach-chhreyo vedayan vai pramudhah
Nakasya prishthe te sukrite — nubhutv—emam
lokam hina-taram va visanti II
(M. up. 1,20)

These deluded men fancy sacrifices and charitable works to be the highest and know nothing better. Having reaped the fruits of their virtuous deeds in the heavens, the seats of sensual enjoyments, they fall back into their earlier human lives or even worse. The same idea is echoed in the Bhagavad Gita Ch-IX. 10-11

Therefore, in the Vedic verse quoted above, first karma is rejected and then wealth, because, even the acts performed through the good use of wealth lead to rebirth. Following the line of reasoning earlier mentioned, such meritorious acts also cannot lead to salvation, thereby limiting the value of Sastraic injunctions such as

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Dane sarvam pratishthitam tasmad
=Danam paramam vadanti

(All is rooted in giving away, so is giving said to be the highest)

The central idea is tygaena ekena, "by renuncintion and that too for a few". Sayana in his commentary discusses this question of how renunciation alone can lead to salvation and what that word really means. His explanation is as follows :

One first learns the scriptures and understands what they say. But the enjoined way has to be practised and experienced. This can be achieved only by the purity of mind brought out by the discipline (yoga) of Sanyasa. These latter are the few elect (eke) referred to, What then is this discipline ? It is the inhibition of the functious of the mind as laid down by Patanjali in his Yogasutra. With the mind thus cantrolled the ascetic is free of all desires ? for external enjoyment. Thus does renunciation, through the purity of the mind lead finally to the removal of ignorance, at the time of death (paranta-kale.) This is in answer to the question, when do they attain this emancipation ?

Sayana, however, answer only half the question, Paranta-kale does not necessarily mean the time of physical death,

In the Mundaka Upanishad, it is said (which, again, is chanted when wel-coming or referring to a Sanyasin).

Vedanta-vijnana-vi-nischit-arthah
sanyasa-yogad=yatayah suddha-
sattvah I
Te B:ahma-lokeshu paranta-kale
par-amritah parimuchyanti sarve II
(Mu. up. III, 2-6).

These aspirants whose natures have been purified by a life of striving and renunciation who are well-established in the self that focus the sole quest of all Vedantic studies-they attain immortality in Brahman at :he time of illumination ; they are absolved on all sides,

Here interpretation of the words paranta-kale and para-amritah given by Sankara Bhagavatpada is

Mumukshunam samsar-avasane deha-parityaga-kalah I and

Paramritah param amritam a-maranh-dharmam Brahm-atma-bhutam yesham to par-amritah, jivanta eva Brahma-bhutah

For the seekers after salvation, at the breaking off of the bonds of samsara, the end or salvation comes and they become one with Brahman even when they are alive, For a sanyasin, realisation of the Atman is a kind of death as well as the beginning of life, The death is of worldliness and the birth is of immortality.

You may wonder why I have expatiated for long on the Sanyasashrama. It is not an indulgence in an irrelevant excursion, but is a necessary introduction in a function convened to celebrate half a century of Sanyasa of our great Guru. No amount of abstract elucidation is equivalent to the physical presence of one who exemplifies and illustrates in himself the principles and the purpose of renunciation as the fourth and ultimete purushartha or goal of life.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

The acharyas of the Sringeri Sarada-peetam have been without exception, Jivanmuktas. While it may be said that the material available about the lives of the earlier Pontiffs is meagre, there is little doubt that from the time of Vidyaranva onwards, the lives of the Sringeri acharyas are of credible authenticity. They present to us a picture of personal greatness and performace which justifies the divine origin of the Guruparampara, commencing with Lord Sadasiva himself (Sadasivasamarambham) who incarnated on earth as Sankara Bhagavatpada in order to restore the pristine purity of Sanatana Dharma and who founded a lineage of realised souls who were in themselves the end-products of accumulated spirituality and were further inspired in their erudition by Goddess Saradamba, who is the living symbol of Brahmavidya. So says, His Holiness Sri Sivabhinava Sacchidananda Narasimha Bharathi :

Kalp-adau parvatisah pravara-sura-gana-
prarthitah srauta-vartma-
prabalyam jetu-kamo yativara-vapush=
agatya yam sringa-saile I
Samsthapy archam prachakre babu-vidha-
natibhih sa tvam-ardhendu-chuda-
Vidyam suddham cha buddhim Kamalaja-
dayite setvaram dehi mahyam II

"Early in the Kali age, the Lord of Parvati, besought by the host of celestials, desirous of reviving the popularity of the life prescribed in the Vedas, came down to earth in the human form of an eminent ascetic, installed thee in Sringeri, and worshipped thee in numerous forms of obeisance. May she, the spou e of the lotusborn, wearing the half-moon on her head, bestow on me learning, purity andd escrimination."

Let alone the earlier Acharyas, those who adorned the Sringeri peetha within living memory have been men of total renunciation, unmatched learning and immeasurable yogic powers, which last they scorned to exhibit except when inescapable circumstances dictated their utilisation.

A single fact is sufficient to show that the acharyas of Sringeri have been Jivanmuktas. With the solitary exception of Sureswaracharya (whose house-holdership also was metaphysically a mere precedent or probation else ubhaya-bharati could not have been his s ouse), all the acharyas have entered into Sanyasa in their boyhood. They were practically born with the repugnance towards mundane pleasures which characterises the great saints, and they had no need to pass through the intermediate stages of Grihastha and Vanaprastha. Indeed some of them like our beloved Mahasannidhanam, were drawn into this fold even before investiture with the sacred thread They combined the eager spiritual urge of juvenile Brahmacharyas with the time-tested wisdom of the aged yogins. This is in line with ancient Indian traditions, which explains two aspects of this rare but relevant spiritual verity. The first is that for those who have already garnered the treasures of the principle and procedures towards salvation in their earlier lives, and are on the threshold of birth-less bliss, all the ashrama disciplines enjoined on ordinary mortals are superfluous.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sankara Bhagavatpada in his commentary on the Brahma Sutra

Aihikam=apy=aprastuta-pratibandhe
tad-darsanat
(B. S III-4,51)

In this life also (the origination of knowledge takes place) if there is no obstruction of what is ready at hand on account of this being seen in the scriptures. "Moreover scripture relates that Vamadeva alredy became Brahman in his mother's womb, and thus shows that knowledge may spring up in a later form of existence through means procured in a former one."

Garbha-stha eva cha vamadevah pratipede brahma-bham—iti vadanti janmantara-samchitat sadhanat, janm antare vidy-orpattim darsayati

In the Puranas, the life of Sukabrahman is an instance of such attainment at birth.

1) Yam pravrajantam= anupetam=
apeta amkl

Dvaipayano viraha-katara ajuhava I
Putr eti tan-mayataya taravo nin-du
tam sarva-bhuta-hridayam munim
anato' smi
(Sri Bha. I 2. 2)

"I make my humble obeisance to the sage who could enter into the minds of all beings; who did not engage in works; but having renounced the worldly life was going forth as a lone wanderer on the face of the earth; when Dvaipayana (his father) fearful of losing him called after him yearningly 'O my son' and the trees filled with his presence echoed".

Thus, the spirit of renunciation arising from the comprehension of the miseries inherent in the worldly life.

sakala-samsarika-duhkha-darsanena

can arise at any time in one's life and once it arises sanyasa in spontaneous and irrepressible.

yo Brahmani saktah sa a-Brahmani viraktah

The acharyas af Sringeri have, one and all of them, been from birth, living examples of such early knowledge of Brahman and the imminence of ultimate release as well as immediate practitioners of divine detachment.

The question may well be asked at this stage why such persons, to whom the world is merely a counterfeit presentation of reality and have realised the secondless truth of monism that the world, embodied beings, and Brahman are one, whose life in fact is an envisionment of the two Mahavakyas

Aham brahmasmi and sarvam
khalvidam Brahma

should stay in society, perform pujas, participate in consecrations, offer advice, and accept disciples, instead of retiring to the lonely forests, away from the distractions of society and the paltry preoccupation of the ignorant. Sankara answers these questions in his commentary on the Brahma Sutra

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Yavadadhikaramavasthitiradhi-
karikanam

(Br. Sut. III, 3, 32)

Of those who have a mission to fulfill (there is corporeal existence), so long as the mission is not fulfilled. Bhagvatpada says—"Rishi Apanantaratma was born as Vyasa. Sanatkumara was born as Skanda, So also other Rishis like Vashishta and Narada were born again. Now these Rishis had attained the knowledge of Brahman and yet they had to be re-born. Ordinarilry, a person after attaining knowledge is not re-born. But the case of those who have divine mission to fulfill is different. Those perfected sages have one or more births until their mission is fulfilled after which they are not born again But they never come under the sway of ignorance, although they may be re-born. Their case is analogous to that of a Jivanmukta, who even after attaining knowledge continues his corporeal existence, as long as the prarabdha karma lasts The divine mission of these people is comparable to prarabdha karma"

The Bhagavadgita also refers to the same subject. Lord krishna says :
Karman=aiva hi samsiddhim=asthita
janak-adayah I loka-samgraham=ev=api
sampasyan kartum=arhasi
(Bh. Gita III, 20)

"By action only indeed. did Janaka and others tried to obtain salvation. Even with a view to the protection and good of the people, thou shouldst act". The operative word hear is loka-samgraha or benefit to mankind. It is for this sole purpose great men undertake actions and the Gurus of Sringeri perform the religious and spiritiual acts for others and not for themselves. Indeed, the lives of both Sri Sivabhinava Satchidananda Narasimha Bharathi and Sri Chandrasekara Bharathi are incident-filled to show that left to themselves they would have retreated into isolation, but their sense of spiritual obligation for the upliftment of mankind drew them, as it were, to act, instruct and advice.

They have been Gurus or preceptors in the best sense of the word, since they could teach through life and learning i.e., both through example and precept. The Mundakopanishad prescribes that a preceptor should be both a Srotriya and a Brahmanishta.

Parikshya lokan karma-chitan brahmano
nirvedam=ayan=n=asty=akritah kritena
ted-vijnan-artham sa gurum=ev=abhiga-
chchhet samit-panih srotriyam Brahma-
nishtham

Mund. up. 1, 2, 12

Having examined the words gained by deeds, a person spiritualiy inclined should become indifferent to them, for, deeds which are orginated cannot win the supreme who is unoriginated. There fore to know THAT, let him become a pupil under a preceptor who is both learned in the scripture and established in Brahman.

Sankara Bhagavatpada goes all out in his commentary on this verse. He first condemns the pursuit of actions to achi-

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

eve mundane and celestial pursuits, because they are transient, unreal and the producers of an endless progeny of evanescent results. He explains them thus. Samsara-gati-bhutan, avyakt-adi-sthavar-antan, vyakrita-avyakrita-lakshanan, bij-ankura-vat itar-etar-otpatti-nimittan anek-anartha-shasra-sata-samkulan, kadali-garbhavad=asaran maya-marichy-udaka-gandarva-nagar-akara-svapna – jalaka budbuda-phenavad=asaran prati-kshana-pradhvamsan=prishthatah Kritva

"within the pale of Samsara, beginning from Avyakta down to the stationary manifested and unmanifested in their nature, productive of each other like the root and its sprout, agitated by a hundred thousand troubles, fragile like the womb of the plantain, similar in kind of illusion, to the waters of the mirage, the shape of cities formed by the clouds in the sky, dreams, water bubbles and foam, and destroyed every moment—discarding all these."

The upanishads contain no greater passage than this in condemnation of samsara nor a clearer exposition of the pre requisite for a spiritual aspirant.

The great Bhagavatpada then proceeds to say that spiritual instruction can be taken only from a preceptor. Even though, one may be well-versed in the Sastras, the pursuit of the kuowledge of Brahman by one's own self in impermissible.

Sastra-jno='pi svatantryena Brahma-jnan-anveshanam na kuryat

The reasons for this injunction are clear. A person may be learned, but he cannot get at the ultimate truths except under the guidance and with the grace of a Guru who is not merely learned in the scriptures.

Adhyayana-sruta-ratha-sampanna
but is also a realised soul
hitva sarva-karmani kevale advaye nishtha,
japa-nishthas=tapo-nishthah yad-vat

Elsewhere, it is stated that the grace of the Guru equally important.

3) Sarva-sadhana-sadhya – vishaya-vairagyapurvakam gurn-prasada-labhyam Brahmavidyam—aha

So much so it is not merely a question of obtaining knowledge from Guru but equally one of securing his benedictory grace, to such an extent that the disciple in turn become a Guru ; for the preceptor elevates the disciple to his to his own status ;

sviyam samyam vidhatte bhavati ni-upamas=tena va=laukiko=pi
(Satasloki 1)

This, then is the history of the Gurus of the Sarada peetam, Sringeri. They were men who had already shed their load of karma in their previous births. They entered into the Sanyashrama in their boyhood. Almost from birth they exhibited the pre-requisites for obtaining the knowledge of Brhman. They started

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

as discip'es and ended as Gurus. The Vedanta represents Lord Parameswara as the original preceptor. Sankara in the form of Dakshinamurthy. not as mere Divinity, to be worshipped and propitiated but as the primordial preceptor, whose breath are the Vedas, sitting at the foot of the banyan tree as if to imply, that just as the banyan tree has a mighty central core and a group of down-growing branches that strike roots around it, so also the Guru is the centre substance of knowledge, and the disciples are nourished by him and grow around him, as it were, in a kind of paradoxical of dependent-independence. Thus the Sringeri Guruparampara grown from Lord Siva himself, into a spreading umbrella of spiritual protection from the heat of samsara. No wonder the Svetasvathara Upanishad concludes with statement :

1) Yasya deve para bhakthi yatha deve tatha guru
tasy=aite='kathita hy= arthah prakasante mahatmanah

These truths, when taught, shine only in that high-soulid one who has supreme devotion to God, and the same devotion to the spiritual teacher as to God. They shine forth in that high-souled one only".

One can write volumes and speak interminably about the great Gurus of the Sringeri Peetha; as when the 32nd Pontiff Sri Narasimha Bharathi invoked Goddess Meenakshi in a pair of coconuts to the dismay and shame of the purblind priests of the temple ; as when Sri Sacchidananda Sivabhinava Narasimha Bharathi personally spoke to Goddess Sarada and asked her 'Is there anything else left for me in this world"

itah param kim karaniyam=asti

and on receiving her permission, entered into eternal Samadhi, seated in Padamasana ; as when Sri Chandrasekhara Bharathi deliberatelly invoked on himself the madness of a superman and threw it off at will and came down to earth, and shuftled off this mortal coil in the sacred waters of the Tunga, also seated in Padmasana, without a drop of water in his lungs, which no doctor could explain.

But in speaking of my own Guru, I feel both embarassed and ecstatic, embarassed because my close association with him is bound up with several incidents in my personal life, and ecstatic because of the great opportunity given to me to pay my humble tribute to him. The other day, when I was thinking of my Guru, I recalled the opening verse of Valmiki Ramayana, where the sage Valmiki asks Narada :

1) Ko nv=asmin sampratam loke gunavan kas=cha viryavan
dharma-jnas=cha krita-jnas=cha satya-vakyo dridha-vratah
charitrena cha ko yuktah sarva-bhuteshu ko hitah
vidvan kah kah=samarthas=cha kas-ch-aikah priyadarsanah
Atmavan ko jita-krodho dyutiman ko=anasuyakah I
kasya bibhyati devas=cha jata-roshyasa samyuge

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

It struck me that His Holiness is a complete embodiment of all thse qualities. 1) gunavan indicates that he is the repository of all auspicious qualities sakala kalyana-guna-sampannah It also implies sausilya or excellence and amiability of disposition, and Govinda Raja goes so far as to say that it means susilam hi nama mahato mandaih niranchrena samsleshah which means, a melting attachment even unto the dullwitted. All of us are aware of the crowds of person who literally smother His Holiness with their compalints, small and severe, from a cold in the head to the attainment of salvation, and the readiness with which he gives each of them the proper prescription, and the prasadam of the Divine Mother. For the whole world is his family : vasudh= aiva-kuttumbkam.

2) viryavan contains within itself a host of meanings. In the case of the spiritually great, it does not mean mere heroism, nor even efficacy as in regard to medicines, but the courage of spiritual conviction ; of one who has by the strength of penance attained the knowledge of the self (the bala of the fearless saint) which cannot be achieved by the weak n=aym=atma bala-hinena labhyah

One has only to watch him during his performance of Chandramouleeswara Puja to be convinced of his soul-power and the manifestation of an effulgence that is transcendental in its quality.

3) Dhrmajnah is easily understood. There are many definitions of Dharma, and according to the scriptures both man and world are governed by certain irrevocable laws, and move in accordance with it. Dharma is what sustains the universe-dharanat dharma All this is common knowledge, but in respect of His Holiness, one has to hearken back to Govindaraja who defines it as :

Alaukika-sreyas-sadhanam

The means of attaining super-transactional greatness, i.e., other than earthly glory. It is interesting to observe that Sayanacharya in his definition of the scripture (Vedas) makes the same claim for them.

4) kritajnah : denotes gratitude for whatever help is given, even if it is in measure. Like Ramachandra who was pleased with even an insignificant assistance, our Holiness also never remembers even an unconscious and wholly unintended harm, but is over-generous in his praise for every little help :

Na smaraty= apakaranam satam=apy= atmavattaya
kathamchid-upakarena kriten-aikena tushyati

On one occasion in response to a small donation from me, for which I was apologetic, he replied "There is no question of its being small. The rain falls only in thin threads, but it makes a flood."

5) satya-vakyah : is to be truthful even on painful occasions.
krchchhreshv—apy—anrita-sunyam vakyam

This meaning may be enlarged to include truth in thought, word and deed,

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

respectively connoted by the words rita, satya and dharma, the three forming an ethical integration. It needs hardly any explanation to attribute these qualities to His Holiness To him satyam bruyat and priyam bruyat go together and he scorns to descend even to the hatah knnjarah : level, for his life is rooted in truth.

6) dridha-vratah : is one who wavers not in his determined way of life. Those who have known His Holiness personally, can testify to the unalterable routine of his daily austerities, whether at Sringeri or in camp, and his meticulous adherance to the duties enjoined on him both as a Sanyasin and a spiritual ponitiff, sometimes even at the cost of his bodily health. After the arduous pujas of one Navarathri, a few years ago, he developed fever. He was lying down, exhausted but cheerful. I informed him that I was cancelling his proposed visit to my house the next day. He replied-"Yes, but other disciples are eager that I should visit their houses. It makes them happy. They look forward it. I cannot deny it to them." He smiled again and added in Tamil "you know it is the child who weeps that gets the plantain."

7) charitrena-who is unremitting in his observance of the rites and conduct relating to his station and position. The meaning given by Govindaraja :

sarvada—'py—anullanghita-kul-achrah

is not a complete meaning. It reduces His Holiness s way of life to a less noble level than what it is in fact. It circumscribes it to the confines of ritualistic observances. But achara concerns the whole of life. It comprises a spiritual as well as a physical discipline, and the whole of Sama and Dama are included in it.

There are some foolish persons who criticise his travelling by Car. Apart from the question whether it is better to allow four human beings to carry one over long distances instead of usingan impersonal and unfeeling machine for the purpose it is not generally known that His Holiness's time of travel is strictly limited to the time between the afternoon Bhiksha and the evening ablutions and the worship of Sarada Chandramouleeshwara, which latter is never curtailed, however long it may extend into the night ; and this ia a cherished tradition of the Sringeri Math which is observed by His Holiness with scrupulousness. Both food and sleep mean nothing to him, except as incidents in the journey called life.

8) sarva-bhuta-hite-ratah : Like all great saints His kindness is universal and impartial. Their welfare is his anxiety, He follows distinguished Paramaguru, who besought Sri Saradamba :

Suhridah satravo va me ye santi bhuvi sarade
aviseshena sarvams—tan pahidatva subham dhiyam I

Several years ago in Madura, once devotees belongiag to certain lower social social levels desired to have his darshan. As usual the orthodox followers joined to prevent what they thought with misguided loyalty, to be a derogation of his per-

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

sonal sanctity. His Holiness reprimanded them in no uncerain terms ' How can I be called a Jagadguru ?'' he expostulated, ''if I am the preceptor for only one sector of the people. Call them in.'' Lord Ramachandra was satisfied, if any one came to him in the guise of a friend ; mitra-bhavene sampraptam

Even such a pose pleased him. His Holines shares the same characteristic, I refrain from commenting on the conduct of those who thought they could take advantage of this universal kindness and compassion.

9). vidwn is one, who is well-versed in all the sastras. It is not for me to say that His Holiness is a pandit among pandits and that he is endowed with formidable dialectical skill and a matchless capacity for expounding the most obstruse aspects of Vedanta philosophy. Scholars all over India have paid their tributes to him. In nyaya and tarka, his eminence is unquestioned. His discourses are always tempered to the occasions and by logic and analogy and often by illustrative anecdotes, he makes what is difficult look easy. Once when I ventered to ask him about a concept of salvation in which God and the Individual continued to remain separate, he said "What kind of salvation is this ? Even after obtaining moksha, you are Krishnaswamy, snd I am the Sankaracharya and I must keep wondering if you are going to do namaskaram to me !''. He is keen student of Nilakanta Dikshitar's witty but philosophical poems and quotes them often. And his stories are always full of pertinent humour. Once in order to expound the variety of God's creation and God's endowment to each of a particular skill for survival, His Holiness said. "Take the bees. They fabricate a hive consisting of many aperture.. There is a uniformity and perfection about the honey combs which are remarkable. Birds make nests. One is surprised at the intricacy displayed in joining the little tarigs together so as to make the nests stable. The mosquoties sit on our skin to drink our blood. They do not take as much time as doctor dose to take blood specimen from our bodies.''

One can give a hundred such examples. Only the great can simplify the non-simple.

10) samarthah : means dexterity in every action

This needs little explanation. Very few persons are aware of his great interest in mechanical contrivance, in agriculture and hnrticulture, and especially architecture, both lay and ecelesitiascal, apart from his competence in the higher spheres of thought and action. He canread a blueprint like an engineer and draw a plan with accuracy.

11) eka-priya-darsinah : Singularly pleasing to the eye. This is within the experieace of all his devotees. Those who visit him, leave his presence with reluctance. Some times, this affectionate "Dharana'' is embarassing. but there is a helplessness about it which every devotee has felt. The adjective eka hae a specIal meaning In the case of most persons, their presence is sometimes a source of joy and at other time a source of indiffe-

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

rence. Not so in the case His Holiness. He draws pepole unto him as a magnet draws iron filings, and they stick and to have to be prised away. He exemplifies the sloka

kshane kshane yan—navatam—upaiti,
tad—eva rupam ramaniyatayah

His beauty or ramaniyata varies between the guilfree simplicity of his heart, which is reflected in his countenance, to the awesome majesty of his form when he is performing chandramouleswara Puja.

12) Atmavan may be interpreted as one who is courageous.

13) jita-krodhah is one who has conqnered anger. This does not mean that he does not ever get angry. He does, but his anger is not that of the habitually angry person who cannot control his anger. It is a histrionic varisimilitude of anger which is put on (aropita) for the occasion. He invokes it for a purpose and it disappears when the occasion is extinct. It is like the anger of Lord Parameswara. How can the Lord who is the repositoary of all auspicious qualities ever get angry? He assumes anger only towards the sinners whose karmas necessarily merit punishment, So the commentary on Rudra by Abhinava Sankara says: na cha nirasta-samasta-dosha-nikhila-kalyana guna-samudre bhagavati katham krodha-prasaktam—iti vachyam dushta-nigraha-sisht-anugraha-svabhave niarahya vishae krodhasy-alemkaraveaa-doshatvat, sruti-smrlti-rupa-sv-ajn-atilamghane papishthaya paramesvarh kruddhyati

It is relevent to note that the same meaning is given for the word Janardana in respect of Vishnu.

14) dyutiman One who is effulgent This being within the personal experience of all His Holiness' devoteas is not discussed further.

15) anasuyakah One who is non-envious and not Given to finding fault in the faultless. The Amarakosa says:
asuya nu dosh-aropo guneshv—api

Not only is His Hoiiness singularly free from this fault he goes to the opposite extreme of finding faultlessness in the faulty. He is incapable of considering anyone to be wholly evil. He once told me "Man is not perfect, but he is perfectible"

I have endeavoured to describe the qualities of my Gnru by reference to the qualities attributed to Sri Rama and I may say in all sincerity that there is not a syllable of exaggeration in any of them. It not tainted by the partiality of devotion or the prejudice, of personal regard; not even by unwarrented rheoric. It is a plain unvarnished account of a great soul.

We are indeed forunate that we belong to a Math with a long and sacred tradition of eminent preceptors. We are equally fortunate in our Guru who is a Jeevanmuktha, who has condescended and come down from his high status to be of assistance to us in this difficult quest for salvation. We represent a religion which is universal and rises above both caste and creed. Every system of Hindu philosophy whether orthodox or heterodox culminate only in the acquisition of true knowledge of Jnana, and in endeavouring to obtain we constantly seek the

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

guidance of our great and glorious preceptor.

I would like, on this occasion, like to pay my unstinted tribute to His Holiness, Sri Bharati Teertha Swamigal, our Sannidhanam. The past history of the Sringeri Math proves that its pontiffs are chosen by the will of the Divine Mother, and that this per-ordainment is no accident Otherwise, why should a boy in his teens, go all the way and all alone, from Andhra to Ujjain, and stay with His Holiness from then on, without a day's break, as student and disciple, for twelve years, with no thought other than to study the sastras? At a meeting in Calcutta he said with characteristic humility, "When I joined His Holiness, I had no thought in my mind, except to learn the Shastras according to ancint Hindu Tradition, and leave the future to itself. But by the grace of the Goddess I have been entrusted with s great responsiblity". And how admirably he has fulfilled his mission, continues to grow day by day in spiritual stature is by now too well known to all the disciples of the Math and to the discerning public over the whole of India. Always accessible, ever calm and collected and rarely ruffeld, stringent in his principles and unwavering in his austerity polished and poised in his speech, truly formidable in oratory and dialectic discussion. conservative to the core, painfully anxious to the pirstine of Sanskrit culture should be preserved at all costs, a teacher whose fame is already spreading how can all these great and good qualitiess be combined in one person and such a one chosen as the next pontiff of the Sarada peetha except by the imperative of the Divine will? Some who wondered at one time how a worthy successor to our Mahasannidhanam could ever be found in this modern world, are now restfully satisfied and happy that such a person has been found in our beloved and respected Sannidhanam.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ

ಅಕ್ಷರ ಮಾಲಾ ಸ್ತೋತ್ರಂ

ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀತೀರ್ಥ ಸನ್ನಿಧಾನಂ

ಅಖಿಲಾನಂದ ಸಂಧಾಯಿ ಮನೋಜ್ಞಮುಖ ಪಂಕಜಮ್ ।
ಜಗದ್ಗುರುಂ ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಮಹಂಶ್ರಯೇ ॥

ಭಿದ್ಯತೇ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿ ದೃಷ್ಟೇ ಯಸ್ಮಿನ್ನಿತಿ ಶೃತಿಃ ।
ಜಗೌ ಪರಾವರಂ ಶಾಂತಂ ತಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಮಾಶ್ರಯೇ ॥

ನಟತೇ ಮುಜರಂ ನೇಹಿ ಯಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸರಸ್ವತೀ ।
ನತಾರ್ತಿ ಶಮನೇ ದಕ್ಷಂ ತಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಮಾಶ್ರಯೇ ॥

ವಟಮೂಲಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಶೃಂಗಾದ್ರೌ ನಿವಸಂಹಿಯಃ ।
ತತ್ವಂ ಬೋಧಯತೇ ಭಕ್ತಾನ್ ದಕ್ಷಿಣಾಸ್ಯಂತ ಮಾಶ್ರಯೇ ॥

ವಿಷಯತಾಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ವೈರಾಗ್ಯಂ ಪರಮಂಶ್ರಿತಾಃ ।
ಮುನಯೋ ಯತ್ಕೃಪಾಭಾಜಸ್ತಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಾಶ್ರಯೇ ॥

ದ್ಯಾವಾಭೂಮೀ ಹಿ ಜನಯನ್ ದೇವ ಏಕ ಇತಿಶೃತಿಃ ।
ಯಂ ವರ್ಣಯತಿ ಸರ್ವೇಶಂ ತಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಾಶ್ರಯೇ ॥

ತೀರೆ ತುಂಗಾತಟನ್ಯಾ ಯಸ್ತತ್ವಂ ಶಿಷ್ಯಾನ್ ಪ್ರಬೋಧಯನ್ ।
ಆಸ್ತೆ ದೇಶಿಕರಾಜಂತಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಂ ಸಮಾಶ್ರಯೇ ॥

ರ್ಥಮಪೂರ್ವಂ ಶೃತೇರ್ಯಸ್ತು ಯಥಾವದವ ಬೋಧಯನ್ ॥
ಶಿಷ್ಯಾಂಧರ್ಮ ಪಥಾಸಕ್ತಾನ್ ಕುರುತೇ ತಮಹಂ ಶ್ರಯೇ ॥

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

sonal sanctity. His Holiness reprimanded them in no uncerain terms ' How can I be called a Jagadguru ?'' he expostulated, ''if I am the preceptor for only one sector of the people. Call them in.'' Lord Ramachandra was satisfied, if any one came to him in the guise of a friend ;
mitra-bhavene sampraptam

Even such a pose pleased him. His Holines shares the same characteristic, I refrain from commenting on the conduct of those who thought they could take advantage of this universal kindness and compassion.

9) vidwn is one, who is well-versed in all the sastras. It is not for me to say that His Holiness is a pandit among pandits and that he is endowed with formidable dialectical skill and a matchless capacity for expounding the most obstruse aspects of Vedanta philosophy. Scholars all over India have paid their tributes to him. In nyaya and tarka, his eminence is unquestioned. His discourses are always tempered to the occasions and by logic and analogy and often by illustrative anecdotes, he makes what is difficult look easy. Once when I ventered to ask him about a concept of salvation in which God and the Individual continued to remain separate, he said "What kind of salvation is this ? Even after obtaining moksha, you are Krishnaswamy, snd I am the Sankaracharya and I must keep wondering if you are going to do namaskaram to me !''. He is keen student of Nilakanta Dikshitar's witty but philosophical poems and quotes them often. And his stories are always full of pertinent humour. Once in order to expound the variety of God's creation and God's endowment to each of a particular skill for survival, His Holiness said. "Take the bees. They fabricate a hive consisting of many aperture.. There is a uniformity and perfection about the honey combs which are remarkable. Birds make nests. One is surprised at the intricacy displayed in joining the little tarigs together so as to make the nests stable. The mosquoties sit on our skin to drink our blood. They do not take as much time as doctor dose to take blood specimen from our bodies.''

One can give a hundred such examples. Only the great can simplify the non-simple.

10) samarthah : means dexterity in every action

This needs little explanation. Very few persons are aware of his great interest in mechanical contrivance, in agriculture and hnrticulture, and especially architecture, both lay and ecelesitiascal, apart from his competence in the higher spheres of thought and action. He canread a blueprint like an engineer and draw a plan with accuracy.

11) eka-priya-darsinah : Singularly pleasing to the eye. This is within the experieace of all his devotees. Those who visit him, leave his presence with reluctance. Some times, this affectionate "Dharana'' is embarassing. but there is a helplessness about it which every devotee has felt. The adjective eka hae a special meaning In the case of most persons, their presence is sometimes a source of joy and at other time a source of indiffe-

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

rence. Not so in the case His Holiness. He draws pepole unto him as a magnet draws iron filings, and they stick and to have to be prised away. He exemplifies the sloka

kshane kshane yan—navatam—upaiti,
tad—eva rupam ramaniyatayah

His beauty or ramaniyata varies between the guilfree simplicity of his heart, which is reflected in his countenance, to the awesome majesty of his form when he is performing chandramouleswara Puja.

12) Atmavan may be interpreted as one who is courageous.

13) jita-krodhah is one who has conqnered anger. This does not mean that he does not ever get angry. He does, but his anger is not that of the habitually angry person who cannot control his anger. It is a histrionic varisimilitude of anger which is put on (aropita) for the occasion. He invokes it for a purpose and it disappears when the occasion is extinct. It is like the anger of Lord Parameswara. How can the Lord who is the repositoary of all auspicious qualities ever get angry ? He assumes anger only towards the sinners whose karmas necessarily merit punishment, So the commentary on Rudra by Abhinava Sankara says : na cha nirasta-samasta-dosha-nikhila-kalyana guna-samudre bhagavati katham krodha-prasaktam—iti vachyam dushta-nigraha-sisht-anugraha-svabhave niarahya vishae krodhasy-alemkaraveaa-doshatvat, sruti-smrlti-rupa-sv-ajn-atilamghane papishthaya paramesvarh kruddhyati

It is relevent to note that the same meaning is given for the word Janardana in respect of Vishnu.

14) dyutiman One who is effulgent This being within the personal experience of all His Holiness' devoteas is not discussed further.

15) anasuyakah One who is non-envious and not 6iven to finding fault in the faultless. The Amarakosa says : asuya nu dosh-aropo guneshv—api

Not cnly is His Hoiiness singularly free from this fault he goes to the opposite extreme of finding faultlessness in the faulty. He is incapable of considering anyone to be wholly evil. He once told me "Man is not perfect, but he is perfectible"

I have endeavoured to describe the qualities of my Gnru by reference to the qualities attributed to Sri Rama and I may say in all sincerity that there is not a syllable of exaggeration in any of them. It not tainted by the partiality of devotion or the prejudice, of personal regard ; not even by unwarrented rhe oric. It is a plain unvarnished account of a great soul.

We are indeed forunate that we belong to a Math with a long and sacred tradition of eminent preceptors. We a e equally fortunate in our Guru who is a Jeevanmuktha, who has condescended and come down from his high status to be of assistance to us in this difficult quest for salvation. We represent a religion which is universal and rises above both caste and creed. Every system of Hindu philosophy whether orthodox or heterodox culminate only in the acquisition of true knowledge of Jnana, and in endeavouring to obtain we constantly seek the

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

guidance of our great and glorious preceptor.

I would like, on this occasion, like to pay my unstinted tribute to His Holiness, Sri Bharati Tuertha Swamigal, our Sannidhanam. The past history of the Sringeri Math proves that its pontiffs are chosen by the will of the Divine Mother, and that this per-ordainment is no accident Otherwise, why should a boy in his teens, go all the way and all alone, from Andhra to Ujjain, and stay with His Holiness from then on, without a day's break, as student and disciple, for twelve years, with no thought other than to study the sastras? At a meeting in Calcutta he said with characteristic humility, "When I joined His Holiness, I had no thought in my mind, except to learn the Shastras according to ancint Hindu Tradition, and leave the future to itself. But by the grace of the Goddess I have been entrusted with s great responsiblity". And how admi rably he has fulfilled his mission, continues to grow day by day in spiritual stature is by now too well known to all the disciples of the Math and to the discerning public over the whole of India. Always accessible, ever calm and collected and rarely ruffeld, stringent in his principles and unwavering in his austerity polished and poised in his speech, truly formidable in oratory and dialectic discussion. conservative to the core, painfully anxious to the pirstine of Sanskrit culture should be preserved at all costs, a teacher whose fame is already spreading how can all these great and good qualitiess be combined in one person and such a one chosen as the next pontiff of the Sarada peetha except by the imperative of the Divine will? Some who wondered at one time how a worthy successor to our Mahasannidhanam could ever be found in this modern world, are now restfully satisfied and happy that such a person has been found in our beloved and respected Sannidhanam.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ

ಅಕ್ಷರ ಮಾಲಾ ಸ್ತೋತ್ರಂ

ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಭಾರತೀತೀರ್ಥ ಸನ್ನಿಧಾನಂ

ಅಖಿಲಾನಂದ ಸಂಧಾಯಿ ಮನೋಜ್ಞಮುಖ ಪಂಕಜಮ್ |
ಜಗದ್ಗುರುಂ ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಮಹಂಶ್ರಯೇ ||

ಭಿದ್ಯತೇ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿ ದೃಷ್ಟೇ ಯಸ್ಮಿನ್ನಿತಿ ಶೃತಿಃ |
ಜಗೌ ಪರಾವರಂ ಶಾಂತಂ ತಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಮಾಶ್ರಯೇ ||

ನಟತೇ ಮುಜರಂ ನೇಹಿ ಯಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸರಸ್ವತೀ |
ನತಾರ್ತಿ ಶಮನೇ ದಕ್ಷಂ ತಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಮಾಶ್ರಯೇ ||

ವಟಮೂಲಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಶೃಂಗಾದ್ರೌ ನಿವಸಂಹಿಯಃ |
ತತ್ವಂ ಬೋಧಯತೇ ಭಕ್ತಾನ್ ದಕ್ಷಿಣಾಸ್ಯಂತ ಮಾಶ್ರಯೇ ||

ವಿಷಯತಾಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ವೈರಾಗ್ಯಂ ಪರಮಂಶ್ರಿತಾಃ |
ಮುನಯೋ ಯತ್ಕೃಪಾಭಾಜಸ್ತಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಾಶ್ರಯೇ ||

ದ್ಯಾವಾಭೂಮೀ ಹಿ ಜನಯನ್ ದೇವ ಏಕ ಇತಿಶೃತಿಃ |
ಯಂ ವರ್ಣಯತಿ ಸರ್ವೇಶಂ ತಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಮಾಶ್ರಯೇ ||

ತೀರೆ ತುಂಗಾತಟನ್ಯಾ ಯಸ್ತತ್ವಂ ಶಿಷ್ಯಾನ್ ಪ್ರಬೋಧಯನ್ |
ಆಸ್ತೆ ದೇಶಿಕರಾಜಂತಂ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥಂ ಸಮಾಶ್ರಯೇ ||

ರ್ಥಮಪೂರ್ವಂ ಶೃತೇರ್ಯಸ್ತು ಯಥಾವದವ ಬೋಧಯನ್ ||
ಶಿಷ್ಯಾಂಧರ್ಮ ಪಥಾಸಕ್ತಾನ್ ಕುರುತೇ ತಮಹಂ ಶ್ರಯೇ ||

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

His Holiness Sri Bharathi Theertha Swamiji

Sri K. K. SHANKARAN, CHEMBUR–Bombay

HIS HOLINESS SRI BHARATHI THEERTHA SWAMIJI, who now adorns brilliantly the Sringeri Sarada Peeta as the 36th Successor Pontiff, is well known among his innumerable disciples as "SRI SANNIDANAM". Born on 11th April 1951 at Narasaraopet in Guntur District of Andhra Pradesh of highly learned and pious parents, Vedamurthy, Tangirala Sri Venkatesha Avadanigaru and Smt. Anantalakshmi Ammal. He inherited at his very birth all the learning and piety and the religious fervour of his father. In his Poorvashrama he was known as Sri Sitarama Anjaneyulu. Even as an infant of three years, Sri Anjaneyulu showed considerable interest in pujas and started exhibiting traces of all the characteristics of a Mahatma. He learned Sanskrit at home and started speaking the same at the age of five. His sacred thread ceremony was performed in his seventh year.

It was in the year 1960, when he was 9 years old. Sri Anjaneyulu had the first Darashan of his Holiness Jagadguru Sri Abhinava Vidya Theertha Mahasannidanam, the present illustrious Pontiff of Sri Sringeri Mutt in Narasaropet with his parents. The Jagadguru was delighted at his vedic recitation during the usual Cnandramouleeswara Pooja at night. His Holiness had a conversation with this young brahmacharin in Sanskrit, whose crisp replies in the same language prompted him to shower his Blessings in abundance.

Again, Sri Sitarama Anjaneyulu visited the camp of the Jagadguru at Vijayawada in 1961. Highly impressed with his conversation in Sanskrit, which were full of sparkling wit and wisdom as also his quick grasping power, keen intellect and the correct method of chanting vedic mantras, the Acharya honoured him with a gold-embroidered shawl. Sri Anjaneyulu was then only ten years old.

In the year 1966, Sri Anjaneyulu came to Ujjain, where Sri Vidya Theertha Swamiji was camping for Vyasa Pooja and Chaturmasyam ; and prayed to his Holiness for Blessings for his education and spiritual upliftment like coming events castings their shadow ahead. Since then the young brahmacharin had the unique and rare privilege of studying scriptures and sastras from the Jagadguru Himself and was brought up under his watchful and benign care. In an incredibly short time, he became adept in Vyakarana. Nyaya and Meemamsa, not to speak of Vedanta. He accomopanied

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

the Jagadguru during his North Indian tour, visiting Nepal, Kashmir, Kedar, Badari, New Delhi and Bombay and returned to Sringeri with him in the year 1968. During his stay at Sringeri as a brahmacharin, he spent his time always in the library studying ancient scriptures and would rarely be seen outside the mutt premises.

Sri Mahasannidanam at Sri Saradambal's behest (the Presiding Diety of Sringeri installed by Adi Sankara) decided to select an appropriate Sishya to be his successor in due course. The choice fell on young Anjaneyulu. Having satisfied Himself with the intellectual and spiritual attainment as also his strict adherence to Sadachara and Sampradaya. His Holiness announced his decision to nominate Sri Anjaneyulu as his successor-designate in the presence of a large number of devotees assembled in Sri Sarada Temple. Sringeri, on the concluding day of the Navarathri celebrations on the 26th of October 1974.

Accordingly, Sri Anjaneyulu was initiated to the Order of Guru Sishya Parampora on the Krishna Dwadashi of Ashwayuja month (11-11-1974) and was given the Deekha name of SRI BHARATHI THEERTHA SWAMIJI. The Sishya-Sweekara Mahotsavam was conducted by his Holiness according to the tradition established since the time Sri Sureswaracharya was initiated by Adi Sankara.

Sri Bharathi Theertha Swamiji is a linguist and speaks Telugu, Kannada, Tamil and Hindi very fluently and to a certain extent Malayalam also. He gives discourses in such chaste and fluent Tamil as would evoke the admiration of any born Tamilian. On the day of the installation ceremony, he made an eloquent speech in canarese and the fluency and ease with which he spoke was inimitable Indeed it is a pleasure to listen to him lecturing in Telugu with utmost eloquence and accuracy. His knowledge of English is remarkable. His command over Sanskrit is superb and marvellous.

Listening to his discourses, one is wonder struck at the wealth of knowledge in Sastras. In common with all great saints the Swamiji has the remarkable gift of expounding philosophical Truths in a manner which will easily be followed even by the meanest intelligence. It is not mere learning, vast and deep as it is, that is reflected in his discourses, but a wealth of spiritual experience and a gracious eagerness to share the benefits thereof with all those who care to have them. With analogies drawn from ordinary observations in life, which do not strike many, His Holiness explains his theme in a manner that is not laboured but simple and direct and reaches the deep recesses of the listener's heart. Though the discourses are short in duration, they are full of wisdom and precisely argued.

His Holiness takes a leading part in guiding the discussions and deliberations and also deciding complicated points on metaphysical problems, in the Vidwat Sadas held every year during Ganesh Chathurthy at His Holiness' Camp. In January 1977, Sri Bharathi Theetha Swamiji, in the presence of Maha Sannidanam conducted and guided the delibe-

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

rations in an assembly of scholars at Banaras in which he took by complete surprise, great scholars like, Shri Rajeshwara Sastry Dravid, V. S. Ramachandra Sastry, Gopalakrishna Murthy Sastry and others by his wonderful and forceful logic and extreme mestery over the different branches of Sanskrit.

In the historical summit conference of the four Sankaracharyas of Sringeri, Puri, Badari and Dwaraka on the Sankara Jayanthi Day at Holy Sringeri on 1st May 1979, Sri Bharathi Theertha Swamiji made a thought-provoking speech in Sanskrit. He profusely quoted from Sankara's immortal works, as also from the Upanishads to drive home the point that people should strictly adhere to the Vedic Techings in their daily life. His exposition of Sankara Vedanta interspersed with quotations from Sankara Bhasyas thrilled not only the huge gathering assembled there, but also the four Sankaracharya Jagadgurus.

In Bombay, an extra-ordinary Vidwat Sadas was held at Bharatiya Vidya Bhavan on 7th and 8th April 1982 when Pandit from all over India well versed in various branches of Sanskrit participated. The assembled audience and the scholars marvelled at the mastery of Sri Bharathi Theertha Swamiji who quidad its deliberations. Sri Sannidanam was full of thrustful eloquence and was equally fierce to some of the most aggressive participants.

The following unstinted tribute paid to His Holiness, Sri Sannidanam by Sri S. Y. Krishnaswamy in Golden Jubilee address delivered by him at Madras recently on the occasion of the 50th year of assumption of Sanyasa Ashrama of Maha Sannidanam is noteworthy. "The past historiy of the Sringeri Math proves that its Pontlffs are chosen by the will of the Divine Mother and that this pre-ordainment is no accident. Otherwise, why should a boy in his teens go all the way and all alone, from Andhra Pradesh to Ujjain and stay with His Holiness from then on, without a day's break as student and disciple, for twelve years with no thought other than to study the sastras ? At a meeting in Calcutta he said with characteristic humility "when I joined His Holiness I had no thought in mind except to learn the sastras according to ancient Hindu tradition and leave the future to itself. But by the Grace of the Goddess. I have been entrusted with a great responsibility". And how admirably he has fulfilled his mission, and continues to to grow day by day in spiritual stature is by now too well known to all the disciples of the Math and to the discerning public over the whole of the India. Always accessible, ever calm and collected and rarely ruffled but stringent in his principles and unwavering In his austerity polished and poised in his speech, truly formidable in oratory and dialectic discussion, conservative to the core, painfully anxious that pristine tradltion of Sanskrit culture should be preserved at all costs, a teacher whose fame rs already spreading-how can all these great and good qualities be combined in the one person and such a one chosen as the next Pontiff of the Sarada Peeta except by the Imperative of the Divine will ? Some of us who wondered at one time how a worthy successor to our Mahasannidanam could ever be found in this

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

modern world are now restfully satisfied and happy that such a person has been found in our beloved and respected Sannidanam''.

Sri Sannidhanam's superior intelligence, admirable modesty, rigorous penance, innate purity, devout piety, universal affection, unspeakable blessedness, unbelievable dispassion, burning faith in the dictates of the Sastras and last but not least, perfect control over the body, mind and the senses, are something beyond description. GLORY TO SRI SANNIDANAM.

May his Exalted Holiness SRI SANNIDANAM continue his wise and benevoent ministrations for many more years to come to shed divine lustre and Blessings on all for the improvement of our Country BHARATAVARSHA and the world at large is the prayer of one and all to Ratna Garbha Ganesha and Sri Sarada Chandramouleeswara, Glory to Shnkara.

OM OM OM

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಆದಿಶಂಕರರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತ

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ

ಓಂ ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಭ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಕರ್ತೃಭ್ಯೋ ।
ವಂಶ ಋಷಿಭ್ಯೋ ನಮೋ ಮಹದ್ಭ್ಯೋ ನಮೋ ಗುರುಭ್ಯಃ ॥
ನಾರಾಯಣಂ ಪದ್ಮಭುವಂ ವಸಿಷ್ಠಂ ಶಕ್ತಿಂ ಚ ತತ್ಪುತ್ರ ಪರಾಶರಂ ಚ
ವ್ಯಾಸಂ ಶುಕಂ ಗೌಡಪದಂ ಮಹಾಂತಂ ಗೋವಿಂದಯೋಗೀಂದ್ರ-ಮಥಾಸ್ಯ ಶಿಷ್ಯಂ
ಶ್ರೀಶಂಕಾರಚಾರ್ಯಮಥಾಸ್ಯ ಪದ್ಮಪಾದಂ ಚ ಹಸ್ತಾಮಲಕಂ ಚ ಶಿಷ್ಯಂ
ತಂ ತ್ರೋಟಕಂ ವಾರ್ತಿಕಕಾರಮನ್ಯಾನಸ್ಮದ್ಗುರೂನ್ ಸಂತತಮಾನತೋಽಸ್ಮಿ ॥

ಶ್ರೀ ಆದಿಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅದ್ವೈತವು ವಿವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ಕೃತಿಗಳು ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮುಖರಾದ ವ್ಯಾಸರು, ಗೌಡಪಾದರು ಮತ್ತು ಬಾದರಾಯಣರ ಗ್ರಂಥಗಳು ದೊರಕಿರುವುದು ಸುದೈವ ಎನ್ನಬೇಕು. ಇತರ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅದ್ವೈತವನ್ನು ಭಗವತ್ಪಾದಕರು ತಮ್ಮ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭಗವಂತನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದ ಅದ್ವೈತ ತತ್ತ್ವವನ್ನು, ಬ್ರಹ್ಮನು ವಸಿಷ್ಠ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು. ವಸಿಷ್ಠರು ಅವತಾರಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಅದನ್ನೇ ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದುದು ವಾಸಿಷ್ಠರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

“ಋಷಿಭಿಃ ಬಹುಧಾ ಗೀತಂ” ಎಂಬ ಗೀತಾ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಭಗವತ್ಪಾದಕರು ‘ಋಷಿಭಿಃ’ ಎಂದರೆ ವಸಿಷ್ಠಾದಿಭಿಃ, ಎಂದೇ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೇ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸರು ತಾವು ರಚಿಸಿದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು “ಭಾರತಃ ಪಂಚಮೋ ವೇದಃ” ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಬಹಳ ಗೌರವದಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಂದ ಗಾನಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಭಗವದ್ಗೀತೆ. ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ, ಅಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ ಒಂದು ಪರ್ವವೇ ಇದರಲ್ಲಿದೆ.

“ಅಪಾಂತರ ತಮಾ ನಾಮ ವೇದಾಚಾರ್ಯಃ ಪುರಾಣರ್ಷಿಃ ವಿಷ್ಣುನಿಯೋಗಾತ್ ಕಲಿದ್ವಾಪರಯೋಸ್ಸಂಧೇ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಸಂಬಭೂವ” ಎಂದು ಭಗವತ್ಪಾದರು ಯಾವದಧಿಕಾರಂ ಅವಸ್ಥಿತಿಃ ಎಂಬ ಸೂತ್ರದ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ವ್ಯಾಸರು ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಲು ಅವತರಿಸಿದರು.

ಜೀವತ್ಮಾನು ಪರಮಾತ್ಮನೇ. ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಗುರುಮುಖೇನ ಅರಿತ ಶಾಸ್ತ್ರ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಸ್ವಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು ಎಂಬ ಅದ್ವೈತ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಈ ಐದು ರತ್ನಗಳಲ್ಲು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಪನಿಷತ್ತು, ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ– ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಹೆಸರಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ಥಾನವೆಂದರೆ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಹೊರಟ ಮಾರ್ಗ.

ಉಪನಿಷತ್ತು ಉತ್ತಮಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಮಧ್ಯಮಾಧಿಕಾರಿಗೆ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನೂ ಮೋಕ್ಷಸಾಧನವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಆಧಾರವನ್ನೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕರ್ಮ, ಯೋಗ, ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೂ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸಾಧ್ಯಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಇದು ಸ್ಮೃತಿಪ್ರಸ್ಥಾನವೆಂದೂ, ಸಾಧನ ಪ್ರಸ್ಥಾನವೆಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಸಮಸ್ತ ವೇದಾರ್ಥಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ ಭೂತಂ ಗೀತಾಶಾಸ್ತ್ರಂ, ತದರ್ಥೇ ವಿಜ್ಞಾತೇ ಸಮಸ್ತ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಃ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಗೀತೆಯ ಮಹಿಮೆಯು ಭಗವತ್ಪಾದರಿಂದ ಭಾಷ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಕೋಟಿಯೆಲ್ಲವೂ ಶೋಕಮೋಹಾದಿ ಸಂಸಾರದುಃಖ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಕ್ಲೇಶ ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಕಳೆದು, ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಜೀವನ ವಾಸ್ತವ ಸ್ವರೂಪದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವೇ ಉಪಾಯ. ಕರ್ಮರೂಪಸಾಧನ ಪರಬ್ರಹ್ಮ-ಇವುಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದೇ ಗೀತೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಪ್ರವೃತ್ತಿಧರ್ಮವು ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮದ ಮೂಲಕವೂ ನಿವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮವು ನೇರವಾಗಿಯೂ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಗೀತೋಕ್ತ ಯೋಗವೆಂದರೆ ಉಪಾಸನೆಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಆತ ಚಿಂತನೆ ಆದಕ್ಕೆ ಧ್ಯಾನಯೋಗವೂ ಕರ್ಮಯೋಗವೂ ಸಾಧನೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಗೀತೆಯ ಬೋಧೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು :

ಭಗವತ್ತತ್ತ್ವವು ಸರ್ವಯೋಗೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದಲೂ ಸರ್ವಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಸೋಪಾಧಿಕ ಸಗುಣರೂಪ, ಯಾವ ಉಪಾಧಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ನಿರ್ಗುಣ, ನಿರ್ವಿಶೇಷರೂಪ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆ. 'ದ್ವಿರೂಪಂ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಅವಗಮ್ಯತೇ.' ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಗುಣರೂಪ ಭಜಿಸಲು ಸುಲಭ. ಇವರನ್ನು ಭಗವಂತನೇ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. 'ತೇಷಾಮಹಂ ಸಮುದ್ಧರ್ತಾ' ಇದೇ ಗೀತೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಆದರೆ ಈ ಸಗುಣೋಪಾಸನೆ ಅವಿದ್ಯಾಕಲ್ಪಿತ ಆತ್ಮೇಶ್ವರ ಭೇದಭಾವವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆಯಾಗಿ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಬ್ರಹ್ಮದ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ನೇರವಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದು.

ಅಸತ್ತು ಭಾವ ವಸ್ತುವಿಗಿರುವಂತೆ ಹುಟ್ಟು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ತು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶರೀರ ಅನಿತ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಅಸತ್ತು. ಅಂದರೆ ಮಿಥ್ಯೆ. ಆತ್ಮ ಅವಿನಾಶಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಸತ್ತು, ಆತ್ಮ ಅವಿಕ್ರಿಯ. ಜ್ಞಾನಿಯು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಕರ್ಮವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಕರ್ಮವೆಂದೂ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಕರ್ಮ ಮಾಡುವುದು, ಆತ್ಮನಲ್ಲ ಎಂದೂ ಅರಿತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಜ್ಞಾನಿಯು ಭಗವದಾತ್ಮನೇ, ಸಮದರ್ಶನ ಉಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಿಯು ತನ್ನ ಆತ್ಮನಾದ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮನಾದ ಭಗವಂತನೂ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಅರಿತ ಜ್ಞಾನಿಯು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲೇ ಸೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನ-ಮಾಯೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮಾಣ ಪ್ರಮೇಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳೂ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ; ವಿಜ್ಞಾನವೆಂದರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ಆತ್ಮಾನುಭವ.

ಆತ್ಮನನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಂತಃಕರಣವಾದ ಮನಸ್ಸು ಆತ್ಮನಂತೆ ನಿರ್ಮಲ, ಸ್ವಚ್ಛ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆಗಬೇಕು. ಆಗ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ ಪರಮಾತ್ಮರ ಭೇದ ಬುದ್ಧಿ ಹೋಗಿ, ಅವೆರಡೂ ಒಂದೇ ತತ್ತ್ವವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗುತ್ತ. ಈ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆ ಉಂಟಾಗಲು ಈಶ್ವರಾರ್ಪಣ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾದ ಶುದ್ಧಿಯೂ, ಅಮಾನಿತ್ವಾದಿ ಸಾಧನೆಗಳೂ ಕೈಗೂಡಿ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಭೇದಬುದ್ಧಿ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂನ್ಯಾಸ
ಮಾಡಿರಬೇಕು. ಆಗ ''ನನ್ನ ಆತ್ಮನೇ ಆಗಿರುವ ವಾಸು
ದೇವನೇ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಸ್ತಂಬ ಪರ್ಯಂತವಾದ ಸಕಲಭೂತ
ಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ'' ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ.
ಆತನು ಸರ್ವಾತ್ಮಭಾವದಿಂದ ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಹಿತ
ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ವ್ಯಾಸರ ಪುತ್ರರೇ ಶುಕಮಹರ್ಷಿಗಳು. ತಂದೆಯ
ಪುತ್ರಮೋಹಬಾಧೆಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ, ಜನಕ ಮಹಾ
ರಾಜನ ಸಾಮೀಪ್ಯದಿಂದ ಅದ್ವೈತ ದರ್ಶನ ಪಡೆದ
ಮಹಾನುಭಾವರು. ಇವರು ವ್ರತಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ ಪರೀಕ್ಷಿತ
ರಾಜನಿಗೆ ಭಾಗವತವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಇದರ
ಮಂಗಳ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ 'ಯತ್ರ ತ್ರಿಸರ್ಗೋ ಮೃಷಾ'
ಎಂದು ಪ್ರಪಂಚಸೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲ ಮಿಥ್ಯೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿ
ಧಾಮ್ನಾ ಸ್ವೇನ ಸದಾ ನಿರಸ್ತಕುಹಕಂ ಸತ್ಯಂ ಪರಂ,
ಧೀಮಹಿ'–ಮಾಯಾದೋಷವು ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದ್ದು,
ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ತತ್ತ್ವವೊಂದೇ ಸತ್ಯ ಎಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ "ಸರ್ವವೇದಾನ್ತಸಾರಂ ಯದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ
ತ್ಮೈಕತ್ವ ಲಕ್ಷಣಂ ವಸ್ತ್ವದ್ವಿತೀಯಂ ತನ್ನಿಷ್ಠಂ
ಕೈವಲ್ಯೈಕ ಪ್ರಯೋಜನಂ"–ಎಲ್ಲ ವೇದಾನ್ತಗಳ ಸಾರ
ವಾದ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವು ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮೈಕತ್ವ, ಅದು ಅದ್ವಿ
ತೀಯ. ಅದರ ಅನುಭವದಿಂದ ಮೋಕ್ಷಸಿದ್ಧಿ ಎಂದು
ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ "ಏತಾವಾನೇವ ಮನುಜೈಃ
ಯೋಗನೈಪುಣ್ಯಬುದ್ಧಿಭಿಃ | ಸ್ವಾರ್ಥಃ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ
ಜ್ಞೇಯೋ ಯತ್ಪರಾತ್ಮೈಕತ್ವದರ್ಶನಂ" "ಏಕಏವಾ
ದ್ವಿತೀಯೋಽಸೌ ಐತದಾತ್ಮ್ಯಮಿದಂ ಜಗತ್" ಅಧ್ಯಾತ್ಮ
ಯೋಗನಿಪುಣರು ಪರಮಾತ್ಮ ಜೀವಾತ್ಮರ ಐಕ್ಯವನ್ನೇ
ಪರಮಾರ್ಥವೆಂದು ತಿಳಿಯುವರು. ಇದೇ ಪುರುಷಾರ್ಥ
ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾದುದು. ಪರಮಾತ್ಮ ಏಕಮೇವಾದ್ವಿ
ತೀಯ. ಸರ್ವ ಜಗತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮ ಮಾತ್ರವೇ,
ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ವಾಚಾರಂಭಣಂ ವಿಕಾರಃ"
ಎಂಬ ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಶ್ರುತಿಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ದನಿಗೂಡಿ
ಸುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ
ಗೌಡಪಾದಾಚಾರ್ಯರು. "ತಥಾ ಚ ಸಂಪ್ರದಾಯ
ವಿದೋವದನ್ತಿ" "ಅತ್ರೋಕ್ತಂ ವೇದಾನ್ತಾರ್ಥ ಸಂಪ್ರ
ದಾಯ ವಿದ್ಭಿರಾಚಾರ್ಯೈಃ" ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಗೌಡಪಾದರು "ಸರ್ವ ವೇದಾನ್ತಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ" ರೂಪ
ವಾಗಿರುವ ಮಾಂಡೂಕ್ಯಕಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ
ಕಾರಿಕೆಗಳು ಆಗಮ, ವೈತಥ್ಯ, ಅದ್ವೈತ ಮತ್ತು
ಅಲಾತಶಾಂತಿ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಆಗಮ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರದ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವ–
ಸ್ಥೂಲ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಾಧಿಯಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು.
ಕನಸಿನ ಆತ್ಮ ತೈಜಸ ಅಥವಾ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ–ಸೂಕ್ಷ್ಮ
ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಉಪಾಧಿಯಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು. ತನಿ
ನಿದ್ರೆಯ ಆತ್ಮ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಅಥವಾ ಅವ್ಯಾಕೃತ–ಎಲ್ಲ
ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವವನು. ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು
ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ತುರೀಯವೆಂಬ ಜ್ಞೇಯ ಸೇರಿಕೊಂ
ಡಿದೆ. ಈ ತುರೀಯವೆಂಬ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮ
ಈ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಗಿಂತ ವಿಲಕ್ಷಣ. ವಾಚ್ಯವಾಚಕ
ಭಾವರಹಿತ, ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯ ಕಲಂಕ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಇಲ್ಲ
ದವನು. ಅದನ್ನೇ ಓಂಕಾರ, ಆತ್ಮ ಎನ್ನುವುದು. ಈ
ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳೂ ಅನಾದಿಮಾಯೆಯಿಂದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ
ತೋರುತ್ತಿರುವ ಅಸದ್ರೂಪಗಳು, ಅವು ನಿಜವಾಗಿ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ವೈತಥ್ಯ ಪ್ರಕಕರಣದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರ ಕನಸುಗಳು ಎಲ್ಲ
ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಮನಾಗಿವೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿ, ಆತ್ಮ
ನಲ್ಲಿಯೇ ದ್ವೈತವೆಲ್ಲ ಕಲ್ಪಿತ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ
ಪಡಿಸಿದೆ;

ಅದ್ವೈತ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ
ಸೃಷ್ಟಿಯು ಜೀವಪರಮಾತ್ಮರ ಐಕ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು
ಉಪಾಯಮಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮವು ಚೇತನಾಚೇತನ
ರೂಪವಾಗಿ ಜನಿಸಿರುವುದೆಂದೂ ಜೀವರು ಉಪಾಸನೆ
ಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುವರೆಂದೂ ವಾದಿ
ಸುತ್ತಿದ್ದವರ ಜಾತಬ್ರಹ್ಮವಾದದನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ, ಅಜಾತ
ವಾದವನ್ನು ಆಚಾರ್ಯರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

'ಆತ್ಮನು ಪರಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಜನ್ಮಾದಿವಿಕಾರ
ರಹಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಪಂಚೋಪಶಮನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ'
ಎಂಬುದೇ ಮಾಂಡೂಕ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಆತ್ಮನು ಅಜ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಎಂಬುದು ಪರಮಾರ್ಥ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲ್ಲ, ಜನ್ಮವುಳ್ಳ ಪದಾರ್ಥಗಳಿವೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಿದ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಪರಮಾರ್ಥತಃ ಆತ್ಮ ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ಇಲ್ಲದ ನಿರ್ವಿಶೇಷ ಬ್ರಹ್ಮ. "ಅಜಃ ಕಲ್ಪಿತ ಸಂವೃತ್ಯ ಪರಮಾರ್ಥೇನ ನಾಪ್ಯಜಃ" ಎಂದೇ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರ ನುಡಿ.

ಬ್ರಹ್ಮ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಜಗದ್ರೂಪವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಬಹುದು; ಆದರೆ ಅಸತ್ತು ನಿಜವಾಗಿಯಾಗಲೀ ಮಾಯೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಹುಟ್ಟಲೇ ಆರದು, ಎಂದು ಸತ್ಕಾರ್ಯರೂಪವಾದ ಸ್ವಮತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆತ್ಮನೇ ಸತ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನರಿತರೆ ಮನಸ್ಸು ಅಮನಸ್ಕಾಗುವುದು. ಮಧ್ಯಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮನೋನಿಗ್ರಹದಿಂದಲೂ ಈ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಮನೋನಿಗ್ರಹ ಪುರುಷತಂತ್ರವಾದ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಷಯ ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಚೆದರಿಸದೆ, ಆತ್ಮಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಜೇಸತ್ತು ಲಯಗೊಳಿಸದೆ, ಈ ಚಿಂತನೆಯ ಆನಂದದಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತನಾಗದೆ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಚಿಂತನೆಯೇ ಮನೋನಿಗ್ರಹ.

ಕೊನೆಯಾದ ಆಲಾತಶಾಂತಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞೇಯ ಜ್ಞಾನಗಳ ಅಭೇದವನ್ನು ಉಪಕ್ರಮೋಪಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ ಶ್ಲೋಕ ಮುಖೇನ ಹೇಳಿದೆ, ಅದ್ವೈತವು ಯಾವ ದರ್ಶನಕ್ಕೂ ವಿರುದ್ಧವಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನ ವಿಷಯವನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ಒಪ್ಪುವ ವೈಭಾಷಿಕ ಸೌತ್ರಾಂತಿಕರ ಮತವನ್ನು, ಒಳಗಿನ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪುವ ವಿಜ್ಞಾನ ವಾದಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಖಂಡಿಸಿ, ಅದೇ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ವಿಜ್ಞಾನವಾದವನ್ನೂ ಖಂಡಿಸಿ, ಅಜಾತವಾದವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಗವತ್ಪಾದರು ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು 'ಶಾಸ್ತ್ರ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧರ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದರೂ ಅದು ಕೇವಲ ಶಬ್ದಸಾಮ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಅರ್ಥಸಾಮ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ ಆ ಶಬ್ದಗಳು ವೇದಾಂತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಬೇರೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲೇ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿವೆ. ಅದ್ವೈತವನ್ನು ಕಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದರೂ ಆಗಮವೇ ಪ್ರಮಾಣವೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಬ್ದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿಮಿತ್ತವೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಯಾವ ಶಬ್ದವೂ ತಿಳಿಸಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಣಬರುವ ಯಾವ ವಿಶೇಷವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕವೇ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಅಂತಃಪ್ರಜ್ಞತ್ವವೇ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮಗಳು ಕಲ್ಪಿತವಾಗಿವೆ. ಈ ಕಲ್ಪಿತವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದರೆ ಅವಸ್ಥಾತೀತವಾದ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು ತಿಳಿದುಬರುವುದು. ಅದ್ವೈತವು ಜಿಜ್ಞಾಸುವಿನ ಆತ್ಮವೇ ಆಗಿ, ಆರೋಪಿತ ವಿಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅನುಗತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದೇನಲ್ಲ. ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ ನಿತ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಆತ್ಮವಿಷಯದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲೇ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಆಗಲಿ ಪ್ರಮೇಯದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆಯುವುದೇ ಹೊರತು, ಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ವಿಷಯೀಕರಿಸಿ ಬೆಳಗದು ವಸ್ತುವಿನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಅಜ್ಞಾನನಾಶದಿಂದ ತಾನೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಮಾಣ ಫಲವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪರಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವದ ಜ್ಞಾನ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾರೋಪಿತವಾಗಿರುವ ಅನರ್ಥ ಪ್ರಪಂಚದ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಆಗಿಬಿಡುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆಂಬ ಬೇರೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಲೀ ಪ್ರಸಂಖ್ಯಾನವೇ ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆ ಸಾಧನೆಯಾಗಲೀ ಬೇಕಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಜ್ಞಾನವು ತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯದ್ದೆಂಬ ನಿದ್ರೆ, ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಕನಸು ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆ. ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವುದೇ ತಪ್ಪಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಸುಷುಪ್ತಿ (ತನಿನಿದ್ರೆ)ಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರಣ ಮಾತ್ರವಿರುತ್ತದೆ. ಎಚ್ಚರ ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳೆರಡೂ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇವೆರಡೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಉಪದೇಶಗಳು ಕಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿವೆ.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಆಚಾರ್ಯ ಬಾದರಾಯಣರ ಸೂತ್ರಗಳು ನ್ಯಾಯಪ್ರಸ್ಥಾನವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಆಗಿದೆ. ವೇದಾಂತ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ತರ್ಕದ ಒರೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಚ್ಚಿ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳು, ಇದನ್ನೇ ಶಾರೀರಕ ಮೀಮಾಂಸವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮದ ವಿಚಾರವೇ ಶಾರೀರಕ ಮೀಮಾಂಸ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ವೇದಾಂತದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಯಾವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೇದಾಂತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಗಳಾಗಿದ್ದ ಸಾಂಖ್ಯ, ಯೋಗ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ವೈಶೇಷಿಕ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ದರ್ಶನಗಳವರ ವಾದವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಆ ವಾದಗಳ ದೋಷವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ವೇದಸಿದ್ಧಾಂತದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಭಗವತ್ಪಾದರ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿದ್ದವು "ವೇದಾಂತ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ತರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಮತಗಳಿರುವುದರಿಂದ, ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡದೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಮತವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಬದಲು ಅನರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಕಲ ವೇದಾಂತಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವೂ ಆತ್ಮೈಕ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಎಂಬುದನ್ನುತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ವೇದಾಂತ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದಾಗಿ ಭಗವತ್ಪಾದರು ತಮ್ಮ ಭಾಷ್ಯದ ಉಪೋದ್ಘಾತದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ, ಅವಿರೋಧ, ಸಾಧನ ಮತ್ತು ಫಲ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಮೊದಲನೆಯ ಸಮನ್ವಯಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ಅವಿರೋಧಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿರೋಧವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಇತರ ಮತಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ಯುಕ್ತಿಗೂ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿವೆಯೆಂದೂ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ತತ್ತ್ವದ ಅನುಭವ ಪಡೆಯಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಸಾಧನಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಇಂಥಾ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಫಲವನ್ನು ಕೊನೆಯ ಫಲಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಈ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲೂ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿವೆ. ಆಯಾ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದೊಂದು ವಿಶೇಷಾಂಶ ಈ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿತವಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಅಧಿಕರಣಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧಿಕರಣದ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಂದೊಂದು ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧಿಕರಣಗಳು ಕೆಲವು ಒಂದೊಂದೇ ಸೂತ್ರವನ್ನೂ ಉಳಿದವು ಅನೇಕ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿವೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಾರೀರಕ ಮೀಮಾಂಸದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಧ್ಯಾಯಗಳು, ಹದಿನಾರು ಪಾದಗಳು, ಒಂದುನೂರ ತೊಂಬತ್ತೆರಡು ಅಧಿಕರಣಗಳು, ಐದುನೂರ ಐವತ್ತೈದು ಸೂತ್ರಗಳೂ ಇವೆ.

ಈ ಸೂತ್ರಗಳು ಬಹಳ ಗಹನವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವು ದುರೂಹವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವು ಭಾಷ್ಯದ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥನಿರ್ಣಯವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಭಗವತ್ಪಾದರ ಭಾಷ್ಯವು ಈ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಇಂಥದೇ ಅರ್ಥವೆಂದು ಉಪನಿಷತ್ತು, ತದನುಸಾರಿಯಾದ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ತಿರುಳು ಬ್ರಹ್ಮ. ಅದೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆತ್ಮ. ಅದು ಅದ್ವಿತೀಯ, ನಿರ್ವಿಶೇಷ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದಲೇ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಿಂದಾಗಲೀ ಅನುಮಾನದಿಂದಾಗಲೀ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯಲುಬಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮ 'ಔಪನಿಷದ' ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣದಿಂದ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲೂ 'ಶಾಸ್ತ್ರಯೋನಿ' ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣದಿಂದ ಶಾರೀರಕ ಮೀಮಾಂಸದಲ್ಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೂ ವಿವರಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ದಿಕ್ಸೂಚಿಯಾಗಿ ಕೆಲವನ್ನು ಹೀಗೆ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು.

ಬ್ರಹ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಬಂದಾಗ, "ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ವಿಷಯವಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸುವಿನ ಆತ್ಮವೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿಸ್ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮ ನಿತ್ಯಪ್ರಾಪ್ತವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಹೀಗಿದೆ: "ಬ್ರಹ್ಮ ಆತ್ಮರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದರೂ ಆತ್ಮನು ದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ರೂಪನೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕರ್ತೃತ್ವ ಭೋಕ್ತೃತ್ವ ಉಳ್ಳವನೊ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮತಭೇದವಿದೆ. ಅದು ನಿತ್ಯಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಾದಂತೆ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಅರಿತರೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕುವುದೆಂದು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಿವೇಕ. ಕರ್ಮ ಫಲದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯ, ಶಮಾದಿ ಷಟ್ಕ ಸಂಪತ್ತಿ ಇವುಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ನಿತ್ಯವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಈ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು".

"ಜಗತ್ಕಾರಣ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಧಾನ ಪರಮಾಣುಗಳು, ಅಥವಾ ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಜೀವ, ಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತು ಹೀಗೆಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು, ಅಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ಕಾರಣತ್ವದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದಂತಾಗುವುಲ್ಲ" ಎಂದು ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ; ಅನೇಕ ಕರ್ತೃಭೋಕ್ತೃಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಚೇತನವಾದ ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಪರಮಾಣುಗಳಾಗಲೀ ಜೀವನಾಗಲಿ ಕಾರಣವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಗೊತ್ತಾದ ದೇಶ-ಕಾಲ-ನಿಮಿತ್ತಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಿಯಾಫಲಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಈ ಜಗತ್ತು ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಹೀಗಿರುವುದೆಂದು ಊಹಿಸಲೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ಕಾರಣತ್ವ ತಿಳಿಸುವ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮ ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪ, ಸರ್ವಜ್ಞ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯುತ, ನಿತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧ ಮುಕ್ತ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವೂ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ಣಯವಾಗುತ್ತದೆ."

ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ವೇದಕಾರಣತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅದರ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಇಂದ್ರಿಯ ಗೋಚರವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿಗಳು ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲ, ಶಾಸ್ತ್ರವೊಂದೇ ಪ್ರಮಾಣ ಎಂದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರವು ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಹೇಳಬಹುದು. ವಸ್ತುವಿನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದೆಯೇ ಹೊರತು, ವಸ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅಂಗವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವೇನಿಲ್ಲ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಸದ್ಯೋಮುಕ್ತಿಯಾಗುವುದೆಂಬ ಮಹಾಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ. ಶ್ರವಣದ ಜತೆಗೆ ಮನನ, ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದರೂ ಅವು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿಹಿತವಾಗಿವೆ. ಜ್ಞಾನ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಸಂಸಾರವು ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಜ್ಞಾನವು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಹಿತ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪುರುಷವ್ಯಾಪಾರ ತಂತ್ರ. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ವಸ್ತುತಂತ್ರ.

ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಸಚ್ಛಬ್ದವಾಚ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಚೇತನವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೇ, ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಜಡವಾದ ಪ್ರಧಾನವಲ್ಲ.

ಆದಿ ಶಂಕರರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿದ ಆಚಾರ್ಯಪ್ರಮುಖರಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಕೆಲವು ಅದ್ವೈತಾಚಾರ್ಯರುಗಳು ಇದ್ದರೆಂಬುದು ಭಗವತ್ಪಾದರ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ. ಅವರುಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ದೊರೆತಿರುವ ಈ ಸೂಚನೆಗಳಿಂದಲೇ ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅದ್ವೈತದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರವಿಡಾಚಾರ್ಯರೆಂಬುವರನ್ನು ಆಗಮವಿದರೆಂದೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಬಲ್ಲವರೆಂದೂ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿದೆ. ಅವರು "ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾರೋಪಿತವಾಗಿರುವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ" ಎಂದೂ "ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಆತ್ಮೈಕತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ" ಎಂದೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಬ್ರಹ್ಮನಂದಿ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕಾರರು ವಿವರ್ತವಾದಿ ಎಂದು ಮಧುಸೂದನ ಸರಸ್ವತಿಗಳ ವಚನವಿದೆ.

"ಭಗವಾನ್ ಉಪವರ್ಷಃ" ಎಂದು ಶಬರ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆಚಾರ್ಯ ಉಪವರ್ಷರು ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಮೀಮಾಂಸಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಅದ್ವೈತ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವೃತ್ತಿಕಾರರೆಂದು ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯದ "ಅತ ಏವ ಭಗವತಾ ಉಪವರ್ಷೇಣ ಪ್ರಥಮೇ ತನ್ತ್ರೇ ಆತ್ಮಾಸ್ತಿತ್ವಾಭಿಧಾನ ಪ್ರಸಕ್ತೌ ಶಾರೀರಕೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಃ ಇತಿ ಉದ್ಧಾರಃಕೃತಃ" ಎಂಬ ವಚನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಇವರಲ್ಲದೆ ಹೆಸರು ತಿಳಿಸದೆ, ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿಕಾರರಾದ ಅದ್ವೈತಿಗಳ ತಪ್ಪು ವಾದವನ್ನು ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳು : 1) ಉಪಾಸನಾವಿಧಿಗೆ ಶೇಷವಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. 2) ಆನಂದಮಯನು ಪರಮಾತ್ಮನೇ. 3) ಒಂದು ಸಲ ಮಾಡಿದ ಶಾಸ್ತ್ರಶ್ರವಣಮಾತ್ರದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮ ಜ್ಞಾನವಾಗಲಾರವಾದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಯುಕ್ತಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಸಂಖ್ಯಾನವಾದ. 4) ದೇವಯಾನಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೋಗುವವರನ್ನು ಅಮಾನವ ಪುರುಷನು ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎಂಬವರ ಪಕ್ಷ. 5) ಭೇದಾಭೇದವಾದಿಗಳ ಮತ.

ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ವೃತ್ತಿಕಾರರೆಲ್ಲರೂ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೇ ಜೀವನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವವರಾಗಿದ್ದರು.

ಭರ್ತೃಪ್ರಪಂಚ ಎಂಬವರು ದ್ವೈತಾದ್ವೈತಿಗಳು. ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದ್ವೈತವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿದವರು. "ಶರೀರವಿರುವಾಗ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು; ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಲಯವಾಗುವುದು" ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ನಂಬಿದ್ದವರು.

ಆಶ್ಮರಥ್ಯ ಎಂಬುವರು ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೂ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೂ ಅಭೇದವಿರುವಂತೆ ಭೇದವೂ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಔಡುಲೋಮಿ ಎಂಬುವರು "ಜೀವನು ಈಗ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗಿಂತ ಬೇರೆ; ಜ್ಞಾನಧ್ಯಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಭೇದವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ" [ಅಮುಕ್ತೇ ಭೇದ ಏವ ಸ್ಯಾತ್ ಜೀವಸ್ಯ ಚ ಪರಸ್ಯ ಚ ವಿಮುಕ್ತೇತು ನ ಭೇದೋಽಸ್ತಿ ಭೇದಹೇತೋರಭಾವತಃ] ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

"ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಜೀವರೂಪದಿಂದ ತೋರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನಾದ್ದರಿಂದ ಜೀವಪರಮಾತ್ಮರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಭೇದವೇ ಇರುವುದು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಶಕೃತ್ಸ್ನರ ಮತವೇ ಬಾದರಾಯಣರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವೆಂದು ಭಗವತ್ಪಾದರ ಭಾಷ್ಯ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳಿಂದ ಉಪದಿಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅದ್ವೈತದಲ್ಲಿದ್ದ ತಪ್ಪು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ, ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಸ್ಥಾನತ್ರಯದ ಬಲವಾದ ಅಡಿಪಾಯದ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಹಿರಿಮೆ ಭಗವತ್ಪಾದರಿಗೇ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು.

ಯೈರಿಮೇ ಗುರುಭಿಃ ಪೂರ್ವಂ ಪದವಾಕ್ಯ
ಪ್ರಮಾಣತಃ ।

ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾ ಸರ್ವವೇದಾನ್ತಾಸ್ತಾನ್ನಿತ್ಯಂ
ಪ್ರಣತೋಽಸ್ಮ್ಯಹಂ ॥

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

SRINGERI . . . Peep into the distant past

The forest hermitage is the cradle of spiritual thought and perfection in India. It was the home of sages, who with sense faculties introverted, realised the great truths of the Upanishadic teachings, which they passed on to their disciples In the dim past of history one such hermitage was on the banks of the Tunga in the midst of the plateau of the Western Ghats, now known as the Mysore Malnad, where lived the sage Vibhandaka, whose resting place a holy linga now marks His son was Rshyasrnga whose innocence of character is charmingly portrayed by Valmiki. Returning to his hermitage with his wife, Rshyasrnga spent his life in contemplation until his death. A curiously shaped linga. enshrined in the village of Kigga, a few miles from Sringeri, is now worshipped as the symbol of the perfection which Reshyasrnga attained after years of deep meditation.

Sringeri or Rshyasrngagiri, to give its full name, nestles amidst the enclosing hills on the banks of the meandering Tunga which, rising from the Varaha hill. flows towards the east to meet her sister stream Bhadra. Its situation in the doab of the Tunga and Bhadra justifies the title Tungabhadra-tira-vasi which the Acharyas of the Saradapitha have adopted.

When Sri Samkara Bhagavatpada reached this place in the course of his tours, a strange phenomenon met his eyes. A serpent with its outspread hood was protecting a frog from the scorching rays of the sun This place, Sri Samkara thought, was really a haven of peace. And he chose it to establish the first and the most renowned of his pithas, which has been and continues to be the seat of an unbroken line of apostolic suuccession.

SRI SAMKARA : THE VYAKHYANA PITHA

The age which witnessed the advent of Sri Samkara Bhagavatpada was one of spiritual and moral chaos. What the times needed was an integration of all thought so an to arrest the waning of the eternal principles of dharma, a message that would elevate life from its degrading dependence on sensory perceptions and the enjoyments they might bring. For this task the Essence (Aisvarya) of the Jnana aspect (the aspect of Sri Dakshinamurthi) of the Lord manifested on earth in the person of Sri Samkara.

DATE OF SRI SAMKARA

Sri Samkara's date has baffled scholars. Different dates ranging from 509 B.C. to the close of the eight or the beginning of the ninth century A. D. have been suggested.

The astronomical details given in Sri Samkara's horoscope would suggest A D.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

805, in which year alone in the eight-ninth century the given combination of planenters is possible. An inscription from Cambodge belonging to the reign of Jayavarman II (A.D 878-887) mentions the royal guru Sivasoma 'who had learned all the sastras from Bhagavat Samkara'. Taking into consideration all the suggestion of scholars R. G. Bhandarkar, T. R. Chintamani, Rice J. F. Fleet, W. Logan, D. R. Bhandarkar, Max Muller A. A. Macdonald Buhler, Pathak and M, Barath, the period 788-820 A.D. seems to be the most acceptable.

There are several Samkara vijayas, and some of them are unreliable, having been composed to support partisan interests. Madhaviya Samkara vijaya is perhaps the most widely read. (This has been recently published by Ramakrishna with an exhaustive introduction by Swami Tapasyananda-Ed).

Sri Samkara and his disciples travelled all over the land, refuting false doctrines and purifying objectionable practices in the name of religion. He established maths in four places-in Sringeri in the South, in Badari in the north, in Dwaraka in the west and in Puri or Jagannatha in the east. He placed Sri Suresvaracharya at the head of the matha in Singeri. Sri Padmapada in Dwaraka, Sri to take Badri and Sri Hastamalaka in Puri. The establishment of these mathas indicates Sri Samkara's relisation of the physical and spiritual unity of India, and he wrote in Samskrit, the lingua franca of cultured India, which alone could appeal to all the intellectuals all over the land.

Sri Samkara has reconciled (samanvaya) the seemingly contradictory conclusions of the Upanishads. and in the integrated view that he has presented, the eternal, impersonal, Consciousness-Absolutue is the Brahman, the One without a second, without any of the three kinds of differences. By His power which is inscrutable (antrvachaniya) and called Maya or Avidya. He appears as the universe conditioned by time and space. ever changing and subject to causality. The Jiva is not different from the Absolute Brahman. but due to upadhis. appears to be different and subject to limitations. Once nescience goes. the conditioning factors-the upadhisvanish. and the Jiva is seen as one with the Brahman as taught in the Mahavakyas of the Upanishads. The knowledge of this oneness is moksha or liberation : Karma and bhakti help in the attainment of janana. and by themselves, cannot lead to final illumination : they must not, however be neglected.

It is not all that can realise the Formless Absolute. To them Sri Samkara says that the Supreme is both formless and with form ; formless when viewed in itself and not in relation to the universe, and with form when thought of in relation to the world as its creator, sustainer and indweller. Sri Samkara purified the rituals of worship of Siva, Devi, Vishnu, Surya, Ganapati and Kumara. and composed devotional hymns on each of these divine forms to help the devotees. Because of his acceptance of the worship of the six divine forms, then in vogue, he is known as the Shanmatasthapaka.

In Sri Vidya are integrated jnana, bhakti, yoga and kerma, and this mode of worshipping the Devi constitutes the pra-

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ctical sadhana of Advaita. It is but another form of Brahma Vidya, and because of its excellence, Sri Samkara introduced in the mathas the external worship of Sri Chakra together with the meditation on the mystic truth that it symbolies.

In the pitha in Sringeri. Sri Samkara installed Sarada. who is of the form of Brahma Vidya, over a Sri Chakra engraved on a rock on the left bank of the Tunga. He also gave to Sri Suresvaracharya, who was placed in charge of the pitha, a sphatika or crystal linga of Chandramaulisvara, and murti (idol) of Ganapati carved out of a small block of crystal with a patch of ruby in the middle [Ratnagarbha]. The table in the appendix gives particulars of the four mathas that Sri Samkara established in the cardinal points of the country.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

SHANKARA THE GREATEST

By Sri M. SHIVA SHANKARA

The greatest of the Greats, although the pioneer of the Advaita philosophy, the unique Acharya Shankara has consented the upasana of the multiple Gods in the Material World. The upasana of Saguna Brahma alone is capable for our realisation of Nirguna Brahma. Hence, he has composed the most delightul stotras about the different gods such as Vishnu, Siva, Ganapati, Sakti, Lakshmi and the like. Plenty of Stotras are found in his name which are said to be more than six hundred in number. The Kavyas of Shankara are of great eminence. They are of nature of the sweet fruits of the inspiration and talent of inner-heart. His poetry undoubtedly, endowed with Rasa Bhavax, is an inexhaustible river, the treasurer of the gems of the resplendent meaning, and possible inauguration of access., There is a melody of music captivating the hearts of the listeners. Bhaja Govindam or Moha Mudrara is an example of this. Shankara giving the real pictu e of the life at every stage, a dvocated that the world is full of Maya and one should enter the abode of Brahma relinquishing everything. Shankara has stated that one can have the Salvation when he alive that is Jivamukti by having the contact of the pious which lessens the lust for the sensuous pleasures, leading to the removal of ignorance and utimately with the advent of determination of Mind ends in the state of Brahma. Thus, this is the immortal message Shankara has given in the verse, Satsangatve Nissangatvam''.... Jivanmukthi. Thus, the Swaralahari of this Stotra starts showering the essence of nectar on our ears and one can experience by being in the Ananda of a divine world marching very far from this duel world.

To discern the beauty of Shankara's poetry, one should make a thorough study of Samdaryalahari which contains hundred Slokas descrbing the beauty of the goddess Tripura Sundari. Even if studied from the view point of language, sentiment, Rasa, Alankara, Literature and Tantra, there is its unusual beauty in evey sloka. Both from the view point of literary beauty and Tantric Science this Stotra is Second to none. Here, Shankara prays as a kid would do to its mother, the Goddess Adisakti, Shankara Calls this very Sakti behind the Cosmos to be mother, the Goddess Adisakti. Shankara Calls this very Sakti behind the Cosmos to be mother, for anything can be achieved by kind only with its mother eversince it cames to this World from its mother eversince it comes to this World from her womb The First Sloka narrates Brahma, Vishnu and Siva have in their possession her Sakti., She herself is a beauty of morality, a beauty or Dharma, of Yoga, and as well the beauty of the Realisation of Truthfulness. Shankara, enhancing the

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

beauty to the climax has attached the very title Brahmatva to it From the first sloka to forth Sloka of Poorvabhaga from forty—second to hundreadth sloka is called Soundaryalahari., In Sevetny-fifth sloka, Shankara calling himself a dravida Sisu has distinctly stated that by relishing her breast-milk he earned his poetic potentiality.

Viewing from another point, Saundaryalahari, is also a small Mahakavya, possessed of poectic-qualities., Every sloka can also be quoted as an Instance of Kavya Mimamsa. Every Sloka is adorned with Alankara. Everywhere, Utpreksha, Vyatireka, Ananvaya, Atisayokti, Ullekha, Kavyalinga, Sandeha, Virodha Alankaras and the like could be seen.

Once, Shankara being a celibate in consonance with the Brahmacharyashrama rule went to a poor Brahmin's house to beg alms. In the absence of her husband who had been to earn, she not finding anything to give to that celibate forcibly told negatively. But being insisted by him to search and give anything, she searched and gave him a dried myrobalan fruit. Then as Shankara, Sang this Stotra, with appearance of Lakhmi, the conversation between the Two took place and as per Shankara's prayer this Stotra, when Mahalakshmi showered the Golden myrobalan fruits in that poor-brahmin's house came to be called "Kanakadhara Stotra".

The modesty, humility of an exacted personality like that of Shankara are distinctly seen in Bhavanyashtakam, rendered by himself in lucid-sanskrit. According to him, nothing in this cosmos is a resort for him except the Goodess Bhavani. This is clear from the last time of each verse 'Gatistvam, Gatistvam, Tramika Bhavam".

In his Guruvashtaka Shankara brings out the significance of a Guru. The quintessence of the whole sloka is that whoever he may be, of any order, any rank with any education should mind the lotus-feet of a teacher or Guru, contrary to this, the other things are good for nothing. Thus, Shankara's stotra literature is very wide and extensive one.

Primarily Shankara was born with the intention of rejuvenating the Sanatana Dharma in decline. Had he not born, Sanatana Dharma would have been in peril. To teach Vedantic philosophy to people in Simple Language, only he Wrote Slokas. To describe his achievements, his works is beyond our reach, but yet, atleast. recalling, remembering such towering personalities, we may feel being liberated from our daily sins and pray for our health like that of Shankara's physical and Mental Stability.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಅಪೂರ್ವ ಗುರು-ಶಿಷ್ಯರು

ಲ. ನ. ಶಾಸ್ತ್ರೀ

ವರ್ಷ 1973 ಎಂದು ನೆನಪು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಚಾರೋಪನ್ಯಾಸ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಂಬುತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಇದು ನಿಸರ್ಗ ರಮಣೀಯವಾದ ಸ್ಥಳ, ಶರಾವತಿಯ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನ, ಶ್ರೀ ರಾಮೇಶ್ವರ ಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಋಷ್ಯಾಶ್ರಮದಂತೆಯೇ ಇದ್ದು, ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಿಗಳ ಆಗರವಾಗಿದೆ

ಅಲ್ಲಿಂದ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಸಮೀಪ ದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆಯೆಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರು ಹೇಳಿದರು. ಅಂಬುತೀರ್ಥದಿಂದ ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ, ಕೊಪ್ಪ ಮೂಲಕವಾಗಿ ನೇರವಾದ ಬಸ್ಸು ಇತ್ತು. ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಬಂದೆ. ಆಗ ಶೃಂಗೇರಿ ಹಬ್ಬದ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅದೇನೂ ಉತ್ಸವಗಳ ಸಮಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ, ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು, ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರ ಸಮೇ ತರಾಗಿ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಬಂದು, ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಗುರು ಸನ್ನಿಧಿ ಯಲ್ಲಿ, ಅತಿರುದ್ರ ಸ್ವಾಹಾಕಾರ, ಸಹಸ್ರಚಂಡೀ ಹೋಮ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಕೋಟಿ ನಾಮಾರ್ಚನೆ ಇವುಗ ಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಸಾಧಾರಣ ವಾಗಿ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸಿಗಳ ಪ್ರವಾಹ ಹೆಚ್ಚು. ಇಂತಹ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಇನ್ನೂ ವಿಪರೀತ.

ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಬಂದ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಂಬಾ ಮತ್ತು ಇತರ ಸನ್ನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮಾರನೆಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಶ್ರೀ ಗುರು ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ನರಸಿಂಹವನದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಸುಮಾರು ಜನ ಹೊರಗೆ ತೀರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಿದ್ದರು. ಅವರೊಡನೆ ನಾನೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು "ಈ ಜನ ಜಂಗುಳಿ ಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳ ದರ್ಶನ ಸಿಕ್ಕುವುದುಂಟೇ? ಅವರು ನನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದುಂಟೇ?" ಎಂದು ಅನು ಮಾನಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಹೊರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಅವರ ಪ್ರಸನ್ನ ಮುಖ, ಒಸರು ತ್ತಿದ್ದ ತೇಜಸ್ಸು, ಇವು ನನ್ನನ್ನು ಹರ್ಷಗೊಳಿಸಿದವು. ಅವರು ಮಾತಾಡಲೀ ಬಿಡಲಿ, ಈ ದರ್ಶನವೊಂದೇ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು, ನನ್ನನ್ನೂ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಶಾಂತವಾ ಗಿಡಲು ತೀರ್ಥವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ, ಬಂದವರೊ ಡನೆ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಗುರು ಗಳವರು ನನ್ನನ್ನು "ಯಾವಾಗ ಬಂದಿರಿ?" ಎಂದರು. ನನಗಷ್ಟೇ ಸಾಕಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಪ್ರಯಾಣದ ಕಾರಣ ವನ್ನು ಚುಟುಕಾಗಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿ, ತೀರ್ಥ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದೆ ತೃಪ್ತನಾಗಿ.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೀರ್ಥವನ್ನಿತ್ತು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ, ನನ್ನನ್ನು ಬರುವಂತೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ವಿಲಾಸದ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ನನ್ನನ್ನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿದರು. ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕುಳಿತೆ. ನನ್ನ, ನನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ, ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯಾ ಭ್ಯಾಸ, ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಚರ್ಯೆ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ದರು. ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ, ಅವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಾಕಾಯಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಅದರ ಮೇಲೊಂದು ಜಿಂಕೆಯ ಚರ್ಮ ಇವು ಕಂಡವು. ಅದು ಸರಿಯಾದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೂ ಅಲ್ಲ. PACKING CASE ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಡುವ ಒರಟು ಮರದ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ. ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿ ಪಲ್ಲಟವಾದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು "ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ? ಅದು ನನ್ನ ಆಸನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ರುವ ಕುರ್ಚಿಯಿದೆಯಲ್ಲಾ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ. ಅದು ಮಹಾರಾಜರಿಗಾಗಿ ತರಿಸಿದ್ದು. ಅವರು ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳಲಾರರು, ದೈಹಿಕ ಅನಾನುಕೂಲದಿಂದ. ನಾನು ಹೀಗೆ ನಿಮ್ಮೆದುರಿನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಸಂಕೋಚಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿ ಸಲು, ನಿಂತೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಸಾಮಾನು ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಈ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತರಿಸಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಜಿನವನ್ನು ಹಾಸಿದೆ. ಮಹಾರಾಜರು ಬಂದಾಗ ನಾನು ಅದರ ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಸನ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೂರುತ್ತೇನೆ, ಆಗ ಅವರು ಈ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ" ಎಂದರು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು. ಇದು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಮೋಜೆನಿಸಿತು ಮಹಾರಾಜರ ವಿನಯ, ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಮಹಾರಾಜರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಅವ್ಯಾಜವಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಇವು ನನ್ನ ಪುಲಕಿತಗೊಳಿಸಿದವು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೊಬ್ಬಾತ ಬಂದು, "ಮಹಾ ರಾಜರು ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ'' ಎಂದು ಬಿನ್ನಪಿ ಸಿದ. ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಎದ್ದು, ಬಾಗಿಲತ್ತ ಹೊರಡು ವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು "ಏಕೆ ಹೊರಟಿರಿ ? ಇರಿ" ಎಂದರು. "ಮಹಾರಾಜರು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ ತಮ್ಮ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಹೊರಟೆ'' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದೆ "ಮಹಾರಾಜರು ಬರಲಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಇರಿ" ಎಂದರು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುತೂ ಹಲದಿಂದ ನಿಂತೆ.

ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಗಂಭೀರವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುತ್ತಾ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ರೇಷಿಮೆಯ ದುಕೂಲವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕೈ ಮುಗಿದುಕೊಂಡೇ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ರಾಜರು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳಿಗೆ ದೀರ್ಘದಂಡ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ ಕೈ ಮುಗಿದೇ ನಿಂತರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಅವ ರನ್ನು ಹಸನ್ಮುಖದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಬನ್ನಿ ಮಹಾರಾಜರೇ, ದೇವರ ದರ್ಶನವಾಯಿತೇ ? ಯಜ್ಞ ಶಾಲೆಯನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಿರಾ ? ತಮ್ಮ ಜಪವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆ ಯಿತೆ ?'' ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದರು. ಮಹಾರಾಜರು ವಿನಯದಿಂದ ಕೈ ಮುಗಿದು, "ತಮ್ಮ ಆಶೀರ್ವಾದ ಅನುಗ್ರಹಗಳಿಂದ ದೇವರ ದರ್ಶನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಯಿತು. ಜಪಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮನಸ್ಸು ತೃಪ್ತವೂ ಸಮಾಧಾನವೂ ಆಗಿದೆ" ಎಂದರು.

ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಕುರಿತು, ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾ, "ಮಹಾರಾಜರೆ, ಇವರು ನಮ್ಮ ಆಪ್ತ ಶಿಷ್ಯರು. ಹುರಗಲವಾಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನರಸಿಂಹ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು. ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ತುಂಬಾ ಇದ್ದು, ಇವರು ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ರೀತಿ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಲೇಖಕರು, ನಮ್ಮ ಮಠವನ್ನು ಕುರಿತು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳವ ರನ್ನು ಕುರಿತು ಚೆನ್ನಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಮಹಾರಾಜರು ಹಸನ್ಮುಖದಿಂದ, ನನ್ನ ಸ್ಥಳ, ವೃತ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವ್ಯವಸಾಯ ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು "ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡು ತ್ತಿರಿ, ಈಗಲೇ ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ನುಡಿದು ಒಳಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿದರು. ಮಹಾರಾಜರ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವರು ನನ್ನ ಒಂದೆರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ನಮ್ಮ ಸಂಭಾಷಣೆ ಜರುಗಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ನಿಂತೇ ಮಾತ ನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಆಗಮಿಸಿ ಇದೋ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೇ ಇದು ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕ ನಮ್ಮ ಗುರು ಗಳನ್ನು ಕುರಿತದು ಇದನ್ನು ನೀವೇ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೈಗಿತ್ತರು. ಅದು "ತುಂಗೆಯ ಮಡಿಲ ತಪಸ್ವಿ'' ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತೀ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ಬರೆದ ಎರಡನೆಯ ಪುಸ್ತಕ (ಮೊದಲ ಪುಸ್ತಕ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತೀ) ನಾನು ಪುಳಕಗಾತ್ರನಾಗಿ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಹಾರಾಜರ ಕೈಗಿತ್ತೆ ಮಹಾರಾಜರು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿಕೊಂಡರು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು ಆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಅವ್ಯಾಜ್ಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಎದ್ದು ಕಂಡಿತು. ರಾಜರು ನನ್ನನ್ನು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ ,ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ, ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು ಎಂದರು ನಾನು 'ಆಗಲಿ' ಎಂಬಂತೆ ತಲೆಯಾಡಿಸಿ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಸಲ್ಲಿಸಿ ರಾಜರಿಗೆ ವಂದನೆ ಹೇಳಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದೆ.

2

ಶೃಂಗೇರಿಯ ಗುರುಪೀಠಕ್ಕೂ ಮೈಸೂರು ರಾಜ ಮನೆತನಕ್ಕೂ ಇರುವ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಬಾಂಧವ್ಯ 250 ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹಿಂದಿನದು ಇಮ್ಮಡಿ ರಾಜ ಒಡೆಯರು (1735–66) ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಭಾರತೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು (1741–67) ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದರು. ಬೆಳವಾಡಿ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಸರ್ವಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡಿದರು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ರಾಮೇಶ್ವರ ಯಾತ್ರೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಪಹರೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರು.

ಮುಂದೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ವಶವಾದರೂ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಭಯ ಗೌರವದಿಂದಲೇ ನಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಶ್ರೀ ವೃದ್ಧ ನರಸಿಂಹ ಭಾರತೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (1817–1879) ಮುಮ್ಮಡೀ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರು ಮೈಸೂರಿನ ದೊರೆ ಅವರ ಗುರುಭಕ್ತಿ ಅನುಪಮವಾಗಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಶಿಷ್ಯ ಸ್ವೀಕಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಜರ ನೆರವು ತುಂಬಾ ಸ್ಮರಣೀಯ ಅವರೇ ಶ್ರೀ ಕುಣಿಗಲ್ ರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ತೃತೀಯ ಪುತ್ರರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಶಿವಸ್ವಾಮಿಯವರು ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಶೃಂಗೇರೀಪೀಠಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣ ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆದು, ಮಠದ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವರ ನೆರವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಿನ್ನಹ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಾಲಕ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ರಾಜರು ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಶತನಾಮಾ ವಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳ ವರ್ಣ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆಸಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಶಿವಾಭಿನವ ನೃಸಿಂಹಭಾರತೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (1879–1912) ಶ್ರೀ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಮೈಸೂರು ದೊರೆಗಳಾಗಿದ್ದರು ಈ ದೊರೆಯೂ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಮಂತ್ರ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಣಕಿರೀಟವನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ಇತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಮೈಸೂರಿನ ರೀಜಂಟ್‌ರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸ ಸನ್ನಿಧಾನ ಮತ್ತು ಬಾಲಕರಾದ ಇಬ್ಬರು ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ಹರಸಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತೀ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (1912–1954) ಶ್ರೀ ನಾಲ್ವಡೀ ಕೃಷ್ಣ ರಾಜ ಒಡೆಯರೂ ಅನಂತರ 1940 ರಿಂದ ಶ್ರೀ ಜಯ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರೂ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ದೊರೆಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಗುರುಭಕ್ತಿ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದ್ದು ಅವರು ಗುರುಗಳಾದ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ಪಡೆದುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳ ಪಾದಕೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಖಾಸಾ ಪೂಜೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಅಭಿನವ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದಾಗ (1954) ದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ಗುರುಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇಶವು ರಾಜರಿಂದ ಆಳಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದು ಅವರ ರಕ್ಷಣೆ ಪೋಷಣೆ ಮಠಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಠದ ಜಹಗೀರಿ ರದ್ದಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ರದ್ದಾಗಿ, ರಾಜರ ಅಧಿಕಾರವೂ ರದ್ದಾಯಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜರ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ದಾಗ ಒಂದು ಅಂಶ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳಾಗಲಿ, ಮಹಾರಾಜರಾಗಲೀ ಈ ಪರಿವರ್ತನೆ ಯಿಂದಾದ ಅಪಾರ ನಷ್ಟ. ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು.

ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜಒಡೆಯರು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಒಂದು ಸಲವೂ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಭಾರತೀಯವರ ದರ್ಶನ ಅವರಿಗೆ ಎರಡು ಸಲ ಮಾತ್ರ ಆಗಿತ್ತು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಸಂಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಅದೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ತಂದೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡಪ್ಪನವ ರೊಡನೆ ಮಾಡಿದ್ದ ದರ್ಶನ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥರ ದರ್ಶನ ವನ್ನು ಮಾಡಿರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಮಹಾರಾಜರು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲಿಗೆ ಶ್ರೀ ಗುರು ಗಳ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ್ದು ಉದಕಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರುವನ್ನು ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ ದರ್ಶಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಾ ಎಂದು ತುಂಬಾ ಖೇದ ವಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಅವರು ಗುರುಗಳನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ದರ್ಶನಮಾಡುತ್ತ, ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಂದ ಮಂತ್ರೋಪ ದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದುದಲ್ಲದೆ ಸಾಧನೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅರಿತರು. ತಮ್ಮ ಸಂದೇಹ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರತಿ ಸಲ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಬಂದಾಗಲೂ ರಾಜರು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಜತೆ ಶಾಲು, ಧೋತ್ರ, ರೂ. 200 ಕಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಹಂಪಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳ ಆಗಮನವಾ ದಾಗ ಅವರನ್ನು ಅರಮನೆಯ ಮಹಾ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಒಳಕ್ಕೆ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿ ಪಾದಪೂಜಾದಿ ಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುಗಳೇ ನನ್ನಿಂದ ತಾವು ಯಾವುದಾದರೂ ಸೇವೆ ಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಕೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಆಗಲಿ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಂಬಾರವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದಾಗ ಅವರೇ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ನಾನೇ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ರಾಜರಿಂದ ಏನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆಯಂತೂ ಮಹಾರಾಜರು ತೀರಾ ಬಲವಂತ ಮಾಡಿದರು ಗುರುಗಳೇ ಎಷ್ಟೋಜನ ನನ್ನಿಂದ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಇನ್ನು ಕೇಳು ತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಕೊಡುತ್ತಲೂ ಇದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಮಾತ್ರ ನಾನಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂದರೆ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೀರಿ ನನ್ನಿಂದ ಯಾವ ಸೇವೆಯೂ ಬೇಡವೇ ? ಎಂದು ಕೋರಿದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಮಹಾರಾಜರೇ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾಂಬಾರವರಿಗೆ ಏನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ ಆ ತಾಯಿ ಏನನ್ನು ತಾನೇ ಭಕ್ತರಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದು. ಮತ್ತೇ ನಾದರೂ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಆದರೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಪೂರ್ಣರಾಗಿ ನುಡಿದರು.

3

ಮಹಾಜರು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಆರಂಭ ಮಾಡಿಸಿದ್ದ ಯಾಗಗಳು ತುಂಬಾ ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆ ದವು. ಮಹಾರಾಜರು ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಮೈಸೂರಿಗೂ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಗುರುಗಳ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಶ್ರೀ ಪದ್ಮನಾಭ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, ಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಕಾಣಲು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ತನ್ನಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ಸೇವೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಮಹಾರಾಜರು ಕಾರ್ಯಭಾರಿ ಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆತ ರಾಜರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಪ್ರಸಾದವನ್ನೂ ಶ್ರೀ ಗುರಗಳಿಂದ ಅನುಗ್ರ ಹೀತವಾಗಿದ್ದ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಇತ್ತರು ಮಹಾ ರಾಜರು ಅದನ್ನು ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಆತ ರಾಜರ ಕೈಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಕೋಟೆಯ ನ್ನಿತ್ತರು. ರಾಜರು ಅದನ್ನು ಕೌತುಕದಿಂದ ತೆರೆದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದುದು, ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಗಳ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ ! ಮತ್ತು ಖರ್ಚಾಗಿ ಉಳಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ! ರಾಜರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರಾಡಿತು. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೇ ನನ್ನಿಂದ ಈ ಅಲ್ಪ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

ಸೇವೆಯೂ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಬೇಡವಾಯಿತೇ? ಈ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರವನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದೆನೆ? ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಕೇಳಿದೆನೆ? ಎಂದು ನೊಂದು ನುಡಿದರು.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು "ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ನೊಂದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ತಮ್ಮಿಂದ ಸಂದಾಯವಾದ ಹಣಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರವಿಡಬೇಕಾದದ್ದು ಮಠದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಶ್ರೀ ಮಠಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು.

ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಭಕ್ತರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಸಾಲದಾಗಿತ್ತು. ಹಳೇ ಗೆಸ್ಟ್‌ಹೌಸು, ಶಂಕರ ಕೃಪಾ ನಿಲಯ ಮತ್ತು ಹೊಸದಾದ ಶಂಕರ ನಿಕೇತನ ಅತಿಥಿ ಗೃಹ ಇವುಗಳಿದ್ದರೂ, ಉತ್ಸವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಮರ್ದ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಇವೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿಹೋಗಿ ಬಹಳ ಜನಕ್ಕೆ ಜಾಗ ಸಿಗದೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಅತಿಥಿಗೃಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು ಮಹಾರಾಜರು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದರು.

ಮಹಾರಾಜರೇ ಬಂದು ನೂತನ ಅತಿಥಿಗೃಹಕ್ಕೆ ಶಿಲಾನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರು ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಈ ಅತಿಥಿ ಗೃಹಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಜರ ಹೆಸರಿಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು ಮಹಾರಾಜರು ಒಪ್ಪದೇ ಗುರುಗಳ ಹೆಸರೇ ಇಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯಾಗಿ ನೂತನ ಅತಿಥಿಗೃಹಕ್ಕೆ ಶಿಷ್ಯ ಗುರುಗಳಿಬ್ಬರ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಆಗುವಂತೆ ಜಯಶಂಕರ ನಿಕೇತನ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಡಲಾಯಿತು.

ರಾಜ್ಯಕೋಶಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದ ಮಹಾರಾಜರು, ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಶೃಂಗೇರಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ಶಾಂತಿ, ಸಾಂತ್ವನಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರ ಕಡೆ ಬಳಲಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ತುಂಬಾ ನೊಂದಿದ್ದು, ಖತಿಗೊಂಡಿದ್ದರು ಕಡೆಯ ಸಲ ಬಂದಾಗ ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಬಿಡುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನೀಡಿ ನೀವು ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದಿದ್ದೀರಿ ಹಲವಾರು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೀರಿ ನೀವು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಮಚಿತ್ತರಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಎಂಬುದು ಯಾರನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾದ ಯತಿಗೂ ಶರೀರವಿರುವವರೆಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧದ ಕಾಟವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ ಧೃತಿಗುಂದಬೇಡಿ ಸಮಾಧಾನ ಚಿತ್ತರಾಗಿರಿ ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದರು.

ಶ್ರೀ ಗುರುಗವರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜರ ಭಕ್ತಿ ಅತ್ಯುನ್ನತಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ಗುರುಗಳ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನವಾದಾಗ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಒಮ್ಮೆ ಮಹಾರಾಜರು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದ ಉತ್ಸವವೊಂದರ ವಿಪರೀತ ಜನಸಂದಣಿಯಿದ್ದು, ಕಾರು ವೇಗವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಾಗಲಿಲ್ಲ

ಡ್ರೈವರನ್ನು ಕುರಿತು, "ನೀನು ಕೆಳಗಿಳಿದು ಹೋಗಿ ಅದೇನು ಉತ್ಸವ ಕೇಳಿ ಬಾ" ಎಂದರು. ಆತ ಹೋಗಿ ಬಂದು "ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ಶೃಂಗೇರಿ ಗುರುಗಳು ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರಂತೆ" ಎಂದ ರಾಜರು ಕೂಡಲೇ ಕಾರಿನಿಂದಿಳಿದು ಬರಿಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದು ಹೊರಟರು. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಜನದ ಜಯಘೋಷ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿತು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳು ಮಹಾರಾಜರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಫಲಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯನ್ನಿತ್ತರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಸಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಗುರುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು, ತಮ್ಮ ಕಾರಿನತ್ತ ಬಂದರು.

ಈ ಗುರುಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಅತ್ಯಂತ ಅಪೂರ್ವವೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಗುರುಭಕ್ತಿ ಶಿಷ್ಯವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂಬಂಧ ಜನಕ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಜನಕ ಕೊಡಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಜಗದ್ಗುರು ಆದಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ

ಲೇಖಕರು : ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ, ಲಯಜ್ಞಾನ ಪ್ರವೀಣ, ಬೆಂಗಳೂರು ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಂ

ಅದ್ವೈತ ಮತ ಪ್ರವರ್ತಕರು, ಪೂಜ್ಯರೂ ಆದ "ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಭಗವತ್ಪಾದರು" ರಚಿಸಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ರಚನೆಗಳು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಗೋಷ್ಠಿಗಾಯನಕ್ಕೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದೆ. ಇವರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಹರಿದು ಬಂದಿರುವ ಸಹಜ ಲಯ ಪಾಮರರನ್ನೂ ಪಂಡಿತರನ್ನೂ ಸಮ್ಮೋಹನಗೊಳಿಸಬಲ್ಲುದಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯೇ ಆದರೂ ಆದರಲ್ಲಿನ ಲಯದ ಬಳಕೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಂಠಸ್ಥಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಶಕ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅವರ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಆದರಲ್ಲಿನ ಲಯದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ತಾನೇತಾನಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಶಂಕರರ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಪರಂಪರೆಯ ಭಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರು ರಾಗ ತಾಳ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶಂಕರರ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳು ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ಚಿನ್ಮಯಾ ಮಿಷನ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ ಮುಂತಾದುವು. ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಮ, ಚಿನ್ಮಯ ಮಿಷಿನ್, ಶಂಕರ ಮಠ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾಶನಾಲಯ ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಜನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಕರರ ಅನೇಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು (ಕೃತಿಗಳು) ಭಜಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಇದೆ. ಯಾವುದೇ ಕೃತಿ ಸಾಮಾನ್ಯನಿಗೆ ತಲುಪಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಗಾಯನ ಸರಳ ಸುಲಭೋಪಾಯ. ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ಶಂಕರರ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಂಯೋಜಿಸಿರುವ, ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿರುವ, ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಬಹುದು.

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶಂಕರರಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಕೃತಿಗಳ ಹಾಗೂ ಶಂಕರರ ಪರವಾಗಿ ರಚಿಸಲಾಗಿರುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸಿದೆ. ಶಂಕರರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗೀತ ಲಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ತ್ರಿಮಾತ್ರಾ, ಚತುರ್ಮಾತ್ರಾ, ಪಂಚಮಾತ್ರಾ ಲಯಗಳ ವಿಭಾಗಕ್ಕೂ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಮಿಶ್ರ, ಸಂಕೀರ್ಣ ಲಯದ ವಿಭಾಗಕ್ಕೂ ವಿಂಗಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶಂಕರರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಯ :– 1) "ಖಂಡ ಗತಿ" ಅಥವಾ "ಪಂಚ ಮಾತ್ರಾಲಯ" "ಪಂಚ ಮಾತ್ರಾಲಯವು" ಗೇಯ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವೂ, ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವೂ ಆದ ಲಯ. ಗೇಯ ಪ್ರಾಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಮಾತ್ರಾಲಯದ ಸ್ಥಾನ ಅತಿ ಹಿರಿದು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ರಚನೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುವುದು. ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ನಾಗಸ್ವರಗಳು, ಮಲ್ಲಾರಿಗಳೂ (ಅಂದರೆ ಪ್ರಾರಂಭವೂ) ಖಂಡದಲ್ಲಿಯೇ.

ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಗಣೇಶನಿಂದ ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಹರಿ, ಹರ, ಶಕ್ತಿಪರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. "ಭುಜಂಗ ಪ್ರಯಾತ" ಪ್ರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಸ್ತೋತ್ರಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಖಂಡ ಗತಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಆಚಾರ್ಯರ ಭಕ್ತಿಯ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ನಾವು ಲಕ್ಷ್ಯಗೊಟ್ಟು ಓದುವಾಗ್ಗೆ ಕಂಡು ಬರುವ ಅವರ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿ ಆತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಕವಿತಾಶಕ್ತಿ, ಕವಿತ್ವದ ಪ್ರತಿಭೆ ಇವುಗಳು ವರ್ಣಿಸಲಸದಳವಾದುವು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಮೊದಲಿಗೆ

1) ಏಕ ಶ್ಲೋಕೀ ಗಣಪತಿ ಸ್ತೋತ್ರಮ್

ತ | ದೀಂತತ್ತ | ದೀಂತತ್ತ | ದೀಂತತ್ತ |
ದೀಂತತ್ತ |

ಗ | ಲದ್ದಾನ | ಗಂಡಂಮಿ | ಲದ್ಭ್ಯಂಗ | ಖಂಡಂ
ಜ | ಗಚ್ಚಾರು | ಶುಂಡಂಜ | ಗತ್ರಾಣ |
ಶಾಂಡಿಮ್

ಲ | ಸದ್ದಂತ | ಕಾಂಡಂವಿ | ಪದ್ಬಂಗ | ಚಂಡಂ
ಶಿ | ವಪ್ರೇಮ | ಪಿಂಡಂಭ ಜೇವಕ್ರ | ತುಂಡಂ

2) ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಭುಜಂಗ ಸ್ತೋತ್ರಮ್

ರ | ಣತ ಕ್ಷುದ್ರ | ಘಂಟಾಸಿ | ನಾದಾಭಿ |
ರಾಮಂ

ಚ | ಲತ್ತಾಂಡ | ಪೋದ್ದಂಡ | ವತ್ಪದ್ಮ |
ತಾಲಮಂ

ಲ | ಸುತ್ತುಂದಿ | ಲಾಂಗೋಪ | ರಿವ್ಯಾಲ |
ಹಾರಂ

ಗ | ಣಾಧೀಶ | ಮೀಶಾನ | ಸೂನುಂ ತ ಮಾಡೆ |
ಧ್ವ | ನಿ ಧ್ವಂಸ | ವೀಣಾಲ | ಯೋಲ್ಲಾಸಿ |
ವಕ್ತ್ರಂ

ಸ್ಫು | ರ ಚ್ಛುಂಡ | ದಂಡೋಲ್ಲ | ಸದ್ಬೀಜ |
ಪೂರಮ್

ಗ | ಲದ್ದರ್ಪ | ಸೌಗಂಧ್ಯ | ಲೋಲಾಲಿ |
ಮಾಲಂ

ಗ | ಣಾಧೀಶ | ಮಾಶಾನ | ಸೂನುಂತ | ಮಾಡೆ
(ಇಲ್ಲಿ "ವೀಣಾ ಲಯೋಲ್ಲಾಸಿ" ಎಂದು ವೀಣೆ ಹಾಗೂ ಲಯದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು)

3) ಭವನ್ಯಾಷ್ಟಕ

ನ ತಾತೋನ ಮಾತಾ ನ ಬಂಧುಃನ ದಾತಾ
ನ ಪುತ್ರೋ ನಪುತ್ರೀ ನ ಭೃತ್ಯೋ ನಭರ್ತಾ
ನಚಾಯಾನ ವಿದ್ಯಾನ ವೃತ್ತಿರ್ಮ ಮೈವ
ಗತಿಸ್ತ್ವಂ ಗತಿಸ್ತ್ವಂ ತ್ವಮೇ ಕಾಭವಾನಿ
(ತಧೀಂತಾ ತಧೀಂತಾ)

ಎಂದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಖಂಡ ಗತಿಗೆ ಹೊಂದಿದೆ

ಅಂತೆಯೇ ಗುರ್ವಾಷ್ಟಕ, ದಶ ಶ್ಲೋಕಿ, ನಿರ್ವಾಣ ಷಟ್ಕ, ಗಣೇಶಸ್ತವ, ವೇದಸಾರ ಶಿವಸ್ತವ, ವಿಷ್ಣು. ಭುಜಂಗ, ಶ್ರೀರಾಮ ಭುಜಂಗ ಪ್ರಯಾತ, ಪಾಂಡು, ರಂಗಾಷ್ಟಕ ವಿಜ್ಞಾನ ನೌಕಾ, ಕಾಶೀಪಂಚಕ, ಭವಾನಿ ಭುಜಂಗ ಪ್ರಯಾತ, ಶಾರದಾ ಭುಜಂಗ ಪ್ರಯಾತ ಇವೆ ಮೊದಲಾದುವು ಖಂಡಗತಿಯ ಮಧ್ಯಮ ಕಾಲದ ಲಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವುದು.

ಖಂಡಗತಿಯ ಲಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವ ಮತ್ತೊಂದು ರಚನೆ "ಶಿವ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಸ್ತೋತ್ರಂ"

ನಾಗೇಂದ್ರ ಹಾರಾಯ ತ್ರಿಲೋಚನಾಯ
ಭಸ್ಮಾಂಗ ರಾಗಾಯ ಮಹೇಶ್ವರಾಯ
ನಿತ್ಯಾಯ ಶುದ್ಧಾಯ ದಿಗಂಬರಾಯ
ತಸ್ಮಾಯ ನ ಕಾರಯ ನಮಃ ಶಿವಾಯ

ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವನ್ನು 3 ಮಾತ್ರಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗಿಸಿದಾಗ ಖಂಡಗತಿ ಏಕ ತಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವುದು, ಅಥವಾ 2 ಸಾಲು ಸೇರಿ/ಆವರ್ತ ಚ|| ತ್ರಿಪುಟ (ಆದಿ) ತಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವುದು.

ಇದರಂತೆ "ದ್ವಾದಶ ಜೋತಿರ್ಲಿಂಗ ಸ್ತೋತ್ರಂ" ಕೂಡ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ 3 ಮಾತ್ರೆಗೆ ಹಿಗ್ಗಿಸಿದಾಗ ಖಂಡಗತಿಗೆ ಹೊಂದುವುದು.

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ದೇಸೇ ವಸುಧಾವಾ ಕಾಶೇ
ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯಂ ಚಂದ್ರಕಲಾವತಂಸಂ
ಭಕ್ತಿ ಪ್ರದಾನಾಯ ಕೃತಾವತಾರಂ
ತಂ ಸೋಮನಾಥಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ

ಖಂಡಗತಿಯಂತೆಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಗತಿ ತ್ರಿಶ್ಯಗತಿ ಅಥವಾ "ತ್ರಿಮಾತ್ರಲಯ"

ಕಾಲಭೈರವಾಷ್ಟಕ

ದೇವ | ರಾಜ | ಸೇವ್ಯ | ಮಾನ | ಪಾವ |
ನಾಂಘ್ರಿ | ಪಂಕ ಜಂ |

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ವ್ಯಾಳ | ಯಜ್ಞ | ಸೂತ್ರ | ನಿಂದು ಶೇಖ | ರಂ
ಕೃ | ಪಾಕ | ರಂ
ನಾರ | ದಾದಿ | ಯೋಗಿ | ವಂದ್ಯ | ವಂದಿ | ತಂ
ದಿ | ಗಂಬ | ರಂ
ಕಾಶಿ | ಕಾಪು | ರಾಧಿ | ನಾಥ | ಕಾಲ |
ಭೈರ | ವಂ ಭ | ಜೇ

ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರ 2 ಮಾತ್ರಾ ಕಾಲ ಹಿಗ್ಗಿಸುವುದರಿಂದ ತ್ರಿಶ್ಯ ಗತಿಗೆ | ಧೀಂತ | ಧೀಂತ | ಧೀಂತ | ಸರಳವಾಗಿ ಹೊಂದುವುದು.

ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಕೀರ್ತಿ ಕಳಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದವರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾದ ಉದ್ಧಾಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಗೀತ ಪಂಡಿತರೂ, ಹಿರಿಯ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರೂ ಆದ ದಿವಂಗತ ಮೈಸೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರು ದಿಗ್ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಈ ಕಾಲಭೈರವಾಷ್ಟಕವು ಅಂದು ಅಪಾರ ಜನರ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯಿತೆಂದು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಕವಿವರ್ಯ ದಿ|| ಡಾ. ಡಿ. ವಿ ಗುಂಡಪ್ಪನವರು "ನಾ ಕಂಡ ಕಲಾವಿದರು" ಪುಸ್ತಕದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

"ಅಚ್ಯುತಾಷ್ಟಕ"

ಅಚ್ಯು | ತಂ | ಕೇ | ಶ | ವಂ | ರಾಮ
ನಾ | ರಾಯ | ಣಂ
ಕೃಷ್ಣ | ದಾ ಮೋದ | ರಂ | ವಾಸು | ದೇ | ವಂ
ಹ | ರಿಂ

ತಕಿಟ ಧೀಂ ತಕಿಟ ಧೀಂ ತಕಿಟ ಧೀಂ ತಕಿಟ ಧೀಂ .... ಎಂದು ತ್ರಿಶ್ಯ ನಡೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಬಹುದು.

ಅಂತೆಯೇ ಇದನ್ನು
ಅಚ್ಯುತಂ | ಕೇಶವಂ | ರಾಮನಾ | ರಾಯಣಂ
ಕೃಷ್ಣದಾ | ಮೋದರಂ | ವಾಸುದೇ | ವಂಹರಿಂ
(ತಕ-ತಕಿಟ ತಕ ತಕಿಟ ತಕ ತಕಿಟ ತಕ ತಕಿಟ)
ಎಂದೂ ಖಂಡಕ್ಕೂ ಹೊಂದಿಸಬಹುದು.

ಶ್ಯಾಮಲಾ ರತ್ನ ಮಾಲಿಕಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಅಥವಾ ಆರ್ಯಸ್ತುತಿ

ಓಂಕಾರ ಪಂಜರ ಶುಕೀಂ | ಉಪನಿಷದುದ್ಯಾನ ಕೇಲಿಕ್ರಂ ಕಂಠೀಂ

ಹೀಗೆ 30 ಅಕ್ಷರ ಒಟ್ಟು ಬರುವುದುದರಿಂದ 1 ಪಾದಕ್ಕೆ ತ್ರಿಶ್ಯಗತಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದು. ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಗೀತ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ದಿವಂಗತ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಯೋಗನರಸಿಂಹ ಅವರು ಈ ಮಾಲಿಕೆಗೆ ಗೌಳ, ಆರಭಿ, ಆನಂದ ಭೈರವಿ, ಶಂಕರಾಭರಣ, ಬಿಲಹರಿ, ಸರಸ್ವತಿ, ತೋಡಿ, ಬೇಗಡೆ ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ 9 ರಾಗಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಶ್ಯಾಮಲಾ ನವರಾಗ ರತ್ನಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಆದಿತಾಳಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಗಮಾಲಿಕೆ :

ಗೌಳ

ಸಾಸಾರಿ ಪಾಮ ಗಮರೀ ರಿಮಪನಿ | ಸಾನಿಸರೀ
ರಿಸನಿಪಮಾ
ಓಂಕಾರ ಪಂಜರ ಶುಕೀಂ ಉಪನಿಷ |
ದುಧ್ಯಾ.ನ ಕೇ..ಲಿ
ಗಮರೀ ರಿಮಪನಿ ಸನಿಪಮ ರಿಸನಿಪ
ಕ ಲ ಕಂ ಠೀಂ
ರೀರಿರಿ ರಿಗಮರಿ ಸನಿಪಾ ನಿಸರಿಸ ರೀ ರಿಮರಿಮ |
ಪನಿಸರಿ ರೀ ರೀ ರಿಮ
ಆಗಮ ವಿಪಿನಮ ಯೂ... .ರೀಂಗ ಆ ಅ |
ಯೋ ಮಂ ತರ್ವಿ ಭಾ
ಪನಿಪಮ ಗಮರೀ ಮಾರಿ ರಿಸಸಾ
ವ ಯೇ ಗಾ ರೀಂ

ಚಿಟ್ಟೆ ಸ್ವರ

ರಿಸನಿರೀ ಸನಿಪ ರೀ ಸರಿ ನಿರಸಾ ಪಮಗಮರಿಸ
ನಿಸಾರಿ ಸರಿನೀಸಾ
ನಿಪಮರಿ ಮರಿರಿಸ ನಿಸರಿಮ ರಿರಿಸಾ | ಪಮಪಸನಿಪ
ರಿಸರಿಮರಿರಿ ಸನಿಸಾ
ಸಾನಿಸ ಸರಿಸನಿ ರಿಸರಿಮರಿಸರೀ ಮಪರಿರಿ ಸರಿಸಸ
ನಿಪ ಸನಿಪಮರೀ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಗಮಂರಿಸರೀ ಗಮರಿಸ ಸನಿಪಮರೀ | ಸನಿಪ
ರಿಸಾನಿಪಮ ರಿೀಸನಿಪ ||

ಮೊದಲ ಎರಡು ಪಾದಗಳ ಒಟ್ಟು ಮಾತ್ರೆ 30. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಖಂಡ ನಡೆಗೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೊಂದಿಸಬಹುದು.

ಓಂಕಾರ | ಪಂಜರಶು | ಕೀಂಉಪನಿ | ಷದುಧ್ಯಾ
ನ ಕೇಲಿಕ | ಲಕಂಠೀಂ

ಗಣೇಶ ಪಂಚರತ್ನ ಸ್ತುತಿ :

ಮು | ದಾಕ | ರಾತ್ತ | ಮೋದ | ಕಂ ಸ | ದಾ
ವಿ | ಮುಕ್ತಿ | ಸಾಧ | ಕಂ
ಕ | ಲಾಧ | ರಾವ ತಂಸ | ಕಂ ವಿ | ಲಾ ಸಿ |
ಲೋಕ | ರ ಕ್ಷ | ಕಂ
ಅ | ನಾಯ | ಕೈಕ | ನಾಯ | ಕಂ | ವಿ
| ನಾ ಶಿ | ತೇ ಭ | ದೈ ತ್ಯ | ಕಂ
ನ | ತಾಶು | ಭಾಶು | ನಾಶ | ಮಾ ವಿ |
ತಂ ವಿ | ನಾ ಯ | ಕಂ

ಧೀಂತ–ಧೀಂತ–ಧೀಂತ ಅಥವಾ ತಕಟ–ತಕಿಟ ಎಂದು ತ್ರಿಶ್ಯಗತಿಗೆ ಹೊಂದುವುದು.

ಇದರಂತೆ ನರ್ಮದಾಷ್ಟಕ, ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಕಗಳೂ ತ್ರಿಶ್ಯಗತಿಗೇ ಬರುವುದು "ನಾರಾಯಣ ಸ್ತೋತ್ರ"ವು 6 ಅಕ್ಷರಗಳ 3 ಗುಂಪು, 4 ಅಕ್ಷರ 1 ಗುಂಪು, ಇದ್ದು 22 ಮಾತ್ರೆ ಒಟ್ಟು ಇದೆ. ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವನ್ನು 2ಮಾತ್ರ ಕಾಲ ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ರೂಪಕತಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸುಬಹುದು.

ನಾರಾಯಣ – ನಾರಾಯಣ – ಜಯಗೋವಿಂದ
ಹರೇ ;
ನಾರಾಯಣ – ನಾರಾಯಣ – ಜಯಗೋಪಾಲ
ಹರೇ ;

ಚತುರ್ಮಾತ್ರಾಲಯ :– ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಮೋಹ ಮುದ್ಗರವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು :

ಭಜಗೋವಿಂದಂ ಭಜಗೋವಿಂದಂ ಗೋವಿಂದಂ
ಭಜ ಮೂಢಮತೇ
ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸನ್ನಿಹಿತೇಕಾಲೇ ನಹಿನಹಿ
ರಕ್ಷತಿಡುಕೃಂಕರಣೇ

ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರವನ್ನು 2 ಮಾತ್ರಾಕಾಲ ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಚತುರ್ಮಾತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಿರಿಯ ಕಲಾವಿದೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಡಾ|| ಎಂ.ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅವರು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರು ಈ ರೀತಿ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹಾಡಿ ರಸಿಕ, ಭಕ್ತ ಶ್ರೋತೃಗಳನ್ನು ತಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇದರಂತೆ ಮಧುರಾಷ್ಟಕ, ಅನ್ನಪೂರ್ಣಾ ಸ್ತೋತ್ರ, ಶಿವಾಪರಾಧ ಕ್ಷಮಾಪಣಾ ಸ್ತೋತ್ರ, ಷಟ್ಪದಿಸ್ತೋತ್ರ, ಗೋವಿಂದಾಷ್ಟಕ, ಯಮುನಾಷ್ಟಕ, ಹಾಗೂ ವರ್ಣಮಾಲಾ ಶಿವಸ್ತುತಿಗಳನ್ನೂ ಚತುರ್ಮಾತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಬಹುದು. 'ಅಕಾರದಿಂದ ಕ್ಷ'ಕಾರದ ತನಕ ಇರುವ ವರ್ಣಮಾಲಾ ಶಿವಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ 2ನೇ ಚರಣ ಝುಣಾತಕ ಝುಂಕಿಣು ಝುಣಾತಕ್ಕಿಟತಕ

ಶಬ್ದೈರ್ನಟಸಿ ಮಹಾನಟ ಭೋ |
ಸಾಂಬ ಸದಾಶಿವ ಶಂಭೋಶಂಕರ
ಶರಣಂ ಮೇತವ ಚರಣಯುಗಂ ||

ಎಂದು ಚತುರ್ಮಾತ್ರಾಲಯದ ಜತಿಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಪಂಚಮಾತ್ರಾ, ತ್ರೀಮಾತ್ರಾ, ಚತುರ್ಮಾತ್ರಾ ಲಯದ ನಂತರ ಅಪರೂಪವಾದ ಮಿಶ್ರ ಹಾಗೂ ಸಂಕೀರ್ಣಲಯದ ಭಾಗವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹದು.

"ಕನಕಧಾರಾ"

ಅಂಗಂ ಹರೇಕಿ ಪುಲಕ ಭೂಷಣ ಮಾಶ್ರಯಂತೀ
ಭೃಂಗಾಂಗನೇವ ಮುಕುಲಾಭರಣಂ ತಮಾಲಂ |
ಅಂಗೀಕೃತಾಖಿಲ ವಿಭೂತಿರಪಾಂಗ ಲೀಲಾ |
ಮಾಂಗಲ್ಯದಾಸ್ತುಮಮ ಮಂಗಲ ದೇವತಾಯಃ||

ಇದನ್ನು || ಅಂಗ ಹರೇಃ ಪುಲಕಭೂಷಣ ಮಾಶ್ರ | ಯಂತೀ || ಎಂದು ಮಿಶ್ರ ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಬಹುದು.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

"ಜಗನಾಥಾಷ್ಟಕ ಸ್ತೋತ್ರ"

ಕದಾಚಿತ್ಕಾ | ಲಿಂ, ದೀ ; | ತಟವಿಪನಸಂ |
ಗೀತಕವರೋ |
ಮುದಾಗೋಪೀ | ನಾ ರೀವದ | ನಕಮಲಾ
ಸ್ವಾ | ದೂಮಧುಪ :||
ರಮಾಶಂಭು : | ಬ್ರಹ್ಮಾ್ಯಮರ | ಪತಿಗಣೇಶಾ |
ರ್ಚಿತಪದೋ, ||
ಜಗನ್ನಾಥ : | ಸ್ವಾಮಿನಯ ನ ಪಥಗಾಮಿ |
ಭವತು ಮೇ ; ||

ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಪಂಚರತ್ನ

ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ದೇಸೇ | ವಸುಧಾವಕಾಶೇ
ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯಂ ಚಂ | ದ್ರ ಕಲಾವತಂಸಂ
ಭಕ್ತಿಪ್ರದಾನಾ ಯ | ಕೃತಾವತಾರಂ
ತಂ ಸೋಮನಾಥಂ | ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ||

18 ಮಾತ್ರಾಕಾಲದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ತಾದೀಂತ ಧೀಂಧೀ...-ತಕಧೀಂತ ಧೀಂತಾ....ಎಂದು ಸರಳವಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣಲಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಬಹುದು.

ನಗರದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ "ಪರ್ಕ್ಯು-ಸ್ಸಿವ್ ಆರ್ಟ್ಸ ಸೆಂಟರ್" (ತಾಳವಾದ್ಯ ಕಲಾ ಕೇಂದ್ರವು) ನಡೆಸಿದ (1990 ನೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ) ತಾಳವಾದ್ಯೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಶತ ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ "ತಿರುಪ್ಪುಗಳ್"ಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ವಿದ್ವಾನ್ ಟಿ.ಆರ್. ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಅವರು ತಿರುಪ್ಪುಗಳ್ ಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ತಾಳಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ್ದುದು ; ಗಮನಾರ್ಹ. ಇದರಂತೆಯೇ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಗೇಯಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ 108 ತಾಳ ಮತ್ತು 72 ಮೇಳತಾಳಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ, ರೂಢಿಗೆ ತರಬಹುದು.

ಉದಾ :– "ತಾಳಸಂಗ್ರಹ ಗ್ರಂಥಾಧಾರದಿಂದ" 21 ಅಕ್ಷರದ ವಸಂತ ತಿಲಕ ವೃತ್ತದ "ಶ್ರೀ ಸಂಕಷ್ಟಹರ ಲಕ್ಷ್ಮೀನೃಸಿಂಹ ಅಷ್ಟಕ"ವನ್ನು 72 ಮೇಳ ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ 'ಲತಾಂಗಿ' ತಾಳಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಬಹುದು. ಇದರ ಲಕ್ಷಣ "ಕೋಕಿಲಪ್ರಿಯ"

ಶ್ರೀಮತ್ಪಯೋನಿಧಿ ನಿಕೇತನ ಚ | ಕ್ರಪಾ | ಣೇ
426 "ಲಕ್ಷ್ಮ"

ಶಿವನಾಮಾವಲ್ಯಷ್ಟಕ :–

ಹೇ | ಚಂದ್ರ | ಚೂ | ಡ | ಮದನಾಂ |
ತಕಶೂ | ಲ ಪಾಣೇ

ಶ್ರೀ ಬಿ ಎಂ. ಸುಂದರಂ ಅವರ "ತಾಳಸಂಗ್ರಹ" ಪುಸ್ತಕ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ನೆರವು ನೀಡಬಹುದು.

ಸಾಗರದಂತಿರುವ ಶಂಕರರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದಷ್ಟೂ ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ತಾಳಗಳ ಸರಣಿಯೇ ಕಣ್ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳು, ರಾಗತಾಳಕ್ಕೆ ಸಂಯೋಜಿತಗೊಳ್ಳುವಂತಾಗಲಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃಪಾಶೀರ್ವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಾವಿದರಿಗೂ ಲಭಿಸಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸಿ ಮುಂದೆ ಶಂಕರರ ಪರವಾದ ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸಬಹುದು.

ಶಂಕರರ ಪರವಾದ ಕೃತಿಗಳು :–

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಪಂಚದ ಹೆಸರಾಂತ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಮಹಾವೈದ್ಯನಾಥ್ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರು ಶಂಕರರ ಪರವಾಗಿ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು.

1. ನಾಗಸ್ವರಾವಳಿ ರಾಗ–ರೂಪಕ ತಾಳದ "ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಗುರುವರಂ
2. ಏಕದಶರಾಗ ಮಾಲಿಕೆ–ಆದಿ ತಾಳದ "ಶಂಕರ ಗುರುವರಮಾಹಿಮಾ"

ಈ ಕೃತಿಗಳ ಕರ್ತೃವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ದಿ. ಗಾನಕಲಾಭೂಷಣ ಎಲ್. ರಾಜಾರಾಯರು ಈ ಕೃತಿಯು ಮಹಾ ವೈದ್ಯನಾಥ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲೇ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೈಸೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ "ನಾ ಕಂಡ ಕಲಾವಿದರು" ಪುಸ್ತಕದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಡಿ ವಿ ಗುಂಡಪ್ಪನವರು "ಆಚಾರ್ಯರು ದಿಗ್ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಶಂಕರ ಗುರುವರಮಾಹಿಮಾ ರಾಗಮಾಲಿಕಾ

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಬಹಳ ಭವ್ಯವಾದ ಕೃತಿ. ಮೊದಲಿಗೆ 'ಧನ್ಯಾಸಿ'ಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿ ಬೇಹಾಗ, ಕೇದಾರ, ಮೋಹನ, ಕಮಾಜ್, ತೋಡಿ, ಶಹನ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಭೈರವಿ, ಶಂಕರಾಭರಣ, ಸುರಟಿ ಮೊದಲಾಗಿ 11 ರಾಗಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಂಕರ ಗುರುವರರನ್ನು ಅವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಾತಷಟ್ಕಗಳ ಪಾಲನ ಪ್ರವಣರನ್ನೂ, ಆ ಪರಂಪರೆಯ ಜಗದ್ಗುರು ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಭಾರತೀಗಳನ್ನೂ ಅನವರತ ಪೂಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತಾಗ್ರಣಿ ಮಹಾವೈದ್ಯನಾಥರು ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಗುರುಗುಣಗಳ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಮಣಿಯಾಗಿರಲು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅತ್ಯಂತ ಮೇಧಾವಿ, ಚತುತ್ರಾರ್ಹರಾದ 'ಅಯ್ಯರ್'ರ ದಿವ್ಯಗಾಯನದಿಂದ ಆನಂದ ಹೊಂದಿದ ಜಗದ್ಗುರುಗಳು "ಮಹಾದೇವ ಮಹಾವೈದ್ಯಂತಂ ಪಾಲಯಾ ಕೃಪಾಲಯ | ಶೂಲಿನಸ್ತೇ ಸದಾಪೇಕ್ಷ್ಯಂ ಖಲ್ವಾಯುರ್ವೇದ ಪಾರಗಃ" || ಎಂದು ಹರಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮಹಾವೈದ್ಯನಾಥ ಅಯ್ಯರ್ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವಾಗ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

3. "ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯಂ" ಇದು ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗ ಆದಿ ತಾಳದ ವಿಳಂಬ ಕಾಲದ ಕೃತಿ. ಶ್ರೀ ಸುಬ್ಬರಾಮದೀಕ್ಷಿತರು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಶಂಕರರನ್ನು "ಪರಮ ಜ್ಞಾನಲತಾಲವಾಲಂ" ಭವ್ಯತರು ಸುಮನೋಜಾಲಂ, ಪರಮತ ಖಂಡನಚಂಡಿಮಶೀಲಂ, ಪರಮಾದ್ವೈತ ಸ್ಥಾಪನಲೀಲಂ" ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ

4 "ಶ್ರೀ ಸದ್ಗುರು ಮಹಿಮೆ" ಪದ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ಶ್ರೀಮಚ್ಛಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಗೀತೆ ಇದು. ಮೈಸೂರಿನ ಸರಸಕವಿ ರಾ. ವೆಂಕಟ ಸುಬ್ಬಶಾಸ್ತ್ರಿ ಭಾರತಿಗಳ ಈ ಕೃತಿ ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳ (ಆದಿತಾಳ)ಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವುದು.

ಶ್ರೀ ಗುರುಶಂಕರಚರಿತೆಯ ನೊರೆಯುವೆ |
ರಾಗದೊಳಿದನೊಲಿ | ದೋದುವುದು

5. ನಗರದ ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎನ್. ಪದ್ಮನಾಭನ್‌ರವರೂ 'ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಗುರುವಂದನಂ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಂಕರರ ಕೃತಿಗಳ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಗಳು, ಎಲ್. ಪಿ. ಗಳಂತೆ, ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಹಾಗೂ ಅವರ ಪರವಾದ ಕೃತಿಗಳ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಗೀತ ರೂಪಕಗಳು ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗಿವೆ. ಆಕಾಶವಾಣಿ ನಿಲಯದಲ್ಲೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಶಂಕರರ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರಣಗಳಲ್ಲೂ ಕೇಳಬರುತ್ತಿವೆ.

ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ನೃತ್ಯಕ್ಕೂ ಅಳವಡಿಸಿ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲೂ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಲಾವಿದರು ಹಾಡಿ. ನರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಕೊಂಚವೇ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿರುವ ಲೇಖನವಿದು. ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದು ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳ ರಾಗ ತಾಳಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಲೆಂದು ಆಶಿಸುವೆ.

"ಸರ್ವಂ ಶಿವಂ ಮಂಗಲಂ

ಶ್ರೀ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಂರವರು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಲಯವಾದ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ತಾಳವಾದ್ಯ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ, ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸಾರ, ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಪರ್ಕಸ್ಸಿವ್ ಆರ್ಟ್ಸ ಸೆಂಟರ್ ಮೂಲಕ ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೂ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ತಾಳ-ಲಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ವೆಂಕಟರಾಂ ರವರು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲೂ ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ವಿವಿಧ ಕಲಾವಿದರೊಂದಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.)

—ಸಂಪಾದಕರು

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ಶೃಂಗೇರಿ ಅಭಿನವತೀರ್ಥ ಸ್ವಾಮಿ ಶೃಂಗಾರ ಮೂರ್ತಿಯ

ದರುಶನ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ?

ನಿಮ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನೇಕೆ
ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ
ಶೃಂಗೇರಿ ಗುರು ಪೀಠಕೆ

ಶಾರದಾ ಮಾತಾ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ
ನೀವು ಗುರು ಪೀಠದ
ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಡೆದಿರಿ

ನಿಮ್ಮ ಬಾಳಿನಲಿ
ನೀವಿರಿಸಿದ್ದ ಅಪ್ರತಿಮ
ಸರಿಸಮ ಭಾವನೆ
ನಿಜ ಮನುಜತೆಗೆ
ಅನುದಿನದ ಕಾಣ್ಕೆ
ನಿಮ್ಮ ಸಹಜ ತನವು

ನೀವು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾದರೂ
ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಎಂತೆಂತಾ
ಮಮತೆಯ ಮನುಜರು
ದೇಶ ವಿದೇಶದಿಂದ ಬಂದು
ನಿಮ್ಮ ದರುಶನಕೆ ಬಂದು
ನಿಮ್ಮಾಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದರು

ನಿಮ್ಮನರಸಿ ಬಂದ ಭಕ್ತನ
ಮನಕೆ ಸಂತಸ ತರುವ
ನಿಮ್ಮಲ್ಲಡಿದಾವುದೋ
ಶಕ್ತಿಯೋ ನಿಮ್ಮನರಸಿ
ಬರುತ್ತಿದ್ದವರ ಭಕುತಿಯೋ

ಅಂತು ನೀವು ಶಂಕರರ
ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದಿರಿ
ಅವರ ಇಷ್ಟದ ಪೀಠಕೆ
ಗುರು ಪೀಠದ ಕಾರ್ಯ
ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ಶಂಕರರ
ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದೊಡನೆ
ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮುಕ್ತಿಯು
ದೊರಕಿಸಿದರು ಶಂಕರರು

ಎಷ್ಟೋ ಸಾಧು ಸಂತರ
ಕಂಡಿಹೆನು ಆದರೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ
ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಶಂಕರರಂತೆ
ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಬಾರದು
ಆ ಸಹಜತನ ಅಂಥಾ
ಗಂಭೀರ ಮೂರ್ತಿಯನು
ಇನ್ನೆಲ್ಲಿ ಕಾಣುವೆನು

ನಿಮ್ಮ ಗುರು ಪೀಠಕೆ ನಿಮಗೆ
ನಿಮಗೆ ತಕ್ಕ ಪೀಠವೆನಿಸಿ
ನಿಮಗದು ಸಿಕ್ಕ ಗುರು ಪಾಠವಾಗಿತ್ತು
ಆಗುರು ಪಾಠವಿನ್ನು ನಿಮ್ಮ
ಭಕ್ತರ ಕಿವಿಗಿನ್ನು ಕೇಳದಂತಾಯ್ತು

ಶೃಂಗೇರಿಯಲ್ಲಿಂದು
ಶಾರದಾ ಗುರು ಪೀಠಕೆ
ಶೃಂಗಾರ ಮೂರುತಿಯ
ದರುಶನ ಕಾಣದಾಯಿತು

—ಬಿ. ಎನ್. ವೆಂಕಟೇಶ್ (ಅನುಭವಿ)

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Sri Abhinava Vidya Teertha Guru (Maha Sannidhanam) Maharaj

-K. V. Sbbaratnam, Erode

THE GURU, I saw

What is the aim in life ?

"Self Realisation"

How to get it ?

The MUNDAKA upanishad has proclaimed :

TAD VIGNARARTHAM SA GURUMEVA
ABHIGACCHET SAMITPANIH
STOTRIUM BRAHMA NISHTAM

"To realise that (Supreme Being) one should, with all humility, seek the aid of a Guru (Carrying samit for Homam), who is wellversed in the Vedas and sastras and who has himself realised the self—a Jivanmukta

"What is the speciality about the Jivanmukta ?"

"He has controlled all his senses and also his mind. He is ever present in GOD

The Bhagavatgita states

GNANITVATMEIVA ME MATAM

'It is my firm bolief that the Gnani ismy own self' (God). No difference between the two It is the mind that is the cause for worldliness and if that mind is made absent non-working, then the person becomes GOD, HIMSELF. Hence the GURU is extolled as the TRINITY, Lord Brahma, Lord Vishnu, Lord Maheswara and Paramatma (formless) :

Now, let us look at our GURU-PARAMPARA, which begins with Lord Mahavishnu. The Lord Vishnu, His Navel—born son, Brahma, are the Divine preceptors (even like Lord Dakshinamoorthy). Then follows the line of seers (Maharishis related as father and son), Vasistha, Sakti, Parasara, Vyasa, Suka. Thereafter come the perfected Human Beings. SRI GOWDAPADA, SRI GOVINDA BAGHAVAT PADA SRI SANKARA BHAGHVATPADA and His disciples down to the present day.

The sastras have prescribed "Self Realisation" as the required qualification for the GURU. Now the question arises in some quarters :

"Is it possible to find such a Guru in the materially minded world of Now-a-days ? The answer is :

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

"Yes. It IS possible. We have a long parampara of Jivanmuktas on the SRI SARADA PITHAM at SRINGERI. It looks as though the world Teacher, Sri Shankara Bhaghavatpadal, in His perfect anticipation, made a Satya Sankalpa, that there should be a oontinuous line of realised Soul as Pontiffs at SRINGERI and we are enjoying the benefit.

Sri Sureswaracharya, the first Pontiff at SRINGERI, was a follower of the Mimamsaka school of philosphy, who became the best Advaitin, the author of the high Class Vedanta-work called "NAISH KARMYA SIDDHI"

His successors were all Bachelors turned Sanyasis—a peculiarity for the Sri Sarada Pitham. SRI VIDYASANKAR (10th Pontiff) is said to be still in LAMBIKA YOGA (in internment. This is a unique greatness for SRINGERI SRI VIDYARANYA, (12th), who lived in the XIV Century, was almost equal to SRI ADI SANKARA. His works and powers are manyfold Such Jivanmuktas are mostly born and rarely made. Coming to recent times, we find Sri Sri Sachidananda Sivabhinava Narasimha Bharati Swamigal (33rd) took to sanyasam in his 9th year. On the first night after sanyasam, the BALA GURU in his half sleep, mumbled "Sarvoham" "Sarvoham" (I am the all-pervading-Paramatma)a thought to be realised after many years of Vedanta-study. Surely, this expression is the result of His learning in his earlier birth—a born Jivanmukta. H. H. Sri Sri Chandrasekhara Bharati Swamigal (34th) showed in his life time that he was a Jivanmukta as described in Bhagavat Gita (Chapter II). The present world has seen him. His successor SRI SRI ABHINAVA VIDYA TEERTHA SWAMI MAHARAJ (35th) was a perfect Jivanmukta. We will note some of the instances in his life history in this sketch. This sketch will contain mostly my own experiences and will include instances related to me by H. H, Sri Sri Maha Sannidhanam.

During the boy-hood of this Jagad-Guru at Bangalore we find exhibited in Him many qualities called "Atma Gnanas" (Cardinal Virtues), which the sastras mention as indicating the realised soul.

The eight virtues are :

1.	DAYA	....	Kindliness to a beings
2.	KSHAMA	....	Tolerance
3.	ANASOOYA	....	Freedom from Jealousy
4.	SOVCHAM	....	Purity of the body and the mind
5.	ANAAYAASAM	....	Bearing with a light mind whatever happens.
6.	MANGALAM	....	Always speak good and auspicious things.
7.	AKAARPANYAM	....	Uncowardliness
8.	ASPRIHA	....	Desirelessness

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

For more details of the incidents please see my book Srimad ABHINAVA VIDYA TEERTHA VIJAYAM....SRI VANIVILAS PRESS....SRIARNGAM.... TRICHY 6 ....TAMILNADU)

Such qualities at the early age indicate future greatness. They become more prominent after SANYASAM.

In the Dakshinamoorthy stotras Sri Adi Sankara has described Him as "GURU MOORTAYE Nama "idam" SRI SURESWARCHARYA has in his "Manasollasam" a commentary on the Dakshinamoorthy stotram, explained the word "Gurumoorthy" as "Iswara, Guru and Atma". This again proves that Guru and God are one and the same.--inseparable.

The powers of a Jivanmukta—Guru are superb and unique. By mere sight (Nayana Deeksha) the Guru can make that person looked at (the sishya) as learned as the Guru Himself,

Here is an instance :

When H. H, Sri Sri Chandrasekhara Bharati Swamigal (34th) was reigning and when our Sri Sri Maha Sannidhanam was a young sanyasi, studying under that Guru, a gentleman from North India came to the math and wanted some clarification in Tarka (Logic) H. H. Sri Chandrasekhara Bharati Swamigal looked at the disciple (Sri Abhinava Vidya Teertha Swamigal) and asked him to explain the matter. Though the subject was tough and not taught to the young sanyasi, he fully explained it to the entire satisfaction of the North Indian visitor.

I personally experienced the grace of the Guru (35th) Sri Sri Maha Sannidhanam in 1959 at His Camp at AYALOOR (in Namakkal Taluk, Salam District, Tamilnadu). H H was presiding. The Ganapati Vidvat Sadas had just concluded. The pandits (all aged above seventy years) were present, I was asked to speak. It was extempore. Half way up my talk, I had to stop for want of flow of ideas. I looked at H H and H H looked at me. Suddenly ideas rushed in my mind and I completed the talk, which was openly appreciated by the scholars,

I will narrate the talk in brief :

"In a village, there lived a simple minded grihastha. He had his own house, a Cow and a small bit of agricultural land, which he himself cultivated. He had a cow and the home mannure was the input manure for the land He lived a happy and contented life. Five persons opened their banks in the Village. They met the Grihastha and offered him loans for agricultural improvements. He took loans from all the five Bankers, and used costly artificial manure for the land. His way of life became costly. He was not able to pay the Bankers the loans taken from them. One of the bankers insisted and obtained a mortgage with possession over the only land to repay his dues. So, the land went out of the possession of the Grihastha. The Mortgage Banker raised crops asper his desire andthe Grihastha did not have any benefit out of that income. Another banker filed a suit against the Grihastha, got a decree, arrested the Grihastha and he was put in Civil prison. One day a jail visitor came to the prison,

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

heard his story and told him "You may leave the land in my possession. We will clear all your debts and free you from the prison. It will be enough if you repay the instalments in time and you will become totaliy free and independant and without debls".

The prisoner exclaimed "Oh sir, you are a KUBERA to clear all my debts for ihe possession of such a small land of mine The visitor said "DO NOT praise me. I act as per the permanent Rules of the Bank, of which I am the present President. The rules were framed by the Founder and they continue to be followed by every President.

Here my thought flow stopped. So, I kepf quiet for 4 or 5 seconds. I looked at H H end H H looked et me. Ideas came to my mind and I continued my talk and said "The Grihastha is the Jiva. The land is Jivas 'mind' (manas). The five bankers are the five senses, which drag the Jiva into the world. The mortgage with possession represents that the Jiva feil a prey to the evil effects of one of the five senses and was lost in it. The prison life represents the continuous births in which the Jiva is made to suffer. The Jail visitor is the president of the Gnana Bank. If the land (mind) is entrusted to Atma Vidya (Gnana Bank) all the debts viz sins, past, present and future get annihilated. The founder of the Bank si Sri Adi Sankara (The payments of the regular instalments represent Karma as per sastras). Our Sri Sri Sannidhanam (35) is the Present President. He has He has all the powers of the founder Sri Adi Shankara. So surrender to Sri Sannidhanam He will save us.

I stopped here and prostrated before, H H, who left the hall to retire to his chambers. The Pandits came and congratulated me as to how I was able to unravel the allegory to make it agree with sastras. I said "It is the NAYANA DEEKSHA of the Jagad Guru and NOT MINE.

I am a Tamilian. My visits to Sringeri brought me in touch with some Andhra-friends, which made me understand their spoken telugu a bit. It was about twenty per cent knowledge. I could not talk to them in Telugu.

H His grace made me deliver lectures in Telugu on three occasions, all in Andhra Pradesam. It was His NAYANA DEEKSHA that gave me the capacity. The first occasion was at Hyderabad A P), where at the bidding of H H I talked in Telugu on organisational matters. The second occasion was at GUNTUR (A P) in H H's presence and at His command. I talked about the need for the publicity of Sri Sannkara's works. The third was at Tirumalai Hills (Tirupati) (A.P) when H H was present and asked me to speak in Telugu The function was the opening of the Sringeri Math buildings on the Hills by Sri Brahmananda Reddy, the then Chief Minister of Andhra. The Chief Ministers wife & two other ministers had also come. The Tirumalai Devasthanam Trustees and elite of the town were also present. I spoke about the need for the Government's help to the religious institutions and the joint and several responsibility of the Cabinet Ministers. The audi-

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

ence appreciated the talk. Some among them would not believe that I am a Tamilian. It is guru's grace.

The mental contact between me and H H was so strong that even when I was far away from Him, I could earn His Blessings, The telepatic contact worked so well.

Once, H H was camping at Gobichettipalam, a town twenty five miles from Erode (my place). It was 9 a.m. When I was at Pooja, a thought struck me that I should go and have darsan of the Jagad guru I started at once and was in the presence of H H at 11 a.m. H H told me "It was this morning that I thought of you and wanted to meet you. You have come. It is an important work of the math. Attend to it". And I did it with pleasure to his satisfaction.

A another time H H was in camp at Salem. Sri Sathananatha Iyer (a Textile merchant at Triplicane, Madras) an ardent sishya of the math fell down in his upstairs. He prayed to H H applied the prasadam (Kumkum) and became alright. Three days later, when I went to Salem for Darsan of H H, I related the incident to Him. HH told me "Hear me. At that hour I was in my anushtanam. A thought of Sri Sattanatha Iyer passed in my mind. "Why should a thought of that sishya come to me. Let him be alright " was my feeling. At once, I had the hour noted in the Diary. When the Madras people wrote to me about the incident I checked and found that the time tallied. It is all Ambal's Grace' I noted this incident in my mind and it gave me the convict ion that whenever the guru remained, (though far away) my prayers will reach His mind and He will bless me. I STORED it in my mind.

Some years later (1966) H H was in camp in the Rajmata Gwalier Maharani's palace about seven miles from the famous town Ujjain of Kalidasa-fame. Some of sishyas wanted to see the town Ujjain and we took the math van for that purpose at 5 p m. While we were inside the market place of Ujjain the Van gave trouble and would not start. It was then about 7 p.m I thought to myself" now H H will be going for bath." Again at 8 p m. I thought" H H will be going to the Pooja Hall. May his grace bless us." An unexpected auto-rikshaw came and took us all to the Camp. H H was at Pooja (night). The math purohit told me "please Sit at the Pooja H H called you twice." I asked the time surprising- It was 7 p.m. and 8 p.m. when I prayed to Him at Ujjain Market place. After Pooja, I had darsan of H H. When H H asked me "Where did yuo go. I called you twice " I said "that is why I came. Otherwise I could not." I related the incidents. H H replied "It is all Devi's grace." He did not take the credit for HIMSELF, though it was only DUE to Him.

THE JIVANMUKTA

Guru's grace will make the distant sishya excute what the Guru desire to be done. (a telepatic order). Here is my experience. Some friends wanted me to bring out a Tamil book, which will serve as a hand book of philosophy for them. I thought the work "Laghu Vasudeva

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

mananam" in Sanskrit, if translated in Tamil, will serve the purpose. It was in twelve chapters. The sanskrit language was hard and the subject matter complicated. I requested Sri Kar Kurichi Ramanatha Sastrigal (them at Erode) to help me with lessons on the book but he refused and said "You have the Guru's blessings. So, do it yourself" Hence I was compelled to do it myself without any aid. I sat at it daily after I return from court and in weeks I had finished the work. I sent the MSS to the Vani-Vilas Press, Srirangam for printing. I then heard that H H was to visit Srirangam. I wrote to the Managing Director of the press to bring the manuscript to be blesed by H H The manuscript was placed before H H and I prostrated and told the subject.

H H (to me) Have you compled it ? I said "Yes." H H said "I wanted some one to do this and I thought about you. I am glad you have completed the work." This shows that His grace transmitted to me though "Throught—Region ' worked. I TREASURE this experience FOR EVER.

I am stating all this not for self praise but to show how the Guru uses his sishyas, far and near.

H H has divine powers. He can control Nature. The Jivanmukta Guru can invoke, predict or interdict rains. I will narrate what happened in 1970 at Sringeri, during the Jeernodharana Kumbhabhisheka at the samadhi of Sri Sureswacharya at Sringeri I was the Secretary of the organisation committee. The Personal Secretary to H H Sri Upadhyaya, told H H "It is rainy season. If it rains, the programme will be affected. H H said "It is Amball's function. She protects us. There will not be rains." So, it did not rain. On the final day, H H told the Secretary ' I cannot STOP the rain TODAY. Be quick to finish the work. Rains WILL COME TODAY. Please mark the incident, It was 6 p,m. H H was seated on the dais in front of Sri Sarada Temple. The Pandits sat around him. I was also present there. Half an hour after the commencement of the functions, there was a dark cloud coming up in the horizon opposite to the temple, Thunders sounded heavily, It looked as though the rains would pour down, H H raised his palm at the clouds indicating "stop", The thunders were there but no rains, Another half an hour, the meeting continued, Then H H said "we will NOW move inside the temple," And we did, Down came the heavy showers for more than one hour, Next morning, when I met H H, I told him what I had seen the previous evening, H H told me "So YOU saw that, Good, It is Devi's work", He would not take the credit for himself,

I am reminded of a similar incident in 1953 at SRINGERI, when I was also present, At that time, H H Sri Chandrasekhara Bharati Swamigal (34) was in Antarmukham (Retreat), Sahasra Chandi Homam was in progress. It was the last day (Poornahuti Day) when Maha Sannidhanam (then a Junior Sanyasi) went at 8 00 a.m. to get the blessings of His Guru Sri H H Chandrasekhara Bharati Swamigal The latter said "It will RAIN heavily TODAY. Be quick with the Homam". For many years, there was no

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

rain in the entire State of Mysore. So this warning was felt strange by all. Lo! It happened. At 4 p.m. when just the Poornahuti was over, it rained a hail-storm for more than two hours.

Here is another incident. It was in Calcutta in 1967. H H was camping there A Chandi Homam was arranged. The organisers feared that rains may spoil the arrangements and prayed to be Jagad-guru. H H said "Devi will be satisfied with your Homam. She will bless you, There WILL be rains, but NO TROUBLE to you." It happened like that. Rains came after the Homam was completed. Such instaces may multiply, but space forbids me to expand.

H H had high powers to pass on His personal capacity to another and make him powerful enough to do what the Guru would himself do. This was done by their NAYANA DEEKSHA It happened in His Andhra Camp.

Here are the facts :

H H was at the night pooja in the Camp, A local gentleman who was an upasaka of Ucchista Ganapati (a severe Ganapati Cult) came and sat in the pooja hall, He sat with one of his legs placed on the other. Sri Ganapati Avadhanigal (the math purohit) noted this disrespect and signalled to the visitor to sit right. But it failed to have effect. Few minutes passed. Sri Avadhanigal looked at HH and H H looked at Avadhanigal. Now, Ava-dhanigal signalled to the visitor (a second time) to be seated properly. This had an EFFECT and the visitor sat in the proper manner. Next morning, Sri Avadhanigal met the upasaka in his house and asked him how he behaved properly at the SECOND time while he refused to heed the first indication, The upasaka said "At the second Call, I saw an elephant seated on your folded legs and so I obeyed". This power remained with H H and was passed on to Sri Avadhanigal to do the work and it did. Look at the delicate work of transmission of powers by H H to any one for particular purposes,

H His superior mental capacity makes us think of a high-power computer, H His mind can receive all the impressions that go to it from the disciples, far and near, and will communicate to them the ans-wers. Sometimes, unilateral instructions may also issue from this UNIQUE MIND and would reach the disciple, living far away - A multipuroose Computor of enter-nal value for all, I have seen its working these four decades when I had the privi-lege of Darsan and discussions with the samit,

According to me, the Powers of a Jivanmukta do NOT get destroyed with his VIDEHA-MUKTI. Even after the mor-tal remains are interned in the earth, the powerful prayers of the sishya will get the answer from Guru (in the internment), That is why some scholars say "The Samadhi speeks, though in a different language" Any one can pray and get such answers.

I have heard it said that, in 1931 when H H Sri Chandrasekhara Bharat Swamigal had to decide about the sele-ction of his successor. He went and prayed at the samadhi of His Guru Sri Sachidananda Sivabhinava Narasimha

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Bharati (33rd) and got a reply to select the boy, Sri Srinivasan, (the then name of H H 35).

H H will be always seen in a happy and composed mood. He would pull up a struggling young scholar (in the debate) and make him stand the discourse wi h the seniors. Such a KARUNAMOORTHY was He.

whenever we are in the presence of the Jagad Guru, our minds are found clear and without its usual foibles. We get a supreme calmness. We become pensive and godly. His talks elevate us to high degrees of Vedanta. Even after we return home, His form remains steady in our minds and we recall and remember His voice and feel glad to retain it. This state should expand. That is "Guru Bhakti" and Guru prasadam". The Guru is ever prepared to bless us we have to approach him.

Though I am tempted to add more of my experiences, I stop here as I should not occupy more space in the special Number to be published in honour of Sri Sri Mahasannidhanam.

I thank the organisers for having given me this opportunity to express my humble homage to my Guru, Sri Sr Maha Sannidhanam.

With pranams to His Holiness and the ilustrious Jivanmuktas on the Sri Sarada pitham, Sringeri, which continues till today.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sarasvati Sculptures/Relics in Karnataka State

By : Dr. A. Jeevan Jaya

Karnataka, whose boundaries once extended from Kaveri river of South to Godavari river of North has a rich cultural heritage not only in literacy, Philosophy and religion but also in the sphere of Architecture. Even reference could also be seen in the Mahabharatha epic about the Karnataka and some places mentioned in Ramayana could be traced to Karnataka region. The wonderful cave temples at Badami, research monumental structures at Aihole, Pattadakal and at Halebid, Belur, Hampi and Somanathapur indicates its glorious culture. This shows that the region has the grace of Goddess Sarasvati for development of art and culture, politics, religion, philosophy and literature with an artistic insight and scientific precesion. Even epigraphical evidence indicate about mention of Sarasvati in inscriptions, copper plates etc., in this region. They have developed their own indegenious style which had influenced to the neighbouring regions. Thus it indicates that the rulers and people had keen interest in exhibiting their skills and whole heartedly devotion in putting their skills and thoughts into action. In this article an humble attempt is made to throw a light on the sculptures/relics of Sarasvathi found in Karnataka. Mother Goddess Sarasvati is known to be the Goddess of learning, art, culture and tradition. Perhaps this may be the reason why true Kannadigas are broad minded, cultured, soft spoken and of 'Satvika' in nature. Every walk of life in Karnataka is blended with the grace of Divine mother. Some of the relics are narrated as follows :

1. Sringeri :

The place is famous for Jagadguru Shankaracharya's Math known as Sri Sarada Peetham which is situated in the bank of Tunga River. Because of a legend associated with sage Rishya Shringa the place is also known as Rishya Shringa Giri.

a) Sarasvati relics in Vidyashankara Temple at Sringeri :

The temple built up in memory of Vidyateertha in about 1357 or 1358 AD in granite, face towards east and situated parellel to the Tunga River. The navaranga has three entrances one on the East another on the North and other on South as also the Pradakshina. In the entrance face three niches on the outer walls of the garbhagriha containing good seated figures about 0.915 metre high of four headed Brahma with Sarasvati on the South.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

b) In Saradamba Temple :

The small shrine of Saradamba Temple is situated to the North of the Vidyashankara temple. The image of Sarada are seated with four hands, the attributes of three of them being a rosary, a vessal of nector and a book, while remaining hand is an abhayamudra. These are the peculiar to the image of Sarasvati.

2. Sarasvati relics at Tangali (T. Kadur) :

There are two temples in the town known as Iswara and Yoga Narasimha temple. The Iswara temple belongs to 1200 AD. There are Hoysala figures of Nandi and Sarasvati in the temple.

3. Sarasvati images in Lakshminarayana Temple at Adagur :

Adagur village is located about 4 miles to the East of Halebid. Lakshminarayana temple is within the village and of a Trikutachala in the Hoysala type. From in inscription found in the temple it could be presumed to be eracted during 11th Century AD. Apart from the main image of Lakshminarayana seated in the main cell over a pedestral of 2 feet, the image of Sarasvati is in a beautiful and well proportionate form found in the North Cell. It is of 4 feet high seated on a swan pedestal and about 1½ feet holding Rosary, Ankusha, Paasa and Pustaka.

4. Sarasvati sculpture in Iswara Temple at Arsikere :

The temple is made from soap stone and possess the typical hoysala architecture and was well known during the period of Chalukya princes of Tribhuvanamalla Vikramaditya-VI Chalukya. Inscriptions revealed that it was existed even before 1220 AD. The images of Lakshmi, Vishnu and Sarasvati are seen against larger pilaster in a finely curved shapes.

5. Sarasvati sculpture in Vaidyesvara temple at Talkad :

Talkad village is situated on the left bank of the Kaveri River and once a capital of Western Ganga Kingdom. Vaidyeswara temple could be seen 150 yards to the east of Keerthinarayana temple. The image of Sarasvati is seen in the outer walls situated just East of Southern door way. She is holding in one of her hand representation of a book on which are written in four characters in Kannada reading SA RA SVA TI. The characterstics resemble to some extent to those appearing in the 14th Century inscriptions. In the front half of the temple stand sculptures images. On the South face we find Siva standing, Chandrasekhara, Kalasa with man headed lion and on the base is Sarasvati and etc. The base has interesting

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

figures like a half swan goddess playing on Vina, Swans with heads of horses, lion etc. The Sarasvati image carved in a dark grey stone in abhaya, pasa, Kalasa and pustaka could be seen in the navaranga and probably belongs to the 13th and 14th Century.

6. Sarasvati image at Lakshmi Narasimha Temple in Harhahali :

On the East face of the temple Sarasvati sculpture is seen. Towards western parts of the Navaranga, 4 niches found. One is Sarasvati seated with rosary, goad, pasa and pustaka in hands. It is a fine image and badly coated with wax.

7. Sarasvati relics at Somanathpur :

Somanathpur is a small village situated on the left of the Kaveri river bank towards East of Mysore city. In the centre of the village a temple of Kesava is situated. Small images are seen on the row above basement level. The panel contains Sarada seated with a gaod and book and other symbols broken. On the large wall images in clockwise direction beginning from south east is found. Dancing Sarasvati holding in her eight hands a vina, Lambahasts, ankusa, akshamala, svarga-hasta (broken), vina, pasa (broken), pustaka is found. She is accompanied by Drummer (right one is broken) and has a lady attendent. Sculpture is made by one Shri Nanjiah.

8. Sarasvati sculptures in Somesvara Temple :

The temple is located about 200 yards from east to north east of famous Kesava temple and remains at east of the high road. This was constructed about 1234 AD. Towards South West corner of Navaranga is the Sarasvati sculpture in dancing pose with drummer. There is also one Sarasvathi sculpture in South Sukhanasi with six hands in dancing posture.

9. Sarasvati relics at Nandi :

In the Arunachaleswara temple shrine in the Nandi village at the tower the images of Sarasvati, Narasimha, Vishnu and Surya found. At Umamaheswara Shrine one small structure of Sarasvati seen standing between navaranga of the larger temples. Coins of Harihara-II (weighing 26.4 gms) found bearing the Sarasvati Brahma inscribed similar to Umamaheswara. Goddess holding a rudra-vina.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

10. Sarasvati relics at Bucheswara Temple :

It is located in the village of Koravangala in Hassan Taluk. 3 temples of Hoysala period could be seen. The largest one is the Bucheswara temple. The image of Surya is of 6 feet in hight and is seen in thc surya temple with a pedestral with Aruna and his seven horses. The Navaranga is a hall of 20" X 20" of nine squares, having six wall niches. South one has finely carved figures of Saptamatrikas, Sarasvati seated with rosary, goad, pasa and pustaka.

11. Sarasvati in Amrutesvara temple at Amritpura :

Amritpura is eleven kms. from north west of Tarekere town. The temple is said to have been constructed during 1196 AD. The Ceilings of navaranga contain the figures of Ganapati, Saptamatrikas, Sarasvati and Naga couple. In the Amriteshvara temple the image of Sarasvati is also seen.

12. Sarasvati in Channakeshava temple at Nagalapura :

Two temples of which one is Channakeshava and the other is Kedareswara found in Nagalapura village and and belongs to Hoysala period. In the Garbhagriha the image of Chennakeshava-Venkatesha about 5 feet high with consort on each side is seen. The relic of Sarasvati is also found.

13. Sarasvati relics in Chennigaraya temple at Aralaguppa :

The temple is of typical Hoysala structure made out of soap stone. The image of Chennakeshava is about 5½ feet high with usual attributes and the arch with Dasa Avatara images. The Sarasvati image is seen in the temple. The image of Sarasvati is also seen in Chennakeshava temple.

14. Sarasvati image in the Lakshminarayana Temple at Hosaholalu :

The temple might have been built around 1250 AD and of Hoysala style on a platform of 4½ feet high following roughly contour of the temple. The large images contain in a group with chief diety in the centre and consorts and other attendents at the sides. Chief among is Sarasvati dancing with drummer to left. Sarada dancing (with broken one of her hands) found at south niche and one at west niche.

15. Sarasvati images at Panchalingesvara temple at Govindanahalli village :

It is a small village about four miles to the north west of Kikkeri in the Krishnarajapete taluk of Mysore District. A Hoysala temple belonging to Dodda-

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

gaddavali class of temple is seen. Wall images of Sarada with Mahisasura Mardhini is seen in the right. Dancing Sarasvati is seen in the second cell towards Southern wall. Out of 17 niches found in the Navaranga, Sarada, Nagas, Ganesha and Sarasvati could be seen (Niche II).

16. **Sarasvati in Sadasiva Temple at Nuggihalli :**

Sadasiva temple is situated at about 100 yards from Keshava temple of 1249 AD origin. Image of Sarada is seen above the cornice of the sukhanasi doorway. Şarasvati is seated playing a vina instead of usual Gajalakshmi on the doorway of Navaranga.

17. **Sarasvati relics at Hole Narasipur place—Nagesvara Hassan District :**

In the navaranga towards west are found six fine niches with towers above them. One of them is Sarada seated (rosary, gaod, paasa and book). A fine image.

18. **Sarasvati in Lakshminarasimha Temple at Javagal :**

It is located at nine miles from Banavar Railway station on Halebid road. The Lakshminarasimha temple made of soap stone and belongs to middle of 13th century old. In the north of main cell and sukhanasi, two images of Sarasvati seen, out of which one is dancing with 10 hands (lamba, padma, broken, ankusa, chin-mudra, pasa, broken, jewel and pustaka) seen. North East side has also one image of Sarasvati in sitting posture is seen.

19. **Sarasvati temple at Abalur :**

The temple is located in the Abalur village at Hirekirur Taluk in Dharwad District and belongs to later chalykyan period. The image is of four armed one in sitting posture located in the sanctum sanctorium. It is a best example of later chalykyan workmanship. She holds a pasa, an ankusha, a pustaka in three hands and fourth showing abhaya holding an akshamala. She sits in padmasana over a padmapitha with her mount swan prominently on the pedestal. The prabhavali rising over the side pilasters has a female charm bearers at the bottom and the typical floral cusps culminating in a fierce kirtimukha atop. The floral scfolls issue forth from the mouth of makaras which are raided by Yakshas. The ovalish nimbers in well carved and provided with an umbrella at the front. The diety wears a tall Kiritamukuta rising in eight tires each with rudraksha bead decorations and has a knot atop. The diety as profusely ornamented with makara kundala, a variety of haras, Yagnopavita, armlets, kankanas, nupura etc. The finger tops as the lower hands, the pasa, legs of the swan are all damaged and there are few cripping marks on the face of the diety. There is a large rectangular hall (13.60 X 8.60 Mtr.) facing north and consists of a square sanctum with a square subshine on either side a square fore pillared navaranga with an entrance porch.

20. **Sarasvati temple at Gadag town in Dharwad District :**

It is a beautiful temple with image of Sarasvati. The pillars are nicely carved with minute chalukyan handicraft of more than 1 or 2 inches in hight. In the shrine the life sized image of four armed Sarasvati seated on a pedestral with

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

cross legged made from black stone could be seen. The four arms lopped off at elbrows. She wears fine textured saree with embroidary traced over it with elaborate pile of curls and head dress like a high crown and jewelled band on her wrist. She sits upon a lotus cushion placed up on a high peacock throne.

21. Sarasvati relics at Hoysalesvara temple at Halebid :

The village has ruins of famous city Dorasamudra, capital of Hoysala empire for three centuries. It has thousands of sculptures/carved figures revealing the life of Hoysala empire. The temple is supposed to have constructed around 1121 AD. The sculpture of Sarasvati in dancing posture is seen in the temple.

22. Sarasvati relic in the Tripurantakesha temple at Belgare :

Belgarei or Bellegami is located at about 21 kms. North west of Shikaripur town of Shimoga district. It was capital of Banavasi Nad or Banavasi-1200 province. It was a centre of activity for many veerashiva saints and nisidagals. The sculpture of Sarasvati found in fhe Tripurantakeshavara could be seen.

23. Sarasvati relic at Jaina Temple at Udiri :

It was a principal defence and treasure house of Kampanas of Banavasi province during Hoysala period. It is 15 kms. N-E of sorab town in Shimoga district. An old Isvara temple of 1197 AD is also existing. There is Lakshminarayana, Veerabhadra, Anjaneya temple exists. Sarasvati relic is available at Udri.

24. Sarasvati idol at Mallikarjuna Temple at Basaral :

Basaral is a village in Mandya Taluk at about 15 miles to the north of Mandya town. The Mallikarjuna temple is a very good and fine example of Hoysala architecture of 13th century under rule of king Narasimha-II. The porch of doorways are flanked with animated appearence of two fine elephants. There are number of important sculpture exists. Sixteen handed Shiva dancing on the head of Andhakasura, Durga with 22 arms and Sarasvati in dancing postures, Ravana lifting kailasa, Gajasura mardhana etc., are seen. Various figures depicting war eliphants, horsemen, swans, lion etc., with puranic episodes seen in six friezes. A life size Nandi (bull) with good ornamentation could be seen.

25. Sarasvati monument in Navalinga Temple at Kukkanur :

Kukkanur village is 4 miles north of Ittagi and not far from Gadag. Two temples of Mahamaya and Navalinga seen. In the Navalinga Temple on the pillars of mandapa and the cubicle parts have the panels. The sitting Devi is Sarasvati and not Lakshmi. The idol is very beautiful.

26. Sarasvati sculpture from Bagali :

This is a Chalukyan specimen. Seated in the virasana posture but no attributes are seen in the hands. The front right hand is in Vyakhyana Mudra with an aksamala and front hand holds a book but the back right hand carries a ankusa instead of a lotus and back left hand a pasa in place of vina. She is conceived as a sakta of Shiva and represents the description of the Devi Mahatmya.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

27. Sarasvati idol at Mahakotesvara temple at Mahakuta : (Bijapur District)

Mahakuta (Nandikeshvar) is in Badami taluk in Bijapur District and 3 miles east of Badami. There are many temples and Lingas. The doorway is guarded by door keepers of demon figures, vatape and Ilvala. The temples are of Dravidian-Chalykyan type. A fine stone image of Sarasvati is seen in Mahakutesvara temple at Mahakuta. There is a pond in the middle of enclosures known as Vishnu Pushkarni Tirtha build by Agastya. A mantapa in the pond is seen with a four faced Brahma.

28. Sarasvati idol in Kannambadi Temples at Kanvapuri :

The name of the place has origin from the Sthala puranam according to which Sage Kanva had his hermitage there. Three temples by name Kannaveswara, Gopalakrishna and Lakshmi Devi exist. The first one at the bank of Kaveri is now submerged. The Gopalakrishna temples is built of huge structure of 100 X 60 yards of Dravidian and Chalukyan style. There are 17 shrines on the south side and 12 on west and 17 on the north. The Sukhanasi is open in the West. There are 24 idols and Dasavatharas of Vishnu apart from Brahma, Sarasvati, Harihara, Hayagriva could be seen. The names of the deities are engraved on the lintels of doorways. It is known to be built by Narasaraja Odeyar son of Raja Odeyar. The temples of Lakshmidevi was built in 1818 AD having three Cells standing in a line with Mahalakshmi in middle and Saraswathi in the right and Mahakali in left cells. All of them are about 4½ feet high with four hands each and seated. The Saraswathi plays on the Vina or lute in two hands and holds a book and a lotus in other hands.

29. Sarasvati relics in Desesvara Temple at Magur :

The temple is a big one with fine gopura. The door ways and lintels are well carved. The top parapet round the temple has mortor figures of Parvati, Lakshmi and Sarasvati etc. with names indicated below therein.

30. Sarasvati relics at Iswara Temple at Naditavare, Chitradurga District :

This is located about 8 miles from Harihar and is of Chalukyan (Hoysala) style. It is of 1220 AD origin and the deity is known as Amritalingamanikesvara. Sarasvati figure is found in Navaranga along with Saptamatrika on the right of Subramanya and Uma Maheswara.

31. Sarasvati relics in Anekond Temple near Davanagere :

The Iswara temple of Chalukyan style is situated at two miles from Davanagere in the District of Chitradurga. Thougho riginally it was of three cells now only two cells could be observed, out of which south one is non-existing and the north one is empts. Two fine nitches with female chauri bearers could be seen on either sides of the doorway. The right one has the figure of Sarasvati whereas left one has the figure of Mahishasura Mardhini.

32. Sarasvati shrine in Haradanahalli temple :

The temples situated in the Haradanahalli village about 3 miles from Cha-

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

marajanagar is now in ruids. The Divyalingeswara temple which is an old structure with big Gopura and lamp pillar in front. In the prakara is a shrine of Sarasvati.

33. Sarasvati (Jain) relics in Settra basti at Mudabidare :

These basadis are of rectangular in shape without any circumambulatory passage and the mantapa is known as Tirthankara bastis. They are treated as subsidiary shrines and part of the main shrines. The 24 Tirthankaras are installed in a row and normally on either side facing each other are Padmavati and Sarada. The fine Hoysala scriptures are seen in Setra and Guru basatis at Mudabidare (120 cms hight) of circa 12th-13th century AD. Sarasvati sculptures are also seen in Ammanavara basti (Hire-Basti) where the Tirthankara is Santhinatha.

34. Sarasvati relic in Seneshwara Temple at Baindoor :

Baindoor is situated at about 30 kms North from Coondapur (South Kanara District). It was once a important town of Alupa Rulers. It came under control of Jaina princess Bainadevi of Haduvalli by about 14th century. The Seneshwara temple is of chalukyan style and belongs to 11th century AD. In the Garbhagruha the images of Bhairava, Mahadeva, Chamundi and Ugra Narasimha are seen. There are small cells ment for Aditya, Shankaranarayana, Ganapathi, Saptamatrikas etc. The torana near main entrance (Mahadwara) contains the figures of Shiva Parvati, Brahma-Sarasvathi, Vishnu-Lakshmi. The image of Sarasvati about four feet in hight could be seen in the Sukhanasi. The Seneshwara Linga and an image of Eadashiva (made of five metals) is seen in the Garbhagruha. It is a port town in the coastal trade.

Some of the Sarasvati relics collected and kept in the Gallaries at Aihole, Lakkundi, Banavasi. There is an idol of Sarasvati in the Kalliswara temple at Hirehadagali.

Prof. B. Gururaj Bhat, in his work on studies in "Tuluva History and Culture" stated that a good idol of Sarada of 2 feet in hight having characteristics of Kalyani Chalukyan style is seen in the Somanath temple at a Mudukeri belonging to 10th-11th Century AD. A wooden sculpture of Sarada in 3 feet hight could be seen in Balakuduru Math at Udupi Taluk (13th Century AD) bearing characteristics of Kalyan Chalukyan style. There is an idol of Sarasvati in Narasimha Temple at Munnur, Mangalore Taluk belonging to 15th Century AD which is covered with silver plate apart from a bronze idol of Sarasvati. Another bronze idol of Sarada Is seen in Lakshmi Narayana temple at Kota, Udupi Taluk belonging to 13th Century AD. The idol of Kali, Lakshmi, Sarasvati of Durga Devi temple at Alevuru in Udupi taluk is of of a medival one.

There may be other places where the relics of Sarasvati could be observed for which extensive search is yet to be done.

REFERENCES :

1. District Gazettier of Karnataka State.
2. Annual Reports of Archeeological Survey of India, Mysore State.
3. Epigraphica of Indica.
4. Sarasvati in Sanskrit Literature by MI Khan.

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri

CC-O. In Public Domain. Digitized by eGangotri

Sri Vidyabharathi Book Centre, Sringeri